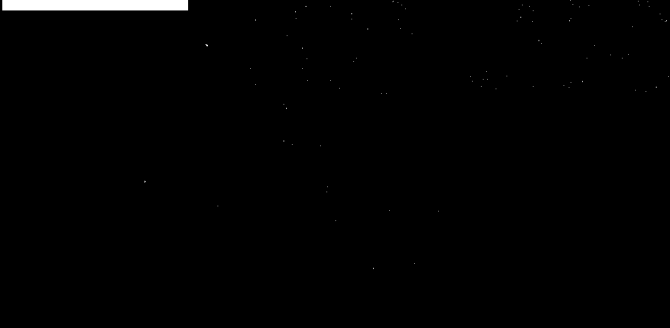

A-000168

[illegible]

The first two steps of the process are the most important. The first step is to identify the problem. This is done by asking the question, "What is the problem?" The second step is to define the problem. This is done by asking the question, "What are the symptoms of the problem?"

[illegible]

Figure 1. The effect of the number of trials on the number of correct responses. The number of correct responses was significantly higher than the number of incorrect responses in all cases. The number of correct responses was significantly higher than the number of incorrect responses in all cases. The number of correct responses was significantly higher than the number of incorrect responses in all cases.

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES.

OFFICIAL REPORT

Thirty-fourth day of the First Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly

* ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Saturday, the 15th July 1967.

The House met at Half Past Eight of the Clock.

(Mr Speaker in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

BIHAR FAMINE RELIEF FUND

401—

* 1286 Q —SRI P. O. SATYANARAYANA RAJU [Put by Sri Vavili Gopalakrishnaiah (Sattenapalle)] — Will the hon. Minister for Revenue and Civil Supplies be pleased to state :

(a) whether any Committee has been formed by the Government in our State for raising funds to Bihar Famine Relief ;

(b) if so, the names of the members of the Committee, and

(c) the amount collected so far by the Committee and sent ?

The Minister for Revenue and Civil Supplies (Sri V.B. Raju):—

(a) A State Level Committee for raising donations for Prime Minister's Drought Relief Fund has been constituted.

(b) Sri K. Brahmananda Reddy Chief Minister, A. P.
Chairman.

Sri V. B. Raju Minister for Revenue and Civil Supplies,
Deputy Chairman

OFFICIAL MEMBERS

1. Chief Secretary.
2. Special Secretary, Industries Department.
3. Special Secretary, P. W. D.
4. Special Secretary, Panchayat Raj

- 5 Secretary, Finance
- 6 5th Member, Board of Revenue
7. Secretary, Education.
- 8 Secretary, Revenue.
- 9 Commissioner, H. R & C E Department
- 10 Director, Information and Public Relations

NON-OFFICIAL MEMBERS

- 1 Sri B Suryanarayana Rao
- 2 Sri Thakur V Hariprasad
- 3 Sri M Subba Rao.
- 4 Sri V. Venkatesan.
- 5 Sri Ramachar
- 6 Sri K Seethaiah Gupta
- 7 Sri Babu Khan.
- 8 Sri Harichandra Prasad
- 9 Sri P L Bhandari
- 10 Sri Rama Krishna.
- 11 Sri Macherla Rama Rao
- 12 Sri Beldi Jagadesweriah
- 13 Sri T G V Naidu
- 14 President, Andhra Pradesh Games Association
15. Sri Ponnalal Pitti
- 16 Sri Akbar Ali Khan
17. President Hoteliers Association

(c) Rs. 2,35,41,200 (both in cash and in the shape of cheques upto 26-6-67)

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — ఈ కమిటీ ప్రైవేట్ లాగా వాడుకుంటున్నది. సంబంధించినదా? గాఢమునకు సంబంధించినదా? అందులో పెద్ద వారిని వేశారు. వారు ఏ మాత్రము ఇచ్చారు?

శ్రీ వి. బి. రాజు:— ఇది State Level Committee

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — అధ్యక్షా, ఒక్క హరిశ్చంద్ర ప్రసాద్ గారు తప్ప మిగిలినవారంతా ప్రైవేట్ లాగా వాడుకున్నారు.

శ్రీ వి. బి. రాజు:— చాలమట్టుకు ప్రైవేట్ లాగా వాడుకున్నారే.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — ప్రైవేట్ లాగానే అధ్యక్షా, అయితే పోయినదా చెప్పేది అధ్యక్షా?

శ్రీ వి. బి. రాజు:— చాల మంది వచ్చి ఇక్కడే వుంటున్నారు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య (ఎర్రగొండపాలెం):— అధ్యక్షా, జయప్రకాష్ నారాయణగారు వచ్చినప్పుడు ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేశారు అన్నారు ఆ కమిటీ ఏది? ఇప్పుడు పంపనలపేట ఇయప్రకాష్ నారాయణగారి కమిటీకా? ప్రధాన

మంత్రి కమిటీకా? జిల్లాల వారీగా ప్రాతినిధ్యము లేని పోషకమువల్ల 2 లక్షల 50 వేలు వచ్చింది. జిల్లా వారీ ప్రాతినిధ్యము వుంటే ఇంకా ఎక్కువ వసూలయ్యేదేమో? అట్లా ఎందుకు ఆలోచన చేయలేదు.

శ్రీ వి. బి. రాజు—జయప్రకాష్ నారాయణగారు స్థాపించినది Non-official committee ఇదేమో చాల రోజుల క్రిందట స్థాపించారు. ఇది స్టేటు లెవెల్ కమిటీ—under the auspices of the State Government. It is an All India Body named Bihar Relief Committee. అది జయప్రకాష్ నారాయణగారు స్థాపించారు. దానికి టి. యల్. కపాడియా అనరరీ జనరల్ సెక్రటరీ. గవర్నమెంటునుంచి ఏమి సహాయము కావాలన్నా ఇవ్వవలసినదిగా జిల్లా కలెక్టర్లను కోరడం జరిగింది. ఇక్కడ కూడ వారు కోరినపుడు ఏదైనా సహాయము చేయడము జరుగుతోంది. ఆ కమిటీ వేరు.

శ్రీ జి. పి. చంద్రశేఖరరెడ్డి (పీలేరు).—అధ్యక్షా, ఇంతవరకు వసూలుచేసిన donations ఏమి? బీహారుకు ఎంత సంపించారు? ప్రభుత్వము ఏర్పాటు చేసిన కమిటీకాకుండా స్టేటు లెవెల్ లో కూడా Non-official Committee ని ఏదైనా ఏర్పాటుచేసేదానికి అవకాశము వుంటుందా?

శ్రీ వి. బి. రాజు—లేదు, Prime Minister's Drought Relief Fund ఏదైతే ఉన్నదో ఆ డబ్బు అంతా దానికే పోయింది. వేరే కమిటీని ఏర్పాటు చేయడానికి ఆలోచన లేదు.

శ్రీ ఎం. వీరరాఘవరావు (ప్రత్తిపాడు).—అధ్యక్షా, బీహారు ఊమ నిధికి ప్రత్యేక కమిటీని, ప్రభుత్వం ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకుని funds collect చేసి సహాయము చేస్తున్నది ఆంధ్ర ప్రాంతములో అన్ని జిల్లాలలో కొన్ని తాలూకాలు ఊమానికి గురిఅయివున్నవి వాటిని గురించి పరకమైన చర్య తీసుకొని సహాయము చేస్తారు?

శ్రీ వి. బి. రాజు.—Famine relief క్రింద డిమాండులో 8 లక్షలు ఊతాయించబడినది. క్రిందటి సంవత్సరము దాదాపు 2 కోట్లు ఖర్చుఅయినది. Famine relief క్రింద continuous గా ఆ ప్రాంతాలలో పని జరుగుతుంది.

శ్రీ కె. సి. శ్రీరంగయ్య (సింగనమాల).—అధ్యక్షా, డబ్బు మాత్రము వసూలయినట్లు మంత్రిగారు చెప్పారు. ఇతర వస్తువులు ఏమైనా వసూలు అయినవా? అనుకోతరం తిమ్మారెడ్డిగారు వచ్చినపుడు ధర్మవరం పెదవేంకటేశ్వర్లుగారు కొన్ని దుస్తులు ఇచ్చారు ఇందులో ఏమీ తెల్పలేదు. అటువంటి దేమైన వుంటే చెబుతారా?

శ్రీ వి. బి. రాజు.—తిమ్మారెడ్డిగారు ఏమీ వసూలు చేశారో తెలియదు కాని ఆంధ్రప్రదేశ్ కాంగ్రెసు కమిటీ క్రింద ఒక కమిటీ ఏర్పాటు అయి బియ్యము, గుడ్డలు వసూలుచేసి వాడుకూడ పంపించారు.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నకెకల్) :— అధ్యక్షా, కొన్ని జిల్లాలలో కూడ బీహారు ఊమ సహాయనిధి వసూలుచేసినట్లు రిపోర్టులు వచ్చినవి. ఈ కమిటీకి అనుబంధముగా జిల్లాలలో కమిటీలు ఏర్పడి వున్నవా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :— ప్రభుత్వము తరపునుంచి జిల్లాలలో కమిటీలు ఏర్పాటు చేయలేదు.

శ్రీ ఆర్. మహానంద (దర్శి) :— జిల్లాలో non-official committees ఏర్పడి వసూలు చేస్తున్నారు వాటిని affiliate చేసుకోడానికి ప్రయత్నము చేస్తారా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :— ఈ సందర్భములో అనేక philanthropic associations పని చేస్తున్నవి. విడివిడిగా అనేక సంస్థలు వెళ్ళి బీహారులో relief works చేస్తున్నారు. వారు కొద్దో గొప్పో బియ్యము, గుడ్డలు, మందులు తీసుకొని పోతున్నారు. వీటన్నింటిని కలిపి ఒక పెర్మనెంటు ఆర్గనైజేషన్ చేయడానికి ఆలోచన లేదు. అక్కడ పరిస్థితులు బాగుపడితే వీటికి పనివుండదు.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :— వారు కోరితే affiliate చేసుకొంటారా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :— దేనికైనా affiliate చేయడానికి ఒక కేంద్ర సంస్థ లేదుకదా ?

శ్రీ ఆర్. మహానంద :— రాష్ట్ర కమిటీవుండకదా !

శ్రీ వి. బి. రాజు :— అది Drought Relief fund కొరకు వుంది అది ఒక్క బీహారుకే కాదు ఇంకా ఈ fund లో నుంచి U P కి, రాజస్థాన్ కి drought conditions వున్నచోట్లకు పంపడము జరిగింది. మొన్న మనకు కూడ fire relief కొరకు ప్రధాన మంత్రిగారు ఒక లక్ష రూపాయలు పంపించారు.

శ్రీ కె. రామనాథం (ముదిసేపల్లి) :— అధ్యక్షా Famine Relief Fund 90 లక్షలు మన రాష్ట్రములో కేటాయించడం జరిగింది మన రాష్ట్రములో ఏయే జిల్లాలో ఏయే తాలూకాలు famine areas గా declare చేశారో చెబుతారా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :— ప్రత్యేక ప్రశ్న వేయాలి. ఇది ఒక్క బీహారు రిలీఫ్ కొరకు ఏర్పడినది.

శ్రీ కె. గోవిందరావు (అనకాపల్లి) :— అధ్యక్షా, ఈ కమిటీ ద్వారా వసూలు అయిన డబ్బు అక్కడ ప్రభుత్వానికి పంపారా ? లేక non-official organisation కు పంపారా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :— ఇది Prime Minister's Drought Relief కి సంబంధించిన కమిటీ. ప్రధాన మంత్రికేగాని non-officials కి ఎక్కడా పంపలేదు. ఇందులో కొంత confusion అవుతున్నట్లు వుంది.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు (సిరిసిల్లా). — అధ్యక్షా, Bihar Drought Relief కొరకు ఏర్పాటు చేసిన కమిటీతో అన్ని జిల్లాల నుంచి, అన్ని పక్షాల ప్రాతినిధ్యము లేకపోవడమువల్ల, దాదాపు ఒకే పక్షానికి ప్రాతినిధ్యము వుండడమువల్ల దానికి పంపించే సహాయాలలో కొన్ని అవక తవకలు జరుగుతున్నవి. కరింసగర్ జిల్లా నుంచి బీహారుకు పంపడానికి విత్తనాలు వసూలు చేయడానికి ఒక ఆయనకు పెర్మిట్ ఇచ్చారు. విత్తనాలకు కాదుకదా దేనికి పనికిరాని వడ్లు ఎక్కువ ధరకు కొని బీహారుకు పంపడము జరిగింది ఇది గమనించి అయినా ఇకముందు అన్ని స్థాయిలలో జాధ్యతగల వ్యక్తులతో కమిటీ ఏర్పాటు చేయడానికి ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు — ఒక రాజకీయ పతనము కొరకు ఏర్పడినది కాదు. Non-political elements తో ఏర్పాటు అయినది. ఏదైనా డబ్బు వసూలు చేయ గలవారు వుండాలి. ఇది ఏర్పడికూడ సంవత్సరము కావస్తున్నది. దాని మీటింగు కూడ 25 జనవరికి అయినది. Conclusion కి తీసుకొని రావడానికి ప్రయత్నము చేస్తాను Drought Relief Committee అది బీహారు ఉత్తర ప్రదేశ్ అన్నింటికి వస్తుంది. ఇది గవర్నమెంటు పక్షాన ఏర్పడినది. జయ ప్రకాష్ నారాయణగారు ఏర్పాటు చేసిన non-official committee అది బీహారు కొరకు ఏర్పడినది. ఆంధ్రప్రదేశ్ కాంగ్రెసు కమిటీవారు ప్రత్యేకముగా efforts తీసుకొని బియ్యము, గుడ్డలు వసూలు చేస్తున్నారు. ఇంకా అనేక చిన్న చిన్న సంస్థలు పనిచేసి పంపిస్తున్నారు. అందుచేత జిల్లా స్థాయిలో ప్రభుత్వము ఏమీ ఏర్పాటు చేయలేదని మనవి చేసివున్నాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు (కాకినాడ) — అధ్యక్షా, బీహారు సహాయనిధి నుంచి ఏదే స్థాయిలలో ఏమి చేశారో ఒక అంచనా వున్నదా ? తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో పరిపత్తు సమావేశము ఏర్పాటు చేసి మా జిల్లాకు చెందిన ఇద్దరు మంత్రులు ధాన్యాన్ని సేకరించారు ఈ విధంగా ధాన్యాన్ని మంత్రులు చాల చోట్ల సేకరించారు అని పత్రికలలో చదివాము. ఎంత ధాన్యము బీహారు ప్రజల యొక్క కరువు తగ్గించడానికి పంపించారో చెబుతారా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :— ప్రభుత్వానికి సంబంధించినంతవరకు మంత్రులు ఎవరైనా జిల్లాలో ధాన్యము సేకరిస్తే దీనికొరకు కాదు. ప్రత్యేకముగా కాంగ్రెసు సభ్యులు అనే హోదాతో ప్రదేశ్ కాంగ్రెసు కమిటీ ఏర్పాటుచేసిన రిలీఫ్ కార్యక్రమాలలో పాల్గొని ధాన్యాన్ని వసూలుచేసి పంపించారు.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :— అధ్యక్షా, అది కరెక్టు కాదు, ఎందుచేత అంటే మమ్మల్నను సమావేశానికి పిలిచారు. ఇది కాంగ్రెసు విషయముగా కాదు, కనుక మంత్రులు correct information ఇవ్వడములేదని చెబుతున్నాను.

శ్రీ వి. బి. రాజు — అటువంటిది ఏమైనా వుంటే ఆ మంత్రుల పేరు చెబితే వారిని కనుక్కొంటాను వారు ఏమి చేశారో. వాకు తెలిసినంతవరకు మనవి చేశాను.

శ్రీ బి. హెచ్. విజయకుమారరాజు (భీమవరం) — ఇదంతా పరిషత్ లెవెల్ లో, జాక్ లెవెల్ లో బి. డి. వోలు సమితి ప్రెసిడెంట్స్ కు ఇన్ స్పెక్ షన్స్ ఇచ్చి ధాన్యం కలెక్టు చేయవలసిందని పుస్తకాలు పంపించారు. ఇదంతా కూడా బీహారు ప్రభుత్వానికి పంపించారా లేక ప్రదేశ్ కాంగ్రెస్ కమిటీకి పంపించారా? సి హెచ్. రాజేశ్వరరావుగారు చెప్పినట్లే మా ప్రదేశంలో కూడా జరిగింది. బీహారుకు విత్తనాలకోసం పంపిన ధాన్యం పనికిరానివి పంపించారన్న విషయం యధార్థమా?

శ్రీ వి. బి. రాజు — విత్తనాలకోసం ప్రభుత్వ పఠాన చాదాపు 30 వేల టన్నుల విత్తనం పంపబడింది. బీహారు రాష్ట్రానికి సంబంధించిన ఆఫీసర్స్ ఇక్కడ ఉన్నారు. ఫుడ్ కార్పొరేషన్ క్లాసిఫై చేసి విత్తనాలకి ఏది అవసరమో అదే తీసుకువెళ్ళారు. బి డి వోలు, సమితి, పరిషత్ అధ్యక్షులు వసూలు చేసివుంటే అది ప్రభుత్వ పఠాన కాదని మనవిచేశాను.

శ్రీ బి. హెచ్. విజయకుమార రాజు :— జాక్ లెవెల్ లో పుస్తకాలు పంపించి ఆఫీషియల్ గా ప్రోగుచేశారు. మేమంతా బోగుచేశాము. కాంగ్రెసు కానివారు కూడా కోపరేట్ చేశారు. గవర్నమెంట్ లెవెల్ లో ఇది జరిగింది కాని ప్రత్యేకంగా జరగలేదు.

శ్రీ వి. బి. రాజు — బీహారుకు 30 వేల టన్నుల విత్తనం సివిల్ సప్లయ డిపార్టుమెంటు అధ్వర్యాన పంపబడింది. ఎఫ్. ఐ. సి. వారు, బీహారు ఆఫీసర్లు రవాణా చేశారు. విత్తనాలకు పనికివచ్చే పంపారని వారు సంతృప్తిపడ్డారు. బీహారు నుండి విత్తనాలు బాగున్నాయని థాంక్స్ గివింగ్ లెటర్ కూడా వచ్చింది.

శ్రీ బి. హెచ్. విజయకుమారరాజు — విత్తనాల విషయంలో కాదు చేను చెప్పేది, ఉచితంగా ఇచ్చిన వందలాది బస్తాల విషయం.

శ్రీ వి. బి. రాజు :— నాకు తెలియదు.

శ్రీ కె. బుచ్చిరాయుడు (కొవ్వూరు) :— బీహార్ రిలీఫ్ ఫండ్ కు వెస్ట్ బోర్డులో కూడా ఒక కమిటీ ఉన్నట్లు, దానిలో విద్యార్థులు, మూర్తిరాజుగారు, జిల్లా పరిషత్ చైర్మన్ గారు ఉన్నట్లు పత్రికల్లో వచ్చింది. వారు తిరిగి జనాభా లెక్కలు అది ఆఫీషియల్ కమిటీయా, ఎంత వసూలు చేశారు?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఎవరైతే బోర్డులో ఉండి డబ్బు వసూలు చేసి పంపవచ్చు, కాని అది స్వార్థానికి ఉపయోగించుకొన్నట్లు మీ దృష్టికి వస్తే చెప్పండి. మంచిపని చేయడానికి కమిటీ ఉండనక్కరలేదు. వారి శక్తితోనే వారు వసూలు చేసి పంపవచ్చు. కాని ఎక్కడైనా వసూలుచేసి దుర్వినియోగపరిచారు, స్వార్థానికి ఉపయోగించుకొన్నారు అని మీ దృష్టికి వస్తే యు ఎక్స్ పోజ్ టోన్ పుట్టే.

శ్రీ బి హెచ్. విజయకుమారరాజు —కమిటీలో వున్నవారు ప్రోగు చేయలేదు, కమిటీలో లేనివారు ప్రోగు చేశారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ —నేను చెప్పేదికూడా అదే. ఎవరికీ చెప్పకుండా తమం తటతామే మంచిని చేయాలనుకొనేవారు కొందరుంటారు. వారు ఎప్పుడూ బయటకు రారు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి(అనంతపురం) —సి.వి.కె. రావుగారు ఒక ప్రశ్న అడిగారు. మంత్రులువచ్చి అప్పజిషన్ వారి సహకారం తీసుకొని కొంత కలెక్ట్ చేశారు. అన్ని పార్టీలతో కలిపిన సంఘం ప్రభుత్వ ఆలోచనలోవుండి వారి సహకారం తీసుకొని వసూలుచేసి వుండాలి అయినప్పుడు ఆ ఎక్కౌంట్ దీనిలోకి రాలేదు. ఎందులోకి పోయింది? కాంగ్రెస్ ఫండ్ లోకి పోయి వుండదు కాంగ్రెస్ కమిటీవారు ప్రత్యేకంగా వారి ఆర్గనైజేషన్ ద్వారా వసూలుచేసి వుంటారు. ఇంతమంది కలిసి వసూలు చేసిన ధాన్యం కాని, డబ్బు కాని, గుడ్డలు కాని ఏ వద్దలోకి చేరింది? అది రెవిన్యూ మినిష్టరుగారికి తెలియకు, వసూలు చేసిన వానికి తెలియదు, మరి ఎవరికి తెలుసు?

శ్రీ వి బి రాజు —మంత్రులెవరో కలిసి వసూలు చేశారని చెప్పారు కదా. వారు రహస్యంగా దొంగతనంగా చేయలేదుకదా. మరి వారిని ఎందుకు అడగలేదు? ఫలానామంత్రి ఫలానాచోట, ఫలానా తేదీన వసూలు చేశారు అది ఏమైంది అని అడిగితే, I will get the answer.

TRANSFERS OF TAHSILDARS

402—

*1399 Q —Sri R. Mahananda —Will the hon Minister for Revenue and Civil Supplies be pleased to state :

(a) how many transfers of Tahsildars have been given effect to by the Collector, Nellore, in 1966-67 ,

(b) what is the amount paid to them as T. A

(c) what is the period of their stay at the previous stations , and

(d) are these transfers given effect to on complaints , what made the Collector to transfer the previous Tahsildar Sri Raghu-ramiah from Darsi Taluk, though his stay at Darsi was a few months ?

Sri V. B Raju —(a) 12. (b) & (c) ఎంత ఎమౌంట్ పే చేశారన్న ఇన్ఫర్మేషన్ కోసం నిన్నకూడా ట్రంక్ తెలిఫోన్ లో ఎంత ప్రయత్నించినా రాలేదు. డి. ఎ ఎలవెన్సులు ఈ డిటైల్స్ అన్నీ రాగానే మళ్ళీ తెలియచేస్తాను
No information is available now.

(d) These transfers were made on administrative grounds, but not on complaints. In some cases, consequent on the reduction of the quota of Revenue B. D Os , some B D. Os have to be

posted as Tahsildars. A Settlement Tahsildar was surrendered, he had to be given a posting as a Tahsildar. So, these appointments have been made on administrative grounds and not on any complaint.

శ్రీ ఆర్. మహానంద — ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ గ్రౌండ్స్ అంటే రెండుమాసాలు పున్న తరువాత ట్రాన్స్ఫర్ చేయవలసిన అవసరం ఎందుకు వచ్చింది? గవర్నమెంటు ఇంటర్ ఫియరెన్స్ వల్ల చేయడం జరిగిందని కలెక్టరు ఖచ్చితంగా చెప్పారు. ఇటువంటివి ఆయన ఎన్నో చేస్తూ ఆ నుంచి గవర్నమెంటుమీద వేస్తున్నాడు, క్రింద నా పేరు పున్నంతమాత్రాన నేను చేశాననుకోండి, విత్ సమ్ ఇన్ పియెటివ్, విత్ సమ్ ఇంటర్ ఫియరెన్స్ నేను చేస్తున్నాను, అని ఆయన నాతో అన్నాడు. దానిగురించి ఏమి చెబుతారు?

శ్రీ వి. బి. రాజు — జిల్లాలోపల తహసీల్దారును ట్రాన్స్ఫర్ చేసే విషయం సంపూర్ణంగా కలెక్టర్ అధీనంలో వుంది. అది కలెక్టరు యొక్క హక్కు. వైసెండి ఎవరి ఇంటర్ ఫియరెన్స్ కాదు. ఒక జిల్లానుండి ఇంకో జిల్లాకు తహసీల్దారును ట్రాన్స్ఫర్ చేస్తే రెవిన్యూబోర్డుకు రావాలి.

శ్రీ ఆర్. మహానంద — ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ గ్రౌండ్స్ అనే పేరుతో నెలా రెండు నెలలకు ట్రాన్స్ఫర్ చేయకుండా వుండేట్లు వారికి సలహా ఇస్తారా?

శ్రీ వి. బి. రాజు — నెలా రెండు నెలలకు ట్రాన్స్ఫర్ చేయడం జరగకూడదు. ఒక మనిషిని మూడు సంవత్సరాలు ఒక స్థానంలో వుంచిన తరువాత ఏ ప్రత్యేక కారణం లేకుండా ట్రాన్స్ఫర్ చేయకూడదు ప్రత్యేకంగా కలెక్టరు ట్రాన్స్ఫర్ చేస్తే అతని బాధ్యతమీద చేస్తున్నాడు. అది ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ పర్సన్ కోసం చేస్తున్నాడు కాని వేరే కారణంవల్ల కాదు. ప్రత్యేకమైన ఈ కేస్ ఫుల్ రిపోర్టు తెప్పించుకొని పరిశీలిస్తాను.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :— ఈ ప్రశ్న మంత్రానికి ఏ తీర్మానం వచ్చింది? ఏ తేదీ నుండి ఈ ప్రశ్నకు సమాధానంకోసం ప్రయత్నం చేస్తున్నారు? సమాధానం నిన్నటివరకు టెలిఫోన్ చేసినా రాకపోతే ముందు వస్తుందనే నమ్మకం వుందా?

శ్రీ వి. బి. రాజు :— ప్రశ్న 16—87 నాడు వచ్చింది, కలెక్టరు ఆఫీసుకు టెలిఫోన్లు కూడ ఇవ్వబడ్డాయి— ఎందుకు అలస్యం అయినదని. అక్కడవున్న పి. ఎ. దగ్గరనుండి ఇంకా ఆ ఇన్స్పెక్టేషన్ రాలేదు. ఎందుకు అలస్యమైందని ఎక్స్ప్లైన్ చేయకూడదు అన్నాము.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :— సాధారణంగా ట్రాన్స్ఫర్స్ కలెక్టరేట్ చేస్తుంది. కనుక ట్రాన్స్ఫర్స్కు సంబంధించిన ఇన్స్పెక్టేషన్ అంతా కలెక్టరు ఆఫీసులోనే వుంటుంది. They need not go to get the information or report from the Tahsildar, అయినప్పటికీ కలెక్టరు ఆఫీసునుండి రెండు నెలలు తీరని తాతకూడ ఇన్స్పెక్టేషన్ మంత్రిగారికి రాలేదంటే there is no agency in the Collector's office. The Minister must give instructions that for questions in the Assembly they must give priority for answering, Otherwise, what is the use of putting questions without their being answered and that answers will be given later. We don't get it, I am sure about it.

శ్రీ వి బి రాజు :— దీనికై తే జవాబు తప్పకుండా వస్తుంది. “What is the amount paid to them on travelling allowance” అంటే ఆ ఇన్సర్మేషన్ వారి దగ్గరినుండి రావాలి కూడా. మొత్తం అంతా ఇన్సర్మేషన్ కొరకు ట్రంక్ టెలిఫోన్ ద్వారా ప్రయత్నించినా సమాధానం రాలేదు. ఆ డిటైల్స్ అన్నీ తప్పకుండా రాలి, వస్తాయి కూడా.

శ్రీ పి గున్నయ్య (పాతపట్నం) :— 12 మంది తహసిల్దార్లను ట్రాన్స్ ఫర్ చేయడానికి కారణం వారు ఎటువంటి ఘనకార్యాలు చేశారని? అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు పెచ్చుగా చేశారని ఇంకో చోట కూడ అలా చేస్తారా?

శ్రీ వి బి రాజు :— కలెక్టరు జాగ్రత్తమీద చేశారు. ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ గ్రాండ్ మీద చేశామని చెప్పారు ఘనకార్యాలేమిటో రిపోర్టులో ఇక్కడ లేవు.

శ్రీ ఎ మాధవరావు (నెల్లూరు) :— ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ గ్రాండ్ మీద కాకుండా ఓదైనా స్పెషల్ రిజన్స్ వుంటే ఆ రిజన్స్ స్పెసిఫిక్ గా ఆర్డర్స్ లో మెన్షన్ చేస్తే జాగుంటుందికదా, అలా చేయవచ్చుకదా? ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ గ్రాండ్ అని నెల్లూరు జిల్లాలో నెలనెలా చేస్తున్నారు అలాకాక ఆ రిజన్స్ ఏమిటో స్పెసిఫిక్ గా ఆర్డర్ లో తెల్పాలని ఇన్ స్ట్రక్షన్స్ ఇస్తారా?

శ్రీ వి బి రాజు :— జనరల్ గా instructions ఉన్నాయి. ప్రత్యేకంగా కూడ ప్రభుత్వం చూస్తున్నది. Secretary to Govt ను కూడ చేస్తూ ఉంటారు. Exceptional గా ఎక్కడ అయిన ఉండవచ్చు. Unless there is something శీకపోతే జరగవు ఈ మధ్య B D O లు వెసుకకు వచ్చారు

STARTING OF CORRESPONDENCE IN TELUGU

403—

* 33 Sri P. Gunnayya :— Will the hon Minister for Health and Medical be pleased to state .

(a) whether the State Government has started its correspondence, etc., in Telugu and

(b) whether the Government will see that the Taluk and Block Offices which at present are not carrying on their correspondence with the public in Telugu, will hereafter use that language for the purpose of their correspondence with the public ?

The Minister for Health and Medical (Sri P. V. Narasimha Rao) :— (a) “The Taluk level offices of 24 departments have been directed by notifications under section 3 (1) of the Andhra Pradesh Official Language Act, 1966 to use Telugu in all the Official correspondence of a non-statutory nature in the Government offices *inter-se* specified in the notifications and also in the said offices for all the official purposes specified in the notifications.”

(b) Yes, Sir

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు — 24 చాఖలలో, తాలూకా ఆఫీసులలో తెలుగులోనే ఉత్తరప్రభుత్వతరాలు జరపాలని, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అధికారభాషా చట్టం క్రింద సెక్షన్ 3-(1) క్రింద ఉత్తర్వులు చేశాము. నాన్ ప్రాట్యూటరీ వ్యవహారములను.

(బి) ఆవునండి.

శ్రీ పి. గున్నయ్య:— తెలుగులోనే ఉత్తరప్రభుత్వతరాలు జరుపమని ఆదేశాలు యిచ్చామని చెప్పారు. ఆ ఉత్తర్వులు యిచ్చిన తేదీ ఎప్పుడు? నాకు ఈ రోజున కూడా జ్ఞాపకం ఆఫీసునుంచి ఇంగ్లీషులోనే వచ్చింది.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు — జనవరి 1967 లో పంపించాము ఆది ఎంత వరకు అమలు జరిగింది. అమలు జరవకపోతే ఏమిచేయాలి? మొదలైన వివరాలు పరిశీలించడానికి ఒక కమిటీని వేయాలని ఆలోచిస్తున్నాము. తప్పకుండా దీనిని పరిశీలించి వకడబండిగా అమలు జరిపిస్తాము

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — 24 శాఖలు అన్నారు అవి ఏవి?

Sri P V Narasimha Rao — Revenue Department, Public Works Department, Agriculture, Animal Husbandry, H R & C. E Education, Local Bodies, Co-operative Department, Village and Panchayat Boards, Panchayat Samithis, Excise, Police, Public Health, Libraries, Police Department, Fire Services Branch, Women Welfare Department, Forest, Registration, Fisheries, Indian Medicine, Roads and Buildings, Treasuries, Commercial Taxes.

MEDICAL FACILITIES TO GOVERNMENT SERVANTS

404—

* 454 Q — Sri Ch Rajeswara Rao — Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state

(a) whether the Government will consider to open separate hospitals to Government servants on the lines of E. S. I. Hospitals or alternatively consider to extend the Central Government Medical Attendance Rules to State Government employees;

(b) if so, when, and

(c) if not the reasons therefor?

Sri P. V. Narasimha Rao :—(a) No, Sir

(b) Does not arise

(c) Due to paucity of Funds and also as the present facilities are considered adequate.

శ్రీ పి. షాన్. రాజేశ్వరరావు — ముఖ్యమంత్రిగారు No అని చెప్పారు. ప్రభుత్వానికి భవాభావం ఉన్నది ఉద్యోగుల పరిస్థితులను గమనించి తగు సౌకర్యాలను కల్పించడానికి, కనీసం కేంద్రప్రభుత్వం యిస్తున్న సౌకర్యాలు అయినా కల్పిస్తారా?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు.—E. S. I. హాస్పిటల్స్‌లో ఒక్కొక్క కుటుంబానికి రీడి రూపాయలు ఖర్చు అవుతున్నది. కేంద్రప్రభుత్వ స్కీము క్రింద ఒక్కొక్క కుటుంబానికి రీడి రూపాయలు ఖర్చు అవుతున్నది. ఇది కాకపోతే అది అన్నారు. రెండూ కూడా చేయలేని పరిస్థితులలో ఉన్నాము. ఆర్థికంగా చాలా కీబ్బ పరిస్థితులలో ఉన్నాం. ఇప్పుడు వున్న సౌకర్యాలను ఇంకో రెండు సంవత్సరాల వరకు పెంచడానికి వీలు పడదనే నిర్ణయానికి రావలసి వచ్చింది.

MISUSE OF HARIJAN HOSTEL FUNDS

405—

* 132 Q — Sri T. C. Rajan (Palamaner).— Will the hon. Minister for Social Welfare be pleased to state :

(a) whether the Government found any cases in the State last year where there was misuse of Harijan Hostel Funds, and

(b) if so, whether it is in the private harijan hostels or Government harijan hostels and the places of such misuse?

The Minister for Social Welfare (Sri A. Ramaswamy).—

(a) Yes, Sir

(b) Misuse of funds was noticed in subsidised hostels only. A statement showing the names of subsidised hostels which were either mismanaged or misused the funds sanctioned to the Hostels by showing false and boosted attendance and by manipulating the accounts, is placed on the Table of the House

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

(Vide L. A. Q No 405 (*132))

Statement Showing the List of Subsidised Hostels which were Either Mismanaged or Misused the Funds Sanctioned to them during 1966-67

Sl No.	Name of the Hostel.	Place.
(1)	(2)	(3)

Srikakulam District

1. Social Welfare Boy's Hostel	— Chaptla
2. Social Welfare Subsidised Hostel	— Hiramandalam
3. Jai Hind Harijan Boys' Hostel	— Pathapatnam

East Godavari District

1. Arundhathiya Harijan Girls' Hostel	— Narsapudi
2. Gowthami Harijan Balika Vasathi Gruham	— I. Polavaram
3. Bhuvaneshwari Poor Girls' Hostel	— Mungada
4. Mahatma Gandhi Social Welfare Boys' Hostel	— Narendrapuram
5. Sri Kurmaiah & Shyamala Devi Girls' Hostel	— Sakshinipalli
6. Sri Kurmaiah & Shyamala Devi Boys' Hostel	— do
7. Sri Andhra Kesari Harijan Boys' Hostel	— Rajamundry
8. Jeevanmukta Harijan Hostel	— Anaparthi

1	2	3
9. Arundhati Boys' Hostel	—	Sundarapalli
10. Gandhi Harijan & Backward Class Hostel	—	Rajahmundry
11. Kala Memorial Harijan Hostel	—	Ananthavaram
12. A F D. T. High School Boys Hostel	—	Malikapuram
13. Sri Sanjeeva Reddy Social Welfare Harijan Boys' Hostel	—	Amalapuram
14. Sri Thota Chellayamma Memorial Girls' Hostel	—	Peddapuram
15. Sadalakshmi Arundhati Girls' Hostel	—	Alamuru
<i>West Godavari District</i>		
1. Smt Sanam Atchammam B C, S C, S T Girls Hostel	—	Polavaram
2. Rajen Babu Harijan Girls' Hostel	—	Duvva
3. Gowthami Andhra Seva Sangham Boys' Hostel	—	Tadepalligudem
4. Babu Rajendra Prasad Harijan Boys' Hostel	—	Bhimadolu.
5. Usharani Social Welfare Boys' Hostel	—	Veeravasaram
6. Annapurna Devi Girls' Hostel	—	Veeravasaram
7. Rajeswari Harijan & Backward Class Hostel	—	Agarthipalem
8. Bapuji Harijan Boys' Hostel	—	Khandavalli
<i>Krishna District</i>		
1. Sri Siddhartha Harijan Girls' Hostel	—	Pamarru
2. St Mary's A A M. M. Boarding Home for Girls'	—	Machilipatnam
3. Nehru Adivasi Boys' Hostel	—	Sengapadu
4. Harijan Girls' Hostel	—	Mudinepalli
5. Sri Veera Raghava Harijan Boys' Hostel	—	Kanumole
6. Social Welfare Girls' Hostel	—	Proddutoor.
7. M. Damayanthamma Harijan Girls' Hostel	—	Gollanapalli
8. Sri Bapuji Harijan Boys' Hostel	—	Telapadu
9. Annapurna Harijan Girls' Hostel	—	Veeravalli
10. Sobanachala Harijan Boys' Hostel	—	Agiripalli
11. Ravindra Harijan Boys' Hostel	—	Gollapalli
12. Rani Ramayamma Rao Memorial Harijan Girls' Hostel.	—	Gollapalli
13. Jai Hind Backward Classes Hostel	—	Chandralapadu
14. Tribal and Poor Girls' Hostel	—	Konduru
15. Sri Nehru Harijan Boys' Hostel	—	Mogulur
16. Myeni Rama Kotiah Harijan Boys' Hostel	—	Penamakur
17. Sarojini Devi Backward Classes and Harijan Girls' Hostel	—	Chintakapadu
18. Adivasi Sugalis Yerukula Yonadis Girls' Hostel	—	Pengachiproti
19. do Hostel for Boys	—	Pengachiprotu
20. Sri Gandhi Harijan Boys' Hostel	—	Mudlapadu.
21. Harijan & Poor Girls' Hostel	—	Kondlapalli
22. Kasthuri Harijan Girls' Hostel	—	Kamerreddi
23. Indira Gandhi Girls' Hostel	—	Nuzvidu.
24. Jai Hind, Harijan Boys' Hostel	—	Jiffur
25. Kasturi Bai Girls' Hostel	—	Penuganchipolu.

1	2	3
<i>Guntur District</i>		
1 Harijan Boys' Hostel	—	Santagudipadu
2 Masuma Begum Harijan Girls' Hostel	—	Veldurthi
3 Deena Bhavani Girls' Hostel	—	Macherla
4 Sri Rajendra Babu Boys' Hostel	—	Guntur
5 Gandhi Memorial Boys' Hostel	—	Krosuru
6 Rajendra Boys' Hostel	—	Siripuram
7 Vimutajathi Girls' Hostel	—	Guntur
<i>Nellore District</i>		
1. Social Welfare Boys' Hostel	—	Kullur
2 Social Welfare Boys' Hostel	—	Atmakur.
3 Social Welfare Vijayalakshmi Girls' Hostel	—	Buchireddipalem
4. do Harijan Boys' Hostel	—	Kaveli
5 do Harijan Boys' Hostel	—	Mutulur
6 do Orphanage (Boys' Hostel)	—	Kavaliyadavalli
7 do Girls' Hostel	—	Mutukur
8 Orphanage Hostel for Girls	—	Atmakur
9 Asoka Sevasadnam	—	Kamireddipadu
10 Harijan Boys' Hostel	—	Revur
11 Backward Classes Boys' Hostel	—	Kaluvayi
12 Sri Brahma Reddi Balika Vihar	—	Kamireddipadu
13 Sarojini Devi Balika Vihar	—	A. S. Peta (Atmakuru Taluk)
14 Social Welfare Gandhi Adivasi Boys' and Girls' Hostel	—	Korutur
15 Srinivasa S W Boys' Hostel	—	A S Peta
16 Gandhi Adivasi Boys' and Girls' Hostel	—	Kulluru
<i>Kurnool District</i>		
1. Sri Bapuji Balika Nilayam	—	Allur
2. Venkateswara Harijan Boys' Host 1	—	Nemakal
3 Kamala Nehru Harijan Girls' Hostel	—	Pattikonda
4 Smt Kasturibai Memorial Poor Girls' Hostel	—	Jonnagiri
5 Adimavasula Vidyarthi Griyan Sangham for Boys'	—	Giddalur
6. Padmavathi Girls' Hostel	—	Nemakal
7. K N Girls' Hostel	—	Ullindakonda
8. Poor Boys' Hostel	—	Ullindakonda
9 K M. Girls' Hostel	—	Veldurthi
10 Poor Boys' Home	—	Nandikotkur
11 K M Girls' Hostel	—	Peravalli
12. Dalithajana Beeda Vidyarthula Vasathi Gruham	—	Kurnool
13. Gandhi Poor Boys' Hostel	—	Sirvel
14. K M Girls' Hostel	—	Hussainapuram
15 Saibaba Harijan Boys' Hostel	—	Holalagundi
16. Padmavathi Girls' Hostel	—	Markapur
17. Poor Boys Home	—	Revanoor
18 P P M School Hostel	—	Kanala

1	2	3
19. Sri Lakshmi Narasimha Poor Boys' Hostel	—	Dhornipadu
20. Poor Boys' Home	—	Harivaram
21. K. M. Girls' Hostel	—	Nemkot
22. Mahatma Gandhi Harijan Boys' Hostel	—	Velornth
23. K. N. Memorial Girls' Hostel	—	Yenu
24. K. N. Memorial Girls' Hostel	—	Nolagavali

Cuddapah District

1. Harijan Boys' Hostel — Kodur

Hyderabad District

1. Gandhi Memorial Harijan Hostel — Pargi
2. Radhakrishna B. C. Boys' Hostel — Medchal

Nalgonda District

1. Cosmopolitan Boys' Hostel — Bhongir
2. Viswakantha Hostel — Bhongir
3. Cosmopolitan Vinobha Hostel — Pochampalli
4. Tagore Jayanthi Harijan Hostel — Ragnathpuram
5. Kasu Ragavamma Girls' Hostel — Devarkonda

Medak District

1. Sahajeevan Hostel — Jaharasan
2. Kashatriya Vidyarthi Vasathi Gruham — Kohli.

Karimnagar District

1. Weavers' Hostel — Karimnagar
2. Harijan Boys' Hostel — Huzurabad
3. S. C. Girls' Hostel — Huzurabad

Nizamabad District

1. Social Welfare Hostel — Vailpur
2. Social Welfare Hostel — Ramireddy
3. Subhas Hostel — Martad.

Khammam District

1. Harijan Boys' Hostel — Goknapalli

Warangal District

1. Sri Nehru Memorial S. C. Girls' Hostel — Nekkonda.

శ్రీ టి. సి. రాజన్:— దాదాపు వంద హాస్టల్స్ కు ఖైగా ప్రభుత్వం ధనాన్ని misuse చేశారని అన్నారు, ఎంత డబ్బో చెప్పగలరా?

శ్రీ ఎ. రామస్వామి:— అది యిక్కడ లేదండీ.

శ్రీ టి. సి. రాజన్:— వారికి వ్యతిరేకంగా ఎలాంటి చర్య తీసుకున్నారు?

శ్రీ ఎ రామస్వామి — హాస్టల్స్ను తీసుకోవడమే పెద్ద punishment. జంతవరకు ప్రభుత్వ హాస్టల్స్కు లేవు పబ్లిక్ ప్రోత్సాహం పైనే వచ్చాయి ఈ విషయం తమకు తెలుసు. వారు అప్పీళ్ళు చేసుకొన్నారు. మధ్యములలో ఉత్తములకు యివ్వడం జరిగింది.

ఒక గౌరవ సభ్యుడు — కొన్ని హాస్టల్స్ను రద్దు చేశారు దానిని యే జేసిన్ పై రిపోర్టు చేశారు. చేసే ముందు ఎంక్వయిరీ చేశారా?

శ్రీ ఎ రామస్వామి — తప్పి, ఒప్పి తెలుసుకొనే తిరిగి యివ్వడం జరిగింది

ఒక గౌరవ సభ్యుడు — తప్పు లేదని నిర్ధారణ చేశారా? నెంటిమేరీస్ ఛిల్డ్రన్ హోమ్ మీద ఎలిగేషన్లు వచ్చాయి. దాని గ్రాంటుకూడా ఇచ్చారా? ఇదివరలో ఆపు చేశారు

శ్రీ ఎ. రామస్వామి — ఆ details నాదగ్గర లేవు. నేను మంత్రి కాక పూర్వమే యివ్వడం జరిగింది

శ్రీ వి. సి. కేశవరావు (నంతనూతలపాడు) — కొన్ని hostels లో పిల్లలు లేరు. Funds misuse చేస్తున్నారు ఆ విషయం ప్రభుత్వానికి తెలుసా? ఏమి చర్య తీసుకొంటున్నది?

శ్రీ ఎ రామస్వామి — Hostels మీద complaints వస్తే చర్యలు తీసుకొంటున్నాము పిల్లలు ఉన్నారా లేదా అని తనిఖీ చేయుటకు ఉదయం వెడితే స్కూలుకు పోయారని అంటారు. మధ్యాహ్నం వెడితే స్కూలులో ఉన్నారని అంటారు. సాయంత్రం వెడితే ఆట స్థలంలో ఉన్నారని అంటారు. ఏ విధంగా తెలుసు కొనేది? M L A లుగా మీ కర్తవ్యం కూడ మీరు నిర్వర్తించండి. మీరు శ్రద్ధతీసుకోక ప్రభుత్వాన్ని తప్పు పడితే, అది ఏమి న్యాయమో చెప్పండి?

శ్రీ కె గోవిందరావు — కొన్ని hostels లో misuse చెయ్యటం జరిగింది. Misuse అయిన చోట్ల చర్యతీసుకుంటూ వాటిని మూసివేయకుండా rectify చెయ్యడానికి ప్రభుత్వం అలోచిస్తుందా అని అడుగుతున్నాను

శ్రీ ఎ రామస్వామి:— ప్రభుత్వం అదే అలోచిస్తోంది. మనకందరికీ తెలిసినదే. దేశాభివృద్ధికి గాను విద్యను ప్రజలం చెయ్యాలని చూస్తున్నాం. మనలో కొందరు త్యాగమూర్తులు పోరిజనుల తల్లితప్పగించారు. టైఫాయిడ్ ఫివర్ వచ్చినతరువాత రోగంపోయినతరువాత వద్దే సాకోట్టుకుతింటాడు అట్లాకొట్టుకుతింటూ ప్రాణాలు కూడ వదులుతాడు. కాబట్టి గుర్తెరిగి కూడా ప్రశ్నలు వేయడం ఎందుకండి

శ్రీ బదరీవిశాక పిత్తీ — कृणु कितने हासटल्स हैं और उनमें कितने रुपये का घुटाला हुआ है। इसकी सूचना अभी नहीं तो क्या मंत्री महोदय बादमें देवसकते हैं?

శ్రీ ఎ. రామస్వామి — ఇది చాలా జాగ్రత్తగా చూడబడుతుంది. ఇక ముందు గవర్నమెంటు hostels ను ఏర్పాటు చేసేటటువంటి వాటిపై చర్యలు తీసుకొని శిక్షించడం జాగుంటుంది. హాస్టల్స్కు మీరందరూ చందాలు యిస్తు

న్నారు. అట్లాగే మేముకూడా, ప్రభుత్వంకూడా యిస్తోంది గవర్నమెంటును ఎట్లా జవాబు జారీ చేస్తారు చెప్పండి?

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు.—మంత్రిగారు సెలవిస్తూ ఇది ప్రజల శాసన సభ్యుల సహకారంతో బాగా జరుగుతుందని చెప్పారు ఇంతకు ఈ గల్లంతుకు మూలకారణం అధికారపక్షానికి చెందిన శాసన సభ్యుల ఎన్నికలలో ఈ కమిటీలో వున్నా! మంత్రిగారికి తెలుసునా?

శ్రీ ఎ. రామస్వామి.—తెలుసును స్వామి ప్రతి పక్షాల వారు గాని, కాంగ్రెసు వారు గాని తమ ఎలక్షన్లుకొరకు వాళ్ళను ప్రోత్సహించేసి ఇక్కడ నా దగ్గరకు అప్లికేషన్లు పెట్టించి M L A ల రికమిండిషన్లు తీసుకొని వస్తున్నారు. దీనికి వారు కారకులు కాదా? మీరే ఆలోచించండి

శ్రీ పి. గున్నయ్య.—నూరు పైగా వున్నటువంటి hostels లో కనీసం 10,000 మంది బాల బాలికలకు యిబ్బంది వస్తోంది మేనేజుమెంటు తప్పు చేస్తే తగిన చర్య తీసుకొని శిక్షించాలి కాని పిల్లల విద్య కుంటుపరచటం చాలా విచారకరమైన విషయం పూజ్య మంత్రిగారు హరిజనులై వుండీకూడా అధికార పక్షం M L A లు అంతా కలిసి వున్నట్లు చెప్పారు అది చాలా పొరపాటు ఈ Hostels ను సరిగా నడుపుటకు ప్రయత్నిస్తారా?

Mr Speaker — Please sit down

శ్రీ ఎ. రామస్వామి.—అది సందిగ్ధ విషయం హరిజనుల వుద్ధరణ కొరకే ఈ కార్యక్రమం చేయబడుతోంది. అక్కడ దోపిడీ జరుగుతోంది పిల్లలకు సరియైన భోజనము, బట్టలు సరిగా యిస్తున్నారా లేదా చూడవలసిన అవసరం లేదా? వారి సమీపములో వున్నటువంటి Hostels ను check చేయకపోతే అది ఆ community కి చెబ్బకాదా ప్రభుత్వ ద్రవ్యం పాడవుతుంటే తెలుసుకో కూడదా?

Mr Speaker — He is only feeling sorry. A number of members are getting up At this rate only one question will take a long time. So, they want me to take up only this question They are going to have Social Welfare Demand also. What is it they want me to do? 10 మంది లేచి ప్రశ్నలు అడిగితే నన్ను ఏమి చెయ్యమంటారు?

శ్రీ ఎన్. రాఘవ రెడ్డి — వస్తున్న చిక్కంతా ప్రశ్నల కాలంలో అడిగితే demand వచ్చినప్పుడు మాట్లాడండి. demand వచ్చినపుడు గందరగోళం జరుగుతోంది. ఒక $\frac{1}{2}$ గంట చర్చకి అనకాళం యివ్వండి

మిస్టర్ స్పీకర్.—ఇప్పటికి 10 మంది లేచారు. 10 మందికి Supplementary questions allow చేస్తే మైము సరిపోతుంది. No, I am sorry

NEERA CENTRES

406--

* 131 Q.—Sri T.C. Rajan —Will the hon Minister for Excise and Prohibition be pleased to state,

(a) whether the Government is aware that all of the Neera Centres are selling openly today in Chittoor district; and

(b) if so, what are the steps taken to prevent the same ?

[The Minister for Planning and Law deputised the Minister for Excise and Prohibition and answered the questions.]

The Minister for Planning and Law (Sri K.V Narayan Reddy).—

(a) No, Sir.

(b) Does not arise

శ్రీ టి సి రాజన్ — చిత్తూరు జిల్లాలోనే కాదు. ప్రతిజిల్లాలోకూడా నీరా అవి పేరుపెట్టి అమ్ముతున్నారు. ఉదయం 9 గంటల వరకు అమ్ముకోవచ్చు అని దానిని ఉల్లంఘించి రాత్రి 12 గంటల వరకు అమ్ముతున్నారు ఆ విషయం మంత్రిగారికి తెలుసు మంత్రిగారు లేమి అని జవాబు యివ్వటం ఆశ్చర్యంగా వుంది మరి ఒకసారి మంత్రిగారు పునరాలోచనచేసి జవాబు యివ్వాలి అని కోరుతున్నాను

శ్రీ కె వి నారాయణరెడ్డి :— ఆలోచించవలసిన అవసరంలేదండీ.

Mr. Speaker, — What he says is perfectly true I agree with him But why does he put that question also to the hon. Minister

Sri B. Ratnasabhapathy — Why cannot the hon. Minister answer ?

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య — అధ్యక్షా! మీరు వప్పుకొన్నట్లుగానే గవర్నమెంటు వప్పుకోవచ్చు కదండీ తప్పేమీ కాదు.

Mr. Speaker — For their own reasons The information furnished by the hon. Minister is like that He cannot go against that information Whatever information is given to him, he will certainly furnish that information to the House.

DECLARATION OF SALUR AS DROUGHT AREA

407—

* 462 Q —Sri B. Rajayya (Salur) —Will the hon. Minister for Revenue and Civil Supplies be pleased to state

(a) whether Salur taluk was declared as drought-affected area as the rainfall was less in 1967

(b) the list of villages that are affected by drought in taluk; and

(c) the relief measures taken or proposed to be taken by Government ?

Sri V B Raju —(a) No Sir,

(b) Nil.

(c) Does not arise

- (a) లేదండి.
- (b) అదికూడా ఆంధ్రేనండి.
- (c) ఉద్భవించదండి.

శ్రీ వి. రాజయ్య :— గత సంవత్సరము సాలూరు ప్రాంతంలో వర్షాలులేక వరివంట పోయింది విత్తనాలకుకూడా అవకాశం లేకుండా పోయింది ఆ కారణంచేత ఈ ప్రశ్న వేశాను. మంత్రిగారు ఏమీ లేదనటంలో ఏమీ అర్థంలేదు

శ్రీ వి. వి. రాజు :— ప్రభుత్వం దగ్గర వున్నటువంటి information ను బట్టి 4 సం॥ ల వర్షపాతం ఈ విధంగా వుంది 1964 లో 199 M M. 1965 లో 183.5 M M 1966 లో 191 M M 1967 లో 179.6 M M చాలా కొద్దిగా తక్కువే కానియ్యండి వర్షపాతంసరిగానే వుంది కొన్ని pockets ను Famine areas గా declare చేసే eligibility లేదండి.

VASECTOMY OPERATIONS TO MUSLIMS

408—

* 1061 Q —Sri T C Rajan —Will the hon Minister for Health and Medical be pleased to state . —

(a) the number of Muslims who underwent vasectomy operations in the years 1965 and 1966, and

(b) whether the family planning measures are being responded by Muslims same as Hindus ?

(a) Sri P V. Narasimha Rao —The actual number of Muslims who underwent vasectomy operations in the year 1965-66 is not available, Sir However, cases of study undertaken so far in some rural and urban areas, reveal that on an average 9.3% of the total vasectomies were of Muslims Further, a recent study in some of the city hospitals indicates that about 20% of I.U.C.D. insertions are among Muslim Women

(b) Muslims are responding to the family Planning methods, but not to the extent to which Hindus are responding.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :— ఈ సందర్భంలో target reach కావటం లేదనే దృష్టితో కొన్నిచోట్ల ladies కు చెప్పకుండా లూపును అమర్చుతున్నారు. దానివల్ల కొన్ని complaints వస్తున్నాయి. అటువంటివి రాకుండా చేస్తారా?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— తప్పకుండా చేస్తాము. ఈ ప్రశ్నకు సమాధానమివ్వాలి కాదు. Demand వస్తుంది. అప్పుడు సెలవివ్వబడి, తప్పకుండా చూస్తాము.

శ్రీ టి. పి. రాజన్ :— అధ్యక్షా! మంత్రిగారు చెప్పిన లెక్కలనుబట్టి ముస్లింలదగ్గరనుంచి response అట్టే లేదని తెలుస్తోంది ఖురాన్ లో రతిచర్య కూడా legal binding కాదు. కాబట్టి అలాగే కొనసాగితే ఈ దేశంలో

ముస్లిం population పెరిగిపోయి హిందూ population తగ్గిపోయి మరల ముస్లిం గవర్నమెంటు వస్తుందేమో దూరం ఆలోచించాలి అని కోరుతున్నాను

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— మనదేశంలో ముస్లిం గవర్నమెంటు అనిగాని, హిందూ గవర్నమెంటు అనిగాని లేదు వుండదు

శ్రీ ప మాధవరావు :— 1965-66 1966-67 Censes లో వేసక్ష్మి వల్ల Hindu population తగ్గిపోయిందని, Muslims and Christians population పెరిగింది. దానిగురించి ఆలోచిస్తారా?

Sri P V Narasimha Rao —No, Sir I do not think it is attributable to the programme

శ్రీ ప. మాధవరావు :— అధమ పక్షం verify చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

Sri P V Narasimha Rao — No Sir

శ్రీ అహమద్ హుస్సేన్ (సీతారాంబాగ్) :— హిందువుల జనాభా కూడా ఎక్కువ చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తే బాగుంటుందని నేను మంత్రిగారికి మనవిచేస్తున్నాను. వారిని free గా యివ్వండి వారుకూడా జనసంఖ్య ఎక్కువచేయడానికి వీలు అవుతుంది. Secular Government లో హిందూ population అని, Muslim population అని భావనాలు ఎందుకండి? మామూలు సర్దిప్రకారం మేము నడుస్తాం మా ఖురాన్ లో వున్నది వారు చెప్పారు. అది వాస్తవమే. దానిని మనం ఏమీ చేయగలం, భగవంతుడు యిచ్చినదానికి. కొంతమందికి 12 సంవత్సరాలై నా పిల్లలు వుట్టరు. కొందరికి కోరందే పిల్లలు వుడతారు. మనదేశంలో ఏమీ వుంది, భగవంతుడు యిచ్చిన శక్తి గాని...

ఒక గౌరవ సభ్యుడు :— అధ్యక్షా! ఈ family planing ను compulsory చేయడానికి ప్రభుత్వం ఏమైనా ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— లేదండి.

MEDICAL FACILITIES TO N G Os

409—

* 1095 Q.—Sri R. Mahananda :—Will the hon Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) whether any medical aid is provided to N G Gos of our State at present, and if so, whether they will get the same financial aid, if they are treated in the hospitals of adjoining neighbouring States if they are very nearer to the patient, and

(b) if not, what are the quick arrangements made or proposed to treat the patients, if available treatment is not forthcoming at our hospitals nearer to the patient?

Sri P. V Narasimha Rao :—(a) Yes, Sir,

No, Sir,

(b) Almost all the medical facilities are available in the State itself. Only in very special cases where the specialist in the State is of the opinion that patient should be referred to some other specialist outside the State, then only the patient is referred to Hospitals out-side the State with the prior approval of the Director of Medical Services.

శ్రీ ఆర్. మహానంద.- అధ్యక్షా! జిల్లా borderలో వున్నచోట తీవ్రమైన జబ్బు వస్తే అతనిని Government hospital కు move చేయడానికి వీలులేక, అక్కడ దగ్గరలో వున్న యితర State hospital కు పోతే అక్కడ సదుపాయాలు కలిగిస్తారా అని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. పి. నరసింహారావు - మన జిల్లా hospitalsలో ప్రతి చోట కూడా అన్ని సౌకర్యాలు యిది వరకు వున్నాయి. ఇంకా యివ్వడానికి ప్రయత్నం జరుగుతోంది. ఆ మాటకు వస్తే అన్ని departments గురించి ఈ మాట అడగవచ్చు. Border మీద ఉన్న Villages కు అవతల State దగ్గర వుండవచ్చు. మనం దూరంగా వుండవచ్చు. అంత మాత్రాన అక్కడకు వెళ్ళడానికి అవకాశం యివ్వడానికి వీలులేదు. Specialist care కావలసినస్తే మన State లోనే ఆ సౌకర్యాలు లేక పోతే తప్పకుండా బయటకు పంపడానికి అవకాశం వుంటుంది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి - కొంతమంది ఉద్యోగులకు medical aid ద్వారా సందర్భంలో hospital లో 25 per cent తీసుకొని, treatment పొందడానికీ Certificate యివ్వబడుతోంది. అట్లాంటిప ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చాయా? దానిని వారించడానికి ప్రభుత్వం ఏమైనా ప్రయత్నం చేస్తున్నాడా?

శ్రీ పి. పి. నరసింహారావు.- అటువంటివి ఏమీ రాలేదండి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య - మన district headquarters hospitals లో ఎక్కువ సౌకర్యాలు చేస్తున్నారని అధికారుల నమస్కరణ. Border areas లో వుండి immediate గా medical treatment కావాలంటే అక్కడ దగ్గరగా ఉండుకొనడానికి వీలు అవుతుంది. ఉదాహరణకు యిచ్చాపురం, బరపాం పురానికి దగ్గరగా వుంది. అట్లాగే కొన్ని areas వున్నాయి. అటువంటిప్పుడు emergencyలో treatment యివ్వడానికి అవకాశం కలిగిస్తే ఉపయోగంగా వుంటుంది గనుక అటువంటి యేర్పాట్లు చేస్తారా?

శ్రీ పి. పి. నరసింహారావు - ఇప్పటికైతే లేదండి, దానిని యిప్పుడు ప్రారంభిస్తే It will become the thin end of the wedge Sir. We do not know where to draw the line. అందుచేత specialist అవసరమైతే special treatment కు పరిపడానికి అవకాశం ఇస్తామండి. వారు చెబుతున్నారు. ప్రాణం పోతున్నది. వెళ్ళడానికి వీలువుంటుందా లేదా అనేమాటకు వస్తే దానికి మాత్రం యిప్పుడు rules silent గా ఉన్నాయండి. దాని గురించి ఆలోచించవలసి వుంటుంది.

శ్రీ పి. గున్నయ్య.- అధ్యక్షా! జిల్లా Headquarters hospitals అన్నింటికీ అన్ని సౌకర్యాలు కలిగిస్తున్నామని చెబుతున్నారు. సంతోషమే. యే యే సౌకర్యాలు కలిగిస్తున్నారో, అన్ని సౌకర్యాలు కూడా డాక్టర్లు బహుమతులు,

రిసీదులు యివ్వకుండా feesలు వసూలు చేస్తున్నారు అలాంటప్పుడు వారి మీద గట్టి చర్య తీసుకుంటారా?

శ్రీ పి. వి నరసింహారావు - ఈ ప్రశ్నకు, ఉపప్రశ్నకు సంబంధంలేదు. ఈ రోజు చర్య సందర్భంలో చెప్పినట్లయితే తప్పకుండా note చేసి దానికి కావలసిన చర్యలు తీసుకుంటాం.

HOUSE SITES TO HARIJANS

410—

* 18 Q —Sri P. Gunnayya —Will the hon Minister for Social Welfare be pleased to state

the block-wise figures of the amount allotted and spent towards house sites for harijans in Srikakulam district during 1966-67 ?

Sri A. Ramasamy —An amount of Rs 65,000 is allotted during 1966-67 to the Srikakulam district for provision of house sites to Harijans. No separate allotment is set apart for each block. However, the Blockwise amount spent towards house sites for Harijans during 1966-67 is as follows :

1. Savvakota Block	.	Rs 4,006 25
2. Share Mahammed Puram Block.	..	Rs 1,483.50
3. Bobbili Block.	...	Rs. 479 55

శ్రీ పి. గున్నయ్య - అధ్యక్షా! ఈ 60 వేల రూపాయలు జిల్లాలో 1966-67కు యిచ్చుచున్నారు. Block లో డబ్బు ఖర్చు అయినదా లేదా అని నా ప్రశ్న. యే block లో అయినా యేహరిజనుడికై నా ఒక cent భూమి అయినా కొని యిచ్చారా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :- వారు యింగ్లీషులో చెప్పారు. బహుశ మీకు అర్థం కాలేదు జిల్లాలో మొత్తం 50 వేల ఖర్చు అయిందని చెప్పారు. యే block లో ఎంత ఖర్చు అయిందో చెప్పారు నాలుగవ వంతులో యేదో చెప్పారు.

శ్రీ పి. గున్నయ్య :- అయితే నివేశ స్థలాలు కొన్నటువంటి యే block అయిన దృష్టాంతం చెప్పుతారండి అధ్యక్షా! ఎన్ని ఎకరాల భూమి యిచ్చారో తెలియమృనండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- అధ్యక్షా! ఎదో రు. 100 అని చెప్పారు.

Sri A. Ramaswamy — The Secretary Zilla Parishad, Srikakulam District has reported that the allotment for housesites for the Harijans in Srikakulam District during 1966-67 is Rs 65,000. No separate allotment is set apart for each block. The Secretary, Zilla Parishad, Srikakulam District has further reported that during the year 1966-67 an amount of Rs 6002-16 was spent towards housesites for Harijans in Srikakulam District which includes a sum of Rs. 32.86 towards survey stones.

శ్రీ కె. గోవిందరావు - అధ్యక్షా! యే జిల్లాలో కూడా ఎక్కువ Spend కావడంలేదని అందరికీ తెలిసిందే. ఈ acquisitionలో జరుగుతున్న delay మూలకంగా అది జరుగుతున్నట్లు అందరికీ తెలిసిందే. యింతకు ముందు అనేకసార్లు కూడా వచ్చింది. ఇప్పుడు నేను అడుగుతున్నాను. హరిజనులకు housesite ఇవ్వడం విషయంలో Land Acquisition Act లో వున్నటువంటి provisionను urgent గా invoice చేసి, emergency provision క్రింద దానిని తీసుకొన్న, వెంటనే హరిజనులకు యివ్వడంకోసం గవర్నమెంటు ఆలోచిస్తుందా?

శ్రీ ఎ. రామస్వామి:- ఈ సంవత్సరంలో deposit amount కూడా పూర్తిగా spend చేసి, అదిపూర్తి చేయాలని Chief Minister గారు Collector, Conference లో గట్టిగా చెప్పారు. ప్రతిజిల్లాలో హరిజనులకు ఈ సంవత్సరంలో పని పూర్తి చేయాలనే నియమం వుంది. మనం కూడా యిప్పుడు Social Service Department వారు నేను ప్రతి Collector వ్రాశాను. ఇప్పుడు అది త్వరగా జరిగిపోవుంది ఇంత వరకు మనకు వున్నటువంటి system ప్రకారం Collector Office వారు జిల్లాకు, జిల్లావారు Collectorకు ఈ correspondent జరగడంలో late జరుగుతోంది. ఇక ముందు మీరు కోరినట్లు జరిగేటందుకు ఇప్పుడు చేయబడుతుంది.

శ్రీ కె. గోవిందరావు:- ఇప్పుడు ఈ house sites allot చేసిన amount లో నుంచి ఎంత lapse అయినదో చెప్పగలరా?

శ్రీ టి. రామస్వామి:- ఇప్పుడు lapse కాలేదు. ఈ ఒక్క సంవత్సరం కొరకు, 2 సంవత్సరాల period యివ్వబడింది. అట్లా అయిన ఈ సంవత్సరంలో పని తత్పూర్తి భర్చి పెట్టవలసివుంది. కాబట్టి lapse కాలేదు.

శ్రీ కె. బుచ్చిరాయడు:- ఈ హరిజన యిండ్ల స్థలాల విషయములో ఈ సమితులకు పరిషత్తులకు యివ్వడంవల్ల, అధికార పార్టీలో influence వున్నటువంటి వారికి దొరుకుతున్నట్టి తప్ప మిగతా వారికి దొరకడంలేదు. కాబట్టి ఈ powers Collectors కు యిచ్చి, Collector distribute చేయడానికి ప్రభుత్వం ఏమైనా ఆలోచిస్తుందా?

శ్రీ ఎ. రామస్వామి:- అటువంటి case ఏమైనా తెలిసివుంటే దయచేసి మాకు తెలిపినట్లయితే చర్య తీసుకుంటాము.

శ్రీ చౌదరి సత్యానారాయణ(పొందురు).—ఇళ్లస్తలాలు కేటాయిం చే విషయం సమితులకు యివ్వడంవలన అనేక అనర్థకాలేర్పడుతున్నాయి. సమితులలో పరిగా శ్రద్ధ తీసుకొనడంలేదు. సోషల్ వెల్ ఫేర్ డిపార్టుమెంటు వున్నప్పటికీ ఇంకా ఇది కారాఖను సమితులకివ్వడంలో ఆర్థ మేమిటో తెలియడంలేదు. ఇప్పటికైనా సోషల్ వెల్ ఫేర్ డిపార్టుమెంటుద్వారా యిళ్లస్తలాలను యిస్పిండుటకు ప్రభుత్వం ఏమైనా చేస్తుందా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు:- ఈ మధ్యనే యూ. గ్రా. విజన్ తీసివేసి, కౌన్సిల్ కు, జిల్లా సోషల్ వెల్ ఫేర్ ఆఫీసరుకు యీ అధికారాలను యివ్వడం జరిగింది.

ఒక గౌరవసభ్యుడు — స్త్రీకుగా అమలు చేయడం జరుగుతుందనీ, ఎక్స్‌జిజిఎన్‌చేసి వెంటనే యిస్తామని మంత్రిగారు తెలివిచ్చారు. కాని చల్లవల్లిలో వీవర్సు సెక్షన్ యిళ్ల స్థలాలకొరకు దరఖాస్తులు పెట్టుకొంటే, కొంత డబ్బు కట్టాలని చెప్పారు వెంటనే డబ్బు కట్టడం జరిగింది. తరువాత ప్లాట్సు చేసి యిచ్చుటకొరకు సిద్ధంగా వున్నారు. 1962 జనరల్ ఎన్నికలు వారంతోజూతలో జరుగుతవనే సమయంలో, ఆ ప్లాట్సు చేసిన భూమిలో తోటలు వేయడం జరిగింది. మంత్రిగారు చెప్పిన విషయాలు ఎక్కడా అమలు చేసినట్లుగా కనపడడం లేదు. కనుక యిక ముందైన అలాంటివి జరగకుండా గట్టి చర్యలు తీసుకొనుటకు ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ ఎ. రామస్వామి — తప్పకుండా చర్యలు తీసుకొంటాము.

ASSIGNMENT OF PATTAS TO SCHEDULED CASTES

411—

* 253 Q — Sri P Venkatasubbaiah (Sullurpeta) :—Will the hon Minister for Social Welfare be pleased to state

(a) how many cases regarding the assignment of pattas for the house sites to the Scheduled Castes, and economically backward classes are pending in Kota, Gudur and Sullurpeta Panchayat Samithies in Nellore district,

(b) what is the reason for the delay; and

(c) what steps have been taken to dispose off all the cases immediately?

Sri A Ramaswamy :—(a) (1) Kota Panchayat Samithi Nil

(2) Gudur Panchayat Smithi One

(3) Sullurpet Panchayat Samithi Four

(b) & (c) A statsment is placed on the Table of the the House

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

VIDE Answer to Clauses (b) and (c) of L. A. Q No 411 (*253)

(b) 2) As regards the reasons for the delay for assignment of pattas in Gudur Panchayt Samithi the Collector, Nellore has reported that it will take not less than six months to get S No 146/1 of Karlapudi village allotted to harigants of Karlapudi village for house sites as it has to be withdrawn from the Control of village Panchayat after due publication in Andhra Pradesh Gazette under section 67 (2) of the (Andhra Pradesh) Gram Panchayat Act 1964 by transferring S No 146/1 from Tope Poramboke to village site Poramboke

3) As regards Sullurpet Panchayat Samithi the Collector, Nellore has stated that the matter is pending with the Tahsildar, Sullurpet to assign the pattas to the beneficiaries

(c) With regard to the steps taken to dispose of all the pending cases the Collector, Nellore has stated that the Tahsildars have been directed by him to expedite the issue of pattas to the beneficiaries,

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీకాయ (ఎల్లారెడ్డి) :— 50 సంవత్సరములకంటా వున్నప్పటికీ వారిజనులను జేరఖత్ చేస్తున్నారు పట్టాలివ్వడం లేదు. ఆ విషయంలో అన్యాయం చేసినవారిని గురించి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా?

శ్రీ ఎ. రామస్వామి :— మీరు జనరల్ గా ప్రశ్న వేస్తున్నారు. ఈ ప్రశ్న యిళ్లస్తలాలకు సంబంధించినది.

FREE TAPPING LICENCES TO THE GIRIJANS OF AGENCY AREA

412—

* 841 Q.—SARVASRI M. Subbanna (Kothur) K. Kannayya Dora, (Bhadrachalam) K. Ramiah (Jammalamadugu) —Will the hon Minister for Excise and Prohibition be pleased to state :

(a) whether free tapping licences for a one year period for tapping toddy, jeelugu toddy, date palm toddy for their consumption are being issued in time i e., in November by the Department to the girijans of agency areas of Patapatnam, Paderu, Chintapalli, Yellavaram, Reddipolavaram, Burgumpadu, Bhadrachalam, Nugur taluks of Srikakulam, Visakhapatnam, East Godavari, West Godavari, and Khammam districts respectively,

(b) whether it is a fact that the Prohibition Department is collecting bribes (Paritho hikamulu) of Rs. 2 to 5 from girijans according to their paying capacity to issue receipts and departmental permits for tapping toddy,

(c) if so, whether action will be taken against the staff of the Department and

(d) whether the Government will make arrangement to see that free tapping permits are issued and delivered by departmental people every year by November without any requisition on the part of girijans or collection of fees from them as they have to live on toddy with its food value for three months in a year?

(The Minister for Law & Planning deputised the Minister for Excise & Prohibition and answers the questions)

Sri K. V. Narayana Reddy :—(a) Free tapping licences are being issued for tapping toddy in the agency areas of Yellavaram, Reddipolavaram, Bhadrachalam and Nugur taluks of Godavari Agency Circle. This concession is not available to the agency areas of Srikakulam and Visakhapatnam Districts as there is no provision in Excise Standing Order No. 167 (3). The Hyderabad Abkari Act is applicable to Burgumpadu taluk of Khammam District and this Act does not provide for such a concession.

(b) No such collections are being made.

(c) Does not arise.

(d) Free tapping licences are being issued by the local Sub Inspectors in the Godavari Agency Circle after actually visiting the villages and ascertaining the number of members in each family. No requisitions from Girijans would be necessary as the Sub Inspectors

would ascertain the requirements in each family. The Deputy Commissioner of Excise and Prohibition has reported that he is issuing instructions for the prompt issue of the licences to the girijans

SURVEY OF LANDS

413—

* 362 Q—Sri T Chitti Naidu (Paderu):—Will the hon' Minister for Revenue and Civil Supplies be pleased to state .

(a) whether the survey for the lands under cultivation of the ryots who are residents for a long time in Paderu Mutta in Paderu taluk, Visakhapatnam district have been done in their names or in the name of the Muttadar of Paderu , and

(b) when the Government will issue pattas to the said lands in the names of the ryots ?

Sri V B Raju —(a) Survey of lands of Paderu Mutta villages was done for the purpose of soil conservation. Survey has been done in the names of ryots who are cultivating the lands and who are residents for a long time in the mutta. Lands being enjoyed by the Muttadar himself have been registered in his name. But this will not confer any right to title on the lands.

(b) Pattas will be issued to the ryots after regular settlement operations are over.

శ్రీ టి. చిట్టి నాయుడు:—విశాఖపట్టణం జిల్లా పాడేరు తాలూకాలోని పడెన్సి ప్రాంతము రైతులు సాగుచేసుకుంటున్న భూములు రైతుల పేర సర్వే చేయించారా? లేక మురారాధారులే సర్వే చేశారా?

శ్రీ వి. బి. రాజు:—ఇది సర్వే అయినది. మచ్ కండ్ జేసిన్ సాయిల్ కన్ సర్వేషన్ కోసము సర్వే చేయబడినది. సర్వే చేసినప్పుడు యెవరి ఆదీనంలో వున్నాయో, ఎవరు సాగుచేసుకుంటున్నారో వారి పేర్లు సమోదు చేయబడినవి. సర్వేలో నమోదం చేయబడినంతమాత్రాన రైట్ దొరకదు. రెగ్యులర్ నెటిల్ మెంటు ఆవరేషన్, ఓనర్ సిఫీ ఎంక్వయిరీ కావాలి. నెటిల్ మెంటు ఆవరేషన్ కొరకు ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. దాని కొరకు రెగ్యులేషన్ కూడా తయారవుతున్నది.

ఒక గౌరవసభ్యుడు:—అదే తాలూకాలో వున్నటువంటి గంతమాడుగలు పట్టి పాగింతపు భూములు సర్వే చేయబడినవా? లేనిచో ఎందువల్ల సర్వే చేయలేదో, మాత్రంగా చెప్పగలరా?

శ్రీ వి. బి. రాజు:—మచ్ కండ్ జేసిన్ సాయిల్ కన్ సర్వేషన్ లిమిట్ వున్నంతవరకు సర్వే చేయబడినది. ప్రత్యేకంగా ఆ గ్రామం గురించి అడిగితే చెప్పగలమని చెబుతున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—కాంటోర్ బండ్ కోసం చేస్తున్నామని చెప్పారు. దానివల్ల వారికి రైట్ రాదంటున్నారు. లీగల్ గా అది వాస్తవమే కనుక ఎవరి పేరు వున్నప్పటికీ వదలివేయండి. రైతు చేసుకొంటుంటే

ముకాదారు పేరు పెడితే ఎలా? ఆ విషయంలో జాగా ఆలోచిస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ వి. బి. రాజు:—వారు చెప్పింది విజమే. అలాంటి పొరపాటు జరగకుండా ప్రభుత్వ చూస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. సర్వే జరిగినపుడు నామినల్ ఎంట్రీ జరిగింది. Regular settlement operations should begin. Naturally that will be the final stage,

ASSIGNMENT OF PATTAS

414—

* 240 Q.—Sri P. Venkatasubbarah :—Will the hon. Minister for Revenue and Civil Supplies be pleased to state :

(a) the number of applications received for the assignment of pattas to the landless poor in Sullurpeta taluk of Nellore district from 1962 up to date,

(b) how many are pending disposal; and

(c) what is the reason for the delay?

Sri V. B. Raju :—(a) 224

(b) 151

(c) The applications are pending enquiry by the Revenue Inspectors.

శ్రీ పి. వెంకటసుబ్బయ్య:—1962 సంవత్సరం నుండి సూలూరు పేట తాలూకాలో ఎన్ని దరకాస్తులు చ్చాయి? యెన్నింటికీ పట్టాలివ్వడం జరిగింది? యెన్నింటికీ యింకా పట్టాలివ్వకుండా వుండడం జరిగిందో చెప్పగలరా?

శ్రీ వి. బి. రాజు:—మొత్తము 224 దరకాస్తులు రావడం జరిగింది. 151 మాత్రం పెండింగులో వున్నాయి. అన్నీ యీ సంవత్సరంలోగా పూర్తి చేయటం కొరకు యేర్పాట్లు చేయబడుతున్నాయి.

PRIVATE PRACTICE BY CIVIL SURGEONS

415

* 955 Q.—Sri Ch. Vengaliah (Markapur):—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Government had long back decided to ban private practice for Civil Surgeon Professors in Medical Colleges and associated teaching hospitals,

(b) if so, the stage where the matter rests, and

(c) whether the Government is prepared to assure that this scheme which was adopted by the Central Government and recommended by the Estimates Committee would be implemented immediately?

Sri P. V. Narasimha Rao :—(a) A decision to this effect was taken in June, 1966.

(b) The implementation of the decision has been kept in abeyance pending decision of the Government of India on the question of granting Central Assistance to meet the additional expenditure involved.

(c) No, Sir.

(a) దీనికి సంబంధించి నిర్ణయం—జూన్ 1966 లో తీసుకొనబడింది.

(b) కాని ఈ నిర్ణయాన్ని అమలుచేయడం మాత్రం యిప్పటికీ జరగలేదు. దానిని అట్లాగే ఉంచారు. కారణం—భారత ప్రభుత్వంవారు యీ నిర్ణయం అమలు జరిపితే మనకు అయ్యే అదనపు ఖర్చులో కొంత భాగమైన యివ్వవలసి యున్నది. దాని కోరకు ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నవి. అందువల్ల అమలు చేయలేదు.

(c) కాదండీ.

Mr Speaker —Answers to the other questions will be placed on the Table of the House

(FURTHER SUPPLEMENTARY QUESTIONS AND ANSWERS
ON L. A. Q. No 402)

Sri B Ratna Sabhapathy — On a point of information, Sir కానిష్టార్లు ట్రాన్స్ఫర్ గురించి జవాబు చెబుతూ (బి) and (సి) అన్నర్ రాలేదన్నారు. ఈ ప్రశ్న వేయడంలో (బి) and (సి) అంశాలపైనే ఆసెంబ్లీ వారి అటెన్షన్ focus చేయాలని Government attention draw చేయాలని ఉద్దేశం, తరువాత పబ్లిక్ లో అక్కడ ఎట్లా జరుగుతోందో తెలియజేయడానికి వేయబడింది. అసలు యీ information వస్తుందా? మళ్ళీ యీ ప్రశ్న యిక్కడ అన్నర్ వేస్తారా, లేక దీనితోనే అంతం అవుతుందా?

శ్రీ వి బి రాజు — నేను మనవి చేశాను. ఆ రెండు అంశాలు—టి. ఎ. ఎంత దొరికింది వారి మీద transfer లో టి. పి. ఖర్చు అయిందీ transfer చేయక ముందు వారు ఎంత కాలం ఉన్నారు?—అ details తీసుకునే ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. అవి రాగానే పబ్లిక్ కు ప్రత్యేకంగా ఉత్తరం ద్వారా తెలియజేస్తాము.

Sri B. Ratna Sabhapathy — The whole Assembly wants to know the whole thing ఒక్క సారి కాదు. All are interested in knowing what it is Transfer, చేసినంత మాత్రాన ఇబ్బందిలేదు. కాని ప్రజల ఉద్వేగం ఎంత, ఖర్చు పెట్టుతున్నారు? ఎంత కాలం అక్కడ ఉంటే transfer చేస్తున్నారు. Administration లో జరుగుతున్న వ్యవహారం మీద focus చేయడానికి యీ ప్రశ్న వేయబడింది. ఇది ప్రతి సభ్యునికీ తెలియాలి.

Questions Nos. 416 to 420 together with their answers are included in the Proceedings under 'Written Answers to Questions.'

శ్రీ వి. బి. రాజు — అధ్యక్షా, మీ guidance ప్రభుత్వం కోరుతుంది. Administrative transfers at a district level — of a Tahsildar, or a Revenue Inspector or whatever it might be — transfers details విషయమై యింత చర్చ —

Sri B Ratnasabhapathi — It is not one Tahsildar, Sir, 12 Tahsildars —

శ్రీ వి. బి. రాజు — 12 మంది transfer అయినారు. Administration grounds మీద transfer అయినారని భోగట్టం యిచ్చాను. వారి యొక్క టి. ఎ. ఎంత. వారు అక్కడ ఎంత కాలం ఉన్నారు — ఆ details — గౌరవ సభ్యులకు — ఎవరు ప్రశ్న వేశారో, వారికి తెలియ వస్తాను దీనికియీ House లో చర్చకు — ఒక ఆఫీసరు transfer విషయంలో కూడ —

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి — House లో చర్చకు అడగలేదు, House లో ఉండే సభ్యులకు, మిగతా వారికి తెలియడానికి ఆ కాగితాలు — సైక్లోప్రెస్ వేళి లేబుల్ మీద పెట్టడని —

శ్రీ వి. బి. రాజు — నాలుగయిదు కాపీలు యిక్కడ Table మీద పెట్టుతాను —

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : — ఇట్లాంటివి వచ్చినప్పుడు మాకు ఒక అనుమానం ఉంది. అక్కడ atmosphere, suspicious గా వస్తోంది. Administrative grounds మీద transfer చేయడానికి ఆయనకు ఉన్న అధికారం — misuse చేశాడా, abuse చేశాడా — అనేది తెలుసుకోవాలి. మంత్రిగారి సమాధానం తరువాత Table మీద పెట్టే దానిపైన supplementaries లేకుండా పోతాయి. ఇక్కడ discussion జరిగితే మేము కూడ enlighten కావడానికి అవకాశం ఉంటుంది.

Sri R Mahananda — On a point of information, Sir — ఇటీవల వారం రోజుల క్రింద నెల్లూరు జిల్లా — 12 సమితి ప్రెసిడెంట్లు అసెంబ్లీ మెంబర్లు కూడ పోయి రెవిన్యూ బోర్డు ఫస్టు మెంబరును కలుసుకొని — purity of administration, purity of Law లో జరుగుతున్నవి. మన వారి దృష్టికి తెచ్చారు ఇప్పుడు మంత్రిగారు చెబుతున్న దానిలో — 12 మందిని transfer చేశారనేది కాదు — if reflects on the entire administration itself మా మనవి — జిల్లా లెవెల్ లో పరిపాలన నిర్వాహకంగా, విశ్వాసపూర్వకంగా ఉండాలని కోరుతున్నాము, దానికి యిట్లాంటివే జరగకుండా ప్రభుత్వం కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకొనుటకుగాను మూల ప్రణాళికలో యిదే ప్రభుత్వ శిష్టత తోపాటుగా మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. నువ్వయ్య : — ఇది సభ్యుల హక్కులకు సంబంధించినది. మేము అడిగిన దానిలో మీద మంత్రిగారు enlighten చేయాలి. ఆ సందర్భంలో అనుమానం హక్కులు రక్షించాలి. ఇవాళ మంత్రిగారి సమాధానం రాకపోయి ఉంటే మేము అడిగే సన్నివేశం మెంబర్స్ కు అవకాశం లేకుండా పోయింది.

శ్రీ వి. బి. రాజు — ఆ information, Table మీద పెట్టతాను. తరువాత మీ నిర్ణయాన్ని బట్టి జరుగుతుంది.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి — ఈ అసెంబ్లీ సెషన్ లో పెట్టగలుగుతారా?

శ్రీ వి. బి. రాజు — అలాగే.

Mr. Speaker — Once a question is put and it is in the list and has been answered, it would not come up in any form again. If it is brought to the notice of the Assurance Committee, they can ask the concerned Minister. Now that he will place it on the Table of the House, have patience and when he places it on the Table of the House, any member can bring it before the House in some shape or other.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి : — వారు assurance ఇచ్చారు — Table మీద పెట్టతామని అంటున్నారు. కాని నేను ఒకటి మీ దృష్టికి తెస్తాను — ఆ నాడు చర్చ జరిగినప్పుడు miscellaneous పద్ధతిలో land revenue లో కొన్ని భాగాలు చేరి యున్నవని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. లేదని నేను చెప్పాను. ఉన్నవని details అడిగితే పెడతామన్నారు, బడ్జెట్ సెషన్ అవుతున్నా, మిసలేనియస్ పద్ధతి క్రింద — land revenue క్రింద చేర్చమని చెప్పినది యీ నాటి వరకు టేబుల్ మీద పెట్టలేదు. ఇక్కడ గౌరవ సభ్యులకు ఇచ్చిన హామీ ఒక responsible హామీగా తీసుకొని టేబుల్ మీద పెట్టడానికి ప్రయత్నం చేయాలిగాని తాత్కాలికంగా చెప్పే “తప్పించుకు తిరుగువాడే ధన్యుడు సుమతీ” — అన్నట్లు చేస్తే ఎట్లా? ఇప్పుడు యిది కూడ అట్లాంటి పద్ధతిలో చేర్చవద్దని వారికి విజ్ఞప్తి చేయక తప్పటలేదు.

శ్రీ వి. బి. రాజు — వారు అటువంటి సలహా ఇచ్చిన ఆ విధంగా మేము చేయవలసి తప్పకుండా Table మీద పెట్టతాము.

SHORT NOTICE QUESTIONS AND ANSWERS

FOODGRAINS CONTROL OVER MILLETS

S. No. 420—A :

S N Q No. 1475—U. Q.—Sri M. B. Raja Rao (Madakasira)—Will the hon Minister for Revenue & Civil Supplies be pleased to State :

(a) whether foodgrains control over millets has been removed or still retained and if removed whether necessary orders have been communicated to the Collectors; and

(b) if not removed, what are the reasons for still retaining the control over the Millets ?.

Sri V. B. Raju — (a) Restrictions on movement of millets within the Andhra Pradesh State have been removed. A copy of the concerned G O has been communicated to all the Collectors in the State.

(b) Does not arise

Sri M. B. Raja Rao :—Still it has not been implemented. I do not know whether the orders have reached the concerned Officers. At any rate, in Madakasira and Hindupur Taluks, millet control is still there.

శ్రీ వి. వి. రాజు — అధ్యక్షా. ఈ ఆర్డరుకూడ 10-5-1967 కు యివ్వబడింది. తప్పకుండా వారికి చేరియుంటుంది గాన సభ్యులకు యింకొక ఆర్డరు దృష్టిలోకి వచ్చిందో, లేదో—బెల్ట్ ఏరియాస్ నుంచి రాష్ట్రంలోపలికి రాకూడదు. బహుశా belt area వారి దృష్టిలో ఉండేమో. అది తప్పితే తక్కినదంతా free movement ఉన్నదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. వి. రాజారావు :—Belt area లో హిందూపూర్ నుంచి మద్రాసుకు రావడానికి restrictions continue అవుతున్నవి. స్టేటులోపలనే ఒక తాలూకా నుంచి యింకొక తాలూకాకు పోవడానికి restrictions ఉన్నవి.

శ్రీ వి. వి. రాజు — అది ఏమిటో అనంతపురం కలెక్టరును కనుక్కుంటాను. ఏమీ restrictions ఉండకూడదనే చెప్పబడింది వారందరికీ.

BUILDING PURCHASED BY THE ANDHRA AYURVEDA BOARD.

S. No. 420-B :

S. No. Q No. 1483 Q.—Sri A. Madhava Rao :—Will the hon. Minister for Health & Medical be pleased to state.

(a) the amount spent by the Andhra Ayurveda Board for the newly purchased building,

(b) what is the rate of the monthly rent paid to the building previously the Ayurveda Board is located, and

(c) the difference between the interest on the amount incurred in purchasing the building and the monthly rent paid to the old office may also be stated?

Sri P. V. Narasimha Rao :—

(a) Rs. 80,386

(b) Rs. 851 per month

(c) Rs. 317 per month.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :— నావి మూడు సప్లిమెంటరీ ప్రశ్నలు ఉన్నవండి. ఒకటి ఏదైనా 80 వేల రూ.లకు, రెండు 80 వేల రూ.లకు డాక్యుమెంట్ వ్రాయించుకొన్నారు. రెండు యాక్టులో ఇట్లా టెలింగ్ వల్వేజ్ చేయటానికి లేదు. మూడు ఆక్టులో ఇట్లా టెలింగ్ కట్టడానికి రిజల్యూషన్ పాస్ చేసి తర్వాత కావాలని పార్ట్ చేసి, 80 వేల రూ.లతో వారు కొన్నట్లుగా చూపిస్తున్నారు ఫోటో టెలింగ్. ఇంకొకటి ఏదైనా 80 వేల రూ.లకు డాక్యుమెంట్ వ్రాయించుకొన్నారు ప్రభుత్వంవద్ద భోగట్టా లేదు. వారు ఏంకే ఇచ్చారో అంతకే వ్రాయించుకొన్నారు. వారు ఏంకే వ్రాయించుకొన్నారు.

అంతనే ఇచ్చారన్నది నా దగ్గర ఉన్న ఇన్ ఫర్మేషన్. మొదట వారు 1963 లో ఒక లక్ష రూ.లు మేము కొత్తగా బిల్డింగ్ కట్టుకోవడానికి ఖర్చుచేస్తామని తీర్మానం పాస్ చేశారు. తర్వాత లక్ష రూ.లు ఎందుకు ఖర్చుపెట్టాలి, ఒక బిల్డింగ్ ఉన్నదికదా, దీనిని 80 వేల రూ.లకు కొనడానికి వీలవుతుంది, అని అది బేరం చేసి కొన్నారు అసలు దీనికి 80 వేల రూ.లు వెల్వ్యుయేషన్ ఉన్నదా, లేదా అన్నది క్రూసియల్ పాయింట్. ఇవాళ ఇంజనీర్ ఇచ్చిన వెల్వ్యుయేషన్ బట్టి ఆ బిల్డింగ్ చుట్టూ ఉన్నటువంటి, ఆ బిల్డింగ్ క్రింద ఉన్నటువంటి భాళి జాగానే 80 వేల రూ. అవుతుందని చెప్పారు. ఆ పరియాలో గజం 40 రూ. ఖరీదు ఇప్పుడే ఉన్నది. అది అందరికీ తెలిసినటువంటి విషయమే. కాబట్టి 80 వేలకు వారు చేసిన వెల్వ్యుయేషన్, వారు ఇచ్చిన ధర ఎక్సెసివ్ అనడానికి వీలులేదు. అందులో ఓదో మోసం ఉన్నదని చెప్పటానికి వీలులేదు అయితే ఆ చట్టం సెక్షన్ 22 ప్రకారం ఇటువంటి వ్యవహారాలు చేయటానికి బోర్డువారికి అధికారం ఉన్నది అని ప్రభుత్వం భావిస్తున్నది. తమ డబ్బు నుండి వారు ఖర్చుపెట్టాకు కాబట్టి, వారు ఖర్చుపెట్టటానికి అవకాశము ఉన్నది. బోర్డుకు కొన్ని అటానమస్ పవర్స్ ఉన్నవి కాబట్టి ప్రభుత్వం యీ వ్యవహారంలో పాతపాటుగాని, చట్ట విరుద్ధమైన విషయంగానీ పమీలేదని భావిస్తున్నది.

శ్రీ పి శివయ్య (పుట్టూరు) — బిల్డింగ్ కొన్న తర్వాత ఎన్ని వేల రూపాయలు రిపేర్స్ కు ఖర్చుపెట్టారు?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు — ఆ రిపేర్స్ గురించి పమీలేదండీ.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య — బోర్డు కొత్త బిల్డింగ్ కట్టించడానికి లక్ష రూ.లు శాంక్షన్ చేస్తూ ఒక తీర్మానం పాస్ చేసింది. ఆ తీర్మానం రద్దుచేసి, మళ్ళీ ఇంకో బిల్డింగ్ కొనాలని ఏమైనా తీర్మానం పాస్ చేసిందా?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు — వారు కొనడానికి థిర్డయం తీసు కొన్నారు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య — లక్ష రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి బిల్డింగ్ కట్టించి తీర్మానం చేసిన తర్వాత బిల్డింగ్ కట్టకుండా, ఇంకో బిల్డింగ్ కొన్నప్పుడు మొదట చేసిన ఆ తీర్మానం కేన్సిల్ చేయకుండా పనులు ఉంటాయి?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు — వారికి ఆ నిర్ణయం చేసే అధికారం ఉన్నది. ఇంజనీర్ ఇచ్చిన వెల్వ్యుయేషన్ బట్టి బోర్డు తీసుకొనే అధికారం ఉన్నది. దానికేమీ శాంక్షన్ అవసరంలేదు.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు — ఏ రూలు ప్రకారం ఉన్నది? ఏ తీర్మానం క్రింద మార్పు చేసేదానికి అవకాశం ఉన్నది?

SRI P. V. Narasimha Rao:— Under Sec. 22 of the Andhra Act, the expenditure of the Board includes besides salaries any expenses needed for the necessary improvement. It is a general provision and it is there. It may also be mentioned that the Accommodation Controller had earlier fixed the rental of this very building at Rs. 50

Sir. దాని క్రింద వారు తీసుకొన్నారు. అంతేకాకుండా ఇందులో చాలా విషయాలు అనుసంగికంగా ఉన్నది వారికి ఆ బిల్డింగ్ చాలదుకాబట్టి 150 రూ.యపా అగ్లెకు ఇంకో బిల్డింగ్ తీసుకోవాలని వారు ప్రయత్నం చేశారు దొరక లేదు. ఇదే బిల్డింగ్ కు ఇంకొక రిలవెంట్ ఫేక్టర్ ఏమిటంటే అందుకని వేల్పుయేపన్ లేదనికాని, అది విలువఅయినది కాదనికాని చెప్పటానికి లేదు.

శ్రీ సి. వి. కె రావు — బిల్డింగ్ కు 80 వేలు మొత్తం ఖర్చు పెట్టా మన్నారు. దానిలో 80 వేలు సుమారు స్థలానికే ఉంటుందని అంచనా వేశారని అంటున్నారు అసలు బిల్డింగ్ 20 వేలే అన్నమాట. బిల్డింగ్ గురించి కొన్నట్లు? స్థలం గురించి కొన్నట్లు?

శ్రీ పి వి నరసింహారావు — ఆ రెంటిని గురించి కొన్నారు. కాని యీ వాడు ధర చూసుకొన్నట్లయితే It is a good bargain అని నేను చెప్పటానికే ఆ మాట చెప్పానుగాని, దానికి వేరు, దీనికి వేరు అని కాదు. అక్కడ యీ వాడు గజం 60 రూ.లు అమ్ముతున్నది. 80 వేల రూ.లు ఖర్చుపెట్టి ఒక బిల్డింగ్ జాగా కొన్నారు అంతేకాదు, స్థలం కూడా ఎక్కువలేదు. ఆ 60 వేల రూ.ల స్థలం వేరే ఉన్నదనికాదు. అది బిల్డింగ్ క్రింద ఉన్న స్థలమని నేను మనవిచేశాను.

FUNCTIONS OF THE ANDHRA BOARD FOR AYURVEDA

S No 420-C

S. N. Q No 1483-R Sri A Madhava Rao.—Will the hon. Minister for Health & Medical be pleased to state

the functions of the Andhra Board for Ayurveda?

Sri P V Narasimha Rao.—The functions of the Andhra Board for Ayurveda include—

(i) Consideration of applications from teaching institutions for recognition and forwarding its recommendations to Government

(ii) reporting on the adequacy of standards etc., in recognised institutions and proposing withdrawal of recognition where necessary

(iii) Holding examination for practitioners seeking registration on the basis of having 10 years experience

(iv) Acting as appellate authority against decisions of Registrar regarding registration of Practitioners and Pharmacists and cancellation of entries in the Register of Practitioners on its own motion in certain circumstances, and

(v) such other functions entrusted to it under the Andhra Ayurvedic and Homeopathic Medical Practitioners Act, 1956 or by Government from time to time for carrying out the purposes of the Act.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు — అధ్యక్షా, ఇది మూడు సంవత్సరములు కాన్ స్టిట్యూట్ అయిన తర్వాత ఎలక్షన్ జరగాలని యాక్టులో ఉంది. ఆమాదిరిగా ఎలక్షన్స్ ఏమైనా ఇప్పుడు జరిగాయో?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు — లేదండి, జరగలేదు

శ్రీ ఎ. మాధవరావు — అధ్యక్షా, ఇప్పుడు తెలంగాణాకు ఆంధ్రకు రెండు ఆయుర్వేద బోర్డులు వున్నవి. ఆ రెండూ కలిపి ఇంటిగ్రేటెడ్ చేయాలని ఉన్నదా?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు — ఇంకా ఉద్దేశం ఏమిటి?—ఆ బిల్లు ఎదివరకే ఇక్కడ ఇంట్రడ్యూస్ అయినది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — రామమోహన్ ఆయుర్వేద కళాశాల వెంకటేశ్వర ఆయుర్వేద కళాశాల ఫస్ట్ క్లాస్ ఇన్ స్టిట్యూట్స్ గా రికగ్నైజ్ చేయమని బోర్డు రి. మెంట్ చేస్తే ప్రభుత్వం రిజిస్ట్రే చేసిందా? యాక్సెప్ట్ చేసిందా? ఎందుకొరకు?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు — అది జేరే ప్రశ్న

DISPARITY IN SCALES AND RANK BETWEEN VAIDS & ALLOPATHIC DOCTORS

S. No. 420-D.

S N Q No 1483-S: Sri A, Madhava Rao:- Will the hon. Minister for Health & Medical be pleased to State

(a) why the disparity in scales and rank between v aids and Allopathic Doctors when the basic qualifications, duration of the course and the duties are one and the same, and

(b) why cannot the rates of subsidy to Rural Medical practitioners in Subsidised Dispensaries be made equal to that of the Honorary Physicians in Government Hospitals ?

Sri P V Narasimha Rao — (a) The basic qualification, duration of the course and the duties of Ayurveda V aids and Allopathic Doctors are different Hence the disparity

(b) There is no connection between the Honorary Medical Officers and Rural Medical Practitioners

శ్రీ ఎ. మాధవరావు — అధ్యక్షా, ఈ రెండు కోర్సులు నాలుగు సంవత్సరాల కోర్సే అయినపుడు—యీ రెండు కోర్సులు ఒకటే అయినపుడు—యీ రెండు వైద్యానికి సంబంధించిందే—జబ్బులను కుదిర్చేదే అయినపుడు వారికిచ్చే జీతాలలో తారతమ్యం ఎందుకున్నది?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు — ఇప్పుడు ఎం.బి.బి.ఎస్. కోర్సు పి.యు.సి. తర్వాత ఐదున్నర సంవత్సరాలు చదవవలసి వుంటుంది. ఆయుర్వేదం పాచ్ ఎస్ సి. తర్వాత నాలుగున్నర సంవత్సరాలు చదవవలసి వుంటుంది,

M B B S is a degree course whereas Ayurveda course is a diploma course ఆ క్వాలిఫికేషన్స్ వేరు వేరుగా ఉన్నాయి కాబట్టి, ఆ స్కేల్నుకూడ వేరుగా వున్నాయి.

POWER LAUNDRY IN THE HEADQUARTERS
HOSPITAL ELURU

S. No. 420-E.

S N Q No 1486-W Sri M Venkatanarayana (Eluru) -Will the hon Minister for Health & Medical be pleased to state

(a) whether power laundry has been constructed in Headquarters Hospital, Eluru,

(b) if so, whether it is in working condition, and

(c) if not the reasons therefore ?

Sri P. V. Narasimha Rao — (a) No, Sir

(b) Does not arise

(c) Due to Paucity of funds

శ్రీ ఎం. వెంకటనారాయణ — 250 పడకలు గలిగిన పెద్ద గవర్నమెంట్ హాస్పిటల్స్లో ఇది ఒకటి ఇక్కడ పవర్ లాండ్రీ ఉండటం అవసరమని భావించారు. అందుచేత దరఖాస్తులు వంచబడ్డాయి. దయచేసి ఇక నైనా దానిని చేస్తారా ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు — పెద్ద హాస్పిటల్స్లో పవర్ లాండ్రీ అవసరమని అనుకున్నాము. అయితే వారు దరఖాస్తు పంపించారు. డబ్బు ఉన్నప్పుడు తప్పకుండా యీ పెద్ద పెద్ద హాస్పిటల్స్లో వేయాలని అనుకుంటున్నాము.

HOMEOPATHI MEDICAL COLLEGE, GUDIWADA.

S No 420-F

S. N Q No 1490-S Q —Smt M Kasturi Devi, (Gudiwada) -Will The hon Minister for Health & Medical be pleased to state.

(a) whether the Government propose to take over the Homeo-pathic Medical College, which is under the private management in Gudiwada town, Krishna District,

(b) if so, when it will be taken over; and

(c) if not, the reasons therefore?

Sri P V Narasimha Rao .— (a) and (b) There is no such proposal at present, Sir

(c) The IV Plan proposals are yet to be finalised, hence it is not possible to include the taking over of the college now. ప్రస్తుతం ఆటువంటి ప్రపోజల్ ఏమీ లేదండి నాలుగవ ప్రణాళిక యొక్క స్కీములు ఇంతవరకు ఫైనలైజ్ కాలేదు కాబట్టి వెంటనే యీ కాలేజీని తీసుకోవటం సాధ్యంకాదు.

శ్రీ జి. శివయ్య — ఆ మేనేజ్మెంట్ గాని, ప్రెస్సిపాత్ గాని ఆర్థిక ఇబ్బందులు ఉన్నవి కాబట్టి యీ కాలేజీ ప్రభుత్వం తీసుకొంటే భాగ్యం ఉందని పిటీషన్ పంపించారా ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు — వారు ఇవ్వటానికి సిద్ధంగానే ఉన్నారు. నాలుగవ ప్రణాళికలో దీనిని టేక్ ఓవర్ చేసే స్కీము కూడ ఉన్నది. కాని దాని కూపు రేఖలు ఇంకా మనకు తెలియదు. కాబట్టి వెంటనే యీ ప్రపోజల్ తీసుకోటానికి లేదని చెప్పాను

శ్రీమతి ఎ. కస్తూరిదేవి — వారు ఇస్తామని అన్నారా ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు — మా రికార్డులో ఉన్నది ఏమి అంటే గవర్నమెంట్ టేక్ ఓవర్ చేస్తే వారు ఇవ్వటానికి సిద్ధంగానే ఉన్నట్లు ఉన్నది

(SUPPLEMENTAL SHORT NOTICE QUESTION)

GOVERNMENT HOSPITAL, GUDIWADA

S No 420-G

S N Q No 1490-R Smt M Kasturi Devi — Will the hon Minister for Health & Medical be pleased to state

(a) whether any proposal is under consideration of the Government to establish 1 E N T 2 Blood examination Laboratory, 3 T B Clinic and 4 Dental Clinic etc, in the Government Hospital, Gudivada, Krishna District, and.

(b) if so, when they will come into force ?

Sri P V Narasimha Rao.— (a) No, Sir.

(b) Does not arise

WRITTEN ANSWERS TO QUESTIONS

REGULARISATION OF SERVICES OF
ENTOMOLOGICAL ASSISTANT

416—

*465 Q — Sri K Ramanadham — Will the hon Minister for Health & Medical be pleased to state

(a) whether it is a fact that the services of an Entomological Assistant have been regularised with retrospective effect from 16-10-1956 while he was selected by Andhra Pradesh Public Service Commission in 1962,

(b) if so, the number of seniors in the same category who have been affected, and

(c) whether the Department is considering the claims of others regularisation of their services from the date of their temporary appointment ?

A.— (a) Yes, Sir.

(b) None, Sir.

(c) There were no requests from any other Entomological Assistants for regularisation of services with retrospective effect.

INTENSIVE CARE UNITS

417—

*1380 Q — Sri P. O. Satyanarayana Raju:— Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(a) whether there are intensive care units in the General Hospitals in our State, and

(b) if so the functions of such units?

(a) No, Sir

(b) Does not arise

MEDICAL HERBS

418—

*702 Q — Sri Dhanenkula Narasimham: Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(a) whether the Government are aware of the fact that there are many medicinal herbs in the mountain adjoining Udayagiri town, Nellore district, and

(b) if so, whether the Government have taken any steps to utilise the same?

A.— (a) No, Sir

(b) Does not arise

AYURVEDIC MEDICAL RELIEF CENTRES

419—

* 225 Q — Sri K. Muniswamy:—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(a) the number of Ayurvedic Medical Relief Centres (free dispensaries) in the State at present,

(b) the number of Registered Medical Practitioners employed in the State, and

(c) the salaries paid to them?

A.—

(1) There are 1,124 Ayurvedic Medical Relief Centres (Free Dispensaries) in the State

(2) 1,124.

(3) Rural Medical Practitioners working in grant-in-aid Dispensaries are paid at the rates ranging from Rs. 50/- to Rs. 120/- per mensem. The Medical Officers working in Panchayat Samithi Regular Dispensaries and Municipal Dispensaries are being paid in the scale of Rs. 180-10-210-15-320 and the Junior Vaid in Government Ayurvedic Dispensaries are paid in the same scale of pay plus allowances and the Senior Vaid at Rs. 220-10-290-15-425 plus usual allowances.

LEAKAGE IN RUIA HOSPITAL, TIRUPATHI

420—

* 281 Q —SRI A Easwara Reddi —Will the hon Minister for Health and Medical be pleased to state —

(a) whether it is a fact that the newly constructed building to house the laboratory in Ruia Hospital at Tirupathi in Chittoor district is leaky, and

(b) if so, the reasons for the leakage ?

A —

(a) No, Sir No separate building has been constructed recently exclusively for housing any Laboratory in the S V.R.R Hospital

(b) Does not arise

(UNSTARRED QUESTIONS AND ANSWERS)

ELECTRIFICATION OF VILLAGES IN 1967-68

1—

622 Q —SRI K Rajamallu —Will hon the Chief Minister be pleased to state

the number of villages proposed to be electrified during this year (1967-68) under rural electrification scheme ?

A —

As only a meagre amount of Rs 15 crores is available for rural electrification during 1967-68, no new villages are programmed for electrification. It has been decided to complete the incomplete works and to intensify load development in the villages already electrified

BUS ROUTES IN SRIKAKULAM DISTRICT

2—

21 Q —SRI P Gunnayya .—Will hon the Chief Minister be pleased to state

(a) the number of new bus routes sanctioned in Srikakulam district during 1966-67, and

(b) the names of roads on which buses are being plied ?

A —

Ten routes with 12 buses were sanctioned during 1966-67.

Ten permits on the following eight roads (routes) were issued :

(1)	Srikakulam-Mandasa	1
(2)	Srikakulam-Ichapuram	2
(3)	Srikakulam-Vizianagaram	..1
(4)	Kothuru-Pathapatnam	..1
(5)	Narasannapet-Srikakulam	..1
(6)	Naredi Project-Sankili	..1
(7)	Baliyipet to Srikurmam	2
(8)	Srikakulam-Amadalavalasa	1

Total 10

SOIL TESTING STATIONS

3—

676 Q —Sri Dhanenkula Narasimham .—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state .

- (a) the number of soil testing stations in the State ; and
(b) the places where they are situated ?

A.—

- (a) Three
(b) Tadepalligudem, Bapatla, and Rajendranagar.

AGRICULTURAL LOANS

4—

180 Q —Sri T. C. Rajan —Will the hon Minister for Agriculture be pleased to state

(a) the amount of agricultural loans given during 1964-65 and 1965-66 for purchase of pump sets and agricultural implements in Palamaner taluk of Chittoor district,

(b) the village-wise names of ryots to whom the loans were given, and

(c) the basis on which the loans are given and the manner in which they have to be repaid ?

A —

(a), (b) and (c) A statement is placed on the Table of the House.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

[Vide Answer to L A Q No 4(180) Unstarred]

	1964-65	1965-66.
(a)	Rs 46,250	Rs. 45,000
(b)		

Name of ryots to whom oil engines and electric motors were sanctioned during 1964-65 in Palamaner Panchayat Samithi, Palamaner.

Sl. No	L O. No and Dates	Names and address of loanees	Oil engines.	Electric motors
			Rs.	Rs.
1.	1/64-65/ 8-12-1964	P. Saraojamma, Mandipet Kotur	2,500	
2.	2/64-65/19-12-1964	P. Munuswamy Reddy, Baireddypalli	2,500	
3.	3/64-65/ 2-1-1965	V. Srinivasulu Naidu V Kots	2,500	
4.	4/64-65/ 6-1-1965	A. Ramappa, Kuppanapalle	2,500	
5.	5/64-65/19-1-1965	O. Chengareddy, Atukuralapalle	2,500	

6	6/64-65/25-1-1965	J. Narasimha Reddy, Chempalle	2,500	
7.	7/64-65/25-1-1965	P Nagaraja Rao, V Kota	2,500	
8	8/64-65/27-1-1965	P Nagamma, Chappidipalle	2,500	
9	9/64-65/22-1-1965	B Doddegowdu, Bairedipalle	2,500	
10	10/64-65/ 3-3-1965	Chenga Reddy, Chappidipalle	2,500	
11	11/64-65/30-3-1965	P Venkatamuni Reddy, Chappidipalle	2,500	
12	12/64-65/30-3-1965	G Venkatappa Gowd, Pathurnatham	2,500	
13	13/64-65/30-3-1965	B V Dodde Gowdu, Bairedipalle		1,500
14	14/64-65/30-3-1965	B V Rama Gowdu, Bairedipalli		1,500
15	15/64-65/30-3-1965	Kothandaramareddy, Kurvapalle		1,500
16	16/64-65/30-3-1965	V Chandrasekhara, Bairedipalle		1,500
17	17/64-65/30-3-1965	K M Chenna Basappa, Bairedipalle		1,500
18	18/64-65/30-3-1965	B Hamma Gowdu, Bairedipalle		1,500
19	19/64-65/30-3-1965	K R Nanjudappa, Bandapalle		1,500
20.	20/64-65/30-3-1965	M Gopal, Bairedipalle		1,500
21.	21/64-65/30-3-1965	Khadar Saheb, Bandapalle		1,500
22	22/64-65/30-3-1965	B D Raghava Gowdu Bairedipalle		1,500
23	23/64-65/31-3-1965	Rami Reddy, Bairedipalle		1,250
			<u>30,000</u>	<u>16,250</u>

Total . 46,250

Names of ryots to whom oil engines and electric motors were sanctioned during 1965-66 in Palamaner Samithi, Chittoor District,

Sl No.	L O No and Date	Name and address of the loanee	Oil engines	Electric motors
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
			Rs	Rs
1.	1/65-66/24-8-1965	M Munemma, W/o Venkata Reddy, Mannur	3,000	
2	2/65-66/24-8-1965	Thogurukrihnamma Naidu, Bairreddipalle	3,000	
3	3/64-65/24-8-1965	K Krishnapal, Kallupalle	3,000	
4	4/64-65/ 8-9-1965	P. Munirathnam Naidu Nalagampalle		
5	5/65-66/15-9-1965	H/o Karadimadugu P. Krishnaiah Naidu, Karidimadugu	3,000	
6	6/65-66/15-9-1965	K Munirathnam Chetty, Dandapalle		1,500
7	7/65-66/16-9-1965	Sreenivasacharu, Bairreddipalle	3,000	
8	8/65-66/17-9-1965	P. Radhakrishnan, Palamaner		1,500
9	9/65-66/17-9-1965	Tirumalappa, Kallupalle	3,000	
10	10/65-66/18-9-1965	N Chinna Narasimhulu, Naidu	3,000	
11.	11/65-66/20-9-1965	B Muniswamy Reddy, Jownipalle	3,000	
12	12/65-66/11-10-1965	Nagalakshamma, Kolamasanapalle	3,000	
13.	13/65-66/13-10-1965	Munivenkata Gowdu, Thotakanuma	3,000	
14	14/65-66/20-10-1965	Chammandamma, Bainupalle	3,000	
15	15/65-66/11-11-1965	D Venugopal, Bairreddipalle		1,500
16.	16/65-66/10-12-1965	C Appi Reddi, Thallapalli		
		H/o Dandapalle		1,500
17	17/65-66/10-12-1965	Anuru Ellareddy, Thallapalle		1,500
18	18/65-66/10-12-1965	Doddagiri Papakka, Thammireddipalle		1,500
			36,000	9,000

No loans are sanctioned to ryots for purchase of Agricultural implements but they are sold to ryots at 25% subsidised rate,

(c) Applications for sanction of loans for purchase of oil engines and electric motor pumpsets are collected by the Panchayat Samithis and a priority list is maintained based on the date of receipt of application. The Standing Committee of the Samithi selects the applicants and accords sanction for giving the loans. The loan is repayable in five equal annual instalments commencing from the second year of disbursement of loan.

PACKAGE PROGRAMME

5—

675 Q —SRI Dhanenkula Narasimham —Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state .

(a) the names of the districts which are included under the package programme for 1967-68

(b) the extent of land in each district being cultivated under the said programme, and

(c) the amount advanced as loans to ryots during 1966-67 under the said scheme ?

A —

(a) The Intensive Agricultural District Programme is being implemented in West Godavari and Modified Package Programme is being implemented in the 10 districts of (1) East Godavari, (2) Krishna, (3) Guntur, (4) Nellore, (5) Chittoor, (6) Kurnool, (7) Mahabubnagar (8) Karimnagar, (9) Nizamabad and (10) Warangal.

(b)

Name of District	Extent of land cultivated under the programme (Hectares)			
(1) East Godavari	.	..	.	2,62,109
(2) Krishna	.	..	.	7,27,239
(3) Guntur	..	..	..	3,64,290
(4) Nellore	.	..	..	1,86,007
(5) Chittoor	.	..	..	2,83,003
(6) Kurnool	..	..	..	2,96,087
(7) Mahbubnagar	.	..	..	4,54,642
(8) Warangal	.	..	.	1,00,548
(9) Nizamabad	..	..	.	1,60,210
(10) Karimnagar	..	..	..	2,24,480

In West Godavari the scheme is implemented covering an area of 5 lakh hectares.

(c) In West Godavari district, an amount of Rs 172.81 lakhs was advanced as loans to the cultivators. In other districts no special amount is provided for granting loans to cultivators.

ANSWER PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

[Vide answer to L. A. Q. No. 10 (49) Unstarred]

PANCHAYATI RAJ (PROGS. VII) DEPARTMENT

(a) Out of the total length of $7\frac{1}{2}$ miles road from Pathapatnam to pedapadmapuram, earthen road was formed to a length of about 4 miles, which was laid by the former Panchayat Samithi, Pathapatnam during 1963-66

(b) So far, an amount of Rs. 43,380-83 was spent by the Panchayat Samithi, Pathapatnam.

(c) There is no such proposal with the Government.

(d) Does not arise

NATIONAL DISCIPLINE SCHEME

11—

307 Q.—SRI T. C. RAJAN :—Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether there is a scheme called National Discipline Scheme ; and

(b) if so, the details of the scheme ?

A:—

(a) There is no such scheme.

(b) Does not arise.

YOUTH VOCATIONAL CENTRES

12—

312 Q.—SRI T. C. RAJAN :—Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether Youth Vocational Centres were established in the State and

(b) if so, where ?

A:—

(a) & (b) : Yes, Sir, six Pre-Vocational Training Centres were established in the following places :

1. Patancheru.

2. Pentapadu.

3. Warangal.

4. Vacadu.

5. Bobbili

6. Bhadrachalam.

TEXT BOOK COMMITTEE

13—

298 Q.—SRI T. C. RAJAN —Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

- (a) whether there is a Text Book Committee in our State,
- (b) if so, the names of the members of the said Committee,
- (c) whether Manuscripts of Nationalised Text Books were prepared by the Text Book Committee Members, and
- (d) if so, the remuneration paid to them ?

A —

- (a) Yes, Sir,
- (b) 1. Vice-Chancellor of Sri Venkateswara University, Tirupathi .. Chairman.
- 2. Vice-Chancellor of Andhra University, Waltair .. Member.
- 3. Vice-Chancellor of Osmania University, Hyderabad do
- 4. Director of Public Instruction, Hyderabad do
- 5. Jt. Director of Public Instruction Andhra Pradesh Hyderabad do
- 6. Dy. Commissioner for Government Examinations, A. P., Hyderabad Member
- 7. Dy. Director of Public Instruction (Secondary Education), Andhra Pradesh, Hyderabad. -do-
- 8. Dr N Ramlal, Retired Director of Public Instruction, Andhra Pradesh, Hyderabad -do-
- 9. Sri Neelakanthan, Principal, University College, Tirupati -do-
- 10. Kum S Ahmed Beebi, Principal, Women's College, Kakinada -do-
- 11. Secretary of the Committee, Officer attached to the office of the Director of Public Instruction in Andhra Pradesh Educational Service. -do-
- (c) No, Sir
- (d) Does not arise.

BUILDING GRANTS FOR CULTURAL ORGANISATIONS

14—

311 Q.—SRI T C RAJAN —Will the hon Minister for Education be pleased to state .

- (a) whether Government is giving building grants for cultural organisations, and

(b) if so, the organisations to whom the grant was given during 1966-67 ?

A —

(a) No Sir There is no scheme as such in vogue.

(b) Does not arise

ANNUAL REPORT OF THE SANGEETA NATAKA AKADEMI

15—

304 Q.—SRI T. C. RAJAN —Will the hon Minister for Education be pleased to state .

(a) whether annual Reports of Sangeeta Nataka Akademi are being published, and

(b) if so, whether the report of 1965-66 be placed on the Table of the House ?

A —

(a) Yes, Sir

(b) Yes, Sir. A copy of the Report is placed on the Table of the House.

PAPER PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

ANNUAL REPORT 1965 66

Homage

The sudden demise, on the 11th January 1966, of Sri Lal Bahadur Shastri, Prime Minister of India at Tashkent plunged the nation in gloom. Though Sri Shastri passed away in his finest hour, the national loss has been irreparable. The Executive Board, at its meeting on 24th February 1966, passed the following resolution, mourning the death of the great leader

“The Akademi places on record its deep sense of sorrow on the very sad and sudden demise of Sri Lal Bahadur Shastri, the late Prime Minister of India. He was the architect of India and has made a remarkable contribution for the establishment of peace in the world. He is the embodiment of simplicity, integrity and selfless service to the people and the nation. The Akademi very deeply mourns his loss and conveys its condolences to Mrs. Lal Bahadur Shastri and other members of the bereaved family.”

During the year 1965-66, death has also snatched away from our midst the following distinguished artistes of the State :

1. Smt. V. Ketamma, Actress
2. Sri Bandaru Ramaswami Naidu, Actor
3. Smt. Chittajallu Pedda Venkataratnam,
Dance artist
4. Sri Daliparti Pitchahari, Nadaswara Vidwan
5. Sri Malladi Ramakrishna Shastri,
Cinema Script-writer
6. Sri K. V. S. Sarma, Film Actor
7. Sri Yasamreddy Venkata Rao, Drama Director

The Akademi expresses its deep sorrow at the passing away of these artists.

General Council

There have been no changes in the General Council since the last General Council meeting, except that a new Treasurer has been appointed, as mentioned below. A list of members of the General Council is given in Appendix I.

New Treasurer

Consequent on the appointment of the Akademi's previous Treasurer, Sri T. R. Das as Director, Technical Education, the Government of Andhra Pradesh nominated Sri Baquer Mahmood, Deputy Secretary, Education, as Treasurer in the place of Sri T. R. Das. Sri Baquer Mahmood took over charge on 13th September 1965.

Changes in the Executive Board

Apart from the appointment of a new Treasurer, there have been a few other changes in the Executive Board. Dr. P. S. R. Appa Rao, has been functioning as the Secretary of the Akademi since April 1964, resigned the Secretaryship and membership of the Executive Board on 6th August 1965, for reasons of health and as he felt he was unable to do full justice to the requirements of the office of the Secretary, without prejudice to his official duties. The resignation was accepted with regret. The Joint Secretary, Sri M. N. Padma Rao took over charge on 24th August 1965. After ratifying the action of the President, in accepting the resignation of Dr. Appa Rao, the Executive Board passed a resolution at its meeting on 3rd November 1965, placing on record its deep appreciation of the service rendered by Dr. Appa Rao during his term of office as Hon. Secretary.

In pursuance of the powers delegated to him by the Executive Board, the President appointed Sri M. N. Padma Rao, the then Joint Secretary, as Secretary and Sri K. V. Subba Rao, member, Executive Board, as Joint Secretary on 24th February 1966. The composition of the Executive Board as on the 31st of March, 1966, was as under.

<i>President</i>	Sri Pasala Suryachandra Rao
<i>Vice-President</i>	„ Rallapalli Anantha Krishna Sarma
<i>Secretary</i>	„ M. N. Padma Rao
<i>Joint Secretary</i>	„ K. V. Subba Rao
<i>Treasurer</i>	„ Baquer Mahmood
<i>Members</i>	„ M. Anandam
	„ Banda Kanakalingeswara Rao
	„ Kaja Venkataramiah
	„ Paidi Lakshmiah
	„ D. Madhusudana Rao
	„ Roddam Hanumantha Rao
	Smt. Koduri Leelavathi
	Smt. Shevanti Rajeshwar

Meetings of the General Council, Executive Board etc.

During the year, the General Council met once from the 10th July 1965 to 14th July 1965, when the various activities of the Akademi were fully discussed.

The Executive Board had five meetings, on 3rd May 1965, 10th July 1965, 3rd November 1965, 10th December 1965 and 24th February 1966, and the Finance Committee, on 2nd May 1965, to frame the Budget for 1965-66.

The Grants Committee met twice, on 2nd May 1965 and 23rd February 1966, to deal with the applications for affiliation and grants, and gave their recommendations.

There were no meetings of the General Rules Committee or the Standing Committees.

Committees

In addition to the Finance Committee, Grants Committee, Rules Committee and Standing Committees, previously constituted, the General Council, at its last meeting, constituted the following new committees on 13th July 1965. Their terms of reference, number of meetings held and their work are mentioned below.

Fact-Finding Committee

Chairman Sri A. Gopala Rao

Convener , J. Venkatraman

Member Smt. A. Purnima

Terms of reference — (1) to enquire into the activities of the institutions affiliated to the Akademi, (2) to enquire into the utilisation of grants which were given during the previous years, (3) to examine the applications for Grants of all the institutions (including Gurukulas) and to make recommendations thereon.

The Committee met on the 3rd November 1965 and on 9th April 1966. It gave its detailed findings on the applications for grants, the utilisation of grants previously sanctioned to institutions, and the working of such institutions.

Festivals Committee

Chairman : Sri K. V. Gopalaswamy

Convener : „ Nataraj Ramakrishna

Members „ K. V. Subba Rao - to represent Music Federation.

„ Raja Venkatramiah - to represent Andhra Nataka Kala Parishat.

President (or his nominee) of Hyderabad State Film Chamber of Commerce

President (or his nominee) of Andhra Film Chamber of Commerce.

Terms of reference — To put up a detailed scheme with reference to the President's proposals on the celebration of Festivals.

The Committee met thrice on 20th August 1965, 2nd November 1965 and 4th November 1965. Besides requesting Sri Nataraj Ramakrishna to take steps to form a state wide organisation consisting of dance institutions of the State the committee laid down the programme for the final function to be celebrated at Hyderabad from year to year.

Owing to the inadequacy of funds available for the festivals it could not however come to any final conclusion on the different festivals to be celebrated and requested the Board to take a final decision in the light of the views expressed.

Committee for Natya Kala

Chairman Sri Ravoori Satyanarayana

Convener „ Pothukuchi Sambasiva Rao

Members „ Yerroju Madhavacharyulu

„ M. S. Shama Iyengar

Dr. B. Ramaraju

Terms of reference — to suggest ways and means to improve the quality, circulation and the income of the magazine, (2) to examine and enquire into the working of the magazine, (3) to offer constructive suggestions for its allround improvement.

The Committee met twice, on 13th July 1965 and 30th October 1965, and made various recommendations as to scholars who may be invited to contribute articles, on the ways for improvement of the quality of drawings, new features to be introduced, and on the methods for improving sales and subscription. They also recommended that the magazine may be converted into a monthly and the possibility of printing the magazine at Vijayawada may be examined in view of the cheaper rates of printing charges prevailing there.

Committee for Nataka Vidyalayas

Chairman Sri K. V. Gopalaswamy

Convener : „ A. R. Krishna

Members : „ Sthanam Narasimha Rao

„ P. Nagesam

„ Kaja Venkatramiah

Terms of reference — To work out details for establishing the Nataka Vidyalaya in Rayalaseema and to make suggestions for running all the three Nataka Vidyalayas on sound and uniform basis.

The Committee met twice on 2nd November 1965 at Hyderabad and 25th December 1965 at Vijayawada, and recommended the courses to be provided in the three Nataka Vidyalayas in the State, their duration and minimum qualification for admission. The committee also suggested the constitution of a board of studies and prepared a model budget for the institutions.

Permanent Building for the Akademi

The building constructed with a matching grant from the Central Government at Saifabad, to house the three Akademi of the State, namely, Sangeeta Nataka Akademi Sahitya Akademi and the Lalit Kala Akademi, has been completed in July 1965. It was aptly named "KALA BHAVAN" and declared open by the President of India, Dr S Radhakrishnan on the 14th July 1965.

The last meeting of the General Council which was held on the 10th July 1965 continued till the 14th July making possible the pleasure of the presence of many of the members at the above function. The office of the Akademi was shifted into the new building on the 24th August 1965 and it has been functioning there since then.

Staff

There has been no change in the staff of the Akademi. It consists of one Administrative Officer, one Manager, one Stenographer, one Accountant, one clerk, one attender, one peon and one part time clerk for Natya Kala at Hyderabad and one part-time clerk for the President at Tadepalligudem.

Affiliations and Withdrawals

During the year under report affiliation was granted to the following eight institutions

1. L I C Employees Fine Arts Association, Machilipatnam
2. Satya Kala Niketan, Vijayawada
3. Sri Kuchipudi Nritya Nilayam, Hyderabad
4. Sarada Sangeeta Parishad, Anakapalli
5. Sri Lalitha Kala Samithi, Vuyyuru, Krishna District.
6. Kurnool Nataka Kala Parishat, Kurnool
7. Telugu Nataka Samithi of A. G.'s Office, Hyderabad
8. RA. SA. NA Samakhya, Vijayawada.

Affiliation of the following seven institutions was withdrawn as they have not applied for renewal.

1. Pattabhipuram Gana Sabha, Guntur.
2. Raghava Kala Samithi, Rajahmundry.
3. Pattikonda Taluka Raghava Kala Samithi, Pattikonda, Kurnool District
4. Akhila Sahitya Kalabhivardhaka Andhra Samsat, Arundalpet, Guntur
5. Natya Kala Parishat, Repalle, Guntur District.
6. Janata Kala Mandal, Suryapet, Nalgonda District.
7. Andhra Seva Kala Mandir, Vizianagaram.

A list of affiliated institutions as on 31st March 1966 is given in Appendix II.

New Projects Taken up

The year saw the fruition of some of the cherished objectives of the Akademi.

Nritya Kalasala

In deference to the wishes of the General Council expressed at its meeting in July 1965, the Akademi took steps for starting of a Nritya Kalasala at Hyderabad to give advanced training in dance. In pursuance of the authority conferred by the General Council on the President, he in consultation with the Minister for Cultural Affairs, appointed an Advisory Committee for this purpose, with himself as Chairman, Sri Nataraj Ramakrishna as Convener and Sri K. V. Gopalswamy as member.

The Committee had altogether ten meetings and it laid down that the objects of the training to be provided in the College, should be to ultimately produce sufficient number of highly trained artistes for the purpose of ballet production and for also performance. In view of these objects, it was considered that the recruitment of teachers should be only from among such experienced teachers as could give the advanced training. The committee initially faced difficulties in securing a Dance Master of this standard and it consulted the Madras State Sangeeta Nataka Sangam, Adayar Kalakshetra and the Mysore Sangeeta Nataka Akademi in this connection. At the instance of the Executive Board, Sri K. V. Subba Rao met the Secretary, Madras State Sangeeta Nataka Sangam, when he went to Madras to present the Panchamukhi Tala demonstration, and contacted the Dance Teachers suggested by the Sangam. The services of Sri Pakkiriswamy Pillai, an able Dance Master of Madras have been ultimately secured.

Meanwhile, the Andhra-Mahila Sabha, Hyderabad agreed to undertake the responsibility of running the Nritya Kalasala if it was aided by the Akademi. The Executive Board considered the proposal and decided to entrust the Nritya Kalasala to the Andhra Mahila Sabha. It was inaugurated on 14th March 1966 by Sri M. R. Appa Rao, Minister for Cultural Affairs, Andhra Pradesh. Sri C. D. Deshmukh, Vice-Chancellor, Delhi University, presided.

Nataka Vidyalaya at Anantapur

It has been one of the objectives of the Akademi to encourage the setting up of institutions providing training in the art of theatre, including instruction in actor-training, study of stage craft and production of plays. With this object in view, the Akademi has been aiding the Natya Vidyalaya at Hyderabad, and started a Nataka Vidyalaya at Vijayawada in August 1964. The General Council in its meeting on 13th July 1965 decided that a similar institution should be set up in the Rayalaseema area, and appointed a committee to work out details thereof. (The terms of reference of this committee have been mentioned earlier in this Report, under "Committees".)

The members of the committee and of the General Council from the Rayalaseema authorised Sri K. V. Gopalswamy, Chairman of the Committee to visit various places in the area and suggest a suitable place for the location of the Vidyalaya. After visiting various places, Sri Gopalswamy sent his suggestions on the 16th January, 1966 recommending that the Nataka Vidyalaya may be located at Anantapur and that the task of setting up and running the College

should be entrusted to the Lalitha Kala Parishat of Anantapur, who came forward to undertake this responsibility and to contribute funds to the extent of Rs 3,500 besides providing free accommodation for the college, and facilities for the production of plays at their open-air theatre. The recommendations of Sri K. V. Gopalaswamy were accepted by the Executive Board in its meeting on 24th February 1966 and accordingly the responsibility of establishing and running the college was entrusted to the Lalitha Kala Parishat, Anantapur. It has since been inaugurated by Sri M. R. Aappa Rao, Minister for Cultural Affairs on the 6th April 1966, the function having been presided over by Sri P. Suryachandra Rao, President of the Akademi. Sri Roddam Hanumantha Rao has been appointed by the Parishat, as Honorary Principal of Vidyalaya, which has been accepted by the Akademi.

New Gurukula

One more Gurukula was started at Visakhapatnam for Veena on 1st June 1965. Sri Vasa Krishnamurthy, a reputed Vynika, has been appointed as Gurukulapathy. This brings the number of Gurukulas to six. The other existing Gurukulas are—one for Veena at Guntur, one for Nadaswaram at Chilakaluripeta; one for vocal Music at Nellore, one for Dolu at Tadepalligudem and one for Kuchipudi Dance at Hyderabad. The Gurukulapathis of these institutions are paid a monthly honorarium of Rs 116/- each.

Panchamukhi Taalas

In 1960, thanks to Sri Nataraja Ramakrishna, the Akademi spotted Sri Mutnuru Suryanarayana Sastri of Chipurupalli of Srikakulam District as the only person rendering the rarest Taalas known as the Iswara Panchamukhi, Brahma Panchamukhi and Anjaneya Shanmukhi. The same year he was conferred with the Fellowship of this Akademi. The Taalas were greatly appreciated when they were demonstrated at the Harikatha seminar at Tadepalligudem in December 1964. The recommendation of the Convener of the said Festival, Sri K. V. Subba Rao, that the taala demonstration should be filmed and sound-recorded for the benefit of posterity was accepted by the Akademi. But as the Project involved a large cost, the Akademi requested the Central Akademi to take it up. The Central Akademi directed that the taala performance should be demonstrated before the experts in the Music Academy at Madras. Accordingly, the performance was presented at Madras on the 26th December 1965 before the Experts Committee of the Music Academy, with an introductory talk and running commentary by Sri K. V. Subba Rao. Sri Sastri was accompanied on Mridangam by his brother Sri M. Sambamurthy. A brochure was prepared on the taalas for distribution at the time of the demonstration. The demonstration was very greatly appreciated and glowing tributes were paid to Sri Sastri. The experts expressed that the performance should be filmed and sound-recorded and also that the manuscript authority for the taalas should be printed as early as possible. The matter is being pursued with the Central Akademi.

Sponsoring of full-length plays

In accordance with the scheme of the Standing Committee for Drama that outstanding dramas should be sponsored under the supervision of the Akademi and that script for full-length dramas should be

called for, last year scripts of a mythological or historical play were invited. Those scripts were scrutinised this year by judges appointed by the Akademi and their unanimous decision was communicated to Akademi and announced in March 1966. Altogether 36 scripts were received for scrutiny, from all parts of the State. The first prize of Rs 3,000 has been awarded for "Lepakshi" written by Sri Devella Satyanarayana of Anantapur. The second prize of Rs 2,000 has been awarded for "Thyagamayi" written by Sri Naadyala Srinivasulu of Poddatur and "Mahamantri Timmarusu" written by Sri Kondikonda Satyanarayana Sastri of Machilipatnam to be divided between them equally. The prizes are to be disbursed at the time of the meeting of the General Council.

Reprinting of Sangeeta Sampradaya Pradarsini

In pursuance of one of the strong recommendations of the Standing Committee for Music that Sangeeta Sampradaya Pradarsini should be reprinted in four comfortable readable volumes, the Akademi obtained an estimate of printing charges for the book and applied to the State Government for a grant of Rs 15,000 for the purpose. A grant of Rs 5,000 has been sanctioned in March 1966, and disbursed in April 1966.

Portable Stage

The Akademi has been attempting to secure a portable stage. A sum of Rs 23,000 was granted by the State Government in 1964-65 for this purpose but the project could not be completed in that year as the grant was insufficient to cover cost of the stage. Deducting expenditure incurred to the extent of about Rs 1400 in connection with obtaining the necessary designs, the balance was temporarily placed in deposit and the State Government was again approached in 1965-66 for a further grant to cover the balance of cost on necessary wooden structure etc. A further grant of Rs 10,000 has since been received in April 1966.

Nritta Ratnavali

It has been the intention of the Akademi to bring out a Telugu translation of Nritta Ratnavali written by Jayaprasenani. It was got translated into Telugu and the Manuscript was sent to Sri Rallapalli Ananta Krishna Sarma for final scrutiny. Owing to indifferent health, however, he could not complete the work and no further action could yet be taken.

Cultural History of Andhra Pradesh

In view of the huge cost of nearly Rs 50,000/- it was kept in abeyance as reported last year. The Akademi has, however, been continuing its efforts for a grant for this purpose and the project can be taken up if and when such a grant is obtained.

Systematisation of drama competitions

Members are aware that the Akademi has been striving to systematise the conduct of the drama competitions in the State with view to introduce coordination in efforts of various organisations holding competitions and making competitions completely meaningful.

A Conference of representatives of such institutions was also held at Tadepalligudem in this connection. In terms of the decision of the General Council which considered the matter on 12th July 1965 a Sub-committee has been constituted with the following members to consider the recommendations of the said Conference of the representatives of the drama organisations

- 1 Sri K V Gopalaswamy Bar-at-Law (Chairman)
- 2 „ M N Padma Rao, Hon' Joint Secretary, (Convener)
- 3 „ Kaja Venkataramiah, Vice-President, Andhra Nataka Kala Parishat, Gudivada
- 4 „ M Anandam, Secretary, Andhra Pradesh Natya Sangham, Hyderabad
- 5 „ Subbarami Reddy, Secretary, Rayala Nataka Kala Parishat, Proddatur
- 6 „ Satchidanandam, Secretary, Venkateshwara Natya Kala Parishat, Tirupati
- 7 „ D V Seshayya, Secretary, Sanskriti Sammelanam, Gudur.
- 8 „ A representative of Mahatma Mytri Brundam, Palakole (W. G Dt)
- 9 „ A representative of Lalit Kala Niketan, Rajahmundry.

The committee is expected to meet before the next General Council Meeting.

Central Akademi's grants

This year on the recommendations of this Akademi, the Sangeet Fatak Akademi, New Delhi, sanctioned grants to only 3 institutions out of the 18 institutions recommended for financial assistance. The following are the institutions which received such grants.

1. Siddhendra Kalakshetram,
Kuchipudi—for teaching
Kuchipudi Dance Rs. 12,500
- 2 Kala Kshetram, Fluru—for
training Rs. 7,650 . Rs 4,000
3. Andhra Pradesh Natya Sangham, Hyderabad (Rs. 6,000 for
salaries of teaching staff of Natya Vidyalaya Hyderabad
and Rs 1,650 for scholarships) Rs 7650/

Reference Library

During the year the Akademi has added to its library, books worth Rs. 1,617-23. The total number of books in the library as on 31st March 1966 is 628.

Monthly allowances to indigent artistes

The Akademi has been paying a monthly allowance of Rs 40 to twenty-five renowned and old artistes who are in indigent circumstances. Sri Basavaraju Subba Rao, one of the indigent artistes receiving such allowance, has been granted a monthly allowance of Rs 50 by the Government. In accordance with the previous practice of the Akademi to discontinue its monthly allowance to such persons who get grant from the Government, the allowance to Sri Basavaraj Subba Rao has been stopped from March 1966.

Financial assistance to Cultural Institutions

The Akademi has been giving financial aid to affiliated institutions annually. This year also an amount of Rs 19,250 was distributed among 33 institutions, List of institutions which have been sanctioned grants during the year 1965-66 will be found at Appendix III.

Scholarships

The Akademi continued the scholarship of Rs 50 per mensem to T Lokanatha Sarma, a student of second year degree course in Music at Sri Venkateswara Music College, Tirupati. A scholarship of Rs 50 per month has been awarded to G V N Bharata, final year students of Cinematography at the Institute of Film Technology, Adyar, Madras. Chinta Adinaravana, a student of Siddhendra Kalakshetram, Kuchipudi, Kumari Srilatha, a student of Kuchipudi Gurukulam, Hyderabad and T S Aadam, a student of Nadaswara Gurukulam, Chilakaluripeta, have been given scholarships of Rs 20 each per month.

On the recommendations of the Akademi, the Government has granted a monthly scholarship of Rs 150 tenable for 3 years to Raj Reddy Hyderabad for study of Choreography in Delhi.

Natya Kala

The Akademi has been publishing "Natya Kala" as a bi-monthly magazine since October 1963. The General Council, at its last meeting on 13th July 1965 appointed a committee to go into the working of the magazine and suggest ways for the improvement of its quality, circulation etc. In accordance with the recommendations of this committee, the journal was converted into a monthly from 1st January 1966. The English section has been dropped. A play is being included in every issue. In view of the cheap printing rates obtaining at Vijayawada it is being printed at Vijayawada from the January issue and the size has also been reduced from 1/4th Demy to 1/4th Crown. The price has been reduced to Re 1 per issue.

Publications

A Souvenir on Hindusthani Music Festival & Seminar has been published.

Aid for Publications

A sum of Rs 500 was paid to Sri N. Srinivasarao, being the balance of the sanctioned amount of Rs. 1,000 for the publication of his work 'Thyagaraja Kritics Visualised'.

A grant of Rs 500 was sanctioned and paid to the Editor, 'Ganakala', a monthly journal devoted to Music

Receptions and Cultural programmes

On the 2nd August 1965, reception was held at the Akademi to meet Sri Mozumdar, Vice-Chairman, Sangeet Nataka Akademi, New Delhi. All the local members of the Akademi attended the function and had an exchange of views with him,

At the time of the last General Council meeting, cultural programmes were presented by members of the General Council from the 10th to 12th July 1965. Sarvasri Shaik Adam, Nadaswaram, Voleti Venkeshwarlu, vocal, Roddam Hanumantharao, A. Nageswararao, A. Balaram, K. Satyarama Rao, Mono action, D. Pasupathi, vocal, K. V. Subba Rao, Mridangam, M. N. Padmarao, Flute, P. Madhusudanarao, Harikatha, Nedunuri Krishnamurthy, vocal, G. N. Dantale, Hindustani vocal and Smt. A. Purnima, Mono action, participated in the programme.

Music Festival at Warangal

Under the new scheme framed last year, for the annual celebration of Festivals in Music, Dance and drama, a Music Festival was conducted at Warangal from 17th to 20th March 1966 under the joint auspices of the Akademi and Andhra Pradesh State Federation of Music Sabhas, which has been recognised as the state-level organisation to be entrusted with the responsibility for conducting Music Festivals. Nataraja Gana Kala Samiti of Warangal played host and made all local arrangements.

During the Festival, every day two music concerts were given by famous musicians of Andhra Pradesh. Competitions in Karnatak vocal and Hindustani Sitar were also held. Sri K. V. Brahmanandam of Rajahmundry and Sri Atmaram of Hyderabad were adjudged the best and they were awarded a Tambura and Sitar, respectively, as prizes.

Panchamukhi Taala demonstration by Sri M. Suryanarayana Sastry and Vinayaka Taala pallavi demonstration by Sri Uppalapati Ankayya were also arranged.

Sri Sistla Satyanarayana Rajasekharam, Sri M. R. malinga Sastry, Sri D. Bhavanarayana Rao and Sri N. Ch. Satyanarayana and Sri Nori Nagabhushana read papers on various subjects connected with Karnatak and Hindustani Music.

The Festival was inaugurated by Sri M. N. Lakshminarasiah, Minister for Panchayati Raj on the 17th March 1966, and Sri M. R. Appa Rao, Minister for Cultural Affairs addressed the Sadas on the 20th and honoured the Vidwans who read papers or participated in the demonstrations, and the Joint Convener Sri K. V. Subbarao who was in charge of the Festival. Sri P. Suryachandra Rao, President of the Akademi, who presided over the Sadas, conferred the title of "Ganakala Prapoorna" on Sri Sripada Pinakapani, President of the Festival, and distributed prizes to the winners in Music competitions.

Accounts

The audited Statement of Receipts and Payments for 1965-66 is given in Appendix IV.

Amendments to the Constitution

At the suggestion of the State Government, Article 2 (2) and Article 19 (2) of the Constitution of the Akademi were amended in the General Council meeting on 20th February, 1964 and the amendments were duly confirmed in the General Council meeting on 23rd June 1964. The amendments were accepted by the Government by G. O. Ms. No 1732, Education dated 18th June 1965, and became effective from that date.

Articles 2 and 19 as amended read as under

Art. 2 (1) "The Akademi shall be affiliated to the Sangeet Natak Akademi (Indian Academy of Dance, Drama and Music) under such terms and conditions as the Indian Academy may specify from time to time."

Art. 2 (2) "The Akademi shall be registered under the Hyderabad Public Societies Registration Act No. 1 of 1950 F."

Art. 19 *Miscellaneous* (1) "Any rule made or decision taken by the General Council or by any authority of the Akademi except where the authority acts in accordance with its powers and functions as defined in this Constitution may be amended or set aside by the General Council."

(2) "The General Council shall not make any alteration or amendment to the Constitution of the Akademi unless it is" voted by two thirds of the members, present at the special meeting convened for the purpose and confirmed by two-thirds of the members present at the second special meeting provided that a notice to hold such meeting is sent to every member at least ten days in advance."

Provided further that the members present for voting being not less than 51% of the total number of member of the General Council.

(3) The amendments to the Constitution of the Akademi, which are made by the General Council shall not come into force until they are approved by Govt.

New Rules for affiliation, financial assistance and recognition and New Election bye-laws

The Executive Board, at its meeting on 3rd May 1965, constituted a sub-committee with the following members, to frame consolidated bye-laws for the purpose of Article 12 (1) VIII of the Constitution of the Akademi as the existing bye-laws were defective and also to go into the rules governing affiliation of institutions.

- 1 Sri Roddam Hanumantha Rao—from Rayalaseema.
- 2 „ K. V. Subba Rao—from Circars.
- 3 „ M. Anandam—from Telangana.
- 4 Hon. Treasurer.
- 5 Hon. Secretary.

The Committee met on the 14th and 15th June 1965 and framed new rules for (1) affiliation and grant of financial assistance, (2) recognition for the purpose of Article 12 (1) VIII and (3) Election Bye-laws. The same were considered by the Executive Board at its meeting on 10th July 1965 and accepted with three additions. The said rules and bye-laws are being separately brought before the General Council for its approval.

APPENDIX I

LIST OF MEMBERS OF THE GENERAL COUNCIL

I GOVERNMENT NOMINATIONS

(a) *To members from Government Departments*

1. Sri Baquer Mahmood, Dy. Secretary to the Govt. of A. P. Education Department, Hyderabad.
2. Dr. P. S. R. Appa Rao, Cultural Relations Officer, Education Department, A. P. Hyderabad

(b) *Six Women members nominated by the State Government.*

3. Smt. A. Poornima,
Ashoknagar, Eluru, W. G. Dist.
4. Smt. Snehalatha Pattabhirama Reddy,
8, Valmiki Street, T. Nagar, Madras.
5. Smt. Rajasulochana,
Minerva, Vijayaraghavachari Road, T' Nagar Madras-17.
6. Smt. Shevanti Rajeshwar,
No. 4, Banjara Hills, Hyderabad.
7. Smt. Koduri Leelavathi, B. A.,
Danavaiyot, Rajahmundry-3.
8. Smt. Vasireddi Kanakadurga,
Principal, Sri Srinivasa Sangeeta Nritya Kala Sala, Somu-
varu Street, Kothapeta, Guntur-1

(c) *Five eminent persons nominated by the State Government.*

9. Sri Parvataneni Veeralah Chowdary,
No. 3-6-201/5, Hyderguda, Hyderabad-1.
10. Sri Rallapalli Anantakrishna Sarma,
G. T. Street, Tirupathi.
11. Sri Paturi Madhusudana Rao,
Harikatha Artiste, Bhattiprolu, Guntur Dist.
12. Sri Sthanam Narsimha Rao,
All India Radio, Hyderabad.
13. Sri K. V. Gopalaswamy,
10-1-128/1/1, Masab Tank, Hyderabad-28.

(d) *Twenty-five persons nominated by the State Government.*

14. Dr. S. Pinakapani,
Government General Hospital, Kurnool.
15. Sri Voleti Venkateswarlu,
All India Radio, Vijayawada
16. Sri G. N. Dantale,
Principal, Government College of Music & Dance, Tilak
Road, Hyderabad.
17. Sri Shaik Adam Saheb,
Gurukulapathi, Nadaswara Gurukulam, Chulakaluripeta,
Guntur Dist.
18. Sri Nedunuri Krishna Murthy,
Principal, Government College of Music & Dance, Vijaya-
wada.
19. Sri M. N. Padma Rao, Advocate, and Chairman,
Town Municipal Council, Alwal, Secunderabad-10.
20. Sri Pardi Lakshmayya, Chairman,
Sreesailam Devasthanam Trust Board, Srisailam.
21. Sri Roddam Hanumantha Rao,
Advocate, Ananthapur
22. Sri Nataraja Ramakrishna,
Viveknagar, Chikkadpalli, Hyderabad-20.
23. Sri Kaja Venkataramayya,
Sarat Talkies, Gudivada, Krishna Dist.
24. Sri D. Madhusudana Rao,
6-3-562, Khairatabad, Hyderabad-4.
25. Sri S. V. Ranga Rao, B.Sc., Cine Actor,
T. Nagar, Madras
26. Sri Akkineni Nageswara Rao,
'Annapurna 1-10-66, Begumpet, Hyderabad.
27. Sri M. S. Shama Iyengar,
Advocate Kingsway, Secunderabad-3.
28. Sri M. Anandam. Dy. Chairman,
Legislative Council, 10-2-96, Marredpalli, Secunderabad.
29. Sri Yerru Madhavacharyulu, M. A.,
Principal, Dhanu Appa Rao College, Nuzvid, Krishna
Dist.
30. Sri Peddinti Ramaswami, M. A.,
Piridi (Post), Via Bobbili.
31. Sri Vallabhaneni Venkataratna Prasad,
Golvepalli, Gudivada Taluk, Krishna Dist.
32. Sri Banda Kanakalingeswara Rao, B. A., B. L.,
All India Radio, Vijayawada.

33. Sri Ravoori Satyanarayana,
Andhra Prabha Office, Vijayawada.
34. Sri Addanki Srimama Murthy,
Garden, near Budameru, Vijayawada.
35. Sri Sripada Pattabhi,
21-13-20, near Rama Talkies, Rajahmundry-1
36. Sri T. Sivaprasada Rao,
President, Sri Rama Vilas Sabha, Gudivada
37. Sri R. V. G. K. Ranga Rao,
Kumarah of Bobbili, Bobbili, Srikakulam Dist.
38. Sri Karumanchi Venkatasubbayya Chowdary,
Mangalagiri, Guntur Dist

II REPRESENTATIVES OF AFFILIATED INSTITUTIONS:

(a) *Circars*

39. Sri B. Viswanatham,
Histrionics, Bommakanti Buildings, Samalkot.
40. Sri D. Krishnamurthy,
Kanakadurga Kala Samithi, Governorpet, Vijayawada
41. Sri Chinta Krishna Murthy,
Siddhendra Kalakshetram, Kuchipudi, Krishna Dist
42. Sri M. Rama Rao,
Prabhat Theatres, Eluru, W. G. Dist
43. Sri C. N. Srinivasa Rao,
Sri Saraswathi Gana Sabha, Kakinada.
44. Sri K. V. Subba Rao,
Thyagaraja Gnaaha, Ramchandrarao pet, Eluru W. G. Dist
45. Sri Pasala Suryachandra Rao,
Andhra Nataka Kala Parishat, Station Road, Tadepalligudem,
W. G. Dist
46. Sri Sunkara Kanaka Rao, Arunodaya Sangeeta Natya Mandali,
Satyanarayanapuram, Vijayawada—2

(b) *Rayalasima*

47. Sri B. R. Dattatreya Gouda,
Sri Mallikarjunaswami Kripaposhita Nataka Mandali, Badinahal,
Adoni Taluk, Kurnool District
48. Sri S. Subbarami Reddy,
Rayala Nataka Kala Parishat, Proddatur Cuddapah Dist.
49. Sri K. Bhashya Charyulu,
Lalitha Kala Samithi, Hindupur.
50. Sri K. Satyaranga Rao,
Abhyudaya Kala Samithi, Anantapur.
51. Sri S. Satchidanandam,
Sri Venkateswara Natya Kala Parishat, Tirupathi

- 52 Sri K. V. Subrahmaniam,
Sri Thyagaraja Swami Vari Temple etc. Buildings Trust,
Tirupathi.
- 53 Sri P. Nagesam,
Lalitha Kala Samithi, 396 A. Doddapuram, Extensions
Tirupathi
- 54 Sri M.V. Subbareddy,
Bhimunipadu, Konilokunta Taluq Kurnool District

(c) *Telangana*

- 55 Nav Kala Kendra, Alwal "Ram Bhavan", 6-1-127/1, Khairatabad, Hyderabad-4.
- 56 Sri A. R. Krishna,
Andhra Pradesh Natya Sangham, Ravindra Barathi Buildings,
Saifabad, Hyderabad-4
- 57 Sri Gottuparthi Subba Rao,
Sri Thyagarajaswami Aradhana Mahotsava Sabha, Ellandu
- 58 Sri Srinivasa Naidu,
Sanmithra Natya Kala Samithi, 825/B2, Sultan Bazar,
Hyderabad
- 59 Sri J. Venkataraman,
South Indian Cultural Association, Hyderabad.
- 60 Sri K. L. Narasimha Rao,
Gramavelugu Natya Mandal, Repala Nalgonda Dist.
- 61 Sri B. V. Subramaniam,
Advocate General, Indian National Theatre, A. C. Guards,
Hyderabad-4.
- 62 Sri P. R. Kaishna Murthy,
Vidyanagar Association, H No 1-9-329, Vidyanagar,
Hyderabad-7
- 63 Sri Vasant Godsay,
Secretary, Kalaniketan, Chikkadpalli, Hyderabad-20

III UNIVERSITY REPRESENTATIVES

(a) *Sri Venkateswara University :*

64. Sri D. Pasupathi, Lecturer in Vocal Music, S V. College for
Music, & Dance Tirupathi.

(b) *Andhra University :*

- 65 Sri Bhavanarayana Rao, Principal, M. R. Government Music
College, Vizianagaram.

(c) *Osmania University :*

- 66 Dr. B. Ramaraju, Reader in University College of Arts & Commerce, 1-8-117/2, Chikkadapalli, Hyderabad-20.

IV OTHER STATE AKADEMIES, REPRESENTATIVES.

(a) *Latha Kala Akademi*

- 67 (i) Sri Amancharla Gopal Rao, All India Radio, Vijayawada
 68 (ii) Sri V. Madhusudana Rao, Government College of Fine Arts & Architecture, Hyderabad

(b) *Sahitya Akademi*

- 69 (i) Sri C Narayana Reddy, Reader in Telugu Osmania University, Ashoknagar, Chikadpalli Hyderabad
 70 (ii) Smt Utukoori Lakshmikantamma, Bapatla

V CO-OPTED MEMBERS

(a) *Circars*

- 71 (i) Sri Uppuluri Gopala Krishna Sarma, Thyaga Bramha Gana Sabha, 4th Line, Arundalapeta, Guntur-2
 72 (ii) Sri G Venkanna Pantulu, Vijaya Thyagaraja Sangeeta Sabha, 7/126, Maharani-peta, Vishakhapatnam-2.

(b) *Rajalaseema :*

- 73 (i) Sri R B Ramakrishna Raju, Advocate, Chittoor
 74 (ii) Sri Atluri Balaram, Manager, N A D , Guntakal

(c) *Telangana*

- 75 Sri Aleti Negeswararao, A-17-9, Surabhi Co., Mushurabad, Hyderabad

APPENDIX II

LIST OF AFFILIATED INSTITUTIONS

1. Balananda Kendram, Pattabhipuram, Guntur-4
2. Sri Rama Vilas Sabha, Gudivada
3. Vidyanagar Association, 1-9-329, Vidyanagar, Hyderabad-7
4. Lalitha Kala Sangham, 44/149, prakasam Nagar, Kurnool.
5. Sri Thyagaraja Gana Sabha, Ramchandrapet, Eluru, W.G. District.
6. Sri Kanaka Durga Kala Samithi, Governorpet, Vijayawada
7. Kala Kshetram, Eluru, W G District
8. Sri Lalitha Kala Samithi, 396-A, Extensions, Doddapuram, Tirupathi.
9. Nava Kala Kendra Alwal, Bolaram. Hyderabad
10. Andhra Pradesh Natya Sangham Ravindra Bharathi Buildings, Hyderabad-4
11. The Thyagaraja Sangeetha Kala Parishat, Vijayawada.

- 12 Sri Thyagaraja Swami, Aadhana Mahotsava Sabha, Yellandu, Khammam District
- 13 Sri Rama Vilas Sabha, Chittoor
- 14 Histrionics,
9/29, Bommakanti Building, Samalkot
- 15 Sri Mallikarjuna Swamy,
Kripaposhita Nataka Mandal, Badinehal, Adoni Tq.
- 16 Andhra Mahila Gana Sabh,
near Electric Corporation, Godvari Bund, Rajahmundry.
17. Kala Mandal,
C/o Dr Ranade, 854, Sultan Bazar Hyderabad
- 18 Arunodaya Sangeetha Natya Mandli,
Satyanarayanapuram, Vijayawada—2
- 19 Andhra Nataka Kala Parishat,
Gudivada
- 20 Sanmithra Natya Kala Samithi,
825/B-2, Sultan Bazar, Hyderabad
- 21 Lalithakala Samithi,
Tadepalligudem, W G District
- 22 School of Music and Bharata Natyam,
Narasapatnam, Viskhapatnam District
23. Sri Geetha Nritya Kala Sala,
Vijayanagaram
- 24 Rayala Nataka Kala Parishad,
Proddatur, Cuddapah District
- 25 Lalitha Kala Samithi,
Hindupur, Ananthapur District
- 26 Abhyudaya Kala Samithi,
Ananthapur
27. Samskruti Kala Kshetram,
Tadepalligudem, W. G. District
- 28 Thyagaraja Gana Kala Samithi,
Tiruvur, Krishna District
29. South Indian Cultural Association,
Italia Mehata & Co, Basheer Bagh, Hyderabad.
30. Sri Vijaya Lakshmi Natya Mandal,
Anakapalli
- 31 Sri Siddhendra Kala Kshetram,
Kuchipudi, Krishna District
- 32 Sri Vijaya Thyagaraja Sangeetha Sabha,
Maharanipeta, Visakhapatnam.
33. Grama Velugu Natya Mandal,
Rapala, Huzurnagar Tq. Nalgonda District

34. Sri Venkateswara Natya Kala Parishat, Tirupathi
35. Sri Saraswati Gana Sabha
Surya Kala Mandiram, Kakinada, E. G. District
36. Sri Nritya Bharati,
Gandhi Nagaram, Eluru W. G. District
37. Sri Venkatarama Natya Mandal, Kuchipudi, Krishna District
38. Lalitha Kala Samithi,
Pammarru, Krishna District
39. Saraswathi Kala Samithi,
Triveni Press Buildings, Masulipatnam
40. Indian National Theatre,
1-1-336/27, Chikkadapalli
41. Kala Niketan, 1-1-293/2, Ashoknagar,
Chikkadapalli, Hyderabad—20
42. Sri Nataraja Hamsa Natya Sangeeta Kala Mandir
Poora Buildings, Visakhapatnam
43. Prabhat Theatres,
Gandhinagar, Eluru, W. G. District
44. Sri Thyagaraja Swami Vari Temple
etc., Buildings Trust, Tirupathi
45. Sri Sarada Lalitha Kala Samithi,
Kovvur
46. Sri Thyaga Bramha Gana Sabha, Guntur
47. Andhra Pradesh State Federation of Music Sabhas,
Vijayawada
48. New Poornananda Dramatic Theatre
A-17-9, Mushirabad, Hyderabad—20
49. Sri Lakshmi Ganapathi Natya Mandal, Vemuru.
50. Sri Vani Gana Sabha,
93, Government Colony, Malakpet, Hyderabad.
51. Sri Thyagabrahma Vidwat Parishat,
Korumilli, East Godavari district.
52. Andhra Vignana Lalitha Kala Parishat,
Brodipet, 4th Line, Guntur.
53. Sri Sai Baba Natya Mandal,
Satyanarayanapuram, Vijayawada.
54. Sri Sarada Vijaya Natya Mandal,
Polasanapalli, Eluru Taluq, West Godavari district.
55. Bharathi Gana Sabha,
Srikrishnanagar, Visakhapatnam—2.
56. Sadguru Sangeetha Sabha,
Vijayawada,

57. The Lalitha Kala Parishat,
Anantapur
- 58 Ravi Art Theatres,
89/2, Gopal Reddy Road Vijayawada - 2.
- 59 Sri Tharani Art Theatres,
Chebrole, Guntur District
- 60 Navya Nataka Samithi,
1-1-230/16, Viveknagar, Chikkadapally, Hyderabad - 20
- 61 L I C Employee's Fine Arts Association,
Andhra Insurance Buildings, Muttaipei,
Machilipatam.
- 62 Satya Kala Niketan,
Kedareswarpet, Vijayawada - 3.
- 63 Sri Kuchipudi Nritya Nilayam,
1-8-481/2, Chikkadpalli, Hyderabad - 20
- 64 Sarada Sangeeta Parishad,
Anakapalli, Visakhapatnam District
- 65 Sri Lalitha Kala Samithi,
Vuyyuru, Krishna District
- 66 Kurnool Nataka Parishot,
26/399, Peta, Kurnool
- 67 Telugu Nataka Samithi of
A. G's Office, Hyderabad
- 68 RA SA NA Samakhya,
Gandhinagar, Vijayawada - 3.

APPENDIX III

LIST OF INSTITUTION WHICH HAVE BEEN SANCTIONED GRANTS DURING
THE YEAR 1965-66

<i>Name of the Institution</i>	<i>Amount Sanctioned/Purpose.</i>
1 Sri Thyagaraja Swami Aradhana Mahotsava Sabha, Yellandu, Khammam District	Rs 500 for conducting Thyagaraja Festival
2. A. P. State Federation of Music Sabhas, Vijayawada.	Rs 1,000 for the General purpose
3 A. P. Natya Sangham, Hyderabad.	Rs 500 for the General purpose.
4. Thyagaraja Ganakala Samithi Tiruvuru	Rs 500 for the Music School
5. Thyaga Brahma Vidvat Parishat, Korumilli	Rs. 500 for purchase of Musical Instruments
6. Andhra Mahila Gana Sabha, Rajahmundry	Rs. 250 for purchase of Musical Instruments
7 Sri Nataraja Hamsa Natya Sangeeta Kala Mandir, Visakhapatnam.	Rs. 500 for the stage equipment.

<i>Name of the Institution</i>	<i>Amount Sanctioned/purpose.</i>
8. Sri Saraswati Kala Samithi, Machilipatnam	Rs 500 for the General purpose.
9 Navya Nataka Samithi, Hyderabad.	Rs 500 for the Competitions
10 Lalitha Kala Samithi Tadepalligudem	Rs 500 for the Music concerts/maintenance of Dance School
11 Sri Venkatarama Natya Mandali, Kuchipudi	Rs 500 for the curtains
12 Rayala Nataka Kala Parishat, Proddatur	Rs 750 for the encouragement of Drama Activities
13 Sarada Lalitha Kala Samithi, Kovvur	Rs 500 for the purchase of Tambura and Festivals
14 Sri Thagaraja Sangeeta Kala Parishat, Vijayawada	Rs. 350 for the Musical instruments
15. Indian National Theatre, Hyderabad	Rs 500 for the purpose of stage equipment.
16. Nritya Bharati, Eluru	Rs 750 for the lighting equipment or curtains
17 Saraswathi Gana Sabha, Kakinada	Rs 900 for the Thyagabrahmotsavam and General purpose
18 Prabhat Theatres, Eluru	Rs 250 for the purchase of Sport-lights.
19 Sri Vilasa Sabha, Gudivada	Rs 500 for conducting festivals.
20 Andhra Nataka Kala Parishat, Gudivada	Rs 1,000 for general purpose.
21 Sri Geeta Nritya Kala Sala, Vizianagaram.	Rs 1,000 for general purpose
22 Grama Velugu Natya Mandali, Repala.	Rs 500 for general purpose
23. Kuchipudi Nritya Nilayam, Hyderabad	Rs 300 for purchase of equipment.
24 Nav Kala Kendra Alwal, Belaram	Rs 500 for general purpose
25 School of Music and Bharata Natyam, Narasipatnam	Rs 500 for purchase of equipment.
26 Thyagabrahma Vidwat Parishat, Korumilli.	Rs 250 for general purpose
27 Sri Thyagaraja Swami Varu Temple etc., Building Trust, Tirupathi.	Rs. 500 for general purpose
28. Sri Lalitha Kala Samithi, Hindupur.	Rs 500 for general purpose
29. Sadguru Sangeeta Sabha, Vijayawada	Rs 1,000 for general purpose.

	<i>Name of the Institution</i>	<i>Amount Sanctioned</i>	<i>purpose</i>
30.	Ganakala, Kakinada.	Rs 500	for general purpose
31	Thyaga Brahma Gana Sabha, Guntur	Rs 500	for general purpose
32	Andhra Vignana Lalitha Kala Parishat, Guntur	Rs 1,000	for general purpose
33	Lalitha Kala Samithi, Pamarru	Rs 250	for general purpose.
34	Small balance given as ad hoc grant to two poor artistes	Rs 200	(Rs. 100/- each)

TOTAL Rs 19,250 00

Note .- Although the Institutions mentioned at S Nos 22 to 33 have been given grants during 1965-66, they were meant for 1964-65

13th July, 1967.

Written Answers to Questions

APPENDIX IV

ANDHRA PRADESH

RECEIPTS AND PAYMENTS ACCOUNT

R E C E I P T S				RS	P
Opening Balances					
Cash on hand			1-51		
Cash at Bank -					
Portable Stage grant	22,089-90				
Special grant	25,000-00				
General	11,702-67	58,792-57			
Cash with N K Office .					
Postage stamps on hand	330-04				
Cash with Natya Kala	303-74	633-78		59,427-86	
Grant received from the Govt of Andhra Pradesh .					
Grant received from the Sangeet Natak Akademi, New Delhi for for 1964-65 towards Natya Vidyalaya, Hyderabad				1,46,153-00	
					10,000-00
Amounts received towards Natya Kala					
Subscriptions	2,935-00				
Advertisements	1,037-50				
Sales through Agents	364-48				
Sales in Office	69-75				
Patronship	500-00			4,906-73	
Affiliation and Renewal fees from Institutions				660-00	
Receipt from sale of Akademi Publications				65-00	
Miscellaneous Receipts .					
Sale of old newspapers	18-50				
Telephone charges collected	13-00			31-50	
Share of expenditure in 1963-64 in connection with the felicitations to Sri A Nageswara Rao received from Ravindra Bharathi				706-06	
Recoupment of expenditure on Felicitations to Sri M R Appa Rao				28-00	
Advance to Sri Siddhendra Natya Kala Sala Kuchipudi, (November '64) for staff salaries- refunded				1,081-10	
Advance to drawn by the President during 1964-65 for tours, returned				200-00	
Advances to All India Seminar and Festival recouped				50-00	
Advances to Staff - recovered				1,597-00	
C. F. :				2,24,906-25	

SANGEETA NATAKA AKADEMI

FOR THE PERIOD 1-4-1965 TO 31-3-1966

P A Y M E N T S				RS	P.
Office Expenditure .					
Staff Salaries	.	.	19,337-20		
Office Rent	.	.	1,375-00		
Telephone Expenses	..	.	2,346-62		
Electricity and Water			427-94		
Postage etc	.	.	738-13		
Stationery & Printing			955-97		
Newspapers & Magazines			154-52		
Hospitality, Petty expenses &					
Conveyance	..	.	1,126-76		
Repairs etc.			14-00	26,476-14	
T A /D A /C A. :					
General Council, Executive Board, Committees					
and tours of President and Secretaries	..	..	11,479-73		
Furniture and Fixtures	..	..	1,653-29		
Library Books	..	.	1,610-03		
Allowances to Indigent Artistes	.	.	11,920-00		
Gurukulas .					
Guntur	.	.	1,392-00		
Nellore	..	..	1,392-00		
Chilakaluripeta	.	.	1,392-00		
Hyderabad	..	..	1,392-00		
Tadepalligudem	..	.	1,392-00		
Visakhapatnam	..	..	1,160-00	..	8,120-00
Natya Kala :					
Purchase of Paper	.	..	4,906-90		
Printing charges	.	.	5,614-81		
Photos & block-making charges	..	..	561-76		
Remuneration for articlars contributed			1,295-00		
				C. F	61,259-19

RECEIPTS AND PAYMENTS ACCOUNT

R E C E I P T S		RS	P
	B F	2,24,906	25
Advance to Sri Siddendra Natya Kala Sala Kuchipudi, (November '64) for staff salaries refunded	.	1,081	10
Advance drawn by the President during 1964-65 for tours, returned	..	200	00
Advances to All India Seminar and Festival recouped.	..	50	00
Advances to staff-recovered	..	1,597	00

C. F. 2,24,906-25

FOR THE PERIOD 1-4-1965 TO 31-3-1966

P A Y M E N T S		RS.	P.
		B. F.	61,259-19
Remuneration to artists for sketches and cover page designs	720-00		
Staff salaries, T A , D A , & C.A for members of Editorial Board and special committee etc.	2,869-25		
Postage and Railway freight	774-94		
Miscellaneous Expenditure	338-34		
Furniture and Fixtures	481-15	17,562-18	
Aid to Affiliated Institutions		19,398-80	
Scholarships		1,920-00	
Contribution to Common Building Fund		23,500-00	
Nataka Vidyalaya, Vijayawada		11,000-00	
Natya Vidyalaya, Hyderabad			
From grant for 1964-65	10,000-00		
LESS paid in 1964-65	6,700-00		
	3,300-00		
ADD for 1965-66	4,000-00	7,300-00	
Nataka Vidyalaya, Rayalaseema			
Expenditure incurred in connection with setting up of the Vidyalaya	742-10		
Advance grant released	2,000-00	2,742-10	
Dance School at Hyderabad (Nritya Kalasala).			
Expenditure incurred in connection with setting up of the Nritya Kala Sala	2,079-70		
Advance grant released	9,200-00	11,279-70	
Receptions & Felicitations :			
Sri R. B. Ramakrishna Raju (balance)	150-00		
Sri Mozumdar	73-58	223-58	
Research Projects and Publications		6,574-89	
	C. F.	1,62,760-44	

72 15th July, 1967.

Written Answers to Questions.

RECEIPTS AND PAYMENTS ACCOUNT

R E C E I P T S		RS.	P.
B. F.		2,24,906-	25

2,24,906-25

FOR THE PERIOD 1-4-1965 TO 31-3-1966

P A Y M E N T S		RS.	P
Festivals and Seminars :		1,62,760-44	
Harikatha Festival & Seminar :			
Total expenditure	10,751-04		
Expenditure Shown in the			
audited statement 64-65 . 2,024-92			
Amount advanced and spent			
in 64-65 accounted for			
in 65-66 .. 7,679-87 9,704-79			
Expenditure this year .	1,046-25		
Grants given for Festivals ..	20,000-00		
T A . D. A & C. A for the Festival			
Committee members . ..	80-00	21,126-25	
Drama Script-competitions .		915-60	
Tubular Stage (Portable stage)		550-00	
Unforeseen :			
Shifting of Akademi Office . .. 98 --			
Proposed benefit performance in aid			
of Sri G. V. Seethapathi . .. 53-93 .. 151-93			
Other items of Expenditure :			
Colour washing charges for Akademi's Office in			
Kala Bhavan 488-00			
Cultural Programmes by General Council Members .. 2,282-78			
Inaguration of Kala Bhavan 579-67			
Arrears of salary paid to Sri B. Subba Rao			
(A N R College, Gudivada, as resolved by the			
Executive Board) 375-00			
Expenditure incurred in connection with the			
Panchamukhi Taala demonstration by			
Sri M. Suryanarayana Sastri at Madras .. . 1,618-01			
		C. F.	1,90,847-68

74 15th July, 1967

RECEIPTS AND PAYMENTS ACCOUNT

R E C E I P T S		RS	P.
		B. F	2,24,906-25

TOTAL ; RS. 2,24,906-25

15th July, 1967. 75

FOR THE PERIOD 1-4-1965 TO 31-3-1966

P A Y M E N T S				RS	P.
				B F.	1,90,847-68
Advances					
To Staff against salaries	..	..	..	2,145-00	
President's tours	.	..	.	200-00	
Furniture & Fixtures	..	.	.	1,000-00	
Receptions & Felicitations	..	.	.	250-00	
Art Centre	.	.	.	3,500-00	
Printing Press	.	.	.	2,000-00	
Natya Kala		..	.	2,000-00	
Library Books	.	.	..	100-00	11,195-00
Closing Balances .					
Cash on hand	..	.	.	0-53	
Cash with Natyakala Office	.	.	.	76-37	
Cash at Bank in current account	.	.	.	1,186-67	
Cash a) Bank in Fixed Deposit					
Account	.	..	..	21,600-00	22,863-57
TOTAL :					2,24,906-25

Examined and found correct.

K. V. RAJA RAO, B com., F.C A.
CHARTERED ACCOUNTANT.

76 15th July, 1967.

SUPPLY CHANNEL

16—

36 Q.—SRI P. GUNNAYYA.—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the anicut of the left supply channel of Adhapakanidigantlam tank, Cheepurupalli taluk, Sriakulam district in a dilapidated condition resulting in failure of crops in an extent of nearly 600 acres of land ;

(b) when the work of repairs to the same will be completed ; and

(c) the estimated expenditure therefor ?

A.—

(a) The anicut is in a satisfactory condition, but the stream on which the anicut was constructed had changed its course with the result that the anicut has become defunct. A supply channel was excavated to feed the Adhapakanidigantlam tank. A breach which occurred to this supply channel in 1966, was repaired. It is functioning well, though it cannot draw low supplies unless Korambo work is done by the ryots.

(b) & (c) Do not arise.

IRRIGATION PROJECTS INVESTIGATED

17—

293 Q.—SRI T. C. RAJAN :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state

(a) the number of Minor Irrigation Projects investigated during 1966-67, and

(b) the number of works proposed to be taken for investigation during 1967-68.

A :—

(a) 329 Minor Irrigation Projects were investigated during 1966-67, and

(b) 299 Minor Irrigation Works are proposed to be taken up for investigation during 1967-68.

JAIL INDUSTRIES

18—

378 Q.—SRI N. RAGHAVA REDDY :—Will the hon. Minister for Prisons be pleased to state :

(a) the income derived by the Government from the Hyderabad Central Jail Industries from 1960-67, and

(b) the expenditure incurred on the said industries ?

A :—

(a) & (b) : The answer is placed on the Table of the House.

ANSWER PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

[Vide answer to L. A. Q. No 18 (378) unstarred]

HOME (PRISONS B) DEPARTMENT

(a)	1960-61	Rs. 1,40,723-95
	1961-62	2,51,029-68
	1962-63	2,30,046-98
	1963-64	2,54,250-64
	1964-65	3,31,003-27
	1965-66	4,37,969-00
	1966-67	5,13,425-63
(b)	1960-61	1,98,508-21
	1961-62	2,29,779-96
	1962-63	2,28,024-84
	1963-64	2,62,746-39
	1964-65	2,72,801-21
	1965-66	3,52,440-05
	1966-67	4,28,486-42

HOUSE-SITES TO HARIJANS

19—

335 Q —SRI R. Satyanarayana Raju :—Will the hon Minister for Social Welfare be pleased to state

(a) the number of applications received for house sites from Harijans during 1962-66 in Narsapur taluk,

(b) the number of applicants therein to whom house sites have been assigned, and

(c) when house sites will be assigned to the rest of them?

A :—

(a)	1962-63	..
	1963-64	..
	1964-65	..
	1965-66	4 (Four)

(b) & (c) The Collector, West Godavari has reported that the acquisition of land is under progress and award will be passed shortly. House site pattas will be assigned to the applicants soon after awards are passed.

78 15th July, 1967.

SOCIAL WELFARE FUND

20—

428 Q —SRI E. VADAPALLI .—Will the hon. Minister for Social Welfare be pleased to state :

(a) the amount allotted from the Social Welfare Fund to the :

1. Depressed classes ,
2. Aadi Andhra Christians ,
3. Backward Classes ;

4. Vimukti Jathies respectively for the following purposes for the years 1965-66 and 1966-67 ,

1. House-sites ,
2. Scholarships ;
3. Maintenance of Schools ;
4. Salaries and allowances of teaching staff ;
5. Salaries of the staff of the said departments;
6. Mid-day Meals ;

A :—

(a) Sir, A statement is placed on the Table of the House;

(Statement)

STATEMENT LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE

[Vide LAQ NO 20 (428) (Unstarred)]

STATEMENT SHOWING THE INFORMATION REGARDING THE AMOUNTS ALLOTTED FROM THE
SOCIAL WELFARE DEPARTMENT TO VARIOUS COMMUNITIES DURING 1965-66 1966-67

Sl. No	Community.	Amounts Provided				
		House Sites	Scholar- ships	Salaries and allow- ances of teaching staff and mainte- nance of schools.	Salaries and allo- wances of the staff of Social Welfare Dept.	Midday Meals
	1965-66	Rs.	Rs.	Rs	Rs.	Rs
1.	Depressed Classes (Scheduled Castes)	15,96,100	53,55,600	17,20,800	9,32,700	10,36,000
2.	Adi Andhra Christians	---	13,65,500	---	---	---
3.	Backward Classes	---	68,12,200	---	---	---
4.	Vimuktha Jathis (Denotified Tribes)	---	1,07,500	3,35,600	---	---
	1966-67					
1.	Depressed Classes. (Scheduled Castes)	22,50,500	47,81,900	19,01,600	12,15,900	11,17,100
2.	Adi Andhra Christians	---	13,65,600	---	---	---
3.	Backward Classes	---	69,50,600	---	---	---
4.	Vimukthajathis (Denotified Tribes)	---	1,04,000	2,62,600	---	---

15th July, 1967.

ANNOUNCEMENT

re CHANGE IN THE PARTY POSITION OF THE ASSEMBLY

Mr Speaker — I have to announce to the House that Sri M Babu Parankusam has joined the Democratic Front.

PAPERS LAID ON THE TABLE

ANNUAL REPORT OF THE HYDERABAD CHEMICALS AND FLRILISERS LTD. FOR THE YEAR ENDED 30TH SEP 1966 TOGETHER WITH THE AUDIT REPORT AND COMMENTS OF THE COMPTROLLER AND AUDITOR GENERAL OF INDIA

The Minister for Industries (Sri B V. Gurumurthy) — Sir, on behalf of the Chief Minister, I beg to lay on the Table a copy of the Annual Report of the Hyderabad Chemicals and Fertilizers Ltd, for the year ended 30th September, 1966 together with the Audit Report and the comments of the Comptroller and Auditor General of India in compliance with Section 619-A(3) of the Companies Act, 1956.

G O Ms. No 1121, HOME (TRANSPORT-II) DATED 1 7-1967 ISSUED UNDER SECTION 9(1) OF THE ANDHRA PRADESH MOTOR VEHICLES TAXATION ACT, 1963

Sri B V Gurumurthy — Sir, on behalf of the Chief Minister, I also beg to lay on the Table under sub-section (2) of Section (9) of the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1963 (Andhra Pradesh Act 5 of 1963) a copy of the G O Ms. No 1121, Home (Transport-II) dated 1-7-1967 published in the Andhra Pradesh Gazette, dated 1-7-1967 under Sub-section (1) of Section 9 of the said Act.

ANNUAL REPORT & STATEMENT OF ACCOUNTS OF THE ANDHRA PRADESH SMALL SCALE INDUSTRIAL DEVELOPMENT CORPORATION, HYDERABAD FOR THE YEAR ENDED 31ST MARCH, 1966 AND THE COMMENTS THEREON OF THE COMPTROLLER AND AUDITOR GENERAL OF INDIA.

Sri B V Gurumurthy — Sir, I beg to lay on the Table in compliance with section 619 (A) of the Companies Act, 1956 as amended in 1960 a copy of the Annual Report and Statement of Accounts of the Andhra Pradesh Small Scale Industrial Development Corporation Limited, Hyderabad for the year ended 31st March, 1966 and the comments thereon of the Comptroller and Auditor General of India.

NOTIFICATION ISSUED WITH G O Ms No 517, GENERAL ADMINISTRATION (OL & SR II) DATED 8-6-1967, UNDER SECTION 3(1) OF THE ANDHRA PRADESH OFFICIAL LANGUAGE ACT, 1966.

Sri P. V Narasimha Rao — Sir, I beg to lay on the Table a copy of of Notification issued with G O. Ms No 517, General Administration (OL & SR II), dated 8-6-67, under Section 3(1) of the Andhra Pradesh Official Language Act, 1966, as laid down in Section 8(2) of the said Act

Mr Speaker— Paper laid on the Table of the House.

POINT OF INFORMATION

re . DEPUTY PRIME MINISTER'S VISIT

☞ వాచిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — Indian Express లో “Deputy Prime Minister's address to the Members of Both Houses of Legislature by 4 p m.” అని ఉన్నది. మాకు ఎవరికి invitation వచ్చినట్లు లేదు.

Legislators అంటే — అందరికీ అని దానిలో ఉన్నది. అది correct అవునా కాదా తమకు ఏమైన information ఉన్నదా ?

Mr Speaker — Perhaps legislators of the Congress Party.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — ఆ మాట రావడం చేపు పోగానే జనం అంతా అడుగుతారు. Legislators అందరి address చేశారట, మీకు ఏమి చెప్పారని.

Mr Speaker — It is for the Press people They have wrongly reported.

re PAY COMMISSION REPORT

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — ఇచ్చాక 15 వ తారీఖు చీఫ్ మినిష్టర్ గారు Pay Committee వారు report 15 వ తారీఖులోగా యిస్తారని, 15 వ తారీఖు చేరుతుంది అన్నారు. అది తమకు వచ్చినదా? Interim report ఏదో యిచ్చారని కూడ తమరు చెప్పారు. అది మాకు యిప్పిస్తారా?

Mr Speaker — To-day is 15th

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : — ఈలోగా యిచ్చేస్తారని, 15th ను వస్తుంది అన్నారు వారికి చేరిందా?

Mr. Speaker — 15th means including 15

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — అయితే సోమవారంనాడు వస్తుందా?

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET)
FOR 1967-68

VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS DEMAND
NO XVII-EDUCATION-RS 34,06,26,000.

(Mr Deputy Speaker in the Chair)

శ్రీ ఎ. భాస్కరరావు (కంకిపాడు) — అధ్యక్షా, విద్యాశాఖామంత్రులు ప్రవేశపెట్టిన demand ను సమర్థిస్తూ కొన్ని విషయాలు వారి దృష్టికి తేదలిచినాను నేటి విద్య యొక్క పరమావధి కేవలం అక్షర జ్ఞానం సంపాదించడం మాత్రమే కాదు పాండిత్యగరిమను పెంచి పుస్తకాలు వల్ల వేసి కాలక్షేపం చేయడం వూడ నేటి విద్యా విధానం యొక్క ప్రధానమైన ఉద్దేశ్యము కాకూడదు. నేడు సంఘం చాల స్వరోజి చెందుతూ ఉన్నది. సాంఘిక రంగంలో ఆర్థిక రంగంలో, వైజ్ఞానిక రంగంలో శరవేగంతో మార్పులు సంభవిస్తూ ఉన్నాయి. ఈ మార్పులన్నీని అర్థం చేసుకొని అవగాహన చేసుకొని భవిష్యత్ లో మన జీవితాన్ని సీర్పిర్చిస్తున్నామని విద్య వల్లనే ఉన్నదో అది నేడు ఉత్తమ విద్యగా భావించవలసిన అవసరం ఉన్నది అనగా ప్రతి విద్య అతడు చేసే వృత్తికి సమన్వయించబడి ఉండాలి. అతని యొక్క కళను అభివృద్ధి చేసేడిగా ఉండాలి. అతని యొక్క కార్యక్రమాన్ని యినుమడింప చేసేడిగా ఉండాలి. ఈ సందర్భంలో మనోశాస్త్రాంధుల చెప్పిన మాటను నేను మీకు మనచి చేయదలచుకొన్నాను. ఆయన 1937 సంవత్సరంలో వారి జన్ లో వ్రాసిన ఒక చిన్న వాక్యం మీ స్మరణకు తీసుకురావాలని ఉద్దేశిస్తున్నాను.

వారి మాటలు యివి అక్షరాస్యత ఒక్కటే విద్య అనిపించుకోదు అక్షరాస్యత విద్యకు అంతము కాదు అది కాదు. పిల్లల విద్యను చేతి పనులు నేర్పడంతో ప్రారంభించి, ఆరంభించినది మొదలు వస్తువులు తయారు చేయడంతో దానిని అభివృద్ధి చెందేటట్లు చూస్తాను. వారి అభిప్రాయాన్ని వారు వ్యక్తం చేశారు. 20 సంవత్సరాలుగా మన విద్యా విధానంలో తీసుకువచ్చిన మార్పులు ఈ కార్యక్రమానికి ఎంత మేరకు దోహదపడ్డాయి అని మనం ఆలోచించినప్పుడు దీని విషయంలో తగినట్టి కట్టుదిట్టమైన వ్యవస్థగాని లేక అభివృద్ధిగాని ఉన్నట్లు మనకు కన్పించడంలేదు. చాలా ప్రసాద్యమైన విషయం అవుతోంది ఈ 20 సంవత్సరాలలో విద్య పెంపుదల లేదు అనే అభిప్రాయం నేను అంగీకరించలేకుండా ఉన్నాను. June నెలలో మాకు supply చేయబడిన A Statistical Sum up in Andhra Pradesh అనే పుస్తకంలో ఈ విషయాలు తెలియజేస్తూ ఉన్నాయి. విద్యార్థుల యొక్క సంఖ్య పెరిగింది. విద్యా సంస్థల యొక్క సంఖ్య పెరిగింది ప్రాథమిక పాఠశాలలలో ప్రారంభించి వృత్తి పాఠశాలలవరకు ఆ పెంపుదల కనిపిస్తున్నట్లు మనకు ఈ లెక్కలు తెలియజేస్తున్నాయి. ఉదాహరణకు ఒకటి రెండు విషయాలు మాత్రం మనవి చేస్తాను. 1951-52 వ సంవత్సరంలో ప్రాథమిక పాఠశాలలు 5,870 ఉంటే 1964-65 కు 99,946 పాఠశాలలు అభివృద్ధి చెందినట్లు 93,50,000 మంది విద్యార్థులు అందులో చదువుతున్నట్లు ఈ లెక్కలు తెలియజేస్తున్నవి. 65-66 లెక్కలు 66-67 లెక్కలు యిందులో పొందుపరచబడలేదు అలాగే కాలేజీల సంఖ్య చూసుకున్నప్పటికీ పెరుగుతూనే ఉన్నవి. ఈ సందర్భంలో వృత్తి విద్యకు మనం ఎంతవరకు ప్రాధాన్యం ఇచ్చామని అనే దానికి కూడా కొంతవరకు ప్రాతిపదిక ఉన్నది అయితే అవసరమైనంత మేరకు యివ్వాలి అది అభివృద్ధి చెందలేదు అనే అభిప్రాయం మాత్రం స్పష్టం చేయదలచుకొన్నాను. మన రాష్ట్రంలో యిప్పటికీ వృత్తి విద్యలో, Polytechnics లో దాదాపు 9,485 మంది చదువుతున్నట్లు Medical Colleges లో 1120 మంది చదువుతున్నట్లు, Engineering లో 1753 ఉన్నట్లు Agriculture B Sc లో 510 ఉన్నట్లు, Veterinary లో 1.0 మందికి ప్రతి సంవత్సరం ప్రవేశాలు దొరుకుతున్నట్లు ఈ లెక్కలు తెలియపరుస్తున్నవి. అనగా మొత్తం మీద చూస్తే సుమారు 7 వేల మంది వృత్తి విద్యా పాఠశాలలలో చదువుకోనడం జరుగుతున్నది ఇంతమంది చదువుకొన్నప్పుడు వాళ్ళ యొక్క భవిష్యత్ జీవితము ఉద్యోగం మీద ఆధారపడవలెనా, లేక వారి యొక్క స్వయంప్రేరేపిత మీద ఆధారపడవలెనా అనే విషయంలో ఒక నిర్ణీతమైన పద్ధతి మనకు కన్పించడం లేదు. కేవలం చదివే వారందరూ ఉద్యోగాల కోసమే చదువుతున్నారు వాళ్ళకు ఉద్యోగాలు లభించడంలేదు నిరుత్సాహపడుతున్నారు. ఆస్తులు కోల్పోతున్నారు. రక్షణ లేకుండా పోతున్నారు వాళ్ళు యింతకు పూర్వం ఏ వృత్తి నుంచి అయితే వచ్చారో ఆ వృత్తికి కూడా సౌఖ్యాన్ని కలుగజేయలేనటువంటి దుర్భరస్థితిలో వారు కనిపిస్తున్నారు. వారు పొందిన విద్యద్వారా వారికి ఉద్యోగ అవకాశాలు లేకపోయినప్పుడు వారు పడే బాధ ఎంతో తల్లితండ్రులు పడే బాధ ఎంతో మనం అర్థం చేసుకోవలసి యున్నది. విద్యా సంస్థలయొక్క సంఖ్య పెరిగింది. విద్యార్థుల సంఖ్య పెరిగింది. దానివల్ల ఖర్చుకూడా చాలా జాస్తి అయిందని మనం చెప్పుకో

వలసి ఉంటుంది. ఎంత పెరిగినప్పటికీ మన రాష్ట్రంలో విద్యయొక్క పరిణామం చూస్తే తలసరి బహుతక్కువగా ఉన్నట్లు కనిపిస్తున్నది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వయొక్క ఆదాయ పరిస్థితులు చూసినప్పుడు మరి యింత అదనం ఖర్చుపెట్టడానికి తగిన సావకాశం లేకపోయినప్పటికీ కొంతవరకైనా ఆ పరిస్థితులు కల్పించు కొన్నందుకు సంతోషమే గాని దేశంలో విద్యార్థులయొక్క లేదా భావితరం వారియొక్క ఉద్యోగ వసతులు కానివ్వండి. వృత్తి సౌభాగ్యానికి కానివ్వండి నేటివిద్య బాగా విస్తృతమై వ్యవహరింపుచేసినప్పుడు ఆరకమైన వసతులు కలుగజేసే దానికి యింకా పాచ్చు బాధ్యత వహించవలసిన అవసరం ఉంటుందని మాత్రం మనం స్పష్టంగా అంగీకరించవలసిన విషయం. ఈ సందర్భంలో కొరారి కమిషన్ వారు కొన్ని సిఫార్సులు చేసినట్లు మనం వింటున్నాము. దానిలో ముఖ్యంగా వారు విద్యా ప్రమాణం పెంచడానికి కొన్ని సూచనలు చేశారు. విద్యా ప్రమాణాన్ని పెంచడంలో ఎక్కడనుంచి మనం ఈ ప్రాతిపదిక తీసుకోవలెననే విషయం కూడ మనం జాగ్రత్తగా ఆలోచించ వలసి ఉంటుంది. గ్రామాలలో కిక్కి వేల ప్రాథమిక పాఠశాలలు ఉన్నా సుని మనం అనుకుంటున్నాము కిక్కిరలుమంది చదువు కుంటున్నారని అనుకుంటున్నాము. వీరియొక్క విద్యా ప్రమాణము పాచ్చుస్థాయిలో పెరుగుతున్నదా? లేక తరుగుతున్నదా లేదా యింకా హిస్టరీలోకి వస్తున్నదా అనే విషయం కూడ మనం జాగ్రత్తగా పరిశీలించవలసి ఉంటుంది. ఈ సందర్భంగా చూసినప్పుడు విద్యా ప్రమాణం యొక్క స్థితి క్రమక్రమంగా సన్నగిల్లి పోవడానికి శ్రమి కారణాతో మనం వెతుక్కువలసి ఉంటుంది. ఇందుకు ప్రధానంగా చెండు విషయాలు మనకు స్పష్టంగా కనబడుతున్నాయి. విద్యా సంస్థలలో కొన్ని నైపు పరికరాబు లేనందువల్ల హాళ్ళకు ఏదో సహాయం చేయాలి అన్నారు ప్రాథమిక పాఠశాలలకు 100 రూపాయలు, Upper primary schools 500 రూపాయలు, ఉన్నత పాఠశాలలకు Central aid లో కొంతభారం యివ్వడానికి వారు తయారు అవుతున్నారు. అయితే కేవలం ఈ పరికరాలవల్ల మాత్రమే విద్యాప్రమాణ్యం పెరగడానికి సావకాశం ఉన్నదా అని ఆలోచించివచ్చుడు. అది సంతోషోద్ధరమైన విషయమే ఈ ఖర్చు యింకా కొంచెం పాచ్చుచేయవలసి ఉన్నది. గ్రామాల వాడీగా వట్టణాల వారిగా ఈ సహాయం యింకా పాచ్చుస్థాయిలో అభివృద్ధి చేయవలసిన అవకాశం ఉన్నది. ఇది ఒక్కటే చాలమ మరొకవిషయంకూడ ఉన్నది. ఇందులో ప్రధానంగా మనం ఆలోచించ వలసింది ఉపాధ్యాయుల యొక్క శ్రద్ధ నేటి ఉపాధ్యాయుడు తనకు లభిస్తున్న జీవనభృతితో సంతృప్తి పడక ఇంకా అదనం కోరుతున్నాడు కోరడం చూడమే ఇవ్వడంకూడ సహజమే. ఉన్నప్పుడు అయితే ప్రభుత్వం కేవలం వారిపట్ల నిరాదరణ చూపుతున్నదనే భావంతో విద్యను వెన్నపూసలాగా తల్లి పాలలాగా అందించేటటువంటి ఉపాధ్యాయుడు లేడియమ్ లాగా తయారై సమ్మెలు చేయడానికి పూనుంటే వారిదగ్గర చదువుకొన్న విద్యార్థులయొక్క మనస్తత్వం ఎలాఉంటుందో, వారియొక్క ప్రతిభ ఎలాఉంటుందో మనం ఆలోచించ వలసి యుంటుంది.

అందువలన ఉపాధ్యాయులకు అవసరమైన ఆధిక సహాయాన్ని యివ్వడం ముఖ్యం. వారిలో పెచ్చుపెరిగిన అసంతృప్తిని తగ్గించడానికి ప్రయత్నించడం

ద్వారా, వారిలో గృహన భావాన్ని తీసుకు రావడానికి కృషిచేయడం ద్వారా వారు దేశానికి చేస్తున్న సేవను గుర్తించేటట్లుగా, శౌరవించేట్లుగా చేయడం ప్రస్తుతం అత్యంత అవసరం వారిజీతాలు పెంచడం విషయం ఎట్లా వున్నప్పటికీ వారి బిడ్డలచదువు సంధ్యలకు సంబంధించి ఉచిత విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టడం అవసరమని మనవి జేస్తున్నాను. గ్రామాలలోగాని, పట్టణాలలోగాని వారు నివసించే యిళ్ళకు అద్దె యివ్వడంగాని, లేక పర్మనెంటుగా accomodation problem solve చేయడంచాలా అవసరం ఈనందర్భంలో యింకొకవిషయం కూడా చెప్పవలసివుంది. విద్యా ప్రమాణాలు పెంచే విషయంలో పథకాలు తయారుజేసేటప్పుడు కేంద్రంలోని రాష్ట్రంలోని నిపుణులను సమావేశపరిచి ఆలాగే ఉపాధ్యాయ ప్రతినిధులను పిలిచి సంవత్సరానికొకనాడైనా సమాలోచనలు జరపాలి పాలసీని గూర్చి చర్చించాలి ఆ పాలసీని అన్ని జిల్లాలకీ కామన్ గా అడాప్ట్ చేయడానికి ప్రయత్నించేయాలి. అదేవిధంగా అధికారులతోను, అనధికారులతోను సమాలోచనలు జరిపి ఆచరణలో ఒక సమన్వయాన్ని సాధించడానికి ప్రయత్నించాలి.

(Sri V Palavelli in the Chair)

మహాత్మాగాంధీ చెప్పినట్లుగా వృత్తితో విద్యను మేళవించినట్లయితే ఎక్కువ ప్రయోజనం చేకూరుతుందని మనవి జేస్తున్నాను

ఇంక. మన గ్రంథాలయాలగూర్చి ఒక విషయం చెప్పాలి. మన రాష్ట్రంలో ఆరువేల గ్రంథాలయాలు వున్నవని మనకు తెలుసు రాష్ట్రంలో గ్రామాల సంఖ్య మాత్రం చాలా ఎక్కువగావున్నది. ఆ సంఖ్యతో గ్రంథాలయాల సంఖ్య పోల్చితే ఎంత అభివృద్ధి జరగవలసివున్నదో తెలుస్తుంది గ్రామాలలో వయోజనులు తమ తీరిక సమయాలలో విద్యాభ్యాసం కొనసాగించడానికి, పరిణితిని పెంచుకొనడానికి, గ్రంథాలయాలు ఉపయోగపడతాయి. కాని ఇప్పుడున్న సంఖ్య మాత్రం యిందుకు దోహదం చేసేటంతగా లేదని మనవి జేస్తున్నాను దీనికొక డైరెక్టోరేట్ ఏర్పాటుచేశారు, సంతోషం దీనికి కావలసిన నిధులు ఇవ్వవలసివుంది. ఈ నిధులు ఒక క్రమమైన పద్ధతిలో యీ గ్రంథాలయాలకు అందేట్లుగా చూడాలి ప్రతి గ్రామంలోను గ్రంథాలయ సర్వీసును ఏర్పాటుచేసి ప్రజల విజ్ఞానాభివృద్ధికి సహాయకరంగా తయారుజేయాలని కోరుతున్నాను.

అలాగే. ప్రతి ఉన్నత పాఠశాలలోను ఒక విజుయల్ ఎడ్యుకేషన్ కాంప్ వుండాలి ప్రపంచంలో వస్తున్న మార్పులను పిల్లలకు ఎప్పటికప్పుడు తెలియ జేయడానికి ప్రతి నెలా పీరి కార్యక్రమం వుండాలి. అలాగే ప్రాథమిక విద్యకు ముందు మూడు సంవత్సరాలనుండి అయిదు సంవత్సరాల మధ్య పిల్లలకు అక్షర జ్ఞానం కాకపోయినా వారిని వికాసవంతులుగా చేయడానికి, వారిని ఎంగేజ్ చేయడానికి ఒక కార్యక్రమం వుండడం అవసరం. లేకపోతే ప్రాథమిక, ఉన్నత, పాఠశాల యీ స్థాయిలలో క్రమక్రమంగా ప్రమాణాలు తగ్గి పోకాయనే విషయం అర్థం చేసుకోవాలి. అందువలన, ప్రాథమిక విద్యకుముందు పిల్లలను ఎంగేజ్ చేసే విధంగా, క్రిడలుగాని, కిండర్ గార్డెన్ పద్ధతులవలె వారిని ఎంగేజ్ చేయాలి. వికాసవంతులుగా తీర్చిదిద్దాలి. ఎక్కడయినా, పట్టణాలలోగాని, పల్లెటూరులోగాని, రిజర్వ్ క్వాలిఫైడ్ ఉపాధ్యాయులు, యిటువంటి అభిలాస

గల వారు వున్నప్పుడు వారిని ప్రోత్సహించి, గ్రాంటుల పర్సంటుచేసి యీ కార్యక్రమమును కొనసాగించవలయును. ఇది యీనాడు మనకు ఎంతయినా అవసరం. ఈ విషయాలను అన్నింటినీ దృష్టిలో వుంచుకుని, వృత్తి విద్యతో మేళవించడం, ప్రపంచంలో వస్తున్న మార్పులను పిల్లలకు ఎప్పటికప్పుడు తెలియ జేయడం, ప్రాథమిక విద్యకుముందు పాఠశాలలను వికాసవంతంగా తీర్చిదిద్దే కార్యక్రమాలను ప్రోత్సహించడం, పీటర్సింట్ని గూర్చి సమగ్రంగా ఆలోచించి విద్యార్థులందరిలో అభివృద్ధి సాధించడానికి మన ప్రభుత్వం పూనుకుంటుందని ఆశిస్తూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను. తైహింద్.

శ్రీ కె. మునుస్వామి (పత్తవేడు) — అధ్యక్షా, ఈ నాడు ప్రపంచంలో అనేక రకాలైన మార్పులు వస్తున్నాయి. మానవుడు సాంఘికంగా, రాజకీయంగా, అనేక రకాలుగా ముందంజ వేస్తూ, ఆకాశానికి నిచ్చెనలు వేస్తూ, శాస్త్రపరిజ్ఞానంలో వేగంగా ముందుకు వెడుతున్నాడని మనం తెలుసుకోగలుగు తున్నాం కాని, మన భారతదేశం మాత్రం ఎక్కడ బయలుదేరినదో అక్కడనే వున్నదని చెప్పడానికి బాధపడుతున్నాను. మన ప్రామాణిక గ్రంథాలైన రామాయణం, మహాభారతం వీటిని పరిపూర్ణంగా అర్థంచేసుకొన్న విద్యార్థివేత్త యీ నాడు ఇండియాలో లేదని చెప్పడానికి నేను సాహసిస్తున్నాను. ఇది మీకు విచిత్రంగా కనిపించవచ్చు. పరిపూర్ణంగా రామాయణాన్ని, మహాభారతాన్ని పై అట్టచుండి క్రింది అట్టవరకూ వల్లవేసిన పండితులు వున్నారు. పద్యరూపం లోనూ, గద్య రూపంలోనూ చెప్పగలిగిన వారున్నారు కాని, రామాయణం లోనూ, మహాభారతంలోనూ ప్రపంచాభివృద్ధికి కావలసిన విషయాలు ఏమేమి వున్నాయో, ఎక్కడెక్కడ వున్నాయో తెలుసుకొనగలిగినవాడు ఒక్కడు కూడా లేదని, ఆ విధమైన ప్రయత్నంచేసే పరిస్థితిలోకూడా భారతదేశం లేదని, యింత అసమర్థంగా వుందని చెప్పడానికి నేను సాహసిస్తున్నాను. ఈ నాడు ఇతర దేశాలు-జర్మనీ, రష్యా, అమెరికా వంటి దేశాలు చంద్రమండలంలో కాపురిం చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాయి అంటే వీటిని ఆధారంచేసుకునే చేస్తున్నాయని నేను చెప్పడానికి సాహసిస్తున్నాను. మహాభారతంలో అనేక మంది చక్రవర్తులు, యితర పురాపురుషులు విమానాలలో వెళ్లారు అంటే మనం నవ్యాము. ఇప్పుడు ప్రత్యక్షంగా విమానాలను చూస్తున్నాము, మహాభారతంలో చదివేసి, నవ్యాము తప్ప, యీ విమానాలు ఏమిటి? వీటిని ఎట్లా తయారు జేస్తారు? అనే ఆలోచనలోకే మనం వెళ్లేదు. ఏవిద్యా వంతుడూ ఆ ప్రయత్నం చేయలేదంటే ఎంత సిగ్గుపడవలసిన పరిస్థితిలో మనం వున్నామో ఒక్కసారి యోచించండి, అలాగే పురాణాలలో కవచేవయాని ఘట్టం చదువుతూ మృత సంజీవిని తయారుజేసి బ్రతికించారని అంటే నవ్యాము. ఇప్పుడు రష్యావారు మృత సంజీవిని తయారుజేయడానికి ప్రయత్నిస్తూ ముందు కుక్కలపై, పశువులపై ప్రయోగించారు. పరిశోధనలు జరుపుతున్నారు ఒకవారం బ్రతుకుతున్నారని, ఒకవారం చనిపోతున్నారని అంటున్నారు; ఆ పరిశోధనలలో ఏ మాత్రం ముందుకు వెళ్లినా మనిషిపై ప్రయోగించడానికి వారు ఆలోచిస్తున్నారు ఆ గాథలను చదివి మనం ఆనందించామేగాని, మృత సంజీవిని ఏమిటి? ఎట్లా తయారుజేయడం అనే ఆలోచనలోకి మాత్రం వెళ్లేదు. తరువాత, యుద్ధ నైపుణ్యం మహాభారతంలో ఎంత గొప్పగా చిత్రితమైనదో

గమనించండి. శబ్దవేధిని ప్రయోగించినటువంటి అర్జనుడు ఎక్కడనో గలగల శబ్దం వస్తే దానిని కొట్టాడు. బ్రహ్మాండమైన విప్లవాన్ని చెలరేగించి త్రిమూర్తులను ఏకం చేయగలిగిన వెపర్స్. భయంకరమైన వెపర్స్ వాడాడు ఆయన విలు విద్యలో వైపుద్యంగల వాడని మనం అనుకున్నాం. పాశుపతాస్త్రం అంటే ఏమిటి? శబ్దవేధి అంటే ఏమిటి? ఎవరైనా పరిశీలించారా? వాటిని తయారు చేయడానికి ఆలోచించారా? ఎవరూ అటువంటి ప్రయత్నం చేయలేదు ఈనాటి ఆటంబాంబే ఆ పాశుపతాస్త్రం అని మనం ఎందుకు అనుకోకూడదు? మహాభారతాన్ని ఆధారంచేసుకుని యితర దేశాలవారు ముందుకు వెళ్లారు మన గ్రంథాలను వారు శుద్ధంగా చదువుకున్నారు, మనం మాత్రం పసుపు కుంకం పెట్టి పూజిస్తున్నాం. అందులోని రహస్యాలను గుర్తించలేక పోతున్నాం

అలాగే శ్రీకృష్ణుడు అనేక పరిస్థితులలో, రాజకీయ రంగంలో, అవలంబించిన పద్ధతులు, సాధించిన పద్ధతులు అనేక సంఘటనలు మనకు వున్నాయి శ్రీకృష్ణుడు చక్రం వదిలినాడంటే ఆ చక్రం వెళ్లి అతను ఎవరిని ఉద్దేశించినాడో వాడి తలను నరికి తీసుకువచ్చేది. ఆ చక్రం ఏమిటి? దానిని తయారు చేసి తీసుకువచ్చే విధానం ఏమిటి? ఏ విద్యావంతుడైనా యీ పిషయాలను ఆలోచించినాడా? అని అడుగుతున్నాను ఆయన బొమ్మను తయారు చేసి దేవుడని మ్రొక్కుతూ కూర్చున్నాం ఆయన చేసినదేమిటో కనుక్కోలేక పోతున్నాం. అదే నూక్లియర్ బాంబ్. ఎక్కడనో ఎగిరే విమానాన్ని యిక్కడ స్పెచ్ నోక్కితే వెళ్లి దానిని పేల్చి యిక్కడ పడవేసేదానిని వారు తయారు చేశారు అంటే అదే దీని సూత్రం.

వీటివన్నిటినీ మనం తేలికగా వదిలేసి, మహాభారతం మున్నగు గ్రంథాలలో వున్న సూత్రాలను కథలమూలంగా వారు చెప్పినప్పటికీ మనం ఘనంగా చూస్తూ, కథలలో వున్న హిరోలను దేవుడు అని పూజ చేస్తూ, సన్యాసుల్నా కూర్చున్నా మేగాని ప్రాక్టికల్ గా చూస్తే అసలు రహస్యం అంటే ముందు మనం చంద్రమండలం చేరే వారము. భయంకరమైన మారణయుద్ధాలలో మనం పరిపూర్ణమైన విజయం సాధించి వుండేవారం. అటువంటి అవకాశం కల్పించకుండా పోయారు. ఈనాడు మనం సవనాగరికతాయుగంలో వున్నాము. ఇక నైనా మనం కాస్త మేల్కొని విద్యారంగాన్ని బతిమెంటరీ స్కూలు లెవెలుమంచి కూడ ప్రాక్టికల్ గా మార్చి పరిపూర్ణ త్వం వచ్చేందుకు మార్చడానికి ప్రయత్నం చేయాలని మన విచేస్తున్నాను. ఈనాడు వున్న విద్య ఎవ్వరికీ పనికిరాని విద్యగా తయారైంది అని నేను ప్రత్యేకంగా చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. గుమాస్తాగిరికి పనికివచ్చే విద్యగా వుంది స్త్రీలను కూడ వారువారి బొమ్మత్యాన్ని మరచేట్టు చేసి, మాకు స్వేచ్ఛ కావాలి. స్వేచ్ఛ కావాలంటే మేము అందరిలాగ ఉద్యోగాలు చేయాలని జిజ్ఞాస వారిలో కల్పించారు ఆ జాతిమీద వారికే గౌరవం లేకుండా చేసి గుమాస్తాలుగా తయారు చేసే విద్య అయింది ఈనాటి విద్యారంగంలో స్త్రీలకు కావలసిన లిటిజ్ కలసంటివి ఏమీ లేవు ఈనాడు అన్ని వర్గాల ప్రజలు కూడ చదువుతున్న వారంతా ఉద్యోగాలు చేస్తేనే బ్రతకడానికి అవకాశం వుంది కాని, గౌరవంగా బ్రతికే మార్గం కలిగించే స్థాయి యీ విద్యలో లేదు. దానిని గుర్తించి విద్యా ప్రణాళికను తప్పవీటిగా మార్చాలని మరిమరి పాపురిస్తున్నాము. విద్యార్థులు సైక్స్ చేస్తూ టీచర్లను గౌరవించడం లేదు ఇలాంటి పరిస్థితులలో

విద్య రాదు అన్నారూ ఒకరు నిజమే. కాని విద్యచేప్పే గురువును మనం గౌరవిస్తున్నామా? ఈనాడు సమితులు, జిల్లాపరిషత్తులు వచ్చిన తరువాత బి.డి.లు, ఆ ప్రశ్నలకు కూడా రెడీదగ్గర నేద్యంచేసే ఫారం సర్వేంటును చూచినట్లే అక్షరం రాని పంచాయతీ మెంబరుకూడా ఉపాధ్యాయుని అమిత నిజంగా, హేళనగా చూస్తూ, కమాండు చేస్తుంటే వారిదగ్గర చదువునే చారికి ఏలాంటి గౌరవం వుంటుందో ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను ఉపాధ్యాయుడు అత్యగౌరవంగల దిర్ఘకీర్తి తీచరు అంటే విజ్ఞానాన్ని యిచ్చే వ్యక్తి అని ప్రభుత్వం గుర్తించిన రోజునే అయినకు అత్యవంత్వం వృద్ధి అవుతుంది. అలాడే విద్యార్థులు చదువుకోడానికి అవకాశం వుంటుంది సరైన పంథాలో విద్యాస్థాయి పెరగడానికి అవకాశం వుంటుంది. అందువల్ల, విద్యాప్రణాళికను పూర్తిగా మార్చి, సమితులనుంచి, జిల్లాపరిషత్తులనుంచి యీ విద్యను విడదీసి ఎడ్యుకేషను డిపార్టుమెంటుకు హాండు ఓవర్ చేయడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచించాలని మనవి చేస్తున్నాను కారాకి కమిషన్ రిపోర్టులో అనేక విషయాలు వున్నాయి నేను పుట్టినప్పటినుంచి యీ కమిటీలు కనుపిస్తున్నాయి. ఇవి ఎందుకు వేస్తున్నారో, ఎప్పురో, ఎప్పుడు అనులు చేస్తారో ఏమీ అర్థం కావడం లేదు ఇక్కడ వన్ మూన్ పె కమిటీ పెట్టారు దాని రిపోర్టు ఎప్పుడు వస్తుందో అర్థం కావడంలేదు ఉపాధ్యాయునికి గౌరవం యిచ్చే విధంగా విద్యాప్రణాళిక రూపొందించి, సరైన పంథాలో మన పూర్వులు యిచ్చిన సూచనలనుసరించి ప్రాక్టికల్ గా ఎలిమెంటరీ ఎడ్యుకేషను, మాధ్యమిక విద్య, సెండరీ విద్య అన్ని రంగాలలోకూడా ప్రాక్టికల్ గా ప్రయత్నం చేసే విద్యార్థులకు విజ్ఞానం కలిగించిన రోజున మనం విజ్ఞానంలో ప్రపంచాన్ని బీటపుట్ చేయగలుగుతామనే విషయం గుర్తించి, ఆ విధంగా మార్పు చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి.పాచ్ విజయకుమారరాజు... అధ్యక్షా, సభలో విద్యామంత్రి గారు లేరు. మేము ఎవరికి చెప్పకొచ్చాలి? బెంచులకా?

Mr. Chairman.—Who is taking responsibility on behalf of the Education Minister? I think the Minister for Housing and Municipal Administration is taking notes on behalf of the Education Minister

Sri P. Subbayya.—The Education Minister may be called for. You have the authority.

Mr. Chairman :—The Minister for Education has gone to the Council to answer the questions in the Council. One of the Ministers is taking notes of the speeches

I now request the hon. Member Sri T. C. Mareppa to speak,

శ్రీ వి. సి. కేశవరావు—ఇక్కడ డిమాండుమీద చర్చ జరుగుతున్నప్పుడు దీనికి సంబంధించిన మంత్రిగారే అక్కడ జవాబులు చెప్పాలనేది కేకుండా మంత్రులకు టైమ్ డిస్ట్రిబ్యూట్ చేస్తే బాగుంటుందేమో

Mr. Chairman.—Will be considered.

Sri T. C. Mareppa (Kalyandrug).—Sir, education is intended to better and befit the citizens to the environments of their own so as to promote international understanding and to promote democratic way of life. According to Mahatma Gandhi, education must be helpful for the allround development of the child, hand, heart and mind.

But today the set-up of education, whether it is at primary level, secondary level or collegiate level, is not in consonance with this aim of real education.

Let us see the details of primary education. Primary education is mainly put under the control of the Panchayat samithis and staff is left to the mercy of the Panchayat samithis and the political groups. When such is the case, I doubt whether it is at all possible for the teachers to work in the true spirit of education. Recently, integrated syllabus has been introduced for Classes VI, VII and VIII, and it is a very heavy syllabus, the workload is not only heavy for the child but to the teacher also. To teach this syllabus, the teacher should be qualified, not at the secondary grade level, but he should be a graduate-trained person, unless he is so qualified to teach this type of education. He cannot teach; and he cannot do justice to the syllabus or to education. Introduction of English at the III Standard is unpsychological because the child at that stage does not have any solid foundation. If the child who is aged 8 or 9 years has to learn English, Telugu and other subjects like Social Studies and Science which are introduced, according to the rules, at this stage, this will be very heavy and the method is irrational and unpsychological. So, introduction of English may be taken at the VI Class level when the child will have attained sound foundation.

At the Upper Primary level, there are no qualified hands. Secondary grade teachers are posted to teach the children, it is quite difficult for them to teach, as they do not have sufficient training to teach the subjects. So teachers working in Upper Primary Schools must be qualified to teach subjects like Social Studies, Science and Mathematics, and therefore it is necessary to post qualified teachers to teach the above subjects in Upper Primary Schools.

At the Secondary stage also, H S C and S S L C are the two types of examinations now in vogue in the State. I think this is not necessary. When there is one State with common mother-tongue, where is the necessity for introducing 2 types of classes at the secondary education level. Why can't we introduce one S S L C or one H S C throughout the State irrespective of the university area. Secondary education does not come under the purview of the universities. When this does not come, why can't we introduce one common pattern of secondary education throughout the State irrespective of the universities.

Then, Sir, the Government is publishing text-books. The books are being printed of late by the end of June or July and then distributed to agents only in the month of August or so. If this delay is not avoided, supply of books will be very late and the teachers will find it difficult to cover the entire syllabus within the stipulated academic year. I request the Government to take steps to see that text-books are supplied at the very beginning of the academic year, by the end of May or June. If the Government takes every step in this regard, I think it may not be difficult for the Government to get the books printed earlier and supplied to the schools.

At the collegiate level this is not a suggestion but only a request, the Government is taking steps to start post-graduate courses in Guntur and other places. My request is this. Anantapur is having a Government Arts College with good record for the last three decades. This is the oldest college in our region. It has

Voting of Demands for Grants.

must be qualified to teach subjects like Social Studies, Science and Mathematics, and therefore it is necessary to post qualified teachers to teach the above subjects in Upper Primary Schools.

At the Secondary stage also, H. S. C. and S. S. L. C. are the two types of examinations now in vogue in the State. I think this is not necessary. When there is one State with common mother-tongue, where is the necessity for introducing 2 types of classes at the secondary education level. Why can't we introduce one S. S. L. C. or one H. S. C. throughout the State irrespective of the university area. Secondary education does not come under the purview of the universities. When this does not come, why can't we introduce one common pattern of secondary education throughout the State irrespective of the universities.

Then, Sir, the Government is publishing text-books. The books are being printed of late by the end of June or July and then distributed to agents only in the month of August or so. If this delay is not avoided, supply of books will be very late and the teachers will find it difficult to cover the entire syllabus within the stipulated academic year. I request the Government to take steps to see that text-books are supplied at the very beginning of the academic year, by the end of May or June. If the Government takes every step in this regard, I think it may not be difficult for the Government to get books printed earlier and supplied to the schools.

At the collegiate level this is not a suggestion but only a request, the Government is taking steps to start post-graduate courses in Guntur and other places. My request is this. Anantapur is having a Government Arts College with good record for the last three decades. This is the oldest college in our region. It has buildings and other facilities. The University has agreed but only the Government is delaying starting the post-graduate course in Anantapur. I would request the Government to sympathetically consider starting the post-graduate course in this college. Another request I would make is about starting a Women's College at Anantapur. The other day, the hon. Minister for Agriculture Sri Thimma Reddi garu has suggested to Government to start one Women's College at Anantapur. Anantapur is an educational centre, there are a number of high schools; there is one Engineering college; and the girl students need a women's college at Anantapur.

Lastly, Sir, there is the general complaint about indiscipline among students. There is indiscipline because there is over-crowding of student population in the classes. The teacher-student ratio is unreasonable. One teacher at the primary level has to teach about 60 children; is it possible for one teacher to handle several subjects, I think this requires immediate enquiry and rectification. Student indiscipline can be curbed by proper co-operation from the parents side also. Political pressure should be away from educational institutions. Panchayat Samithis and political parties and their groups are often interfering with instructional and administrative side of educational institutions. This has to be stopped. If these defects are rectified, I am sure discipline among students will improve and the younger generation can be trained as future citizens for Mother country. Thank you, Sir,

శ్రీ సి. పాచ్. వెంగయ్య (మార్కాపురం).—అధ్యక్షా, దేశానికి స్వరాజ్యం వచ్చిన తరువాత విద్యాభివృద్ధి చెప్పకోతగినంతగా ఉందని నేను ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను. మిత్రులు భాస్కరరావు గారు వివరాలు చెప్పారు. 1951-52 నుంచి ఇంతవరకు కాలేజీలలోను హైస్కూల్స్ లోను ఎంతో అభివృద్ధి అయినది, విద్యాలయాలను భాగా తెరిచాము. కాలేజీలు, హైస్కూల్స్ గ్రామ గ్రామాన పెట్టించారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 310 జనాభాగల ప్రతి గ్రామానికి ప్రాథమిక పాఠశాల తెచ్చుకోగలిగాము, 1947 లో ఉన్న విద్యా ప్రమాణంతో 20 సంవత్సరాలైన తరువాత నేడున్న విద్యా ప్రమాణంతో పోల్చి చూచినట్లయితే ఏ ratio లో విద్యాలయాల అభివృద్ధి చెందాయో ఆ ratio లో ప్రమాణం తగ్గిపోయిందని చెప్పవలసి ఉంటుంది, కాలేజీ ఎడ్యుకేషన్ గురించి నాకు అంతగా అనుభవంలేదు, ప్రాథమిక పాఠశాలలో చూస్తూంటే భయం అవుతున్నది. పాఠశాలలను తెరుచుకుంటూ పోతున్నామే కాని విద్యార్థులు ఎంత వరకు బాగుపడుతున్నారనేది లేదు, ఈ నాడుండే ట్రయినింగ్ స్కూల్స్ లోను ట్రయినింగ్ కాలేజీలలోను లోపం ఉండేమో అనుకుంటాను, వంచాయతీ సమితి అధ్యక్షునిగా పాఠశాలలను తనిఖీ చేయాడానికి గ్రామాలకు వెళ్లినప్పుడు కొన్ని నీతివాక్యాలు వ్రాసి ఉంటాయి, విద్య అన్నప్పుడు 'ద' కు 'జడ్డా' పెడతారు, ధర్మం అన్నప్పుడు 'ధ' కు 'జడ్డా' లేకుండా వ్రాస్తున్నారు. B.A., B.Ed పాసైన వారు వ్రాసే ఉత్తరాలు కూడా చాలా భోరంగా ఉంటున్నాయి నా విజ్ఞప్తి ఒకటే, హైస్కూల్స్ తెరచినాము, ఎక్కువ మందిని విద్యావంతులను చేస్తున్నాము, ట్రయినింగ్ స్కూల్స్ కు ట్రయినింగ్ కాలేజీకి ఆడ్రివల్ల సమయంలోనే వడపోసి సమర్థులనే చేర్చుకున్నట్లు యితే తెల్లకువచ్చే టప్పటికి సరియైన ఉపాధ్యాయులు సమీకృతం, అటువంటి ప్రధానం తయారు చేయాలి. S.S.L.C. చదివినవాడు ఒక్క సంవత్సరం చదివి ఉపాధ్యాయునిగా తయారైతే సక్రమంగా చెప్పలేని పరిస్థితి ఇప్పుడు ఉన్నది. లేనియెడల మనం ఎన్ని విద్యాలయాలను పెట్టినా మనవిద్యా ప్రమాణం నా వాటికి తీసిపోతోంది కాని అభివృద్ధి చెందరు అని అనుకుంటున్నాను, ట్రయినింగ్ స్కూల్స్ లో ట్రయినింగ్ పీరిడ్ పెంచి అయినా తుణ్ణంగా ఉపాధ్యాయులను తయారుచేసి వంపే ఏర్పాట్లు చేయాలని నా మొదటి విజ్ఞప్తి. సరిపాలన క్రింద ఒకే ఒక ఉపాధ్యక్షుని ఇబుకాము. ఒక విద్యార్థి 1966 మార్చిలో ఏడవ ఫారం పరీక్షకు కూర్చున్నాడు అయిన Result రాలేదు. వయస్సు తక్కువైనది అని withheld చేసారని తెలిసి D.E.O. కు ఇన్స్ పెక్షన్ పెడితే అయిన నిరాకరించారు. జూన్ 1966 లోనే డి.పి.ఐ. కు అప్ పీకేషన్ పెట్టుకున్నాడు, దానికి జవాబు లేదు, recondonation ఇవ్వరు అనుకుని 1966 అక్టోబరులో పరీక్షకు కూర్చున్నాడు, తప్పి పోయాడు, మార్చి 1967 పరీక్షకు కూర్చున్నాడు; తప్పిపోయాడు. తిరిగి పరీక్ష కోసం వంపితే 1968 మార్చిలోనే పాసైనట్లు డిక్లార్ చేసి గవర్నరు మెంటు మరచి పరీక్షకు వచ్చింది. 1968 మార్చి లోనే ప్యాస్ చేసాడో అనవచ్చనగా తెలుసుకోవలసిందిగా కూర్చుంటుంటే లేదు, ఈ విధంగా జరిపాలన పాగుతోంది, డి.పి.ఐ. సమాధానం చెప్పరు, డి. ఇ. వో సమాధానం చెప్పరు, Commissioner of

Examinations office లో అడిగితే మాకు తెలియదు అంటారు, చాలా విచిత్రంగా జరిగిందని అంటారు చాలామంది మిత్రులు పంచాయతీ సమితులకు, జిల్లా పరిషత్తులకు విద్యార్థుల కలువబడినందువల్ల విద్యా ప్రమాణం చాలా తగ్గిపోయిందని చెబుతున్నారు. దీనితోనేను యేకీకరించలేకపోతున్నాను. ఫలానా పంచాయతీ సమితి యీ విధముగా ఉపాధ్యాయులను బాధించింది అని చెప్పకుండా అన్ని సమితుల అధ్యక్షులు టీచర్సును బాధిస్తున్నారని యిక్కడ చెప్పడం, అందువల్ల దీనితోనుంచి తొలగించాలని గౌరవసభ్యులు కోరడం నాకు అంతగా నచ్చలేదు. నిన్న చంద్రశేఖర రెడ్డిగారు చెప్పినట్లు పంచాయతీ సమితులు, జిల్లా పరిషత్తులు యేర్పడన తరువాత ప్రాథమిక పాఠశాలలు, జిల్లా పరిషత్తు హైస్కూలులు అభివృద్ధి చెందడం, అభివృద్ధి చెందుతవికూడా. అక్కడక్కడ కొన్ని పంచాయతీ సమితులలో యేమయినా కారణాలవల్ల టీచర్సును బ్రాన్సుఫరు చేస్తే చేసి ఉండవచ్చు. స్పెసిఫిక్కుగా ఫలానా పంచాయతీ సమితిలో బ్రాన్సుఫర్లు జరుగుతున్నాయి కాబట్టి దీనిని పరిశీలించి కోరడం ధర్మం కాని పంచాయతీ సమితి అధ్యక్షులు విద్యను పాడు చేస్తున్నారని చెప్పడం ధర్మం కాదు. మనం 267 మంది శాసన సభ్యులుంటే పంచాయతీ సమితుల ప్రెసిడెంట్లు 821 మంది ఉన్నారు. వారు కూడా ప్రజా ప్రతినిధులే బహుశా చెప్పాలంటే చాలామంది దేశ స్వాతంత్ర్యం కోసం పోరాడి త్యాగం చేసినవారు అధ్యక్షులలో ఉన్నారు. దేశభక్తులైనవారున్నారు. విద్యాప్రమాణాలను పెంచాలని స్కూలును అభివృద్ధి చేయాలని, క్రమశిక్షణ విద్యార్థులలో పెంచడానికి అవకాశాలు కృషిచేసే సమితి ప్రెసిడెంట్లు ఉన్నారు. అందరిని ఒకే కాడిన కట్టకూడదు. అందరూ సమితి ప్రెసిడెంట్లు హిరణ్యకశ్యపులు, రావణాసురులు, టీచర్సును బ్రాన్సుఫరు చేయడమే పనిగా పెట్టుకున్నవారు అని చెప్పడం అంత బాగులేదని నా వ్యక్తిగత అభిప్రాయము. బహుశా యితర గౌరవసభ్యులు బాధపడరని నేను అనుకుంటున్నాను. టీచర్సు విషయం సమితి అధ్యక్షులు వారికి ఉండాలని అడగడం లేదు సమితి అధ్యక్షుల వదలిచేయడానికే పుట్టివాము, మాకు టీచర్సును బ్రాన్సుఫరు చేసే అధికారం ఉంటేనే వదలి ఉండాలని కోరడం లేదు. ప్రభుత్వం చిత్తం ప్రకారం ఉంచితే ఉంచండి లేకపోతే లేదు. కాని అవ్వారితమిటు రిమార్కులు చేయడం వల్ల చాలామంది సమితి అధ్యక్షులు బాధపడుతున్నారు. ఎక్కడైతే ఒకటి ఆరా ఉండవచ్చు. దానిని బట్టి అందరూ అధ్యక్షులూ తప్పులు చేసే వారని చెప్పడం ధర్మం కాదు. మాల్యార్జీ నేను యిన్ యెగ్జామినేషన్లు చాలా విపరీతంగా జరుపుకున్నాయి. చాలామందిగా చెప్పాలంటే నేను శాసనసభ్యుడైన తరువాత కొన్ని కోరికలు తీసుకు వస్తుంటే చాలా బాధపడవలసి ఉన్నది. ఏ విధముగా మార్కులకోసము మార్కులను వేయించుకొనే స్థితికి దిగజారీ పోతున్నారో అర్థమయినది. ఇతరులు ఆ విధముగా మార్కులు వేయించుకొనడం వలన మందగ్గరకు వచ్చి ఉంటారు. మాకు చాలా ఆశ్చర్యం కలిగింది అట్లానే పరీక్షలు జరిగేటప్పుడు సూపర్వైజర్లతో యింటర్వ్యూర్ కావాలని శాసనసభ్యుల దగ్గరకు వస్తున్నారు దీని వెనుక చూస్తూంటే పరీక్షలు జరిగే విధానంలో గవర్నమెంటు కట్టుదిట్టాలు సరిగా లేకుండా ఉంటున్నాయేమో అందువల్ల యీ విధ

ముగా జరుగుతోందని చెప్పవలసి ఉంది. దీనిని ప్రభుత్వం చక్కదిద్దాలని సూచన చేస్తున్నాను, ఇంకొక ముఖ్యమైన విషయం. ప్రభుత్వమే కొన్ని లోపాలు చేస్తున్నది. కొన్ని జిల్లాపరిషత్తులతో డిప్యూటీ శక్రటరీ యెడ్యుకేషనుగా నాన్-బి యీడిలను వేసినారు అసెంబ్లీలో ప్రశ్న పంపిస్తే It is not possible for administrative reasons అని జవాబు వచ్చింది. అందుచేత శక్ర టేరియటు ఉద్యోగులను వేసేటప్పుడు డిప్యూటీ శక్రటరీ యెడ్యుకేషనుగా వేసే వారు కంట్రీలు చేసి సమర్థమంతంగా నడపాలంటే నాన్-బి యీడిల వలన జరగదని బి యీ. డీలనే వేస్తేనే పరిపాలన సాగుతుందని విజ్ఞప్తి చేస్తూ యీ అవకాశం యిచ్చినందులకు తమకు సమస్కారాలు తెలుపుతూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

(శ్రీ ఆర్. రాజగోపాలరెడ్డి (లక్ష్మిరెడ్డివల్ల). — అధ్యక్షా, విద్యారంగం చాలా ముఖ్యమైనదని వేరే చెప్పనక్కరలేదు అది ముఖ్యమైనదని ప్రభుత్వం కూడా గుర్తించింది అందుకే మన వార్షిక బడ్జెటులో యెప్పుడూ కూడా విద్యారంగానికి సముచితమైన ప్రాధాన్యం యిచ్చి కావలసిన డబ్బును కూడా కేటాయించడం జరిగింది. ఇంతవరకు మనకు అది అభినందించవలసిన విషయమే మన విద్యా బడ్జెటు చూస్తే 120 కోట్లు రూపాయలో 34 కోట్లు దానికి కేటాయించబడింది అది యీ నాటి పరిస్థితులకు తక్కువ కావచ్చు గాని మిగిలిన రంగాలతో పోల్చితే ప్రధానమైన రంగమని గుర్తించబడినది అయితే యీ నాడు మన విద్యారంగంలో యేమైనా సాధించామా అనే విషయం ఆలోచిస్తే విద్యారంగంలో విద్యయొక్క ప్రధాన ఉద్దేశ్యం యేమిటని ప్రథమంగా ఆలోచించుకోవాలి. అసలు మన దేశంలో 20 సంవత్సరాల తరువాత మనం పోల్చి చూసుకుంటే యొక్కడ చూసినా పాఠశాలలు వోపెను చేసుకున్నాము, కళాశాలలు వోపెను చేసుకున్నాం యిదంతా చూస్తే అభివృద్ధిగానే కనపడవచ్చు కాని బేసిక్కుగా ఏమయినా సాధించామా అనే విషయం ఆలోచించుకోవాలి. ఈ యొక్కపాన్సును వల్లనే అభివృద్ధి చెందినామా అనేది ముఖ్యమైన విషయం మనం విద్యయొక్క ప్రధాన ఉద్దేశ్యములో కృతకృత్యులైనామా అని ఆలోచించాలి దేశం యొక్క నైతిక సంపదను పెంపొందించుకున్నామా లేదా? నైతిక పతనమైనామా అని ఆలోచించాలి. ఆలోచిస్తే నిజంగా మన అభివృద్ధి చాలా విచారకరంగా ఉంది. యొక్కడి నుంచి యొక్కడికి దిగజారిపోతూ యింకా దిగజారిపోతామేమోనని భయాందోళన కలిగే తత్వం కనిపిస్తున్నది. విద్యయొక్క ముఖ్యమైన ఉద్దేశ్యం యేమిటంటే ఒక విద్యార్థికి చదువు చెప్పిన తరువాత దేశ సమస్యలను అర్థం చేసుకుని కష్టవిష్టులను అధిగమించి ముందుకు పోయి శక్తిసామర్థ్యాలను కలిగించడమే విద్యయొక్క ముఖ్య ఉద్దేశ్యము. అటువంటి శక్తి సామర్థ్యాలు విద్యార్థులలో కలుగుతున్నవా అని ఆలోచిస్తే ఆ విషయంలో చాలా అవజయము పొందాము. దానిలో యేమీ కూడా ముందుకు పోలేదని స్పష్టంగా తెలుస్తున్నది. విద్యవశ్యమీంచడం తరువాత ఉద్యోగం కోసం ప్రాకులాడడం క్లెరికలు పోస్టుకు ప్రయత్నంచడం జరుగుతున్నదిగాని దేశసమస్యలను అర్థంచేసుకుని దేశాన్ని ముందుకు తీసుకొనిపోయే ఆలోచన జరగడం లేదు, ఆ విధముగా అవజయము

పొందాము అని స్పష్టముగా కనిపిస్తున్నది. విద్యారంగంలో అజయ్యానికి కారణాలు యేమిటని ఆలోచించుకోవాలి ఆ నాడు 1920 సంవత్సరంలో విద్యా ప్రమాణాలు యెక్కువగా ఉన్నాయి, దేశంలో ఉన్న వ్యక్తుల నైతిక సంపదతో తులతూగి బ్రిటిషు సామ్రాజ్యవాదుల ను పారదోలే శక్తి కలిగి ఉన్నారు. ఈ నాడు వచ్చే సమస్యలను పరిష్కరించలేకపోవడానికి కారణం యేమిటని ఆలోచిస్తే విద్యారంగంలోనే ఒక విధమైన పతనం యేర్పడిందని విచారిస్తున్నాను. అది చాల విచారించదగిన విషయము. తక్షణమే తగిన చర్యలు తీసుకోవలసిన అవసరము వుంది ఈ పతనానికి కారణము ఏమిటనేది ఆలోచించాలి ఆ నాడు అంతఉన్నత స్థితిలో వుండడానికి కారణం ఏమిటి. ఈ నాడు ఇంత తగుముఖము రావడానికి కారణము ఏమిటి? Education pattern లోనే తప్పు వుంది. స్వాతంత్ర్యము వచ్చిన తరువాత అనేకతూర్పు విద్యావిధానమును experiment చేస్తున్నాము. ఈమార్పులవల్ల ఏమి లాభము కలిగినదో అర్థము కావడములేదు. ఒక system పెట్టుకొని దానిని కొన్ని రోజులు అవలంబించి దానివల్ల ప్రయోజనం కలుగుతుందా లేదా అనేది ఆలోచించకుండా మారు ఆలోచనలువస్తే మారు విధాలుగా experiment చేసి మార్పుడమువల్ల మన విద్యా ప్రమాణాలు తగ్గినవి అని చెప్పవచ్చు. పూర్వమున్న system కు ఇప్పుడున్న system కు తేడా ఏమిటి? ఆ system అక్కరలేదని త్రోసివేళాము. దానిలో ప్రమాణాలు లేకపోయినవా? ఆ కాలములో చదువు బాగా లేకపోయినదా? ఈ కాలములో చదువు బాగా వున్నదా? ఇవి ఆలోచించవలసిన విషయాలు. విద్యా వేత్తలతో ఆలోచించి దేశానికి సరియైన విద్యావిధానమును అమలుచేయవలసిన అవసరము ఎంతయినా వున్నది నైతిక ప్రమాణాలు వడిపోయినవి, విద్యారంగము శిథిలమైపోయి వున్నది. ఎలిమెంటరీ ఎడ్యుకేషను వుంది. ఎన్నో పాఠశాలలు స్థాపించుకొన్నాము. పాఠశాలలకు తగిన accommodation లేదు పిల్లలను బడికి తీసుకొనివచ్చేవారు లేరు. చాల అధ్యాప్తస్థితిలో వున్నదనేది అందరికీ తెలిసినదే. ఎన్ని పాఠశాలలు open చేస్తున్నప్పటికీ సగానికి వైగా ఎప్పుడూ మూయబడి వుంటాయి. ఉపాధ్యాయుల స్థాయి పెంచేదానికి ప్రయత్నము చేయాలి. ఉపాధ్యాయులకు సరియైన గౌరవము. అంతస్తు గ్రామాలలో వుండేట్లు చూస్తేనే గాని ప్రాథమిక విద్య అభివృద్ధి చెందదు.

ఇక పెకండరీ విద్యా చాల అధ్యాప్తముగా వుందని చెప్పవలసివుంటుంది. దీనికోసం educational standards poor గా వున్నవి. ఏ రంగంలోను పనికిరానివి. విద్యారంగంలో, వుండడంవల్ల, విద్యారంగానికి పనికిమాలినవారు రావడమువల్ల విద్యారంగం చాల అధ్యాప్తముగా వుంది అని చెప్పడానికి చింతిస్తున్నాను. మన దేశములో మొదటి శ్రేణికి చెందిన విద్యావేత్తలను విద్యారంగానికి ఆకర్షించి విద్యారంగాన్ని అభివృద్ధి చేసేదానికి కృషి చేయాలి. ఉపాధ్యాయుల స్థాయి-ప్రాథమిక దశగాని, మాధ్యమికదశగాని-యూనివర్సిటీ స్థాయిలో గాని పెంచనంతవరకు, వారికి సముచితమైన స్థానము ఇవ్వనంతవరకు మొదటి శ్రేణికి చెందిన విద్యా వేత్తలను ఆకర్షించలేము. ఆకర్షించలేనంతవరకు విద్యా

ప్రమాణాలు దిగజారి పోతుంటాయి. వారి స్థాయి పెంచాలి. ఇది ఒక్క రోజులో చేసేపనికాదు. ఇప్పుడు begin చేస్తే ఏ 30 సంవత్సరాలతో సాధించే దానికి పిలుపుంటుంది. Serious beginning must be made in this direction to improve the status of the teachers so that there will be improvement in the standards of education. That is the most important aspect of our educational system. స్థాయి పెంచకపోతే అభివృద్ధి వుండదనేది స్పష్టము. కాలేజీ లెక్చరర్స్ స్థాయి కొంతవరకు పెంచాము. U.G C. Scales ఇచ్చాము. అప్పటికికూడ 12 గంటలో 13 గంటలో చదువు చెబుతున్నారు. ఇతర దేశాలలో 30, 40 గంటలు కష్టపడి చదువు చెబుతున్నారు. యూనివర్సిటీ టీచర్స్ శాస్త్రగనిరతిలో కష్టపడి పని చేసి విద్యా స్థాయి పెంచడానికి కృషి చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. మనకు 31 4 యూనివర్సిటీలు వున్నవి. యివి రీజినల్ యూనివర్సిటీలు అయిపోయినవి. ఎక్కడిక్కడ వారి యూనివర్సిటీలో ఎ క్కు వ results రా వాలని, పోటీ ప డ్డ ము వ ల్ల educational standards తగ్గిపోతున్నవని వేరే చెప్పనక్కరలేదు. అందువల్ల affiliating University ఒకటే పెట్టుకొని higher education కు, research కు వేరే residential University పెట్టుకొని విద్యా రంగములో పోటీ లేకుండా చేసి standards ను పెంపొందించేయడానికి అవకాశం వుంటుంది. ఒకే Directorate integrated గా వుండాలి. 4, 5 Directorates వుండడమువల్ల, నెకండరి ఎడ్యుకేషనుకు ఒక డైరెక్టరు Higher education కు ఒక డైరెక్టరు వుండడము వల్ల అక్కడ ఏకీభావము కుదరక delay ఏర్పడడానికి పరిపాలనా సౌలభ్యానికి అవరోధం కలగడానికి అవకాశము వుంటుంది కనుక ఒక్కడే డైరెక్టరును వుంచడం మంచిది. అన్ని రాష్ట్రాలలో ఒక్కడే డైరెక్టరు వున్నట్లు వుంది. ఒక్కటే Directorate వుండాలని Education Commission చెప్పినది. అలా వుంటే అన్ని విషయాలు సమగ్రముగా ఆలోచించుకొని నిర్ణయాలు తీసుకొనేదానికి అవకాశం వుంటుందని వారు చెప్పారు. కాబట్టి ఒక్కటే Directorate ని పెట్టే ఏర్పాటు చేయాలి. Directorates కి పని తగ్గించాలనే ఉద్దేశ్యముతో జిల్లా లెవెల్స్ లో D.E.O's స్థాయి పెంచారు. కొంత decentralise చేసి వారికి పనులు ఎక్కువ కల్పించారు. అటువంటి సందర్భములో ఇద్దరు డైరెక్టర్లు వుండవలసిన అవసరము లేదు. పాల్తు మెడికల్ డిపార్టుమెంటులో ఇద్దరు డైరెక్టర్లు వుంటే సమగ్రముగా ఆలోచించేదానికి పిలుపుంటుందని ఒక డైరెక్టరును చేశారు. అదే విధంగా ఇక్కడ కూడా ఒక డైరెక్టరును పెట్టి విద్యారంగానికి సమగ్రమైన స్వరూపము యిచ్చి తగు నిర్ణయాలు చేయాలని కోరుతూ ఈ డిమాండును బలపరుస్తూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

(శ్రీ ఎ ఈశ్వరరెడ్డి. — అధ్యక్షా, విద్యాశాఖమంత్రిగారు ప్రతి పాదించిన డిమాండును సమర్థించలేక పోతున్నాను. విద్యాశాఖకు కేటాయించిన డబ్బు చాలదని మాత్రము ప్రప్రథమముగా మనవి చేయదలచుకొన్నాను. చర్చిల్ కాలములో ఇంగ్లండు దేశమందు విద్యకు చాలా ప్రాధాన్యత ఇవ్వడము జరిగింది. కాంతి సమయముకన్న యుద్ధ కాలములో విద్యపైన ఎక్కువ ఖర్చు

Voting of Demands for Grants

చేశారు. అట్లాగే లెనిన్ రష్యాలో కూడ విద్యకు చాల ప్రాధాన్యత యిచ్చారు. According to lenin we have to blame the education for all the ills and malpractices in administration సమాజము వికసించాలంటే విద్యకు ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత ఇవ్వవలసివుంటుంది. ఎక్కువ డబ్బు ఖర్చు పెట్టవలసిన అవసరము వుంటుంది మన దేశములో literacy 21% వరకు వుందని చాల మంది శ్రమలు చెప్పారు. ఆ శాతం మార్పు చెందడానికి స్వాతంత్ర్యము వచ్చిన తరువాత ఎలాంటి అభివృద్ధి చర్యలు తీసుకొనలేదని అందరికీ తెలిసిన విషయమే పూర్వము స్టాతస్ అనే ఆయన D P I గా చాల చేరు పొందినవాడు. వారు చెప్పిన సలహాలను బట్టి అయినా విద్యావిధానాన్ని రూపొందిస్తే ఎంతో బాగుండేది. వారు చెప్పిన సలహాలను అనుసరించక ఇష్టము వచ్చిన రీతిన మార్పు చేస్తూ వచ్చారు. Language issue is a more dangerous item than religious issue అని వారు అప్పుడప్పుడు చెబుతూ వుండే వారు Indian Constitution లోని Art 45 ఈవిధంగా తెలియ చేస్తున్నది. ...

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య —మిగిలిన ఉపన్యాసాల సమయంలో వున్నా లేకపోయినా క్లోజింగ్ కై నా కన్ సరస్ మినిష్టరు వుండాలా అక్కర లేదా? కలెక్టివ్ రెస్పాన్సిబిలిటీ వుండవచ్చు కలెక్టివ్ మెన్ టాలిటి?.....

(శ్రీ) పి. వి. నరసింహారావు .— అన్నీ వున్నాయి. ఆ మంత్రిగారు వస్తున్నారు.

(శ్రీ) టి. నాగిరెడ్డి —మంత్రులు జిస్ట్ వ్రాసుకొంటారు. ఇది లాస్ట్ స్పీచ్ కదా. దీనికి ఆ మంత్రిగారు ఎలా సమాధానం చెబుతారు? ఆయన చెవులు ఈయన పెట్టుకోలేరుకదా. ఈయన చెవులు ఆయనకు అందించలేరు కదా.

Sri P. V. Narasimha Rao.—Sir, at this minute he is answering questions there. It is just a difficulty and I believe he is on the way.

Sri T. Nagi Reddy :—That could have been done by one of the Ministers here, or they should not have the Legislative Council functioning when the Assembly is functioning here What is the use of functioning in two places? Can a human being serve here and there? Where is the necessity for the Minister to go and stay there when the Assembly is already discussing an important point on an important subject? దీనిని మాత్రం ఎసంబ్లీలో మనం చాలా ఫ్లెయిన్ గా మినిష్ట్రుకి చెప్పాలి ఈఎసంబ్లీ జరుగుతున్నప్పుడు కౌన్సిల్ జరగకూడదు కౌన్సిల్ జరుగుతూ వున్నా ఆ హౌస్ లో ఒక మంత్రి అవసరం అయినప్పుడు ఆ మంత్రి ఈ హౌస్ లోనే వుండాలి కాని కౌన్సిల్ లో వుండకూడదు. He cannot disrespect the elected legislators like this What is the use of this discussion? Why not post-poned to the evening and see that the Minister comes and hears the concluding speech?

శ్రీ చావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — సభ్యుడు ఒక పాయింట్ చెబుతాడనుకోండి. ఆ మంత్రిగారికి ఆ విషయం మీద వున్న సమగ్ర పరిజ్ఞానం మిగిలిన సెక్షన్స్ కు వుండటానికి వీలులేదుకదా ఫాగెస్ట్ డిపార్టుమెంటు ఎడ్యుకేషన్ డిపార్టుమెంటును, ఎడ్యుకేషన్ డిపార్టుమెంటును మెడికల్ డిపార్టుమెంటు తీసుకొంటే మాకు ఏమి వుంటుంది ?

(Mr Speaker in the Chair)

Sri C V K Rao — I am raising a point of order, Sir Whether a Minister who has to attend and answer a particular motion that is before the House and particularly on a financial matter, can he discontinue participation in this House and go to the other House and participate there

Mr. Speaker — What has the hon Minister to say ?

Sri P V. Narasimha Rao — I believe there are no cut and dry rules providing for a contingency of a Minister travelling from one House to another

Sri C V. K. Rao — That is not the question, Sir It is a contempt of this House and this House is the supreme body in the legislature mechanism and as such can he discontinue work here and attend to other work in the Legislative Council. That is my point of order.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి — వారు అన్నారు అక్కడకు ఇక్కడకు ట్రావెల్ చేయవచ్చు అని. మాకు అభ్యంతరంలేదు. కాని ఆ ట్రావెల్ చేయడంలో అక్కడ పని వుంటే ఇక్కడ వుండటం, ఇక్కడ పని వుంటే అక్కడ వుంటే మంత్రి తన బాధ్యత నిర్వహించినట్లేనా? He can sit here and there also if it is possible for him. Supposing he says I will finish my speech in five minutes, who is going to reply to the Education demand? If I am the closing man I would immediately say, to put you in doldrums that I close my speech in five minutes Is he going to reply to the Education demand. That is one thing.

It would be more desirable to this House if they adjust their programmes in such a way that whenever a particular demand is being discussed here, the question that has to be answered by that Minister should be taken by one of the Ministers or if possible they should get it postponed to the next day Every House does that. If that much of adjustment is not possible ..

Sri P. V. Narasimha Rao — That adjustment has been made. I understand, he is on the way.

Sri T. Nagi Reddy — If the adjustment has been made what is the use of his sitting there at the closing stage ?

Voting of Demands for Grants.

Sri P. V. Narasimha Rao.—The latest information is he is on the way, Sir

Mr Speaker—Let me tell the hon. Member what happened and afterwards he can raise any points. He said that the Council was meeting from 10 O'Clock and during the question hour he wanted to go there and answer certain questions in the other House. He said he would be here about 11 O'clock and somebody would be noting down certain points which are raised during the course of discussion, on his behalf.

శ్రీ కె. గోవిందరావు.—మీరు చెప్పింది బాగానే ఉంది. ఏదైనా ఎడ్యుకేషన్ మెంట్ చేసుకోవచ్చు కాని ఇక్కడ హౌస్ జరుగుతున్నప్పుడు అక్కడ నై మల్టీనియస్ గా కాన్సిల్ జరిగే ప్రాక్టీస్ మనం డిస్కరేజ్ చేయవలసి అక్కడ జరగడం కష్టం.

Mr Speaker—So far as the other House is concerned, we have no right to dictate.

Sri K. Govinda Rao.—It is for the leader, Sir.

Mr Speaker—It is for the Chairman and the Opposition Party leaders of the Council. It won't be proper.

Sri T. Nagi Reddy.—At the same time we must warn the Ministry that they should adjust their timings in such way as to give full time to this House when a particular Bill or budget is being discussed here. If they cannot do it let them not have the other House. Let me tell one thing పార్లమెంటులో కూడా రెండు హౌసెస్ నై మల్టీనియస్ గా మీట్ అవుతూ ఉంటాయి. కాని మంత్రుల ఎడ్యుకేషన్ ఎలా వుంటుందంటే ఒక మంత్రికి ఇక్కడ వని వున్నప్పుడు ఆ మంత్రికి ఆ హౌస్ లో వని వుండదు. Even in Question-Hour we used to see that supposing a Minister is to answer a question here, that Minister will never have question there (in the other House) on that particular day. Some other Minister will have the question there. Supposing a particular Bill or Demand is being discussed in the Parliament that Minister who is to be in the Parliament will not be in the Rajya Sabha.

Mr. Speaker.—He has promised to be here at 11 O'Clock.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు.—ఈ మాటలు అనటానికా ఇంత ఉపోద్ఘాతం? డిప్యూటీ చీఫ్ రాగిరెడ్డి నువ్వారికి ఎడ్యుకేషన్ మెంట్ చేతకాలేదు అంటే ఇంత పెద్ద రాజ్యాంగాన్ని ఎలా కో ఆర్డినేట్ చేస్తారా అని మీరు రాజ్య వరిపాలన ఎలా చేస్తారా అని.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు.—ఈ మాటలు అనటానికా ఇంత ఉపోద్ఘాతం?

Mr Speaker.—One of them can just go over the other side to make adjustments. (Laughter).

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య.—ఈ హౌస్ కు ఎంత హక్కు వున్నదో ఆ హౌస్ కు అంత హక్కు వున్నది. దానిని గురించి క్వశ్చన్ చేయడానికి

వీలేదు. We are equally privileged, there is no question about it. డిస్కంపెన్స్ జరుగుతున్నప్పుడు దానిలోవున్న ఇంక్లెకసి ఆ మినిష్టరుకు తెలిసినట్లు ఇంకో మినిష్టరుకు తెలియటానికి అవకాశం లేదు. ఏది ముఖ్యమో ఏది కాదో ఆ మినిష్టరుకు తెలిసినట్లు ఇంకో మినిష్టరుకు తెలియదు. మరి ఆ మినిష్టర్ లేక పోతే ఎలా?

Sri C V K Rao —I would request you to give a ruling on this for future guidance because we have to have some procedure

Mr Speaker :—Mr. Rao, I will tell one thing. When certain demand is before the House and is being discussed, it is always better that the concerned Minister is present in the House and watches the proceedings. If for some reason, and unavoidable circumstances he is not able to be here, he can ask some of the Ministers to be present here on his behalf.

Sri C V K. Rao :—That is not the question, Sir. The question is when two Houses are meeting and when there is business both in the Legislative Assembly and Council at the same time, can the Minister leave the Legislative Assembly and attend to the work in the Legislative Council? Not that I have disrespect to the Council, I have due regard for the Council. I may even go to the May's Parliamentary Practice, Sir.

శ్రీ పి. నరసింహారావు :—తమకు తెలుసు ప్రతిరోజూ కాన్సిల్ నాయంత్రం నాలుగు గంటలకే మీట్ అవుతున్న విషయం. అన్ ఎవాయడబుల్ పరిస్థితుల్లో ఆది మార్చారు కాబట్టి కాస్త ఎడ్జస్ట్ మెంట్ సరిగా జరగలేదు... అయినా వారు (చిద్రామంత్రి గారు) వచ్చారు. His answer is very much dangerous to the future of the House.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—మీరు unavoidable అంటే వారు అలాగే చేశారు. వారు ఎంత తెలిసిగవారంటే, మీరు కొంత లూప్ హోల్ యిస్తే దానిని వారు వైడన్ చేస్తారు.

(The bell was rung)

Mr. Speaker —Whatever it may be, he has taken my permission and he has promised to be here by 11 O'clock.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—మంత్రిగారు వచ్చేవరకు postpone చేయవచ్చు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—సభ్యులు అంతా మంత్రిగారు వచ్చే వరకు postpone చేయమంటున్నారు కాబట్టి అలా చేయాలని కోరుతున్నాను. Concluding Speech మంత్రిగారిచే కాబట్టి, వారే జవాబు చెప్పివలసి ఉన్నది. ఆందుచేత postpone చేయమని కోరుతున్నాను.

Mr. Speaker — There is no question of postponing the business. Such of those who want to attend to other work may go away. There is no compulsion for the other members to be present in the House.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, అల్లిగేషన్ అయినప్పటికీ వారి subject ఉన్నప్పుడు తమరు పెర్మిషన్ యివ్వవద్దని కోరుతున్నాను

Mr. Speaker —If he has got some other important work.. .

Sri T. Nagi Reddy —Why not they adjust it in such a way and hold the Council meeting later. They ought to have taken the responsibility and met after the visit of the Deputy Prime Minister is over. The Council could have met three days later instead of meeting simultaneously.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అసెంబ్లీలో work ఉండగా మంత్రిగారు Council లో work పెట్టుకోకూడదని, తమరు రూలింగు యిచ్చినట్లుగా తీసుకోవచ్చునా? ఇప్పుడు ఏదో అవాంతర పరిస్థితులలో ఏర్పడినట్లుగా భావిస్తాము.

Mr. Speaker :—I have already given my ruling and I do not want to improve on it.

Sri A. Easwara Reddy —Sir, since I am closing, who is to answer?

Mr. Speaker —Is he closing, is it?

Sri A. Easwara Reddy —Yes, Sir.

Sri T. V. Raghavulu —Do you want me to reply, Sir.

Mr. Speaker —It seems yesterday somebody said that ladies are not able to manage efficiently and on behalf of ladies, Smt. B. Jayapradha wants to answer. I was not in the House then.

Sri T. Nagi Reddy :—He has already started, Sir, and he has to conclude.

Mr. Speaker —What is the harm? Mr. Easwara Reddy can conclude afterwards. With the permission of the House I am asking the lady member to speak.

Smt. B. Jayapradha (Vinukonda) :—Mr. Speaker, Sir, This year's Education budget in which a provision of Rs 30 crores is made is having many good features which deserve our congratulations. We think we have to congratulate the Government for implementing the U. G. Scales for college teachers including Oriental Language teachers. So far as our Guntur district is concerned, I think we have 288 High Schools. Twenty years back round about 1946, specially when we were girls we wanted to have High School education and I think only few parents could afford that because the only Girls' institutions were St. Joseph's Convent and Salvards High School. I think it was a bold step for the parents of Guntur to send their children away from the villages and for the girls coming from the peasant family. That trouble is not there now. For every 5 miles we have High Schools and that is a laudable thing and the Government needs commendation. Apart from all that, Sir, I think even prior to

the High Schools it is the Elementary education that goes a long way to mould the minds and the conduct of the to-day's children and to-morrow's citizens. So much responsibility is cast on the teachers, they must realise that it is a sacred duty they are performing to discipline and mould the minds of the people. For that Sir, I appeal to the Government through you, Mr. Speaker. Sir without increasing the teacher-pupil ratio keeping it as it is and to increase the enrolment of children as the Demand would speak of it. I think, it would not help for that. Education, in short must make an integrated man and not just teaching the 3 Rs. For that, I think the teacher-pupil ratio must be enhanced inspite of the financial stringency, giving up some unnecessary expenditure. The budget, I think can be pruned to the extent because as I was going through the Demand I found there is a separate Directorate for the Library. That is a waste, Sir, if I am permitted to say and it can be pruned.

Another suggestion I would like to make is there is indiscriminate increase in the colleges. Even after five years of the inception of these colleges there are colleges in which there is not more than 200 students. We are expending just because, they say and even in the Demand they say there is expansion of colleges because there the Government need not pay grants. At Markapur, Jogipet and certain other places seven colleges are being opened and the explanation given is the Government is not giving any grants. Even then, I would point out it is creating educational unemployment. It may be, the Government is not paying them the grants, but it is creating educational unemployment. I think, at the University level even in the advanced countries like England the percentage of admission is only 10% for University stage and in our country I am sorry to say it is something like 90% which is creating desperate young minds. Immediately after coming out of the Colleges they think of finding some employment and they are not able to find it and hence they are becoming desperate also. I think, we can overcome this if only we make up our minds and increase industrial schools and vocational training centres which would help the common man and the common children to seek some employment for the livelihood.

Just now one of the Hon'ble Members speaking on the Education budget said that this education was helping the womenfolk to revolt. The revolt is not due to education, Sir. He said that just because of education the women are seeking for swetha. It is not because of education but it is the economic independence that gives anyone the freedom they seek for. He said instead of education they should have Lalitha Kalalu. Without thinking of our stomachs first and without giving food to our children first we do not think about anything else. Lalitha Kala may be there only to help us and to help our families in getting our income. Specially in our country, Sir most of our population is the lower middle-class in which the father and mother, both go out for earning. In which case the children lack discipline and they are left for themselves. Therefore, there is much need for starting Balananda Kendras or Bala Bhavans, as you would put, instead of having Lalitha Kala for our own sake. Industrial schools and Balananda Kendras would go much way to solve

Voting of Demands for Grants.

our problems Though there are a number of High Schools in Guntur district, I would like to submit that in my taluk of Vinukonda there are only 4 High Schools, which is a deplorable situation. Instead of increasing the colleges, I think, Sir, it would be much more helpful to increase the schools and High schools also because that is the time and the need of the country. High School education must be there and in view of the Government implementing compulsory free education, there must be some more help for the backward areas. Once again, as I have already submitted there must be a special provision even in the educational demand for backward areas like Vinukonda where children cannot go for education because of lack of communications and all that.

One more submission, Sir. While I was going through the Demand I found there is a proposal to have the Regional language even in the University level. But to our surprise, we find that six to seven years age-old children being asked to start their English alphabets also from III Class. That is a contradiction, of which as a common woman and as a mother I cannot understand that.

Under the head, Adult literacy Programme, it was said that there were pilot projects which resulted in 6000 persons, both men and women being made literate not according to the traditional concept of literacy confined to the acquisition of elementary skills of 3Rs but according to concept of functional and job oriented literacy as explained and recommended by the UNESCO. If this is really an achievement, I think that would go a long way to help the students to have that job-oriented literacy instead of the adults. That would also solve the educational unemployment which we have everyday around us. To-day it is a deplorable condition of the educated young men and women. With these few words, I thank you, Sir.

(శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి (తిరుపతి) — అధ్యక్షా. గౌరవనీయులైన విద్యా మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన విద్యా వద్దును నేను వ్యతిరేకిస్తున్నాను. విద్యకు కేటాయించిన డబ్బు చాలా తక్కువ అని నేను వారికి మనివి చెప్తున్నాను. ఇంగ్లాండు దేశంలో ముఖ్యంగా విద్యకు ప్రాధాన్యం యిస్తారు. అవి చర్చిల్ కాలం నుంచి వస్తోంది. యుద్ధ కాలంలో కూడా చర్చిలు విద్య వద్దు క్రింద ఎక్కువ నిమిత్తం చేసే వాడు. కాంతియుత కాలంలో కన్నా యుద్ధ కాలంలో కూడా అంత ప్రాధాన్యం యిస్తున్నారు అంటే ఎంత గొప్ప విషయమో చూడండి. అదే విధంగా భావి భారతంలో విద్యను రూపొందించవలసిన అవసరం ఉంది కాబట్టి grants ను ఎక్కువ చేస్తే బాగుంటుందని మనవి చెప్తున్నాను. రష్యా దేశంలో లెనిన్ విద్య మీద చాలా కేటాయించడం. విద్య అంటే మమత చూపించడం జరిగింది. వారి మాటల్లో we have to blame the education for all the ills and malpractices in administration అని పదేపదే చెప్పే వారు. మన రాష్ట్రంలో దానికి తక్కువ చేసి చూస్తున్నారని నేను చెబుతున్నారు. స్వేతం దైర్య రుగారు యంతకు ముందు అంటూ ఉండేవారు : అనేక సార్లు విద్యను గురించి చెప్పారు. స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలలో పని చేయవచ్చు. ప్రమోక్ష విద్యకు అవసరం. మీరు దానితో చెలగాటం ఆడవద్దని చెప్పారు. Language issue is a more dangerous

issue than even the religious issue. అనే వారు. మనకు స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించిందిగానీ విద్యా విధానంలో తిరోగమంలో పున్నాం అంటే మనకు సోచనీయంగా వుంది. Education is a failure and a total failure and it is a complete and colossal failure అని చెప్పక తప్పదు. Indian constitution లో Directive principles రూపొందించుకున్నాం Art 15— "Provision for free and compulsory education for children- the State shall endeavour to provide within a period of 10 years from the commencement of this Constitution for free and compulsory education for all children until they complete the age of fourteen years" అన్నారు స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించి అంటే 1950 జనవరి 18 వ తేదీ నుంచి రాజ్యంగ చట్టం అమలులోకి వచ్చింది. 10 ఏళ్ళలో పిల్లలకు విద్య చేకూరుస్తాం అన్నారు, వారు యింత వరకు రూపొందించలేదు. అది చేయలేక పోయారు. ఇది Total failure అని మంత్రిగారికి తమద్వారా చెప్పక తప్పదు. మూడు పంచవర్ష ప్రణాళికలు పూర్తి అయినప్పటికీ విద్య ప్రతి మానవుడికీ అందకుండా వుంది. ఆహార సమస్య మాదిరిగా నిరక్షరాస్యతను నిర్మూలించలేక పోయారని మనవి చేస్తున్నాను. మన ప్రభుత్వం నడత చూస్తే వారికి 100 ఏళ్లయిచ్చినా ప్రతిఒక్కరికీ ప్రాథమిక విద్య (ప్రతి పిల్లవాడికీ) ఉచితంగా వారిజీవితంలోకూడా చెయ్యలేరని తమద్వారా మంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను ఈ తరం పిల్లలకు భవిష్యత్తు చాలా శోచనీయం అని చెబుతున్నాను. Higher Elementary, Middle School, S. S. L. C. స్కూల్స్ పెట్టారు. Higher Secondary Schools, Multipurpose Schools పెట్టారు. ఈ Multipurpose High Schoolsలో వున్న చిక్కు అందరికీ అర్థంకాని రీతిలో వుంది. Intermediate తీసివేసి P. U. C. పెట్టారు మళ్ళీ P. U. C. తీసివేసి Intermediate వచ్చేలాగు వుంది. దాన్ని బట్టిచూస్తే చరిత్రలో చదువుకున్న ఘటన జ్ఞాపకం వస్తోంది. తుగ్లక్ యొక్క రాజధానిని ఢిల్లీనుంచి దౌలతాబాదు, దౌలతాబాద్ నుంచి ఢిల్లీకి మార్చినట్లుగా వుంది. శ్రీ వెంగయ్యగారు సమితిలో బాగుంది అన్నారు. Teachers transfer చెయ్యడం తీరు చూడండి. ప్రాథమిక విద్యకు సమితిలో వ్యామోహంతక్కువ. Elementary విద్యకు కేటాయించినది ఉన్నత విద్యతో పోల్చితూస్తే చాలా తక్కువ అని మనవిచేస్తున్నాను ప్రభుత్వం ఉన్నత విద్యాలయాలు పెట్టడం ఖర్చు అనుకుంటే private ఫార్మేషన్ ముందుకువస్తే తగిన శ్రద్ధచూపించి వారి పేరుతో పెడితే Colleges start చేయటం వాటికి University affiliationయిస్తే చాలా బాగుంటుంది.

ప్రభుత్వానికి ఈ విద్యా విషయంలో ఒక లక్ష్యం అంటూలేదు అందరిని గుమాస్తాలుచేసేరీతిగా ఈ విద్యను నేర్పుచున్నారు. సాంకేతిక విద్యకు తగిన ప్రాధాన్యత లేకపోతున్నది. మన Budget Demand లో సాంకేతిక విద్యలో రీలక్షలు కోతకోసినట్లు తెలుస్తున్నది. ఇది చాలా అన్యాయం. Polytechnics ఒక ప్రక్కన పెట్టాలని చెబుతున్నారు. Industrial Training Institutes

Voting of Demands for Grants

పెట్టాలని చెబుతున్నారు కాని వాటికి యిచ్చే grants తగ్గించడం జరుగుతున్నది కావలసిన సామాగ్రి, laboratories, teachers పెట్టి వివిధ శాఖల్లో— I T I లో అనేక శాఖలు వుంటాయి— moulding అని, fitters అని, sheet metal అని— వీటిని చెప్పేదానికి కావలసిన teachers వుంచుకునేదానికి అవకాశం వుండాలి కాబట్టి, యింకా కొంచెం డబ్బు కేటాయించవలసిన అవసరం వుంది. ఇకపోతే పరీక్షా విధానం సంగతి వుంది ఒకసారి తిరువతికి వచ్చావతీ కళాశాలకు స్వర్గీయ ఆలపాటి వెంకట్రామయ్యగారు వచ్చారు. అక్కడ 80 మార్కులు వచ్చినవారికి seat రాలేదు. 80 మార్కులు వచ్చాయికదా ఎందుకు ఈ పిల్లకు seat యివ్వలేదని principal ని అడిగితే పమిచేసేదండి ప్రతి ఒక్కరికి 85, 90 మార్కులు వచ్చాయి అని చెప్పి ఈ inflated marks list చూపిస్తే ఆయన తిరిగి వచ్చేశారు. ఆ అమ్మాయికి seat రాకుండాపోయింది. ఆ విధంగా జరుగుతూవుంటే parents కు ఆర్థంకానడంలేదు. పిల్ల యిచ్చే మార్కులను చూస్తే. VII Form లో కొన్ని మార్కులు class teachers వేస్తారు. తరువాత ప్రభుత్వం examination లో వచ్చిన మార్కులను కలుపుతారు. దానికి చాలా అవకాశాలు వున్నాయని మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పుడు grade system అని వుంది. శ్రీ వెంకటేశ్వరా యూనివర్సిటీలో ఒకసారి Post-graduate course వచ్చేప్పుడు same grade యిద్దరు pass అయినారు. అయితే ఎవరికి ఎక్కువ వచ్చాయో అని principal గారే ఆ Controller of Examinations Office కు పోయి వారికి ఎన్ని మార్కులు వచ్చాయో వ్రాసుకువచ్చి ఈ candidate కు ఎక్కువ మార్కులు వచ్చాయి కాబట్టి వారికి seat యివ్వాలి, వీరికి seat యివ్వకూడదు అని చెప్పినారు. అటువంటివి ఎన్నో instances వున్నాయి. ఇటువంటివన్నీ ఈ grade system లో ఉత్పన్నం అవుతున్నాయి కాబట్టి దానిని రూపుమాపి పూర్వం ఉన్న system నే అట్లాగా పెడితే ఎన్ని మార్కులు వచ్చాయో ఆ percentage వల్ల తెలుసుకోవచ్చు కనుక ఆ ప్రకారం చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఈ syllabus విషయంలో పిల్లలకు ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో ఎన్ని జిల్లాలు వున్నాయో చెప్పరాదుగాని ఎన్ని మోల విషయం, మెడగావ్వరు విషయం అవి నేర్చుకోండి అని ప్రవంచ ఉనికిని మాత్రం ముందు చూచుకుందాం అని చెప్పడం పరిపాటి అయిపోయింది ఇక text-books విషయంలో విత్త గోవిందరావుగారు ఒక రృప్తాంతరం చెప్పారు. ఒక text-book 70 పైవలు వుంటే, అదే text-book మరోచోట 75 పైవలు వున్నదని వారు తెలియజేశారు. దానిమీద మంత్రివర్యులు తగిన చర్యలు తీసుకుంటారని భావిస్తున్నాను. అనేక printers' devils కూడా వున్నాయి. తరువాత మీరు యిచ్చిన Budget Demand లో page 4లో stress is being laid on the qualitative improvement rather than quantitative expansion తరువాత Page 6 లో “It is proposed to enrol 50,000 additional children in Primary Schools and 40,000 additional children in Classes VI and VII without appointing additional teachers in view of the austerity drive” అని ఉంది. ఎక్కడ quality దానివల్ల రాగలుగుతోంది అని నేను సూటిగా

ప్రశ్నిస్తున్నాను. ఇది self contradictoryగా వున్నది. Quality results దీనివల్ల వస్తాయని చెప్పడం చాలా పొరపాటు. ఇది చాలా తీవ్రమైన సమస్య అని మీ ద్వారా మంత్రిగారికి తెలియజేస్తున్నాను. ఇక Physical Education గురించి ఒకటి, రెండు మాటలు చెబుతాను. N C C పట్టిన తరువాత Physical Education కు ప్రాధాన్యత పోయింది. N C C funds దుస్వినియోగం చేయడం, Camps యిష్టంవచ్చినట్లు నిర్వహణ చేయడం వంటలాంటి రూపాయలు స్వాహాచేయడం అందరికీ తెలిసిన విషయమే కాబట్టి నేను చెప్పేది ఏమంటే lecturers in physical education అనిపెట్టి College స్థాయిలో physical education కు ప్రాధాన్యత యివ్వవలసిందిగా నేను తెలియజేస్తున్నాను. Academy గురించి ఎందరో చెప్పారు కాని various academy లో no proper representation is given to Rayalaseema అని తెలియజేస్తున్నాను దాని గురించి క్రద్ద తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. Retrenchment చేయకూడదు, teachers and pupil ratio పెంచకూడదు, అందువల్ల quality తగ్గిపోతుంది అనికూడా పలువురుసభ్యులు తెలిపిచ్చారు. అది ఈ cut in grants in Andhra Colleges, దీనిని బట్టి Sri Venkateswara University and Andhra University have issued directives to affiliated colleges increasing the work-load for teachers from the present 14 periods to 24 periods a week. The standard of teaching is sure to go down if this is to be implemented. It is not possible for a teacher to lecture 4 periods a day with insufficient or no time for preparation in between the periods. By making N. C. C. purely voluntary, the Government can save some substantial sum and avoid the disastrous move of giving grants to the Colleges and retrenchment. ఇక విశ్వవిద్యాలయాలగురించి చెప్పవలసివుంది. ఈ autonomy గురించి చాలా మంది గౌరవ సభ్యులు తెలిపారు దానికి కారణం మన మంత్రులే అని చెప్పాలి. ఎవరో ఆంధ్ర University లో కొన్ని శప్పలు చేసారని, వారి మీద Judge Gopalakrishna Nair ను వేశారు. ఆయన యేదో exonerate చేసారు కాని Vice-Chancellor కు three years period పెట్టాలని క్రొత్త Act తీసుకువచ్చారు. అది ఏమీ సబబుగాలేదు రాజకీయాలు విశ్వవిద్యాలయాలకుపోతే చాలా యిడుములు సంభవిస్తాయి. Students discipline ను వారే చెడగొట్టిన వారు అవుతారు అని నేను చెబుతున్నాను శ్రీ D.S. Reddy గారి విషయం Supreme Court వరకుకూడా వెళ్ళింది దానివల్ల old bodies అట్లాగే continue చేయడం జరిగింది దీనివల్ల ముఖ్యమంత్రిగారి పొరపాటు అని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఇక ఒక వర్గానికి ముర్రాకు కట్టకపోతే అక్కడ వారిని యేదో విధంగా తొలగించడం అనేది జరుగుతున్నది. U. G. C. గాని, అంతర్ విశ్వ విద్యాలయమండలిగాని, అధ్యాపకుల బృందంగాని, ఎవరుగాని, ఈ క్రొత్త act ను సమర్థించడంలేదు. యిష్టం వచ్చినట్లు Vice-Chancellor వారి పదవీకాలం పూర్తి కాకుండానే మార్చడం అంటే వారితో చెలగాటం ఆడడంవల్ల, ఎన్నో సమస్యలు universities లో ఉత్పన్నం అవుతాయి. ఈ teachers unions రావడం చూస్తూనే ఉన్నాం. వారు కొంచెం దూరంగావుండి, Universities లో జిల్లా

పరిషత్తులో సమితుల స్థాయిలో పోయి యిష్టం వచ్చినట్లు వారు రాజకీయ ప్రభావం చూపకుండావుంటే ఎంతో జాగురుతుందని నేను గౌరవ సభ్యులకు, మంత్రిగారికి తెలియజేస్తున్నాను. ఈ U G C. scales implementation లో చాలా జాప్యం జరుగుతున్నది ఈ scales కొన్ని Colleges కు, ముఖ్యంగా V R College నెల్లూరుకు యివ్వడంలేదు. ఏదో యిచ్చారని చెబుతున్నారుగాని, పూర్తిగా యివ్వలేదు అక్కడ రెండువర్గాలు తయారైనాయి. College Committee elections కూడా పెట్టలేదు. హిందూపురంలో కూడ చాలా అన్యాయాలు జరుగుతున్నట్లు పలవురు సభ్యులు తెలియజేస్తున్నారు. సభలో

(Mr Deputy Speaker in the Chair)

చెప్పినట్లువంటి విషయములు కాకుండా కొన్ని రిప్రజెంటేషన్లు నాకు వచ్చాయి, అది కమ్యూనల్ గా పోతున్నదని కనుక ఆ కాలేజీకి ఎఫిలియేషన్ యివ్వకుండా, ప్రభుత్వం గ్రాంట్లు యివ్వకుండాచేసినచో అక్కడనైన విధానం రూపొందుటకు అవకాశముంటుంది, దానిపై ప్రభుత్వ కంట్రోలు వుండవలసిన అవసరముంది. డైరెక్టర్ ఆఫ్ హైయర్ ఎడ్యుకేషన్ మరియు డైరెక్టర్ ఆఫ్ పబ్లిక్ ఇన్ స్ట్రక్షన్ గురించి అనేకమంది సభ్యులు చెప్పారు. దీనిని మాత్రం మార్పుచేసే పద్ధతిలేదని శాసన సభలో మంత్రిగారు ఒక ప్రశ్నకు సమాధానంగా చెప్పడం జరిగింది. అది చాలా పొరపాటని మాత్రం చెబుతున్నాను ఎవరో ఒక వ్యక్తి ప్రభుత్వానికి సరిపడకపోతే వారిని బదిలీ చేయాలనో, లేక వారి కంట్రోలునుండి తీసివేయాలనో లేక ఆ డిపార్టుమెంటును రెండుగా చీల్చాలనో చేసే పద్ధతులు పనికిరావని తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — మళ్లా యిప్పుడు మారిస్తే తుగ్లక్ అంటారా?

శ్రీ కె. ఈశ్వరరెడ్డి:— గాంధీగారు పాపాపవేశం, సత్యాగ్రహాలు చేసేవారు. దానిని తప్పు అని గుర్తించితే మానివేసేవారు. దానిపై చింతనచేసి తప్పుని అంగీకరించేవారు అస్టిరిటీ డ్రైవ్ లో ఎదోచేకాము, అది తప్పు కనుక మళ్లీ దానిని ఒక డిపార్టుమెంటుగా చేస్తున్నామంటే ప్రజలనుండి ప్రభుత్వానికి మన్నన రాదా అని అడుగుతున్నాను. కనుక ఆ విధంగా చేయాలని ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. విద్యా విధానంతో చెలగాటమాడితే ఫ్రాన్సులో చేసినట్లుగా రిక్కెడున్నట్లువంటి ప్రజలకూడా మనలను గమనించి, తప్పులు చేకాముకనుక మనల్ని scaffold లో guillotine చేసే రోజులు వస్తాయని మనవి చేస్తున్నాను. ~~It is as it is and they will function as it is~~ యెలాంటి చిక్కు సమస్య అుత్పన్నంకావని మనవి చేస్తున్నాను. ఇష్టంవచ్చినట్లుగా చేయడం చాలా పొరపాటనిమాత్రం ముఖ్యమంత్రిగారికి మంత్రిగారికి మనవిచేస్తున్నాను. బోధనాభాష విషయంలో కొంతమంది సభ్యులు మెకాలేగారి కాలంనుండి ఏం వాడతాలో కనం చేశారు ప్రస్తుత పరిస్థితులకు అనుగుణంగా ప్రాంతీయ భాషలకు ప్రాధాన్యమివ్వవలసిన అవసరముంది. కొన్ని లెక్చర్స్ వదలను అనువాదం చేయడం కష్టము కనుక అలాంటివాటిని అలాగనే వుంచి ప్రాంతీయ భాషలో విద్యాబోధన చేయాలని తెలియజేస్తున్నాను. ఈ విషయంలో ఉపాధ్యాయులకు ఒక ప్రత్యేక బ్రయినింగు యిప్పించవలసివుంది

కొంతకాలం వరకు వారికి కొంచెము కష్టముగా ఉండకతప్పదు. దానిని క్రమేణా మార్చుకొనవలసివుంటుంది. కాంటినెంట్ ఆఫ్ సబ్జెక్టు షిష్యం లో విద్యార్థులు చాలా తికమకపడుతున్నారు కనుక యీ ఆధునిక యుగంలో ఏ సబ్జెక్టు వల్ల లాభదాయకంగా ఉంటుందో దానిని సిండికేటులో కూడా ఆలోచన చేయవలసివుంటుంది చిన్న తరగతి పిల్లలకు సుమతీ శతకము, భర్తృహరి సుభాషితములు నేర్పించడం జరుగుతున్నది. వారు వాటిని అర్థం చేసుకొనలేరు. కేవలం కంఠస్థం మాత్రమే చేయడం జరుగుతున్నది. కనుక వాటిని ప్రైయర్ స్టేజ్ లో చెప్పడం బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. దేశంలోని ఆర్థిక పరిస్థితులను విద్యార్థులకు తెలియజేసినచో దేశమును సాభాగ్యవంతంగా చేయుటకు కావలసిన సబ్జెక్టును వారు యెన్నుకొనుటకు అవకాశముంటుంది. అంతే కాకుండా యే యే కోర్సులకు పోవాలనే షిష్యులను కూడా వారు నిర్ణయించుకొనగలరు. జాబ్ ఓరియంటేషన్ కోర్సులను మాత్రమే కాకుండా లా, సోషల్ లైఫ్ మరియు పబ్లిక్ ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ లాంటి వాటిని గురించి కూడా శిక్షణ యివ్వాలి. పబ్లిక్ ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ పాలిటిక్స్ లో ఒక సబ్జెక్టుగా ఉన్నతస్థాయిలో చెప్పడం జరుగుతున్నది దానిని ఉన్నత స్థాయిలో పెట్టవలసిన అవసరం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. పీటర్స్ బిల్డింగ్ లో సోషియాలజీ పెట్టవలసిన అవసరమేమిటో గలదని చెబుతున్నాను ప్రైయర్ ఎడ్యుకేషన్ లో రాజకీయవాదులు చొరబడడం జరుగుచున్నది దీనివలన మెన్ ఆఫ్ లెటర్స్ కు ఎడమీషియన్స్ కు ప్రాధాన్యత తగ్గుతున్నది. కొత్త చట్టం వలన చాలామంది రాజకీయవాదులు యిందులో చొరబడుటకు అవకాశముంది దానివలన చాలా ముప్పు కలదని మనవి చేస్తున్నాను. The Syndicates are not anacronisms. They are not inconsistent with the Science and progress పూర్వం భారత దేశములో ఇండియన్ ఎడ్యుకేషన్ సర్వీసు, ఇండియన్ ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ సర్వీసు అనేవి ఉండేవి ఈమధ్య ఇండియన్ మెడికల్ సర్వీసు పెట్టుటకు వీలులేదని చెప్పారు. How can we surrender our right to the Centre? అది కూడా చాలా పొరపాటైన విషయం. ఇండియన్ ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ సర్వీసు చాలా కాలం నుండి ఉంది. సర్వీస్, వి రామమూర్తిగారు ఐ.ఎ.ఎస్. కు వెళ్లాలని చాలా శ్రద్ధ చూపించారు. కాని వారిని ఐ.సి.ఎస్. కు పంపించారు పవర్ మాంగరింగు, గ్రీన్స్ ఉండాలంటే ఐ.సి.ఎస్. కు వెళ్ళేవారు. సర్వీసు మోటో తెట్టుకొన్న చారందరూ ఐ.ఎ.ఎస్. జిప్ చేసేవారు. పూర్వపు విద్యావిధానాన్ని సింహావలోకనం చేస్తే ఎటువంటి విద్యావిధానం పెడితే బాగుంటుందనేది వారికే తెలుస్తుంది. ఇండియన్ ఫారెన్ సర్వీసు, ఇండియన్ ఫారెస్టు సర్వీసు, మౌలికంగా ఇండియన్ ఎడ్యుకేషన్ సర్వీసు పెట్టుటకు అవకాశములేకుండా పోతున్నది. కనుక, మన ప్రభుత్వం వారు కేంద్ర ప్రభుత్వంతో ప్రస్తావించి యిలాంటి సర్వీసును పెడితే బాగుంటుందని కోరుతున్నాను.

Adult literacy programme మీద ఒక పద్ధతి ఉన్నది; ఆకార్యక్రమం మీద ఒక్కమాట అయినా దీనిలో వ్రాయలేదు. ప్రాజెక్టు పెట్టారేగాని స్పెషిలిజిడి మాత్రం

సున్న. ఈ డబ్బు ప్రాథమిక విద్యమీద ఖర్చు పెట్టేయమంటే అభివృద్ధిచేసి ప్రతి యొక్కరికి విద్య అందజేసి ఉండవచ్చును హిందీలో మార్కుస్ కోసం చాలా మంది విద్యార్థులు తప్పుతున్నారు. ఒక్క మార్కు తగ్గించని detain చేయడం అనేది పొరపాటు హిందీ నేర్చుకోవలసినదే, కాని నిర్బంధంగా రుద్ది ఒక్క మార్కు తగ్గించువల్ల ఆ విద్యార్థి జీవితం పాడుచేసుడం మంచిదికాదు. Standardisation of Scientific and Technical terms గురించి సింహావలోకనం—review చేయలేదు 1965 సం. లో నెలకొల్పబడి పని చేస్తూవుండి, ఒక కమిటీ వుండి కూడ, ఆ పని review చేయకపోవడం పొరపాటుగా కనిపిస్తోంది I have to congratulate the Andhra Sahitya Academy for one thing, Sir 15 classical books బయటకు తెచ్చినట్లు చెప్పారు My hearty congratulations for that ఈ Audit Report కొంత చూశాను—ఒక glaring mistake కనిపిస్తోంది 1965-66 లో రూ 26,985 లు misappropriation చేయబడినట్లు ప్రాసియన్నది. దీనిని గురించి ప్రభుత్వం ఏమి ఆలోచిస్తోందో మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పాల్సిందని కోరుతూ నాకు యిచ్చిన యీ అవకాశానికి కృతజ్ఞతలు తెలుపుతూ విరమిస్తున్నాను.

Dr T. S. Murty (Warangal) — On a point of information, Sir, సంగీత నాటక అకాడమీ రిపోర్టు విద్యకు సంబంధించిన మంత్రిత్వ శాఖలో వస్తుంది. ఈ డిమాండుమీద డిస్కర్షన్ కు ముందుగా మాకు యిది పంచిపెట్టలేదు. ఇవాళ యిచ్చారు—మరి దీనిగురించి ఏమి మాట్లాడాలి? ఇవాళ ఎందుకు యిచ్చారు ?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—ఆనాడే యిచ్చియుంటే జాగుండేది.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — అధ్యక్షా, ఈ పద్ధతిమీద పలువురు ప్రతిపక్ష సభ్యులు, ప్రభుత్వపక్ష సభ్యులు సుదీర్ఘంగా చర్చ చేయడమే కాకుండా అమూల్యమైనట్లుంటే సలహాలు కూడ యిచ్చారు ఇంత మంది సభ్యులు యింతగా చర్చించారు అంటే—విద్యకు వుండే ప్రాముఖ్యత మనదేశపు నర్సిర్రాజంలో భావిపౌరులను తయారు చేయడంలో ప్రభుత్వం ఎంత శ్రద్ధ చూపించాలి— అనే విషయం మీద వారికి వుండే ఆదరణ, కుతూహల బుద్ధికి అది తార్కాణం అని భావిస్తున్నాను, అందుకు సంతోషిస్తున్నాను, ఏ చేత భవితవ్యం అయినా ఆ దేశ పౌరులమీద ఆధారపడియు టుంది. కనుక భావి పౌరులను తయారు చేసే విద్య సరస్థలమీద ఖర్చుపెట్టే ధనం, అది వ్యాపార దృష్టితో, సంకుచిత దృష్టితో చూస్తే కాదు. quick profit, immediate return కనబడుతోందా, లేదా, అని చూస్తే కాదు విద్యమీద ఖర్చుపెట్టే ధనం మానవుని తయారు చేయడంలో ఖర్చు పెట్టుతున్నాము కాబట్టి దీర్ఘ కాల ఇన్ వెస్ట్ మెంటుగా భావించాలి తప్ప— వెంటనే అది కలిసిరాలేదు, యిది కలిసిరాలేదు అనేది ఆలోచన చేయడం సబబు కాదు. సభ్యులు చెప్పారు—మనదేశంలో ప్రణాళికాబద్ధమైన ప్రగతి సాధిస్తున్నామని చెబుతూ, సూడు ప్రణాళికలు పూర్తి అయినప్పటికీ ఒక్కొక్క విద్యకు రూ. 12 లు మాత్రమే తలచి ఖర్చు చేయగలిగామని, యిది యితర దేశాలతో

పోల్చి చూస్తే చాల తక్కువగా వున్నదికదా—అని చెప్పారు. వారు చెప్పిన దానిలో తప్పులేదు గాని యితర దేశాల ఐక్యర్యం, ఆదాయం, వారి జాతీయ ఆదాయం, తలసరి ఆదాయం, వారి బడ్జెటు, దానిలో విద్యమీద ఖర్చు యొక్క శాతం, యివన్నీ చూసుకొని, అప్పుడు మన దేశంలో జాతీయ ఆదాయం, తలసరి ఆదాయం—యివన్నీ లెక్కవేసి చూస్తే—మనం విద్యారంగంలో నిద్రపోతున్నాము, ఉపేక్ష చేస్తున్నాము అనే మాట న్యాయం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో విద్య వద్దమీద ఖర్చుపెట్టిన ఓపరాలు మనవి చేస్తాను.

డాక్టర్ టి.యస్. మూర్తి.—ఇకర దేశాలతో కంపేరు చేసినప్పుడు వారి ఆదాయంలో విద్యకు ఎంత శాతం, మన ఆదాయంలో విద్యకు ఎంత శాతం వున్నదో చెబుతారా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు.—నేను మూడు ప్రణాళికలలోను విద్యకు ఖర్చు పెట్టిన లెక్కలు చెబుతున్నాను—ఎలిమెంటరీ ఎడ్యుకేషన్ కు మొదటి ప్రణాళికలో—320.52, రెండవ ప్రణాళికలో—505.45; మూడవ ప్రణాళికలో—972.72, సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్ కు 108.88 లక్షలు, 273.24, 513.33; Collegiate education కు—81.61; 157.42, 162.80, other schemes—

డాక్టర్ టి.యస్. మూర్తి.—నేను percentage అడిగాను.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు.—నేను జనరల్ చర్చకు సమాధానం చెబుతున్నాను. కొంచెం వేచియుండాల్సి, నన్ను cross-examine చేస్తే ఎట్లా? మన దేశంలో ప్రజాహిత కార్మకలాపాల్లో అన్ని రంగాలలో ముందు. సాగుతున్నట్లు విద్యా రంగంలోకూడ కొంత ప్రగతి సాధించాము, అనుకున్నంత ఆశాజనకంగా సాధించలేకపోవచ్చును. పలువురు సభ్యులు గట్టిగా నొక్కి చెప్పండి—ప్రాథమిక విద్యకు సంబంధించి మొదటి తరగతిలో వుండేవారి సంఖ్య నాల్గవ తరగతికి, అయిదవ తరగతికి వచ్చేటప్పటికి మూడోవంతుకు పడిపోతోందికదా, మరి ఇంత నిర్బంధ విద్య అమలు చేస్తున్నామని మొదటి తరగతిలో ఉండే సంఖ్య వీవరాలు చెబుతున్నారు గాని ఆ సంఖ్య పై తరగతికి వచ్చేవరకు పడిపోతున్నప్పుడు ఎంతవరకు యీ డబ్బు సార్థకం అయినది అని విమర్శించారు. ఇందులో కొంత న్యాయం కనబడుతుంది. ప్రాథమిక విద్యలో మొదటి తరగతిలో ఉన్నటువంటి వారు రాను రాను తగ్గిపోతూ చాదాపు మూడవ వంతుకు కూడ పడిపోతున్నారు అనేదానిలో పొరపాటు లేదు. దానికి అనేక కారణాలు ఉన్నవి. సోషియో ఎకనమిక్ ఫేక్టర్స్ చాలా ఉన్నవి. మనదేశం చాలా పేద దేశము. ఈ పేద దేశంలో రి సెం. నుండి 14 సెం వరకును వచ్చిన బిడ్డను ఒక పూట గంటకి కూడ తాకట్టు పెట్టు కొంటే పాతేరు తనం చేయవచ్చును అనే దుస్థితిలో ఉన్నటువంటి పేదరికంలో ఉన్న తల్లిదండ్రులు కూడ ఉన్నారు. అటువంటి పరిస్థితిలో మనం బిడ్డలను కంప్యూరిగా పంపించాలని శాశ్వత చోదాము. మన భారత రాజ్యాంగంలో ఆదేశ సూత్రాలు అనుసరించి

For 1967-68

Voting of Demands for Grants.

ఎప్పుడైతే విచక్షణాజ్ఞానం వచ్చినటువంటి ప్రభుత్వపురుషులందరూ వోటు హక్కు కలిగి ఉన్నారా, వారందరూ యీ డేశాన్ని జాగ్రత్తగా నడిపించు కోవాలికి వారిని విజ్ఞాన సంపన్నులుగా చేయవలసిన బాధ్యత భారత రాజ్యాంగం మనమీద పెట్టిందనే సంగతి తమకు తెలుసు. ఆ రాజ్యాంగం ఆదేశాన్ని పురస్కరించు కొని, మనం ఉచిత నిర్బంధ విధానానికి సంబంధించి ఆలోచన చేయటం జరిగింది. కాని దేశంలో ఉన్న పరిస్థితి ఒక్క రాత్రి-ఒక్కరోజునే మారని, కారణంచేత యీనాటి సాంఘిక పరిస్థితులలో దారిద్ర్యం ఉండుటచేత బిడ్డలు మొదట్లో చేరినప్పటికీ, క్రమేపీ రాను రాను తగ్గి పోతున్నారు అనే దానితో చాలా సత్యం ఉన్నదని ఒప్పుకొంటున్నాను. ఇంకా లోతుగా తెలుసుకోవాలంటే మనకు వచ్చే అంకెలన్నీ ఎన్రోల్మెంట్ జేసిన్మీదనే వస్తున్నాయి కాని, ఆటెండెన్స్ జేసిన్ మీద కాదు. ఆ ఎన్రోల్మెంట్ జేసిన్ మీదనే ప్రాథమిక విద్యలో మనం ఇప్పటి వరకు నెం ఆఫ్ పోస్ట్ శాంక్షన్ చేస్తూ వచ్చామంటే మన ఆశయం ఇవాళ వారు రాకపోయినా, యీ బిడ్డ స్కూల్ లైఫ్ లో ఉన్నాడు గనుక నాలుగు రోజులు మానివేసినా తర్వాత నాలుగు రోజులలో తప్పక వస్తాడు అనే ఆకాంక్షతో ఆ బిడ్డపేరు ఆటెండెన్స్ ఉంచుతున్నాము తప్ప, ఎన్రోల్మెంట్ నుండి తొలగించటం జరగటం లేదు. ఉపాధ్యాయుడిని అక్కడ ఉంచామంటే—బిడ్డ తప్పకుండా వస్తాడు. చదువు చెప్పగలము; చదువుకొంటాడు అనే ఆకాంక్షతో అసక్తితోనే అక్కడ ఉపాధ్యాయులను ఉంచాము. ఆ అసక్తి ఆ ఆకాంక్షతోనే ఆ ఉపాధ్యాయులకు జీతాలు ఇస్తున్నాము తప్ప ఉచితంగా ఇవ్వటంలేదు, సోమరితనంగా ఆ ఉపాధ్యాయులు ఉండటంలేదు అని మనవి చేస్తున్నాను. మన ఉద్దేశ్యము పెద్దది అయినప్పటికీ పరిస్థితులు కలిసి వచ్చే వరకు అటువంటి కొన్ని పొరపాట్లు లేకుండా ఉండవు. మన పంచాయితీ సమితులు జిల్లాపరిషత్ లలో ప్రజాస్వామిక ధర్మాన్ని అనుసరించి, యీ శాసన సభవారు చేసిన శాసనానికి బద్ధమయ్యే—మనం సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్ అంకా జిల్లా పరిషత్ లకు అప్పగించాము ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రజలతో సన్నిహిత సంబంధం ఉన్నటువంటి వారు ప్రజా ప్రతినిధులుగా జీవితాలు గడుపుతున్న వారు కొంచెం యీ విద్యపట్ల ఆసక్తి చూపుతారు అనే ఆశతో యీ ప్రాథమిక విద్యను సమితులకు అప్పగించటం జరిగింది. అయితే పలువురు సభ్యులు యీ విషయంలో కూడ కొంచెం విమర్శ చేశారు ఉపాధ్యాయులను ఊరకే రాళ్లరప్పలుగా నిర్ణాక్షిణ్యంగా బదిలీలుచేస్తున్నారని, వారిని వ్యవయోజనాలకు, రాజకీయ ప్రయోజనాలకు ఉపయోగిస్తున్నారని చెప్పారు అక్కడక్కడ ఇటువంటివాటికాపు బద్ధనిమాత్రం నేను బద్ధివంగా చెప్పలేను. కొన్ని పొరపాట్లు ఉంటాయి మానవ హృదయ దౌర్బల్యానికి కూడ మనం కొంత మార్జిన్ ఇవ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రజాస్వామికంగా మనం పాస్ చేసిన చట్టాన్నే అక్కడ అమలు చేయండి అని కోరామే తప్ప—వారు ఎక్కడో పుట్టివచ్చి ట్రాన్స్ ఫర్ చేసే అధికారం పొంది ఉపాధ్యాయుల మీద అధికారం చెలాయించాలనే భావంగా వారు అక్కడ నడవటం లేదు. కాని, ఆచరణలో వచ్చిన పొరపాట్లు మనం సరిదిద్దుకోవచ్చును. వాటిని గురించి కట్టుదిట్టాలు చేయవచ్చును. దానిని ఎవరూకాదని చెప్పటం

న్యాయం కాదు. ఇంతమంది బాధ్యత కలిగిన సభ్యులు చెప్పినపుడు దానిని గురించి తీవ్రమైన ఆలోచన చేయటం చాలా మంచి దనుకొంటున్నాను. మనం సగ్గుంగా చూస్తే, మనకు స్వరాజ్యం వచ్చిన తర్వాత పంచాయితీ సమితులు వచ్చినచోట్ల పంచాయితీలు ఉన్నచోట్ల ప్రాథమిక పాఠశాలలై నా ఉన్నవి. స్వరాజ్యం రాకముందు ప్రాథమిక పాఠశాలలు కూడ సోచుకోని గ్రామాలు ఎన్నో ఉన్నవి ఇప్పుడు మనం అనుకొన్న వాటికంటే ఎక్కువగా పెట్టాము. విద్య విస్తరించాలి అనే భావంతో అమడకు ఒక అంగవస్తు చాలా దూరంగా ప్రయాణం చేశాము మన ఉత్సాహము, మన ఉత్సాహముకొద్దీ యీ పెట్టిన స్కూల్స్ అన్నీ సక్రమంగా ఉన్నవా, లేదా, యీ బిడ్డలంగరు చాగా చదువు కొంటున్నారా, లేదా, పరీక్షలలో వారు ఉత్తీర్ణులౌటానికి వారికి కావలసిన విద్యాబోధన సరైన స్థాయిలో జరుగుతున్నదా లేదా అనే ఆలోచన మనం చేయలేక పోయామేమోననే ఉద్దేశ్యంతో ఇవాళ ఒకసారి వెనక్కు తిరిగి ఆలోచించుకొన్నాము. ఈ డబ్బులంతా సర్దినియోగం అవుతున్నదా, లేదా, విద్యాస్థాయి పెడిపోవటానికి కారణం ఏమిటి? అనే ఆలోచన విద్యావేత్తలలో శాసనసభ్యులలో, ప్రభుత్వంలో, పబ్లిక్ లో, అనేకమందిలో ఇది కలవరపెడుతున్న సమస్యగా తయారైనది దీనిమీద అందరు ఆలోచిస్తూ వచ్చారు అందుచేత విద్యాస్థాయి పెంచాలని బోధనా పాటవం పెరగాలని, పాఠశాలలు బిడ్డలకు చాలా ఆకర్షణీయంగా తయారుకావాలని, ఉపాధ్యాయులు గోధించే పద్ధతులలో అతనికి ఎన్నో ఉపకరణాలు ఇస్తేతప్ప ఉపాధ్యాయుడు తాను అనుకొన్నంత బాగా చెప్పలేడనే భావం విద్యావేత్తలలో కలిగి, అందుకు సంబంధించిన ఆలోచన జరుపుతూ వచ్చారు. విద్యాబోధనగురించి శ్రద్ధ తీసుకోవాలని స్థాయి పెంచాలని, విద్యాప్రమాణాన్ని పడకుండా తగిన కట్టదిట్టాలు చేయటానికి అనేక స్థాయిల్లో అనేకమంది ఆలోచనలు చేస్తూ ఉన్నారు, ఇటీవల కొరారి కమిషన్ వారు దీనికి సంబంధించి సమగ్రమైన ఆలోచనచేసి, అన్ని లెవెల్స్ లో ఉన్న ఎడ్యుకేషన్ అన్ని కోణాలనుండి వాటిని ఆలోచనచేసి దానికి కావలసిన సిఫార్సులు ఇచ్చిన సంగతి తమకు తెలుసు. ఆ సిఫార్సులు ఆర్థికంగా—అమలుచేయడానికి కావలసినటువంటి ఇంప్లికేషన్స్ గురించి మన ప్రభుత్వం కేంద్రప్రభుత్వం ఆలోచనలో ఉన్నట్లు తమకు విధితమే ఉపాధ్యాయులవరంగా స్టిప్ టెండ్స్ లు అన్నది తీసిపారేస్తే బాగుంటుంది అని చెప్పారు ఈ స్టిప్ టెండ్స్ అన్నది 800 వరకు ఇంటర్నల్ ఎసెస్ మెంటుకు సంబంధించింది. దానిని 50 మార్కులకు చూసి, యాన్యువల్ ఎగ్జామినేషన్ లో 50 మార్కులకు చూసి—మొత్తం 100 కి వచ్చే మార్కులు సరిపోయేటట్లు అయితే పాస్ చేయటం, లేకపోతే లేదు అనే పద్ధతి ఉంది. ఈ స్టిప్ టెండ్స్ అనగానే—దీనిలో కొంచెం పొరపాటు ఉపాధ్యాయులలోను వచ్చింది. ప్రజలు విమర్శించటానికి కారణం అయింది. స్టిప్ టెండ్స్ అంటే ప్రభుత్వంవారి ఉద్దేశ్యం ఏమిటంటే—ఒక్క పీరియడ్ కే కన్ ఫైన్ అయి, వారు ఆ వారం పదిరోజులు చెప్పిన చదువును చూత్రమే టెస్ట్ చేసి, వీడు ఎంతవరకు అకళింపు చేసుకొన్నాడు, వీడు ఫాలో అవుతున్నాడా, లేదా, అనేది ఎసెస్ చేయటానికి ఉద్దేశించారు. కానీ స్టిప్ టెండ్స్ అంటే అపార్థం చేసుకొని అది రెగ్యులర్ ఎగ్జామినేషన్ అనుకొని

ఒల్లలు కుర్చీలు ఇవన్నీ కలిపేసి, దీనికి పెద్ద షేరఫర్నీరియా పెంచి, దీనికి రెండు న్నర గంటలు టైమ్ అని ఆన్సర్ పేపర్స్ అని, దానిని కట్టలుగా కట్టి దిద్దాలని యీ వ్యవహారం అంతా చేసేటప్పటికీ-వర్క్ లోడ్ పెరిగిపోయింది వారం వారానికి పదిరోజులకు యీ స్లిప్ టెస్టు ఎట్లా పెట్టము? ఆ ఆన్సర్ పేపర్స్ ఏ రకంగా మేము దిద్దగలము-అనే భయం, ఆందోళన టీచర్స్ లో వచ్చింది. కాని ఒక్క పీరియడ్ కు మాత్రమే కన్ ఫైన్ అయి ఉండాలి; వెంటనే ఒక వారం, పది రోజుల్లో జరిగే తనస్సు మాత్రమే టెస్టు చేస్తూ ఆ బిడ్డల యొక్క స్థాయిని పరీక్ష చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో యీ స్లిప్ టెస్టులు పెట్టారు ఇదంతా ఉపాధ్యాయులకు క్లారిఫికేషన్ చేయటం అయింది ఈ క్లారిఫికేషన్ అందిన తర్వాత బహుళ వారికి ఏ రకమైన ఇబ్బంది ఉండదని మనవి చేస్తున్నాను అప్పటికీ-ఎరైనా టీచర్స్ కు వర్క్ లోడ్ పెరిగిగాని, లేక వారికి ఆయనంగా ఉడిగాని, లేక పిల్లలకు పనికి రాలేదిగా ఉన్నట్లయితే దానిని తప్పనిసరిగా తొలగించటానికి ప్రభుత్వానికి ఏ రకమైన ఇబ్బంది ఉండదు ఇది కేవలం బిడ్డల యొక్క షేమండ్రిస్ట్రీ పెట్టండే తప్ప, విద్యా ప్రమాణాన్ని పెంచుదామనే పెట్టండే తప్ప. ప్రతివిల్లవాడు ఏదో పరీక్షలు వచ్చేముందే కళ్ళలో పత్తులు వేసుకొని రాత్రి ఒంటిగంటదాకా చదివే బదులు ప్రతిరోజు సక్రమంగా పాఠాలు చదివే అభ్యాసంలో ఉండిన పెడదామనే భావంతో పెట్టండే తప్ప-మరోకటికాదు, ఈ స్లిప్ టెస్టులో వచ్చినటువంటి స్లిప్ ఆలోచనతో కొంచెం పొరపాటై ఉపాధ్యాయులలో చిక్కు వచ్చింది.

(శ్రీ బి రత్నసభాపతి :—25 మార్కులు slip testలో వేసి annual marksలో add చేస్తున్నారు. అది దుర్వినియోగం చేస్తారని.

(శ్రీ టి వి రాఘవులు :—అది చెబుతాను తొందరపడకండి వారు ఆలోచించినట్లే నేనుకూడ ఆలోచించి వచ్చాను గౌరవ సభ్యులు మరొక విషయం ఎత్తుతున్నారు Multipurpose schools లో class workను ఆధారం చేసుకొని assess చేసి marks యివ్వడం, దానికి public examination performance లో వచ్చిన marks కలపడం ఈ రెండు కలిపి pass చేయడం అంటే 5 marks maximum class పరీక్షలో వేస్తారు. 25 కి 24 వేస్తారు. 23 వేస్తారు. 28, 30 కూడ వేశారు అని అంతవరకు అతిశయోక్తికి వెళ్ళి నిన్న చెప్పారు అయితే వీడు నిజంగా ఉండవచ్చు. ఒకవేళ మంత్రిగారికొడుకు అవవచ్చు. M. L. A. గారి కొడుకు అవవచ్చు. నాయకుని కొడుకు అవవచ్చు. అందుచేత మార్కులు వేయించుకున్నాడు తప్ప ఆ యోగ్యత ఉన్నదా అని. వీడిని జాగ్రత్తగా పరీక్షించాడనికీ, ఉపాధ్యాయుడు నిర్దుష్టంగా ఉన్నాడని మీరు ఎలా చెప్పగలరు? Public examination మీద మీరు ఎందుకు ఆధారపడకూడదు? అటు P U C Public examination marks అయితే యిక్కడ ఈ తేడా ఏమిటి అనే ఆలోచన ఆ విమర్శ యిదంతా అనేక స్థాయిలలో జరిగింది. ఎవరికైతే 25 మార్కులకు 23 మార్కులు, 18 మార్కులు 15 మార్కులు వచ్చినాయో వారి marks అన్నీ public performance లో ఎలా ఉన్నాయని చూశాము. ఎవరో ఒక పెద్ద వారి బిడ్డ, బాగా influence

ఉన్న వారినిగ్గ లేక ఉపాధ్యాయుడి యొక్క బంధువు. బిడ్డ అందుకే 18 మార్కులు వచ్చినాయని అనుకుంటే public performance లో, Numbers తీసివేసిన answer script చూస్తే అక్కడకూడ 100కి 80 మార్కులు వచ్చినాయి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — ఆ influence అక్కడ గూడ పని చేసినది.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు. — Public examination లో re numbering జరిగింది ఒకరి నంబరు ఒకరికి తెలియకుండా చేసినదానిలో కూడ ఉన్నది అనుకుంటే యిక వల్లక్ వరీక్షలు అంటే విలువలేదు అని మనం అనుకోవాలి. అది న్యాయంకాదు. నా classmates ను నేను ఎదుగుదును. అరగంట ముందుగానే లెక్కల పేపరు ఎడంచేత్తో ఊరికే అలాగ ఆఫీస్ చేసి పారేశారు. 100 కి 100 ఎప్పుడూ వచ్చేవి 100 కి 99 రాలేదు Class లోను రాలేదు. Examination లోను రాలేదు వాడు లెక్కలలో genius. దానికి మనం ప్రమిచ్చేస్తాము అటువంటి వాటిలో కేవలం యంత తప్పు ఉన్నదని అనుకోవద్దు. System లో పొరపాటు ఉండదు. ఆచరించే వారిలో పొరపాటు ఉంటే మనం దిద్దడానికి వీలు అవుతుంది. ఎక్కడై నా పొరపాటు జరిగితే నిర్వాహిణ్ణంగా దానిని enquiry చేయవలసిందే, విచారించవలసిందే దానికి బాధ్యత ఎవరిదో వారిని శిక్షించడానికి వెనుకాడవలసిన పనిలేదు.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు. — ఈ 25 marks అనేవి 5th form 6th form లో తగ్గిపోయి 7th form లో 25 marks ఎక్కువ వచ్చి pass అయినప్పటికీ 5th, 6th forms లో రెండూ కలిపేటప్పటికీ తగ్గిపోయినందువల్ల fail అయిన cases ఈ తడవ చాల ఉన్నాయి. ముక్తివర్ణుల notice కు ఏమైన వచ్చాయో, దానిని గురించి ఆలోచించడానికి అవకాశం ఉన్నదా ?

శ్రీ బి. రత్నసభావతి. — ఒక information అడుగుతున్నాను. Annual examination లో తక్కువ మార్కులు వచ్చి slip test లో ఎక్కువ marks వచ్చి pass అయిన వారి సంఖ్య, percentage అయినా మాకు యివ్వ గలుగుతారా ?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు. — ఆ ఆలోచనకూడ చేశాము. వారు అనుకునే టటువంటి అపోహకు మాత్రం basis లేదు అని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. రత్నసభావతి. — Figures యివ్వండి అంటే అపోహదా, opinion యివన్నీ ఎందుకు ?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు. — వారు ఏ థింగ్ వంతో చెబుతున్నారో అదేభావంతో దీనిని enquiry చేయడం జరిగింది. ఊరికే జరగలేదు. P.U.C లో సమానంగా చేసి 7th form pass అయిన వారికి seat reserve చేయాలనే question వచ్చినప్పుడు యూనివర్సిటీ వారే చాల కట్టుదిట్టంగా ఆలోచనచేశారు. వారు ఏ ఏ ఆ టేవరు

Voting of Demands for Grants.

చెపుతున్నారో, అవన్నీ చెప్పబట్టే వాటిని గురించి ఆలోచన జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. రఘు సభాపతి — Slip test లో marks ఎక్కువవచ్చి annual examination లో తక్కువ వచ్చి ఎంతమంది pass అయినారో ఆ లెక్కలుగాని, percentage గాని ఉంటే యిప్పుడి అని అడిగాను.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు. — సరే ఆరకమైన విమర్శకు ఒకప్పుడు తావుఉన్నా దీనిని గురించి ప్రభుత్వస్థాయిలోను, యూనివర్సిటీ స్థాయిలోను కూడ enquiry చేసి ఇంకా లో ఏమీ పొరపాటులేదు అనేభావం హెచ్చుగా రావటం మూలంగా 7th form వాళ్ళకు యిన్ని seats, సాంకేతిక విద్యలో, Medicine లో, Engineering లో ఉండాలి అని reservation జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో ఒక విషయంలో స్థూలంగా మనవిచేస్తాను. పలువురు సభ్యులు, అనేక కోణాల నుండి అనేక సలహాలు చేస్తూ విద్యారంగంలో పడేవదే సంస్కరణలు అనే పేరుతో తరుచుగా మార్పులు చేయడంవల్ల ప్రధానికి లేనిపోనటువంటి, ఉపకారం కంటే అవకారం హెచ్చుగా జరిగింది అనే భావం చెప్పారు. అయితే ఆచరణలో జరిగినటువంటి విషయం యథార్థం కావచ్చు కాని మహనీయులు, విద్యావేత్తలు అనుకొన్నవారు మహోన్నతమైన విశ్వవిద్యాలయ స్థాయిలో academicians, Academic Councils యివన్నీ చేసిన ఆలోచనలు గాని పామరులు చేసిన ఆలోచన కాదు. మామూలు వారు తీసుకొన్న నిర్ణయాలు కావు All India pattern గురించి ఒకప్పుడు ఒక భావం ఉండేది. ఒక సంవత్సరం P U C చేసి మూడు సంవత్సరములు degree course పెట్టాలనే All India Pattern లో మనంకూడ శృతి కలపాలి, వారితో కలవాలి అనే అదుర్దా కొద్దీ అప్పుడు మనం P U C ఒక సంవత్సరం, అని, high schools అన్నీ up grade చేయాలి అనే భావంతో 7th form దీనికి equivalent గా పెడుతూ వచ్చాము. కాని రాను రాను విద్యాప్రమాణము పెరగాలి, scientific knowledge లో మనం చాలి వెనుకగా ఉన్నాము అనే భావం గుర్తించి, పరిస్థితులు మారుతూ ఉంటే వాటిని గమనంలోకి తీసుకొని మార్పుచేసుకోవడానికి ఆలోచించుకోవడంలో తప్పు ఏమి ఉన్నదో నాకు తెలియదు Syllabus load కూడ పెంచాలి పూర్వం ఉండే standard కంటే యింకా ఎక్కువగా పెంచాలి. మధ్యస్థానం నుండి సరిగ్గా పాఠశాల వరకు Intermediate రెండు ఏండ్ల course అని పేరు పెట్టవచ్చుటకు పూర్వం కంటే syllabus ఎక్కువగా చేయాలి అనే ఉద్దేశ్యం పెట్టుకొని అది రెండు సంవత్సరములు తరువాత మూడు సంవత్సరములు ఈ రకంగా వెనక్కు work చేసుకుంటూ వచ్చాము. ఈ syllabus ను గురించి చేసు చేయవలసిన పనికాదు. యూనివర్సిటీవారు, ప్రత్యేకంగా దీనికి ఆరింటాలు, అనుభవం ఉన్నవారు, నిపుణులు అయినవారు అకడిమిక్ కౌన్సిల్స్ వీటి syllabus గురించి నిర్ణయాలు తీసుకుంటారు. యూనివర్సిటీవారు నిర్ణయం చేస్తారు. అంతేగాని ప్రభుత్వవారి జోక్యం ఇందులో ఏమీ ఉండదు అని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రభుత్వమువారు కేవలం వారు నిర్ణయించిన దానిని అమలుచేయడంలో సహాయ

పడతాచేతప్ప యూనివర్సిటీ స్వతంత్ర ప్రతిపత్తితో మాకు ఏరకమైన పోటీలేదు వాటిని గౌరవించడం ప్రతిప్రభుత్వముయొక్క విధిఅయిఉన్నది. స్వయంగా నాకు సంపూర్ణమైన గౌరవ ప్రతిపత్తులు విశ్వవిద్యాలయంపట్ల ఉన్నాయి. వారికి ఆస్వేచ్ఛ, ఆ గౌరవం అదంతా ఉండాలనే వాళ్ళలో మేము ఒకళ్ళము మా ప్రభుత్వ విధానంకూడ అదేనని మనవిచేసుకుంటున్నాను. P U C ఒక సంవత్సరం అన్నారు ఇప్పుడు Intermediate అని రెండు సంవత్సరాలు చేస్తున్నారు. ఇదంతా తుమ్మకియన్ act క్రింద కనబడుతుంది అన్నారు. అయితే అనుకోవచ్చు. నిజంగాపొరపాటు చేస్తే పొరపాటు తెలుసుకోవడంచేత గమనించడంచేత దానిని దిద్దుకోవడంలో తప్పు ఏమీలేదు అని, ఇంతమంది భావి పౌరులు కాబోయే విద్యార్థుల యొక్క కవివ్యక్తు సంబంధించిన నిర్ణయాలలో, మనం ఒక విషయం అనుభవం దృష్ట్యాతప్ప అని తెలుసుకున్నప్పుడు దిద్దు కోవడంలో తప్పుఏమిఉన్నది దానికి prestage అడ్డం రావలసిన పని ఏమిఉన్నది. బహుశః తుమ్మక్ కూడ అదేపని చేశాడేమో! ఒకవేళ మొదట చేసినది తప్పు అను కోని దిద్దుకోవడంకూడ తప్పేనా? తప్పు అయినప్పటికీ దానికి ట్రబుల్ ఉండాలా? అందుకనే తుమ్మక్ అని అనాలా? అదేమీనేను అనుకోవడం లేదు. రెండు సంవత్సరాలు Intermediate course అనేది పూర్వం నేను చదువుకొన్న Intermediate కంటే యింకా కొంచెం ఎక్కువగా స్థాయిపెట్టి దానిలో load ఎక్కువపెట్టి, syllabus ఎక్కువపెట్టి Science content ఎక్కువ చేసి, ఉన్నతమైన ప్రమాణాలు, యితర దేశాలతో సమానమైన స్థాయిలో ఉండేటట్లుగా చేయడానికే సంకల్పించారు దీనిమీద తగిన ఆలోచన జరుగుతోంది అని మనవిచేస్తున్నాను

విద్యార్థులకూనికీ సంబంధించి మరొక సంగతికూడా చెప్పాలి. ఉపాధ్యాయులు అనుకున్నంతగా పని చేయలేకపోతున్నారు అన్నాం కాని యధార్థానికి వారి వృత్తిలో వారికి మనమేవిధమైన పుత్రాహాన్ని కల్పించలేకపోయినాం. దేశంలో అన్నిధరలూ వివరీతంగా పెరిగిపోతున్నాయంటే, వీరి పరిస్థితులు అధ్వాన్నం అయిపోతున్నాయంటే, కాలుతున్న కడుపుతో, ఆకలికాథతో సతమతమైపోతూ ఉపాధ్యాయుడు నిరుత్సాహానికి లొంగిపోయాడు అందువల్ల అతను సరిగా, ఉత్సాహంగా పనిచేయడం లేదనడం అంత న్యాయం కాదేమో. అయినప్పటికీ విద్యార్థులగంలో పనిచేసే వారందరుకూడా ఉత్తమమైన త్యాగబుద్ధి, సహనం చూపిస్తూనే వచ్చారు. ప్రభుత్వంవారు సానుభూతితో వారికి కొంతవరకు చేస్తున్నప్పటికీ వారికి అనుకున్నంత న్యాయం యీ సంఘంలో జరగలేదని చెప్పడంలో తప్పులేదు. వీరి ఫిషయంలో ప్రభుత్వానికి సానుభూతి వుంది, కాని పుత్ర సానుభూతివల్ల ఏమీ జరుగుతుంది? వియ్యం కావాలి. ఆహారం కావాలి వారికి. వాయుభక్షణ జలభక్షణతో బ్రతకలేరుకదా. వారికి సంసారాలున్నాయి. అందుచేత కొంత వారు నిరుత్సాహపడినమాట వాస్తవమే. అనుకున్నంత గట్టిగా వారు పని చేయలేకపోవడానికి యిది కారణం అయితే అవుగాక, అయినప్పటికీ ఉపాధ్యాయులలో ఒక రకమైన ఉత్సాహాన్ని నేను చూశాను. వారిలో త్యాగ బుద్ధి ప్రతినెక్కడూ వుంది. మాకు తెలుసు—ఈ దేశంలో ప్రింటింగ్ ప్రెస్

లేనప్పుడు వ్రాత లంతా తాటాకులమీద జరిగినప్పుడు కేవలం జ్ఞానాన్ని ప్రిజర్వ్ చేయడం కొరకు తండ్రి బిడ్డకు చెప్పి-ఆ విధంగా ఆ మహానుభావులు కల్చర్ ను ప్రిజర్వ్ చేయాలనే తపనతో ఆ రకంగా చేస్తూ వచ్చారు. వారు గొప్ప త్యాగ మూర్తులు వారి ఉదారబుద్ధివలననే యూనాటికి మన కల్చర్ ప్రిజర్వ్ అవుతూ వచ్చింది. ఆ విధంగానే ఉపాధ్యాయుడు కేవలం అచాల పై సబలోనే విషయాలను చూడకుండా యింతమంది బిడ్డలు నావద్ద రూపు రేఖలు దిద్దుకుంటున్నారు, యింతమంది భవిష్యత్తు తీర్చి దిద్దుతాను అని ఆ రకమైన అనిర్వచనీయానందంతో ఆ మహాత్యాగి వనిచేస్తున్నాడు. జాతికి సేవ చేస్తున్నాడు. తన జీవితం ధన్యం చేసుకుంటున్నాడు ఈ స్థితిలో కొన్ని కొన్ని యిబ్బందులు రావచ్చు. తాత్కాలికమైన యీ యిబ్బందులను అధిగమించడానికి ధైర్యంతో వాటిని ఎదుర్కొనాలని ఉపాధ్యాయులకు నేను విన్నవించుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. గోవింద రావు — ఎలా ఎదుర్కొనాలి ?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — ఆత్మసంయనంతో, ధైర్యంతో, సాహసంతో అర్థికంగావుండే చిక్కులను కాస్త మనం దాటగలిగేంతవరకూ, నిలద్రొక్కుకుని వుండాలని మనవి జేస్తున్నాను. అంతమాత్రంచేత వారినలా విడిచిపెట్టడం అని కాదు 'Man does not live by bread alone అలాగే Man cannot live without bread' అనే సంగతికూడా దృష్టిలో పెట్టుకుని వ్యవహరించాలి మనం.

విద్యారంగంలో అనేకమైన మార్పులు జరుగుతున్నవి. విద్యారంగంలో తరుచుగా మార్పులు వస్తున్నాయనే విమర్శతోబాటు ఎందుచేత యివి వస్తున్నాయనేదికూడా మనం ఆలోచించవలసివుంటుంది. విద్యాబోధనగురించి, ఖాషలను గురించి అనేక రకాలైన సిద్ధాంతాలు వ్యవహారాలు వున్నవి. మనదేశంలో అనేక ఖాషలు వున్నవి విద్యాబోధన ప్రాంతీయభాషలో జరగాలనే ఖావాన్ని మన ప్రభుత్వం ఎప్పుడో అంగీకరించింది. అలాగే అధికార భాషకూడా వుండాలనే ఖావాన్ని మన ప్రభుత్వం అంగీకరించింది.

(Mr. Speaker in the Chair)

మనదేశానికంతటికీ సంబంధించి ఒక భాష వుండాలి, యింకా అధికార స్థానంలోవున్న ఇంగ్లీషు భాష సంగతి ఏమిటి ? అనే విషయం కూడా యావత్ భారత స్థాయిలో ఆలోచన సాగుతున్నది. ఒక నిర్ణయానికి రావడానికి కూడా ఇంకా పరిష్కారములో వున్నామని మనవి జేస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో ఒకటి చెప్పేడు మార్పులు చేయాలి. కొంత మంది పక్షాలు చెప్పారు. మైస్కూల్సులో కొంచెం మార్పు కొత్త తరగతులు పెట్టడానికి ఒప్పుకున్నారు, అప్పర్ వైమరీలో కొత్త తరగతులు యివ్వడానికి ప్రభుత్వం ఏమీ సూచనచేయలేదు, వారి గతి ఏమిటి ? ఇదంతా త్రిశంకుస్వర్గం మాదిరిగా తయారైంది అన్నారు. నిన్న చర్చలో త్రిశంకుడు చాలా ఎక్కువగా వచ్చాడు. ప్రభుత్వానికి అట్లు పంటి ఉద్దేశంలేదు. వెంటనే ఆర్డర్స్ యివ్వడానికి నిర్ణయం జరిగింది. అయితే మైస్కూల్సుకు సంబంధించి డబ్బు కొంచెం అడ్డంకు చేయవలసి వస్తుందేమో. దానిని పానుభూతితో అర్థం చేసుకోవలసిందిగా నేను మనవి జేస్తున్నాను.

తరువాత, స్కాలర్‌షిప్స్ విషయం చెప్పారు స్కాలర్‌షిప్స్ రక రకాలైనటువంటివి వున్నాయి కొన్ని సోషల్ వెల్‌ఫేర్ ద్వారా వస్తాయి. కొన్ని మనం యిస్తున్నాం. వీటి విషయంలో కూడా జాప్యం లేకుండా చేయ మన్నారు. అది చాలా అవసరం. ఎందుకంటే - కన్నుపోయిన తరువాత కాటుక పెట్టి లాభం ఏమిటి? అట్లాగే యిది కూడా న్యాయవాద వృత్తిలో వున్న వారు తమకు తెలుసు 'జస్టిస్ డిలేడ్ ఈజ్ జస్టిస్ డీస్టెడ్' అని వుంది. అవసరం తీరిపోయిన తరువాత మనం ఏమిచేసినా లాభంలేదు పెను వెంటనే ఆ విషయంలో ఆర్డర్లు జారీచేయించగలండులకు నేనుకోరుతాను.

స్పెషిల్స్ కాన్సిల్ విషయం చెప్పారు, నేను ఆ విషయంలో యింకా లోతుకు వెళ్లి తెలుసుకోవడానికి వ్యవధి లేకపోయింది, దానిని నోట్ చేసు కున్నాను దానిని చూస్తాను. త్రైబరి మూవ్ మెంట్ గూర్చి కూడా రెండు మూడు మాటలు వ నవిచేస్తాను. ప్రస్తుతం అయిదువేల జనాభాకు దగ్గరగా వుండే ప్రతి గ్రామానికీ ఒక త్రైబరి వుండాలనే ఆశయంతో మనం ముందుకు పోతున్నాం త్రైబరి మూవ్ మెంట్ చాలా ప్రముఖమైనదనే విషయం తమకందరికీ తెలిసినదే అయితే యిది శరవేగంతో మందరలు వెళ్ళలేక పోయి చాలా వేగంగానే ముందుకు వెళ్ళిందని చెప్పవచ్చు. అయితే ఇంకా చాలా జరగాలి. ప్రత్యేకంగా దీనికొక డైరెక్టర్ ను వేయడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరం దీని కేటాయింపు కొంచెం ఉత్సాహకరంగానే వుందని తమకు తెలుసు. ఇంకా జరగాలి ఇళ్ళలో కూర్చునే స్త్రీలకు వారి యింటికి వెళ్ళి యీ గ్రంథాలు అందాలనే భావంతో పనిచేయవలసిందిగా గ్రంథాలయోద్య మానికి బాధ్యులైన ఉద్యోగులకు లోగడ నేను మనవిజేశాను. దానిని ఆచరణలో పెడతారని నేను ఆశిస్తున్నాను లోకల్ త్రైబరి అథారిటీ కూడా అయిదు సంవత్సరాలకు పొడిగిస్తే బాగుంటుందన్నారు. చాలాసబబుగావుంది దానికి సంబంధించిన అమెండుమెంటు త్వరలోనే తీసుకురావలయునని ఉద్దేశం వుంది.

ఇంకొక విషయం వుంది. నిన్న గౌరవనభ్యులు గోవిందరావుగారు రెండు హిందీ పాఠ్యపుస్తకాలు—ఒకదాని మూల్యం 70 పైసలు, మరొకదాని మూల్యం 75 పైసలు అని వున్నవని యిందులో జరిగిన దేమిటి? ఏమైనా తక్కురించడం జరిగిందా? అవినీతి, గూడు పురాణీ, బ్లాకు మార్కెట్ జరిగిందా? అనే భావం వ్యంగ్యంగా తీసుకోచ్చారు నేను దానిని గూర్చి తెలుసుకోవడానికి ప్రయత్నించాను. అందులో రెండు అంకెలు వున్నమాట యధార్థమే. దాని పల్ల వారికాభ్రాంతివచ్చింది. దానిని దృష్టిలో పెట్టుకుని యిందులో ఏమైనా యాంటిసోషల్ ఎలిమెంట్ ప్రవేశించిందా అనే ఉద్దేశంతో చెప్పారు.

శ్రీ కె. గోవిందరావు — మంత్రి గారిని విచారణ చేయమనిచెప్పాను. అందులో మోటివ్ ఏమీ లేదు

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — మంచి జరగాలనే మోటివ్. అందులో తప్పేమీలేదు టెండర్ సిస్టమ్ పై కొన్ని పుస్తకాలు బయట ముద్రణ చేయ

స్తున్నాం. దీనిని జ్యోతిప్రెస్ అనేచోట అమ్మవేశారు. 75 పైసలు అని మూల్యం వేయమంటే వారు పొరబాటున 70 పైసలు అని వేశారు, మన అధారిటీస్ దానిని చూశారు చూచిన తరువాత, దానిని సరిదిద్దడం జరిగింది. ఎన్ని పుస్తకాలలో అయితే పొరబాటుగా వేశాలో వాటిలో నల్లసిరాతో కొట్టి వేసి 75 పైసలు అని వేశారు. తక్కిన పుస్తకాలు 75 పైసలు అని వేశారు. ఇది యీ మూడు పుస్తకాలలో వుండే స్వవహారం

Sri K. Govinda Rao — How many such books are there on which 75 paise has been printed ?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — మొత్తం అయిదు వేల పుస్తకాలు. కొంతలో పొరపాటు తెలిసింది. తరువాత రెండవది, 5 వేల పుస్తకాలు వారి దగ్గర నుంచి తీసుకున్నాము. అట్టలు, పేపరు మనం యిస్తాము. ఒక్క ముద్రణ మాత్రమే వారు చేస్తారు ముద్రణచేసినందుకు వారికి డబ్బు యిస్తాము. 5 వేలు పుస్తకాలు కూడ 75 పైసలకు మన డిపోజిట్ ద్వారా అమ్మాము తప్ప, వారు అమ్మడానికి అధికారం లేదు. వారు అందులో ఏమైనా చేయడానికి అవకాశం వుందా అనేమాట నేను కూడ తెలుసుకున్నాను. దానికి ఏమీ లేదు. ఇది ఇందులో జరిగిన పొరపాటు అని మనవి చేస్తూ తమరు ఒకసారి యీ పుస్తకాలను స్క్రూటిని చేయనలసిందిగా తమకు నివేదిస్తున్నాను

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఎక్కువ ధర అయితే గవర్నమెంటు ధర అని తక్కువ ధర అయితే బజార్ ధర అని అనుకోమంటారా? 75 పైసలు అని వేశారు ఏమిటి అంటే అదే కరెక్టు అంటున్నారు.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — బజారుకు వెళ్ళినవాటిమీద 75 పైసలు అని వేయలేదు.

శ్రీ కె. గోవిందరావు — నాదగ్గర రెండు పుస్తకాలు కూడా వున్నాయి. 75 నయాపైసలు వేసిన పుస్తకం, 70 నయాపైసలు వేసిన పుస్తకం—రెండూ కూడ ఒక బుక్ సెల్లరు దగ్గర నుంచి—అనకాపల్లి నుంచి వాకు వచ్చాయి. మార్కెటులోకి వెళ్ళలేదు అంటే ఎట్లా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— వాకు వచ్చిన వృత్తాంతం అది.

శ్రీ జి. శ్రీనివాసరావు :— అందువల్లనే సభ్యులు యిచ్చిన కంప్లయింట్ జాగ్రత్తగా వినాలి. వారు రెండు పుస్తకాలు చూపించారు. అ రెండూ బుక్ సెల్లరు నుంచి వచ్చాయని, కొట్టేసి 75 అని వేసిన పుస్తకం కాదని. 70 అట్లాగే వుంది. ఇతర చోట్లకు కూడ అనకాపల్లి పోయినట్లే పోయి వుంటాయి. కనీసం అనకాపల్లిలో అయినా 70 నయాపైసలు వేసినవి, 75 నయాపైసలు వేసినవి రెండూ కూడ బుక్ సెల్లరు దగ్గర వున్నాయి దట్ యాజ్ ఎ ఫాక్ట్. కాబట్టి కొట్టేసి 75 చేశామనేది సత్యదూరం.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు.— అంతలోనే సత్యదూరం కాదు మీరిలా కంక్లూజన్స్ కు వస్తారు? There are so many missing links

శ్రీ కె. గోవిందరావు.— మేము కంక్లూజన్స్ కు రాలేదు కాని, వారు కూడ రావద్దని మా కోరిక. ఒక పూరికే వెళ్లిందో, రెండు పూర్ణకే వెళ్లిందో, రాష్ట్రమంతా అందరి బుక్ సెల్లర్స్ కూడా పంపించారో— వారు నిజమో కాదో విచారించాలని మనవి చేస్తున్నాను

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి — అంతలోనే కంక్లూజన్ అంటున్నారు. మా కంక్లూజన్ ఫాక్స్ మీద ఆధారపడింది. వారి కంక్లూజన్ ఫాక్స్ మీద ఆధారపడింది కాదు

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — నేను అదే చెప్పాను వారు మళ్లా ఏదో చెబుతున్నారు కనుక మళ్లా విచారణ చేస్తాను.

Mr. Speaker.— Please conduct a further enquiry on the information given

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి — మళ్లా చెప్పడం కాదు. గోవిందరావుగారు రెండు పుస్తకాలు చూపించి బుక్ సెల్లర్స్ నుంచి వచ్చాయి, ఒకటి 70 పైసలు అని, రెండవది 75 పైసలు అని వుంది అంటే 70 కొట్టేసి 75 పేజీలము అంటున్నారు. That is not a fact.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు.— అధ్యక్షా! వారిని కూడ నేను చెప్పేది జర్నల్ చేసుకోమని కోరుతున్నాను. 70 నయాపైసలది ఒక పుస్తకం వుంది 70 కొట్టేసి 75 వేసినది ఒక పుస్తకం వుంది 75 అచ్చువేసినది ఇంకొక పుస్తకం వుంది ఇదెట్లా జరిగిందంటే 70 అని కొన్ని అచ్చువేసిన తరువాత పొరపాటు దిద్ది 75 అని చేశారు. ఆ పొరపాటు దిద్దినది మొదలు తక్కినవాటికి 75 అని ప్రింట్ చేశారు. మొట్టొకటి 70 అని వేసినవి మిగిలిపోయివుండాలి మొదటి 70 పైసలది తరువాత కర్వనులేని 75 నయాపైసలది చూపిస్తున్నారు వీటి మధ్య యింకొక పుస్తకం వుంది అని నేను చూపిస్తున్నాను కదా. నేను ఏమీ గారడి చేయలేదు

Sri K. Govinda Rao — With due respect to him, Sir, he must conduct an enquiry as to what happened actually in this whole matter Kindly see that proper enquiry is made

Mr Speaker.—He has promised to conduct a further enquiry.

Sri T. Nagi Reddy — He has not yet promised, Sir He heard you.

మిస్టర్ స్పీకర్ — గోవిందరావుగారు చెప్పిన తరువాత మళ్లా విచారిస్తానని వారు చెప్పారు.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— 70 నయాపైసల పుస్తకం కూడ బజారుకు వెళ్లి ఒకరికి 70కి యింకొకరికి 75కి అమ్మడం జరిగిందా అనే విషయం ఎంక్వయరీ చేయిస్తాను. తరువాత, గ్రంథాలయం ఉద్యమం గురించి కూడ యీ సంవత్సరం

వుండే ప్రావిజనులో వీలయినంతవరకు కావలసిన అభివృద్ధి సాధించడానికి ప్రయత్నం చేస్తాను అని మనవి చేస్తున్నాను. బిడ్డలకు ప్రాథమిక విద్యలో ఒకటవ తరగతినుంచి మూడవ తరగతికి వచ్చేటప్పటికి ఐడిపోయారని చెప్పడములో సోషియో—ఎకనామిక్ ఫ్యాక్టర్స్ పున్నాయని చెప్పడములో ఒక పూట అన్నం పెట్టితే అట్రాక్ష్టును వుంటుందేమో అనే భావంతో చేతిలో వుండే సహాయం కొంచెము చేస్తున్నాము. మనం పేపరు యివ్వడంవల్ల వచ్చే డబ్బు తీసుకువెళ్లి యిస్తున్నాము కేర్ ప్రోగ్రాములో వచ్చే మిల్క్ యిస్తున్నాము. ఏదీ ఏమైనప్పటికీ దేశంలో వుండే దారిద్ర్యాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకోవాల్సి దేశంలో అన్ని విధాలా వెనకబడిన ఏజెన్సీ ప్రాంతాలు, మెట్ట ప్రాంతాలు వున్నాయి. వెనకబడ్డ జాతులు వున్నాయి. వీరందరిని కూడ ప్రత్యేకమైన దృష్టితో, అందరితోపాటు వారికి కూడ సమానమైన అవకాశం—రాజ్యాంగం యిస్తున్న అవకాశం వారుగూడ ఉపయోగించుకునే స్థితి తేవడానికి గట్టిగా కృషి చేస్తానని మనవి చేస్తున్నాను. గౌరవ సభ్యులు పలువురు అమూల్యమైన సలహాలు యిచ్చారు. సుదీర్ఘమైన చర్చ చేసి యీ పద్దు పట్ల ఎంతో ఆసక్తి, శ్రద్ధ చూపించినందుకు వారికి కూడ ధన్యవాదాలు చెబుతూ, ఏ విధమైన కోతకూడ లేకుండా యీ పద్దును అంగీకరిస్తారనుకుంటున్నాను. వర్క్ లోడ్ టీచర్సుకు పెంచినందువల్ల నిరుద్యోగం వస్తుందనేమాట ఒకరిద్దరు గౌరవసభ్యులు చెప్పారు. ఇది కూడ నేను ఆలోచన చేశాను. ఇది నేను ప్రభుత్వముగా—చేయదగినది కాదు. ఇది యూనివర్సిటీకి సంబంధించినది కాదు. ఉస్మానియా యూనివర్సిటీలో 18 గంటలు పనిచేయాలని నియమం వుంది. ఆ స్థాయికి తక్కిన యూనివర్సిటీలు కూడ వచ్చేటట్లు చేశారు. దీనివల్ల రిట్రైంచిమెంటు రాదు. ఏ సబ్జెక్టు చెప్పేవారు ఆ సబ్జెక్టులో యింకొక గంట ఎక్కువ చెబుతారు తప్ప 4 మంది వున్నచోట ముగ్గురే వుంటారు. నాలుగవవారు పోవాలిచేసి లేదు అలాగే పొందవలసిన అవసరం లేదు ప్రస్తుత ఆర్థిక పరిస్థితుల దృష్ట్యా మనకు వుండే వనరులన్నీ కూడ ప్రతి దమ్మిడికూడ సద్వినియోగం చేయాలనే వుద్దేశంతో, ఉన్నదాంట్లో విద్యకు కావలసిన ప్రాముఖ్యతనిచ్చి, చేస్తున్నాము కాబట్టి గౌరవ సభ్యులు తమ కోత తీర్మానాలను విరమించుకొని యీ పద్దును ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించాలని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

Sri G. Siviah :—The hon. Minister has not touched about the subject of integration of directorates at all.

Mr. Speaker .—It is not possible for hon. Minister to answer .

Sri B. Ratnasabhapathi :—On a point of order sir. నేను ఒక పాయింటు రైయిట్ చేశాను. అప్పుడు తమరు లేరు. స్పీచ్ లెన్స్ లో 25 మార్కులు మానిప్యులేట్ చేసి తెచ్చుకుంటున్నారు. యూన్యూవర్స్ ఎగ్జామినేషన్స్ లో మార్కులు తేకుండానే పాస్ చేస్తున్నారు అని చెప్పాను అది అపోహ అని మంత్రిగారు చెప్పారు. నేను ఫాక్ట్స్ అండ్ ఫిగర్స్ తో అది అపోహ అని రుజువు చేయండి అని అడిగాను. వారు అపోహ, అపోహ అని తప్పించు

కున్నారు. అప్పుడు నేను పాయింట్‌గా అడిగాను ఇప్పుడు వారు ఫాక్ట్స్ ఫిగర్స్ ఇచ్చి చెప్పవలసిన ధర్మం వుంది. మీరు చెప్పించాలని కోరుతున్నాను.

Mr Speaker — What point of order ?

Sri B Ratnasabhapathy — He has made a sweeping statement On what basis has he made that sweeping statement ?

Mr Speaker — It is not a point of order.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— వారు చేసినది కూడా జనరలై జేషనే, 25 కు 28 వేసుకున్నారు అని చెప్పడం .

Sri B. Ratnasabhapathy — I stick to that that I have not made that statement. Let him produce facts and prove that my statement is not correct

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— వారు ఒక విధానం చెడ్డది అని చెప్పడానికి అతిశయోక్తిగా చెప్పారు తప్ప ప్రత్యేకించి ఫలాన విషయంలో యీ బిడ్డకు అర్హత లేక పోయినా సరే 25 కి 28 మార్కులు ఎట్లా వచ్చాయనేది నాకు కేసు మేక్ ఆఫుట్ చేయాలి కాని—వారు ఎంత జనరలుగా చెప్పారో నేను కూడా అంత వేగ్ గా చెప్పాను అంతే తప్ప, వారివట్ల మరొక అభిప్రాయం నాకు లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ బి రత్నసభాపతి :—వ్యక్తిగత సంబంధాల గురించి కాదు. నేను చేసిన స్టేటుమెంటు ఫాక్ట్స్ మీద బేస్ అయివుంది. ఎవ్వరూ డిస్ట్యూబ్ చేయడానికి లేదు. నాది అపోహ అని వారు చెప్పినప్పుడు he must also produce facts and say that my statement is not based on facts. This is a point not only concerning us but many people.

Mr. Speaker —Has the hon Minister got the material to show that what the member has said is not correct?

శ్రీ టి. రాఘవులు :—వారు నాకు ఏమీ material ఇవ్వలేదు. 25 మార్కులకు 28 అందరూ వేయించుకున్నారంటే అందరూ వేయించుకోలేదని చెప్పాను.

శ్రీ టి నాగిరెడ్డి :—వారికి ఉన్నంతమంది సెక్రటరీలు మాకు కూడా ఉంటే దండిగా facts, figures తెచ్చిపెట్టేవారము. Actual demand పైన functioning of the administration పైన మేము చెప్పిన తరువాత can't you find out.

శ్రీ బి రత్నసభాపతి :—Fail అయినవారున్నారు, పాసైనవారున్నారు. Final examination లో తక్కువ వచ్చి slip test లో ఎక్కువ మార్కులు వచ్చి fail అయిన వారెంతమంది ఉన్నారు, slip test లో marks ఎక్కువ వేయించుకుని final examination లో కూడా పాసైన వారెంతమంది ఉన్నారు—ఆ విషయాలు చల్ల తెలుస్తుందికదా !

Voting of Demands for Grants

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—Higher Secondary examination కు కూర్చున్న వారిలో class marks వల్ల fail అయినారా. public examination marks వల్ల fail అయినారా—ఈ break up కాలంలే ఎంత time పడుతుందో అలోచించండి, వారు ఏమీ అవసరం లేకుండా generalisation చెప్పవచ్చును అన్నమాట. మేముచెబితే sweeping remarks, 25 మార్కులకు 23 వేయించు కున్నారని చెప్పారు, అట్లాకుదురదు, అటువంటిది లేదు అని చెప్పాను.

Mr. Speaker :—I am so sorry I would not allow any body to put supplementaries. It is for him to take it in any sense he wants Cut motions Nos 216 and 217 are before the House.

Sri K. Govinda Rao :—Supposing we raise certain important matters here.

Mr. Speaker —I would only make an appeal to all the Members to realise my difficulty If I allow one Member and do not allow other Members, the other Members may feel aggrieved. That is one thing If I go on allowing other members, they can imagine how much time it will take.

Sri K. Govinda Rao —I fully agree with what you have said.

Mr. Speaker —If I allow one Member, I have to allow all Members If I do not allow anybody, I do not allow anybody.

Sri C. V. K. Rao :—You have already allowed some Members.

Mr. Speaker —No. I did not allow anybody

Sri C. V. K. Rao —With due respect to you, Sir, I would like to have a clarification from the hon. Minister that he must enlighten the House on the Training Scheme wherein we have nearly 22 Institutions Out of this there are 12 Institutions wherein nearly 9 lakhs of rupees of material and machinery have been kept idle Particularly where education is there in order to provide employment training and livelihood for men and women, this kind of mishappening in this thing is not fair I hope, the Hon'ble Minister will assure this House that such things will not happen and he will enquire into the whole matter.

శ్రీ పులివెందులూ శాస్త్రి శాయి :—నేను చెండు డైరక్ట్ రేట్ల విషయమై ప్రశ్నించాను, దాని విషయమై సమాధానం కావాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య — Attendance ను బట్టి ఉపాధ్యాయుని నియమిస్తామని ఒక రూలు తీసుకువచ్చారు, దానివల్ల చాలామంది retrench అయే పరిస్థితి ఉన్నది, ప్రభుత్వం దీని విషయమై ఎట్లా అలోచించినది ఉపన్యాసంలో లేదు. పాత రివెన్యూను వారిని కొత్త రివెన్యూలో చేర్చుకుంటారు అన్నారు. 12th class fail అయినవారి విషయమై చాలామంది ఉత్తరాలు వ్రాసారు. తొందరలో జవాబులు తెలుపాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణమూర్తి :—College text books availableగా లేవు, కాలేజీ అడ్మినిస్ట్రేషన్ ఇంతవరకు ప్రారంభం కాలేదు, ఇది major issue, ఆంధ్ర పరియా నుంచి వచ్చిన కుటుంబాలవారున్నారు. వారి పిల్లలకు సర్టిఫికేట్ల పిష యంతో 12 సంవత్సరాలుగా ఇక్కడ ఉంటున్నారు కనుక పది సంవత్సరాలు అక్కడ ఉండడానికి లేదు, 15 సంవత్సరాలుగా ఇక్కడ ఉన్నట్లు లేదు, ఈ విధంగా కాలేజీలలో చేరడానికి అవకాశం లేకుండా ఉంది, దీనిపై immediate గా ఏమైనా మంత్రిగారు చెబుతారా?

శ్రీ కె. బుచ్చిరాయుడు :—ప్రొఫెసర్లు విద్యార్థులు ప్రభుత్వం వారు పెట్టిన పుస్తకాలు కాకుండా guides అని questions and answers అని చదువుతున్నారు, అసలు originals చదవడమే మాని వేస్తున్నారు, దీనివల్ల విద్యార్థుల standard తగ్గిపోతుంది కాబట్టి guides నిషేధిస్తారా?

ఒక గౌరవ సభ్యుడు :—తిరుపతి Oriental College లో పోయిన సంవత్సరం 500 మందికి ఇచ్చారు, ఈ సంవత్సరం 200 మందికే ఇచ్చారు, 500 మందికి ఇచ్చేట్లు సహాయం చేయాలని కోరుతున్నాను. Text Books ఇచ్చేటప్పుడు కడపలో ఒక dealer కు ఇచ్చారు, జిల్లా లోనట పోతే చిన్న వ్యాపారస్తులకు books అందడం లేదు Books release ఛేయడంలో serial గా డెస్పాచ్గా despatch చేయడానికి ఉత్తరువులు ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :—Higher Secondary Multipurpose పరీక్షలో పాస్ అయిన తక్కువ మార్కులు రావడం వల్ల professional courses చదువడానికి విభిన్నత ఎక్కువ మార్కులు తెచ్చుకోవడానికి సురక్షితంగా జీవకాశం ఉన్నదా లేదా? లోగడ 1947 G.O. ప్రకారం లేదు, దానిని సవరించే ఉద్దేశం ఉన్నదా? కాలేజీలలో చేరే రోజులు కాబట్టి గృహ విచేషాను.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—హిందీలో ఇన్ని మార్కులు రావాలని పరీక్షలకు ముందే చెబితే బాగుంటుంది. Valuation అయిన తరువాత చెప్పడంవల్ల ఒక్క మార్కు తగ్గి కూడా fail అవుతున్నారు.

శ్రీ కె. మునుస్వామి :—అధ్యక్షా! బర్ని కంట్రోలు ప్రారంభించక పూర్వము టీచరు కోషంటు 56 ఉంటే చాలునని అర్థమవు ఉన్నాయి బర్ని కంట్రోలు వచ్చింది సర్వేయ అవుతుందని ప్రచారం చేస్తున్నప్పుడు యిప్పుడు 90 టీచరు కోషంటు కావాలని పబ్లిష్ చేశారు దానిని తగ్గించి 20 మందికి చేసి టటువంటి అవకాశం యేమయిందో ఉందా?

శ్రీ شیطان الدین اویسی (جاریہ) :—مشن اسکولس کے تعلیمی ہے جو اپنی تقریر میں کہا تھا۔ دوسرے بہلک اور اردو کلاسز میں بھی اس کے جواب دیں۔

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—అధ్యక్షా! శ్రీ ఒ.వై.శివారు నిన్న వర్జుకు పాఠశాలలను గురించి ప్రస్తావన చేశారు. వారి భాష నాకు తెలియదు. వేళ్లు

Voting of Demands for Grants

అర్థంచేసుకున్నది పొరపాటు అవవచ్చు. వారు చెప్పింది యేమిటంటే వల్లికు పాఠశాలలో ప్రజలవగ్గర డొకేషన్లు అడుగుతూ పీడిస్తున్నారనేటటువంటి మాటవారు అభిప్రాయపడుతున్నట్లుగా చెప్పారు కాని యీ రోజున ఆ పాఠశాలలో అడ్మిషను కావాలని యెంతోమంది తల్లిదండ్రులు తహతహలాడుతూ అనేకమంది వారికి సీట్లు కావాలని బాధపడుతున్న విషయం కూడా ఉంది అక్కడ మన పాఠశాలల కంటే కొంచెం యెక్కువ క్రిథ్ చూపిస్తున్నారని, అక్కడ విద్య కొంచెం ఉన్నత స్థాయిలో ఉందని, యెక్కువమంది విద్యార్థులు పుత్తీర్లు అవుతున్నారని డబ్బు యెక్కువ ఖర్చు అయినా అక్కడికి వెళ్ళడం జరుగుతున్నది తప్పమరొకటి కాదు. వల్లికు స్కూల్స్ కి మనం గ్రాంటీస్ యెయిడు క్రింద వారు యేమీ తీసుకొవడం లేదనే సంగతి మనవి చేస్తున్నాను. తరువాత కొన్ని ప్రాంతాలలో ఉర్దూ స్కూల్స్ కు కొంచెం చిన్న చూపు చూస్తున్నారు. ద్వైష బుద్ధితో చూస్తున్నారనే భావం చెప్పారు అది న్యాయం కాదు. ఉర్దూవల్ల మరొక భాష వల్లగాని ఆటవంటి భావం యేమీలేదు చిన్న చూపు చూడవలసిన పని యీ ప్రభుత్వానికి లేదు. మంచిది కాదు దయచేసి గౌరవ సభ్యులు ఆ భావాన్ని విడిచిపెట్టాలని మనవిచేస్తున్నాను తరువాత శ్రీమతి ఈశ్వరీబాయి గారు డైరెక్టరేటు జైవర్కేషను గురించి చెప్పారు. నిన్న చెప్పారు. అనేక ప్రశ్నలు వచ్చాయి. ప్రభుత్వ సమాధానం నేను మనవి చేసుకున్నాను ఈ ఒక రోజులోనే ఒక నిమిషంలోనే గడిగడికీ మనస్సు మారుతుందని అడుగుతున్నారేమో నాకు తెలియడం లేదు కొంచెం తొందరగా మార్పుకుంటే తుగ్గక్కు అంటున్నారు. అధ్యక్షా! ఈ సమావేశంలోనే యీ విషయం ప్రస్తావన జరిగింది కొంచెం ఆలోచించిన మీదట యీ నిర్ణయం జరిగిందని మనవిచేశాను పదే పదే చాలమంది చెప్పారు ప్రభుత్వ పక్షం నుంచి చెప్పారు. యీ పొదుపు ట్రైములో, డబ్బు లేని ట్రైములో యెందుకు ఆలోచించకూడదు అనేటటువంటి మాట న్యాయంకానే కనపడేటట్లు చెబుతూనే ఉన్నారు. మనం యంతకుముందు పని, వ్యవహారం యివన్నీ యేవేటి ఆలోచనలున్నాయో దీనివెనుక అన్ని ఆలోచనలు చేరి నిర్ణయం జరిగిందని కూడా వారికి మనవి చేస్తున్నాను. గోపాలకృష్ణయ్యగారు పాఠ్యగ్రంథాలు కళాశాలల విషయంలో చెప్పారు. కళాశాల విషయంలో మనం అంతవరకు వెళ్ళలేదు. స్కూలు ఫైనలు పాఠ్యగ్రంథాలు యూనివర్సిటీవారు చేస్తున్నారు. వేను యిటీవలన కొంచెం దానిలో బుక్స్ యిబ్బండ్లును గురించి స్కూలు ఫైనలు టేక్స్టు బుక్స్ విషయంలో కూడా యదివరకు మనవి చేశాను 12 వ క్లాసుకు సంబంధించినటువంటి యింగ్లిషు పాఠ్యగ్రంథము బెంగుళూరులో ఉన్నటువంటివారు అచ్చుచేస్తున్నారు. వారు లిపి మాన్యుస్క్రిప్టు తయారుచేస్తున్నారు, ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఇంగ్లిషు, బెంగుళూరు. అయితే వారు ఇంతవరకు మాన్యుస్క్రిప్టు సకాలంలో యివ్వలేని కారణం చేత కొంచెం యిది ఆలస్యం అయినది. అది మాత్రం నేను మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — కాలేజీ అడ్మిషన్లు టైము క్లోజ్ అవుతున్నది. హైదరాబాదులో ఉన్నటువంటివారి 10 సంవత్సరాలు, 15 సంవత్సరాల విషయం చెప్పలేదు.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — అది మా దృష్టికి వచ్చింది శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు చెప్పినటువంటి విషయం యిక్కడ కళాశాలలో యేనైనా చేరాలంటే 15 సంవత్సరాలు ఉన్నట్లుగా నేటివిటీ సర్టిఫికేటు కావాలంటున్నారు. అక్కడ 12 సంవత్సరాలు లేవని కొట్టేస్తున్నారు. 12 లేనివాడు 15 చాలనివాడు యీ రెండింటికి చెడిన రేవడి అయిపోతున్నాడు, వాడి విషయం యేమిటన్నాడు నాకు స్నేహితులు చెప్పారు ఎగ్జామినేషన్ చేయాలని, వెంటనే చర్య తీసుకొనాలని నేను సుమారు వారం రోజులైనది స్నేహితుడు చెప్పేవరకు నాకు తెలియదు. శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు చెప్పినది యదార్థం. 12 సంవత్సరాలకు తక్కువ ఉన్నప్పుడు అక్కడరాదు. ఇక్కడ 15 సంవత్సరాలకు తక్కువ ఉన్నది కనుక రెండువిధాల నష్టం అవుతుంది. ఆ కేసులు తప్పని సరిగా చాలా హార్డుషిప్స్ ఉన్నాయి. అది యెగ్జామినేషన్ చేసి యే రూలుక్రింద వస్తారో రూల్స్ తొందరగా చేయాలని అడుగుతున్నాను

Mr Speaker — How many points has he answered ? I am not finding fault with the Minister. It is not possible for him to answer all the points. He tries to answer as many points as he can. It is not possible for the Minister or anybody for that matter Mr Muniswamy was asking one thing

ముందుగా యిన్ని మార్కులు రావాలని చెప్పకుండా ఉన్నారన్నారు

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు — వారు లాయరు కూడా. అడిగినది చాలా సబబుగా ఉంది యదార్థం యేమిటంటే ప్రతివారికి పాసుకావడానికి యిన్ని మార్కులు రావాలని చెప్పిఉంచాము. అలా చెప్పకపోవడం అన్యాయము అవుతుంది. హైకోర్టుకు పోతే రద్దయిపోతుంది. తరువాత ఒక యిబ్బంది యిక్కడ వచ్చింది. మామూలుగా మనకు కొంచెం మాడరేషను సిస్టం యిన్స్టిట్యూషన్ల ఉంది దుర్గదృష్టవశాత్తు ఒక మార్కులో పోయినటువంటి కేసు ఉంటే అటువంటి హార్డుషిప్స్ యేమిటని అడిగితే చెప్పగలను. అంతేగాని పాసుమార్కులు ఎన్ని మార్కులు రావాలో ముందుగా చెప్పకుండా తీసివేయడం జరగలేదు. అట్లాజరిగితే నాచురలు జస్టిసుకు విరుద్ధము. ఒప్పుకోరు. సహించరు అదిమాత్రం న్యాయం కాదు.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు — నేను విచారించాను. లేదని చెప్పారు. అట్లా ఉంటే తమరు హాసుముందు చెబితే, స్పీకరుగారి ముందుచెడితే చూస్తుంటాము.

Mr Speaker —The question is :

To reduce the allotment of Rs 34,06,26,000 for Education by Rs. 116

In as much as the Osmania University prescribed a rule that no person who has not passed the matric examination at the first chance; there by depriving the bulk of the pupils from college education.

To reduce the allotment of Rs 34,06,26,000 for Education by Rs. 100

ఆంధ్రప్రదేశ్ అగ్రికల్చరల్ యూనివర్సిటీ ఉద్యోగులందరినీ క్రమబద్ధం చేసి సమానముగా చూడనందుకుగాను ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను

The Cut motions were negatived.

Mr Speaker —The question is

To reduce the allotment of Rs. 34,06,26,000 for Education by Rs 100

to criticise the Government for not raising the pay scales of the teachers.

The Cut motion was declared negatived.

SRI K Ramanatham Pressed for division and the House then divided

Ayes - 44 Noes-95 Neutrals . Nil-

The Cut motion was negatived.

Mr. Speaker —The questions is .

To reduce the allotment of Rs 34,06,26,000 for Education by Rs. 100

to criticise the Government for not establishing a polytechnic at Kaikalur, in Krishna District, because of the area is very backward in all respects.

To reduce the allotment of Rs 34,06,26,000 for Education by Rs. 100

to urge upon the Government to change the present examination system in the Schools.

To reduce the allotment of Rs 34,06,26,000 for Education by Rs 100

to urge upon the Government to issue certificates to all the VII form failed students to the effect that they have passed S. S. L C examination so as to enable them to prosecute their studies in colleges

The Cut motions were negatived.

126. 15th July, 1967.

Annual Financial Statement (Budget)
for 1967-68
Voting of Demands for Grants.

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs 34,06,26,000 for Education by
Rs 100

to urge upon the Government to abolish English teaching in Elementary schools, in view of the Cabinet decision to introduce Telugu as medium of instruction in Colleges.

The Cut motion was declared negatived.

Sri K Ramanatham pressed for the division and the House then divided.

Ayes—43 Noes—94 Neutrals—Nil

The Cut motion was negatived

Mr Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 34,06,26,000 for Education by
Rs 100

Failure of the Government to provide full equipment to High Schools in the State.

To reduce the allotment of Rs. 34,06,26,000 for Education by
Rs. 100

to urge upon the Government to provide free education to all students upto S. S. L. C or 7 th Form in Schools.

The Cut motions were negatived.

Mr Speaker :—The question is

To reduce the allotment of Rs 34,06,26,000 for Education by
Rs. 100

For subjecting the young boys to the rigours of experimentation in educational system causing heavy mental taxation to the young boys and girls

The Cut motion was declared negatived.

Sri Ramanatham pressed for the division and the House then divided.

Ayes—44 Noes—94 Neutrals—Nil.

The Cut motion was negatived

Mr. Speaker :—The question is:

To reduce the allotment of Rs. 34,06,26,000 for Education by
Rs. 100

for the failure of the State Government in opening a polytechnic in Karimnagar District despite repeated promises by the State Government since the last decade.

To reduce the allotment of Rs 34,06,26,000 for Education by
Rs 100

for the failure of the Government in seeing to the fact that teachers for the respective subjects are allotted to each and every school with a view to give good education to the students

To reduce the allotment of Rs. 34,06,26,000 for Education by
Rs. 100

for effecting the transfers of teachers out of consideration not related to the quality of education and the needs of the schools concerned.

To reduce the allotment of Rs 34,06,26,000 for Education by
Rs. 100

for the failure of the Education department in conducting the regular inspection of schools with a view to improve the academic and administrative position of the schools.

To reduce the allotment of Rs 34,06,26,000 for Education by
Rs. 100

free education పేరుతో పాఠశాలలో విద్యార్థుల వద్ద అనవసర ఫీజులు వసూలు చేస్తున్నారు. యీ రీత్యా ప్రీ ఎడ్యుకేషన్ అచరణలో తేదనే చెప్పాలి. ఇందుకు అతికష్ట చర్యలు తీసుకోవలెను.

The Cut motions were negatived.

Mr Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 34,06,26,000 for Education by
Rs. 100

విద్యాలయంలో డైరెక్టర్లు గతంలో కంటే అదనంగా మెలిపేయారు. అన్ని రద్దుచేసి ఒకే డైరెక్టర్లు క్రింద నడిపించాలి. యిందుకు చర్యలు లేవని దురనిరసనగా.

The Cut motion was declared negatived.

Sri T. Nagi Reddy pressed for division and the House then divided.

Ayes—44 Noes—94 Neutrals— Nil

The Cut motion was negatived.

Mr Speaker —The question is :

To reduce the allotment of Rs. 34,06,26,000 for Education by
Rs 100

ప్రస్తుతం విద్యా పరిమాణం దిగజారిపోయినది. విద్యా పంపిణీయందు ప్రభుత్వం వారు శ్రద్ధ వహించుట లేదు.

To reduce the allotment of Rs. 34,06,26,000 for Education by
Rs 100

ఇప్పటికి మాతృభాషలో బోధనా పద్ధతి అన్ని అంశముల్లో ప్రవేశపెట్టు
కుండా త్రిభాషా విధానాన్ని కొనసాగిస్తూ, బాలశాలికల, యువతీయువకుల
మనోవికాసానికి బదులు, ఉన్నమతిని పోగొడుతున్న ప్రభుత్వ విధానానికి నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs 34,06,26,000 for Education by
Rs. 100

to criticise the Government for not constructing High School
building at Puttur, Chittoor Dist

To reduce the allotment of Rs 34,06,26,000 for Education by
Rs 100

to criticise the Government for not considering to sanction
money for the High School Buildings at Vadamalpet, Sorakayapet,
Kattakirda, Venkatapuram Kuppambadur, Vedurkuppam, Sreeranga-
rajapuram, Kattirapalli and Taduku in Puttur Tq. Chittoor Dt

To reduce the allotment of Rs 34,06,26,000 for Education
by Rs. 100

to criticise the Government to open a High School at Pachika-
pallem and Nallavengavapalli in Puttur Taluk, Chittoor Dist.

To reduce the allotment of Rs. 34,06,26,000 for Education by
Rs 100

to criticise the Government for not opening a Teachers' Training
College and a Law College at Tirupati

To reduce the allotment of Rs 34,06,26,000 for Education by
Rs 100

to criticise the Government for not properly supplying scienti-
fic materials for laboratories, furniture, and adequate staff to the
High Schools in Puttur Taluk in Chittoor Dist

The Cut motions were negatived

Mr. Speaker —The question is

"To reduce the allotment of Rs. 34,06,26,000 for Education by
Rs 100

to criticise the Education department for not opening one ele-
mentary school for each village or Hamlet when there are 25 school
going aged children in general in the State, and Puttur Taluk in Chi-
toor District in particular.

Sri K. Ramanatham Pressed for division and the House
then divided.

Ayes—45, Noes—95, Neutrals—1

The Cut motion was negatived.

Mr Speaker —The question is :

To reduce the allotment of Rs 34,06,26,000 for Education by
Rs 100

to criticise the Government for not issuing certificates to the candidates of Cinema Operators' Examination'

The Cut motion was negatived.

Mr Speaker —The question is :

"To reduce the allotment of Rs 34,06,26,000 for Education by
Rs. 100

to criticise the Government for not implementing Telugu as medium of instruction

The Cut motion was declared negatived.

Sri K Ramanatham Pressed for the division and the House then divided

Ayes—45, Noes—94, Neutrals—Nil.

The Cut motion was negatived

Mr Speaker —The question is :

To reduce the allotment of Rs 34,06,26,000 for Education by
Rs 100

to criticise the Government for not giving selection grade for teachers frequently.

To reduce the allotment of Rs 34,06,26,000 for Education by
Rs 100

to criticise the Government for not implementing Kotari Commission's recommendations in the Dept

To reduce the allotment of Rs. 34,06,26,000 for Education by
Rs 100

to criticise the Government for not raising the scales of pay for teachers in the Department.

To reduce the allotment of Rs. 34,06,26,000 for Education by
Rs. 100

to criticise the Government for not opening I T I at Gullumpet, Nellore Dist.

To reduce the allotment of Rs. 34,06,26,000 for Education by
Rs 100

to criticise the Government for not opening Teachers' Training School at Sathyavedu, Chittoor District.

To reduce the allotment of Rs 34,06,26,000 for Education by
Rs 100

Government failed to provide adequate funds to Tarlupadu and Tallur Samithis in Nellore Dist to open Upper Primary Schools, even on contribution basis by the Villagers.

To reduce the allotment of Rs 34,06,26,000 for Education by
Rs. 100

to criticise the Government in not keeping up the standard in education and in not furnishing institutions for necessary Technical Education.

To reduce the allotment of Rs. 34,06,26,000 for Education by
Rs 100

To criticise the Government for not providing residential quarters to teachers in the villages.

To reduce the allotment of Rs 34,06,26,000 for Education by
Rs. 100

To criticise the Government for not giving promotions on merit basis in the Department.

The cut motions were negatived

Mr Speaker —The question is :

To reduce the allotment of Rs. 34,06,26,000 for Education by
Rs 100

విద్యాశాఖలో 10 శాతం కోత విచక్షణారహితంగా అమలు జరుపుతున్నారు. యీ రీత్యా 15 వేల ఉపాధ్యాయులు రిటైర్మెంట్ మెంటుకు గురవుతున్నారు. విద్యా శాఖామాత్యులు రిటైర్మెంట్ తాత్కాలికంగా ఆపు చేసామంటారు. ఆచరణలో అనేక చోట్ల తొలగించారు యిందుకు నిరసనగా.

The Cut motion was declared negatived

Sri T Nagi Reddy pressed for division and the House then divided.

Ayes—45, Noes—94, Neutrals—Nil.

The Cut motion was negatived

Mr Speaker .—The question is

To reduce the allotment of Rs 34,06,26,000 for Education by
Rs 100

To urge upon the Government to abolish the slip test examination system in Schools

The Cut motion was negatived.

Mr. Speaker I shall now put the main demand to vote, The question is :

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 34,06,26,000 under Demand No. XVII—Education,”

The motion was adopted.

Annual Financial Statement (Budget)
for 1967-68 :
Voting of Demands for Grants.

15th July, 1967. 131

Demand No XVIII — Medical— Rs 11,63,50,000

Demand No XIX — Public Health — Rs 6,11,20,800

Sri P V Narasimha Rao —Sir, I beg to move That the Government be granted a sum not exceeding Rs 11,63,50,000 under Demand No. XVIII — Medical, and

That the Government be granted a sum not exceeding Rs 6,11,20,800 under Demand No. XIX — Public Health.

Mr Speaker —Motion moved.

Sri A. Madhava Rao — Sir, I beg to move

To reduce the allotment of Rs, 11,63,50,000 for Medical by
Rs. 116

(i) Since the Government Hospitals are not efficiently run catering the needs of poor people or any public as a matter of fact.

(ii) Since there is no proper supply of medicine to Hospitals.

To reduce the allotment of Rs 11,63,50,000 for Medical by
Rs 116

As much as the Government did not supply food to inpatients in Yerragadda T. B Hospital during some days in the months of June, 1967

To reduce the allotment of Rs 11,63,50,000 for Medical by
Rs 116

Since the policy of Government in regard to appointment of G. C. E. M. Doctors Grouping them as A & B being illusory.

Mr. Speaker — Cut motions moved

Sri B. Niranjana Rao.— Sir, I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 11,63,50,000 for Medical by
Rs 100

అందువల్ల, సమితి కేంద్రస్థానమైనప్పటికీ, అచట ఉన్న అప్పత్రిని అభివృద్ధి చేయడానికి పుటయేకాక ప కాలంలో మందులు సరఫరా చేయనందుకు ప్రభుత్వమును గురించి విమర్శించుచున్నాను.

To reduce the allotment of Rs 11,63,50,000 for Medical by
100

Failed to upgrade the taluk headquarters Hospital Kaiklur with twenty beds as this is only Government Hospital in Kaikalur Taluk (Krishna District)

Note on Demands Noes. XVIII and XIX Printed as Appendix.

132 15th July, 1967. Annual Financial Statement (Budget)
for 1967-68.
Voting of Demands for Grants.

To reduce the allotment of Rs. 11,63,50,000 for Medical by
Rs. 100

కృష్ణ జిల్లా కేంద్రమైన బందరు పట్టణంలో మెడికల్ కాలేజీ స్థాపించుటకు
ప్రయత్నించినందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను.

Mr Speaker - Cut motions moved

Sri S Jagannadham - Sir, I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 11,63,50,000 for Medical by
Rs 100

Because the Government has not taken care to see that services
of Assistants civil surgeons have been regularised even after long
service.

To reduce the allotment of Rs. 11,63,50,000 for Medical by
Rs 100

Failure on the part of the Government to take steps to check
the pilferage of medicines and other materials from Hospitals.

To reduce the allotment of Rs 11,63,50,000 for Medical by
Rs 100

To urge upon the Government to abolish the system of private
practice by Doctors working in Hospitals.

To reduce the allotment of Rs. 11,63,50,000 for Medical by
Rs. 100

As the Government failed to provide free Medical aid in rural
areas by opening more hospitals

To reduce the allotment of Rs 11,63,50,000 for Medical by
Rs. 100

As the Government could not provide employment to Medical
people who have come out of the colleges after completing M B.B S.
course

Mr. Speaker - Cut motions moved.

Sri G Sivaiah - Sir, I beg to move

To reduce the allotment of Rs- 11,63,50,000 for Medical by
Rs 100

For not upgrading Government Hospital at Puttur Town
(Chittoor District) and not providing beds in the Hospital.

To reduce the allotment of Rs. 11,63,50,000 for Medical by
Rs 100

For not posting a lady doctor for family Planning at Puttur
Town (Chittoor District)

To reduce the allotment of Rs. 11,63,50,000 for Medical by
Rs. 100.

Annual Financial Statement (Budget) 15th July, 1967. 133
for 1977-78 :
Voting of Demands for Grants.

To criticise the Government for not posting a Medical Officer at Kuppambadur Hospital in Puttur Taluq, Chittoor District

To reduce the allotment of Rs 11,63,50,000 for Medical by
Rs 100

To criticise the Government for not constructing the wards and not posting a lady doctor at Government Hospital, Puttur (Chittoor District)

To reduce the allotment of Rs 11,63,50,000 for Medical by
Rs 100

To criticise the Government for not supplying sufficient medicines to the Hospitals at Puttur, Nagan, Karvetinoggeram, Kuppambad, Kammappalli, in Puttur Taluk (Chittoor District)

To reduce the allotment of Rs 11,63,50,000 for Medical by
Rs 100

To criticise the Government for not constructing isolation sheds at Pathur and Nagan Hospitals in Puttur Taluk (Chittoor District)

To reduce the allotment of Rs 11,63,50,000 for Medical by
Rs. 100.

To criticise the Government for not establishing a filarea Clinic at Puttur and a Skin clinic at Badur in Puttur Taluk. (Chittoor District).

To reduce the allotment of Rs 11,63,50,000 for Medical by
Rs. 100

To criticise the Government for not opening Medical clinic at Pochikapallem, Vadamakpet, Ramachandrapuram villages in Puttur Taluk (Chittoor District)

Mr. Speaker.—Cut motions moved.

Sri Ch. Rajeshvara Rao.—Sir, I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 11,63,50,000 for Medical by
Rs. 100

For the failure of the Government in checking corruption that is being practiced in the hospitals causing hardship to the poor patients

To reduce the allotment of Rs. 11,63,50,000 for Medical by
Rs 100

For issuing administrative orders to the Hospitals to effect 10% cut even in the amounts provided for the special diet and costly medicine for the patients

Mr Speaker —Cut motions moved

Sri T. C. Rajan :—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 11,63,50,000 for Medical by
Rs. 100

No allotments are provided for construction of operation theatre, in Dharmavaram Hospital, though it was thought of by the Government long back

Mr. Speaker —Cut motion moved.

Sri C. V. K. Rao —Sir, I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 11,63,50,000 for Medical by
Rs. 100

To urge the Government that medical Graduates in Government service be given all free facilities with required allowance for specialisation in post graduate degrees and the salaries of employees in medical services be enhanced.

Mr. Speaker —Cut motion moved

Sri R. Mahananda —Sir, I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 11,63,50,000 for Medical by
Rs. 100

Government failed to sanction S R A Dispensaries in the Samithi areas, even though the Special Officer Indian Medicine Department recommended some one year back, in Nellore District to provide facilities to the rural masses of Darsi and Podili Taluks

To reduce the allotment of Rs. 11,63,50,000 for Medical by
Rs. 100

Government failed to sanction adequate funds for purchase of medicines and providing atleast ten beds in the Government Hospital at Darsi Nellore District

To reduce the allotment of Rs. 11,63,50,000 for Medical by
Rs. 100

Government failed to provide medical facilities to Devokonda Rs. Village in Darsi Taluk by starting an Allopathic Dispensary at Devokonda even though the public offered a free rent building.

(2) Government failed to provide adequate funds to all the P. H. C. in the Samithis towards purchase of funds

Mr. Speaker —Cut motions moved.

Sri C. Vengaliah —Sir, I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 11,63,50,000 for Medical by
Rs. 100

To criticise the Government in not supplying required medicines in the hospitals, in not providing sufficient bed strength in T. A. Hospitals at Kurnool.

Mr. Speaker.—Cut motion moved

Sri P. Seshavatharam —Sir, I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 11,63,50,000 for Medical by
Rs. 100

Voting of Demands for Grants

ఆస్పత్రులలో పేద ప్రజలకు సరియైన వైద్య సౌకర్యము జరుగుటలేదు.
కొన్ని ఆస్పత్రులలో మందులు ఉండుటలేదు

Mr Speaker - Cut motion moved

Sri K. Ramanatham - Sir, I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 6,11,20,800 for Public Health
by Rs. 100

మచిలీపట్నం పురపాలక సంఘములో జనాభా పెరుగుచున్నందునను,
దినదినమునకు అనారోగ్యకరమైన మురుగు కాలువలను డ్రిన్ జాగా మార్చవలదు
లకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను.

Mr Speaker Cut motion moved

Sri C. V. K. Rao - Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 6,11,20,800 for Public Health
by Rs. 100

That protected drinking water be supplied in all towns and
villages so far not facilitated

Mr Speaker - Cut motion moved.

Sri Ch. Rajeshwara Rao - Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 6,11,20,800 for Public Health
by Rs. 100

For the failure of the Government in taking preventive mea-
sures against the spreading of Filaria disease in Karimnagar District.

Mr Speaker - Cut motion moved.

Sri R. Mahananda - Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 6,11,20,800 for Public Health
by Rs. 100

Government failed to start Maternity and Child Welfare Cen-
tres in backward areas like Darsi Taluk in Nellore District, even
though there were proposals from the Tarlapadru and Talluk Sami-
thies in Nellore District to bear half cost of these centres.

Mr Speaker - Cut motion moved.

Sri G. Sivaiah - Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 6,11,20,800 for Public Health
by Rs. 100.

To criticise the Government for not taking proper steps to
eradicate the mosquitoes breeding centres at Puttur Town.

To reduce the allotment of Rs. 6,11,20,800 for Public Health
by Rs. 100

To criticise the Government for not sanctioning the drinking water schemes for Puttur and Karveti Nagaram villages in Puttur Taluq (Chittoor District)

Mr Speaker —Cut motions moved

Sri P. Seshavatharam —Sir I beg to move .

To reduce the allotment of Rs 6,11,20,800 for Public Health
Rs 100
by

ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రములలో మందులు వుండవు ప్రజలను
భార్యతగా డాక్టరు పరీక్ష చేయరు

Mr. Speaker —Cut motion moved

శ్రీ పి వి. నరసింహారావు — అధ్యక్షా ! ఎల్లుండి దీనిని continue చేస్తే, reply కి సాయంత్రం ఏమైన కూర్చుంటే జాగుంటుందేమో ! ఇప్పుడు ఒక అరగంట మాత్రమే టైము వుంది.

Sri T. Nagi Reddy —That is why, Sir, it is necessary that we should continue on Monday evening also so that we may be able to complete the Demand Otherwise we will not be able to do it

Sri P. V. Narasimha Rao —The concluding speech and reply may be in the evening of Mondoy

Sri T. Nagi Reddy :—Yes

Mr. Speaker :—We will have to sit from 5 p m to 7-30 p. m. because at 4 p m. there is a Select Committee

Sri P. V. Narasimha Rao —Can we take the voting on the next day, Sir,

Mr Speaker —Yes

శ్రీ టి. వాగిరెడ్డి :— మనకు ఒకరోజు తక్కువ అవుతున్నది.

Mr. Speaker — If you all agree, we can as well sit to day evening.

Sri T. Nagi Reddy —Oh, Yes Sir.

Sri P. V. Narasimha Rao —I have to go to Nagarjunasagar and I have got a function, Sir

శ్రీ టి. వాగిరెడ్డి :— ఏదో ఒకదినం సాయంత్రం కూర్చుని adjust చేసుకోవచ్చు Monday B. A. C లో మాట్లాడుకొని adjust చేసుకోవచ్చు.

శ్రీ మేనకా స్పీకర్ :—నోమవారం 11 గంటలకు B. A. C లో నిర్ణయం చేసుకోవడాము Strictly speaking, we have to take up the other Demand also, to-day.

Sri P. V. Narasimha Rao —I want some time to get departmental information as the hon' Members would be raising local

శ్రీ ఆర్. మహానంద — అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన ఆరోగ్య శాఖా మాతృలు ప్రవేశపెట్టిన ఈ డిమాండును మనరాష్ట్రంలో ఇప్పుడున్న ప్రత్యేకమైన పరిస్థితులను ప్రజల ఆరోగ్య వసతులను, గమనంలో పెట్టుకొంటే బలపర్చలేకుండా వున్నామని మనవి చేస్తున్నాను. గ్రామాలలో 70,80% మంది కాపురాలు చేస్తూవున్నప్పుడు వారికి సరైన మందుల వసతులు లేకపోవడం వల్ల వారిని వదిలి పెడుతున్నాము, ప్రభుత్వంలో వుండే పెద్దలు పెద్ద పెద్ద పట్టణాలకు ఇస్తున్న ప్రాధాన్యత గ్రామాలకు ఇవ్వడంలేదని మనవి చేస్తున్నాను. దేశం యొక్క ఆర్థిక పురోభివృద్ధి ప్రజల ఆరోగ్యంమీద ఆధారపడి వుందని మంత్రులు చెప్పారు ఆరోగ్యమే మహాభాగ్యమని అందరకూ తెలుసు. అయినా మనం ఆరోగ్యానికి తగిన ప్రాధాన్యత ఇవ్వటం లేదు అని అందరూ ఒప్పుకొంటున్నారు రాష్ట్రంలో వుండే ఉద్యోగుల కొరతను తీర్చటానికి ప్రాధాన్యం ఇచ్చాముకాని కాలేజీలో ఎక్కువమంది డాక్టర్లు తయారు చేయటానికి, ప్రజల వసతులకు చాలా తక్కువమొత్తం ఖర్చు పెట్టామని గవర్నమెంటు ఒప్పుకొంటున్నది. ఈ ప్రణాళిక మొదటి సంవత్సరంలో శిశు ఆరోగ్యానికి సంబంధించి ప్రాధాన్యత ఇస్తామని చెప్పారు వివరాలు చూస్తే ఎంతవరకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చినది తెలుస్తుంది వచ్చే చిక్కు ఏమిటంటే ఎలోపతి వైద్యానికి ఇస్తున్న ప్రాధాన్యత తరతరాలనుండి వస్తున్న ఆయుర్వేదానికి ఇవ్వడంలేదు ఈ వాటికి గ్రామాలలో ఆయుర్వేద వైద్యులు, దానికి సంబంధించిన నాటువైద్యులే సంరక్షణ బాధ్యత వహిస్తున్నారు కాని ప్రభుత్వం హాస్పిటల్స్ ద్వారా ప్రజల ఆరోగ్యాన్ని కాపాడడానికి సరైన సదుపాయాలు కల్పించటంలేదని యిదార్థంగా తెలుస్తున్నది. ఇక, హాస్పిటల్స్ సంఖ్య చూస్తే 20,30 వేల బనాభాకు ఆరో ఒకటో హాస్పిటల్స్ వున్నాయి సమీతులలో 70 వేల బనాభావుంటే అక్కడ పబ్లిక్ హెల్త్ సెంటర్ ఏర్పాటు చేశారు. అది 20, 30 మైళ్ళ రేడియస్ లో వుండే ప్రజల అవసరాలను చూడలేదు. ప్రమాతికి సంబంధించిన సదుపాయములు అసలు లేవు. 70,80 మైళ్ళ దూరంలో వుండే జిల్లా హాస్పిటల్ కు వెళ్ళాలి మధ్యలో ఎన్ని ప్రాంతాలు పోతున్నాయో ప్రభుత్వం గమనించాలి. ఆయుర్వేద వైద్యం దేశంలో ప్రసస్థమైన గౌరవం సంపాదించుకొన్నది. సులభమైన పద్ధతిలో మందులు తయారుచేసే శత్రువులైన పరిస్థితిలో వుండేది. అప్పియ్యవాడు, వైద్యుడు లేని గ్రామంలో వుండకూడదనే పద్ధతి వుంది అనాడు వైద్యుని, అంటోతును, అల్లుడిని ప్రత్యేక ప్లాంలో చూసేవారు. వారికి ఎక్కడా ఆశ్చర్యం లేదు వారికి ఘోషా పద్ధతి లేదు, కులతత్వంలేదు, పాచ్చుతగ్గుల బేధం లేదు. ఇప్పుడు అలాంటి పద్ధతి లేదని మనవి చేస్తున్నాను మా దర్శి తాలూకాలో బోదనంపాడు అనే గ్రామం వుంది అక్కడ వాడివైద్యంలో నిపుణులైన డాక్టర్లు ఒకరు వున్నారు. వారిని వారి బావమరిది ఎగతాళి చేయటానికిగాను లోపల దున్నపోతును కట్టి దానిలో గుంటువులను పెట్టి బయటకు ఆ పుల్లను తెచ్చి బావా ఈ మనిషికి జబ్బు వస్తావ్ అని అడిగితే ఆయనదీనికి పచ్చగడ్డికావాలి, మడితె కావాలి అని చెప్పారు. అప్పుడు పుల్లలు వారు అందుకే వారికి పుల్ల వంతులుగారనే పేరువచ్చింది. అంత చిన్నదికాదు వారి వైపునాన్ని, గొప్పతనాన్ని ప్రభుత్వం గమనించలేదు

అలోపతివద్దని నేను చెప్పటం లేదు. కాని మనం ఆ మందులను, ఆవై ద్యాన్ని గమనించలేదు. అంగశేసేస్థితిలో వున్నామా? అటువంటి పరిస్థితిలో వాటినికూడ మనం అందుకోవాలి. వీటికి ప్రాధాన్యత ఇచ్చి గ్రామాలలో సప్లయ చేయించాలి. గత సంవత్సరం ఇండియన్ మెడిసిన్ ద్వారా 70 మందికి గ్రాంటు ఇచ్చారు. గ్రామాలలో ఆయుర్వేద హాస్పిటల్స్ను ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేయటానికి ప్రయత్నించాలి. 65-66 సంవత్సరంలో 160 ప్రపోజల్స్ ఇండియన్ మెడిసిన్ ఒప్పుకొని, గవర్నమెంటు ఒప్పుకొని ఫైనాన్స్ డిపార్టుమెంటు దగ్గరకు వచ్చే పరికి అడ్డపుల్ల పడింది వాటికి రెండు సంవత్సరాల నుండి అంతూ పొంతూ లేదు. మేము ఎంత పెంచాలో అంతే పెంచామని గవర్నమెంటు చెబుతున్నది ప్రభుత్వం లెక్కల ప్రకారం ఆయుర్వేద ఆసుపత్రులు 440 ఉన్నాయి. మొత్తం 1850 ఉన్నాయి. జనాభా ప్రకారం ఇన్ని వేల మందికి ఒక్కొక్క ఆసుపత్రి వుంది. ఆరోగ్యానికి విద్యకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. తరువాత విద్యుచ్ఛక్తి మొదలైన వాటికి ప్రాధాన్యం ఇవ్వాలి. ఈ నాడు గ్రామాలకు పోయి చూస్తే ఆరోగ్య పరిస్థితులు ఎలా వున్నాయో తెలుస్తుంది. వంచాయతీ సమితుల ద్వారా 70 వేల జనాభాకు ఒక P. H. C. పెట్టారు. దానికి 5 వేల రూపాయలు ఇస్తున్నారు. అక్కడ నీళ్ళు కలిపి ఇస్తున్నారని ఒక కంప్లెంటు ఉంది. మందు అనేది ఇవ్వడం లేదు. బీద వాళ్ళకు ధనవంతులకు ఒకే వర్గతన గాక, ధనవంతులకు ఊరికే medical advice ఇవ్వండి. చిట్టి వ్రాసి మందు కొనుక్కోమనండి బీదలకు సరియైన మందులు ఇచ్చే పద్ధతులు చూడండి. సరియైన హాంగులు వున్న ఆసుపత్రులు అన్ని గ్రామాలలో పెట్టడం సాధ్యం కాదు కాబట్టి, కనీసం S S L C ప్యాసయిన వారికి 6 నెలలు బ్రయినింగు ఇచ్చి, చిన్నచిన్న రోగులకు మందులు ఇచ్చే పద్ధతులు చేయడం మంచిది. పెన్సిలిన్ అని పేరు చెప్పడానికి రాకపోయినా, డాక్టర్ దగ్గర కంప్లెంట్ గా వున్నవాడు ఇవ్వమని గ్రామాలలో వైద్యం చేస్తున్నారు. అందుచేత ఒక ఆరు నెలలు బ్రయినింగు ఇచ్చి గ్రామాలకు పంపితే బాగుంటుంది చిన్న చిన్న వాటికి కడుపునొప్పి, తలనొప్పి మొదలైన వాటికి వారు మందులు ఇవ్వగలరు. కొన్ని ఆయుర్వేద మందులు ఇప్పించండి. వాళ్ళు చేస్తారు చిన్న వాటికి P. H. C. కి పోనక్కర లేదు

రెండు ఎకరాల స్థలం ఇస్తే P. H. C. పెడతామని అంటున్నారు. ఆసుపత్రులు ఏర్పాటుచేయాలంటే డొనేషన్లు తీసుకోవచ్చు. మనం డ్రామాలు, నేపాథు నేని ప్రతిష్టించవచ్చు. మా P. H. C. కి పోలేదు అనే డ్రామా

ఇక Medical and Public Health Percentage చూద్దాం. 1956-57 లో 283.7 ఉంటే Per capita Expenditure 0.78 ఉంది. 1960-61 లో 755.3 ఉంటే Per capita 2.10 ఉంది. 1966-67 లో 1462.8 ఉంటే Per capita 3.89 ఉంది 1956 లో 283.77 ఖర్చుపెట్టారు. 67 లో 1462 ఖర్చు పెట్టారు. Per capita 0.78 నుంచి 3.89 కు పెరిగింది. చాల వంతోషమే. ఇక మరణాలు పుట్టుకలు 1960 లో 7.03 మరణాలు, పుట్టుకలు 15.94. 1964 లో మరణాలు 7.44 ఉంటే, పుట్టుకలు 15.94 ఉంది రోగాలు చూడండి 1963 లో కలరా వల్ల 1492 మంది చనిపోయారు 1964 లో 7989 మంది చనిపోయారు మొత్తం పెర్సెంటేజీ 7.88. మనుషికం వల్ల 1963 లో 47,784 చనిపోయారు. మలేరియావల్ల 4977 మంది 1963 లో చని పోయారు. 1964 లో 6229 చనిపోయారు. దాని percentage 2.25. జ్వరాలవల్ల 82,915 మంది చనిపోయారు. 1964 లో 87,828 మంది చని పోయారు. ఇవన్నీ నేను ఎందుకు చెప్పవలసి వచ్చిందంటే, మూడు ప్రణాళికలు పూర్తి అయి, నాలుగవ ప్రణాళిక ప్రారంభించినా, చావులు తీసుకుంటే, ఇంకా ఎక్కువగానే ఉన్నాయి ఇతర రాష్ట్రాలతో పోల్చి చూస్తే మన రాష్ట్రం చాలా అధోగతుంగా ఉంది.

4. Beds strength 548 మ పెంచామని అన్నారు. తాలూకా ఆరుపత్రం లతో జాన్యు గ్గానులు తేలి పరిస్థితులు ఉన్నాయి. దర్శి తాలూకా ఆరుపత్రం 4 రెడ్డింగ్లకు పైగా అయింది వై కవుల లేదు. కుళ్ళరమైన పరిస్థితులలో ఉంది

కనీసం ఒక వద్దతిలో ఉంచేటట్లు అయినా చూడాలి. వెనుక బడిన ప్రాంతాలలో కనీసం ఐదు వరుపులు అయినా ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను.

మంచినీటి సదుపాయం ఉంది ఇది ప్రభుత్వ కనీస కర్తవ్యం. మంచి నీళ్లు అయినా సప్లయ్ చేయకపోతే ఎట్లా ప్రజలు బ్రతుకుతారు? ప్రభుత్వ కనీస బాధ్యతగా గుర్తించి మంచినీటి సౌకర్యం కలిగించాలని కోరుతున్నాను

కుష్టురోగుల సంఖ్య నానాటిక పెరిగి పోతున్నది, అలాగే బోధాత్మక వారి సంఖ్య కూడా పెరిగిపోతున్నది. వీరిని ఎక్కడ పడితే అక్కడ స్వేచ్ఛగా, విచ్చలవిడిగా తిరుగుకుండా, ఒకే చోట పెట్టే ఏర్పాటు చేయండి రామకృష్ణమిషన్ లాంటి మిషను ప్రోత్సహించి, అవసరమైతే వారికి గ్రాంట్లు ఇచ్చి, వారి ద్వారా వీరికే ఉపయోగపడేటట్లు చేయండి

T B సుపత్రులు ఉన్నాయి అందులో డాక్టర్లు closed case, open case అని అనడం కంటే వారికి నిజమైన సౌకర్యాలు కలుగజేయాలని కోరుతున్నాను. మా గ్రామంలో ఒకరికి. టి. బి వచ్చింది ఆయన మదనపల్లి వెళ్లి 4, 5 వేలు ఖర్చు పెట్టారు. ఈ లోపున అతని భార్య, భర్తకు టి. బి. వచ్చిందని వదలివేసింది ఉన్న ఆస్తిని ఖర్చుపెట్టుకొని cure చేసుకొని బయటకు వచ్చిన తరువాత diet observation చేయలేక మంచి ఆహారం తినలేక మరల skeleton అయిపోయాడు ఇటువంటి ప్రమాదకరమైన జబ్బుల విషయంలో ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను లేకపోతే ఈ కంటేజియస్ గ్రామాలకు అంతకు ప్రాకుతుందని మనవి చేస్తూదీనిపై ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. వీటికి ఎక్కువగా కేటాయించాలని కోరుతున్నాను నెల్లూరులో శ్రీరామచంద్రన్ అనే వారు పని చేస్తున్నారు. వారు ప్రజలమన్ననలను పొందారు ఇటీవల వారికి ట్రాన్స్ ఫర్ చేశారు administrative కారణాలు అని అవచ్చు. ఏ డాక్టరునైనా వారి మీద complaints లేనప్పుడు, వారు ప్రజలలో మంచిని సంపాదించున్నప్పుడు, అటువంటి వారిని Transfer చెయ్యడం వల్ల కొన్ని చిక్కులు వస్తాయి డా.యన్. వీరభద్రరావుగారు అమలాపురంలో ఆయన మీద Complaints వస్తే case పెట్టి 1966 లో Suspend చేశారు. ఆయన ఒక మంత్రిగారి అల్లుడుట కూడా, అని అంటున్నారు ఆయన ఎందుకు చెప్పటం పంచాయితీ రాజ్ కాఖా మాత్యుల వారి అల్లుడుట ఆయనకు మరల అక్కడతేలేకారట ఏదో కులం అవిధంగా ప్రాతిపదిక మీద బరగకూడదు. వైద్యుడు, అంబోతు, అల్లుడు వీరి

ముగ్గురిని గొప్పగా చూడాలి ఎవరైనా కష్టాలు వుండే ప్రజలు చెప్పకోవాలి మీరు వినాలి, కానీ అటువంటిది ఏమీ లేకుండానే ఈ Transfers జరుగుతున్నాయి Employees State Insurance hospitals చాలా అవు స రం. అన్ని చోట్లా అటువంటివి ఏర్పాటు చెయ్యడం అవుసరం నెల్లూరు జిల్లాలో రావూరుమైకా labour welfare కొలకు కొంత percentage ని royalty ని వసూలు చేసి ఆస్పత్రి నెలకొల్పి నడుపుతున్నారు. మన గవర్నమెంటు లక్షలు లక్షలు ఖర్చు పెడుతోంది గాని labour కొలకు ఏమీ ఖర్చు పెడుతోంది కర్నూలు జిల్లాలో రాయవీరం, తుమ్మల చెరువు గ్రామాలలో ఎన్నో పరికర కంపెనీలు వున్నాయి, 6, 7 వేల పరికర కార్మికులు వని చేస్తున్నారు కనీసం వారికి Sheds కూడా లేవు. అంత దౌర్భాగ్యస్థితి అక్కడ వుంది. చాలా తక్కువకు లీజుకుతీసుకుని, కార్మికులకు ఎటువంటి సౌకర్యాలు కల్పించడంలేదు నెలకు యింత చొప్పున వసూలు చేస్తున్నారేగానీ వారి నిమిత్తం ఖర్చుపెట్టేది ఏమీ లేదు. Labour welfare కి వసూలు చేసిన 18 లక్షలు ఖర్చు పెట్టాలని రావూరులో, కలెక్టరుగారిని కోరడం జరిగింది ఇది ఎట్లా వుందంటే “నేను నీ కంట్లో వేలు పెడుతాను, నీవు నా నోట్లో వేలు పెట్టు అన్నట్లుంది.” వారికి ఆరోగ్య వసతులు కల్పించడానికి ప్రభుత్వం Industries Department తో కలిసి పని చెయ్యడానికి ఏర్పాటు చేసుకొని, ఆవిధంగా డబ్బు వసూలు చేస్తే బాగుంటుందని, ఈ విషయం ఆలోచించమని మనవి చేస్తున్నాను. Family Planning — 1921 నుంచి Births తీసుకుంటే 1000 కి 31-2 వున్నాయి. (ప్రపంచంలో) భారత దేశంలో 46-4; 1941 లో 34-7 వున్నాయి. భారత దేశంలో 45-2, 1961 లో 39-7 వున్నాయి భారత దేశంలో 41-0; 1961లో 37-3 వున్నాయి. భారత దేశంలో 32-6 వున్నాయి పెరుగుతూవస్తోంది. ఇట్లం పెరుగుతూవస్తూవుంటే ఆహార ధాన్యాలను ఎక్కడి నుంచి తెస్తాం దానికి సాధన మార్గం ఆలోచించాలి మనం నడిచేతిరుతెన్నులు చూస్తే చాలా నిరుపయోగంగా వున్నాయి. Health Visitor ను పంపిస్తాము. వాళ్ళు గ్రామాలకు వెళ్ళితే ప్రజలు ఎగతాళి చేస్తారు వాళ్ళ మాటలను వినరు, వాళ్ళనేచూస్తున్నారు నేను 8 సంవత్సరాలు సమితి ప్రెసిడెంటుగా వని చేశాను. దానివల్ల ప్రభుత్వానికి ఫలితాలు రావడంలేదు. ప్రచార సాధనాలుగా ఏహరిదాసులనో, స్వాములవారినిో ఉపయోగించుకోవడం మంచి, స్వాముల వారు చెపితే తప్పక ప్రజానీకం వింటుంది. అందువల్ల స్వాముల వారిని ముందు Convince చెయ్యండి. ఏదో పది మంధి mill పెట్టుకొని 200, 300 రూపాయలకు ఆశపడి తిరిగితే—అందులోనూ మొగుడు పదలి పెట్టిన

పిల్లలు వచ్చి గ్రామాలలో చెపితే ఎవరు వింటారు? అటువంటి వారితో ప్రచారం అంటే ప్రజలలో దూరూహ్యమైన భావన ఏర్పడుతోంది. ప్రచార సాధనలను పై వారిని ఉపయోగించాలని కోరుతున్నాను. ఈ లూపు కన్న ఏదో మాత్రం రూపంలో యిస్తే బాగుంటుందని నా సలహా, మలేరియా, స్మూల్ ఫామ్స్ Considerable కృషి చేస్తున్నారా అంటే కనవడదు రసీసం గోడ మీద వ్రాసే పద్ధతి అయితే కొంత కాకపోతే కొంత మెరుగు. Successful గా జరగాలంటే ఏ కొద్ది మంది Officers నో పెట్టి గట్టిగా కృషి చేయించాలి. D D T విషయంలో యిప్పుడు power రానురాను తగ్గిపోయింది. అందువల్ల నిష్ప్రయోజనంగా వుంది ప్రజలకు. దీని విషయం ఆలోచించాలి. కలరాకు మందులు తయారు చేస్తున్నాం అంటున్నారు పోయిన సంవత్సరం మా జిల్లాలో తీవ్రమైన కలరా సోకింది ఇచ్చట మందులు లేక గిండికి పంపవలసి వచ్చింది P H C లో మందులు లేవు. అందువల్ల P. H. C. కి Stocks Supply చెయ్యాలి. P H C. కి grants యివ్వాలి. లేకపోతే చిక్కులు వస్తాయి. Children welfare విషయంలో Centres పెట్టడం అంటున్నారు. 10 వేల జనాభాకు ఒకటైనా లేదు. ఈ సంవత్సరంలో అభివృద్ధి చెస్తాం అంటున్నారు కానీ లెక్కల బట్టి చూస్తే అవకాశం కనుపించడంలేదు సమితులకు, గ్రామపంచాయితీలకు free rent Buildings ను, మంచాలను, Nursing facilities ను ఎక్కువగా యివ్వాలి. వాటికి గాను ఎక్కువగా grants యివ్వాలి సమితులకు grants యిచ్చి నడిపించే పద్ధతి పెడితే బాగుంటుంది గానీ లేకపోతే ప్రజలకు అందుబాటులో లేవు. Maternity విషయంలోను పిల్లల సంక్షేమం విషయంలోను జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలని ఇతోధిక శ్రద్ధ తీసుకొని కృషి చెయ్యాలని మనవి చేస్తున్నాను. Stamps కు Registrar కు యివ్వడం కంటే Village Officers కు Teachers కు ఆ పని వప్పించడంవల్ల వారికి కొంత సహాయం చేసిన వారం బొత్తాము .. D.P.H. ని D. M. S. ను కలపాలనే ఆలోచన — D. P. H. లో పని చేసే వారు Seniority ని overlook చేసి D. M. S. వారికి యిస్తున్నట్లుగా కొన్ని Sections ద్వారా వినపస్తున్నాయి కాబట్టి నా మనవి ఏమిటంటే అలా కాకుండా సామర్థ్యం కలిగినటువంటి వారికి సర్వీసును బట్టి యివ్వాలని కోరుతున్నాను. పైవిషయాలకు ప్రాధాన్యం యివ్వాలని చెబుతూ కలవు తీసుకుంటున్నాను

The House then adjourned till Half-Past Eight of the clock on Monday the 17th July, 1968.

అనుబంధం

ఆరోగ్య, వైద్య శాఖలకు సంబంధించిన డిమాండ్లపై వివరణ, 1967-68.

వైద్యం

జాతి ఆర్థికాభివృద్ధి చాలావరకు ప్రజల ఆరోగ్యంపై ఆధారపడివుంటుంది. సమర్థవంతమైన ఆరోగ్య సేవలను ఏర్పాటుచేయాలంటే అవసరమయిన సిబ్బంది, ప్రత్యేక నిపుణుల సేవలు, ఆరోగ్య కేంద్రాలు మొదలైనవి వుండడం అవసరం. మనదేశంలో ప్రజల ఆరోగ్య స్థాయి తక్కువ అని గౌరవ సభ్యులకు తెలుసు. కనుకనే ఆరోగ్యాభివృద్ధికి సంబంధించిన ఏ కార్యక్రమంలోనైనా నిరోధకచికిత్సా రంగాలకు సమాన ప్రాధాన్యం యివ్వడం ఎంతైనా అవసరం. మొదటి మూడు పంచవర్ష ప్రణాళికలలో అర్హులైన వైద్య సిబ్బంది కొరతగా ఉన్నందున వైద్య విద్యకు అధిక ప్రాముఖ్యం యివ్వబడింది. పరిస్థితి ఇటీవల మెరుగుకావడం సంతోషకరమైన విషయం. జాతి ఆరోగ్య ప్రమాణాన్ని బాగా పెంపొందించి ఉన్నాడా పెరుగుదలను అరికట్టడం కోసం నాలుగవ ప్రణాళికలో శిశు ఆరోగ్యం పట్ల, కుటుంబ నియంత్రణపట్ల ప్రత్యేక శ్రద్ధవహించాలని నంకిల్పించబడింది.

వటిప్రమైన చికిత్సా సేవలను ఏర్పాటు చేయాలంటే తగినంత సిబ్బందితో అదనపు అనువృత్తి వసతులు, అధునిక సరంజామా, పరికరాలు, ఔషధాలు ఇతర అనువృత్తి సౌకర్యాలను పట్టణ, గ్రామీణ ప్రజలకు అందుబాటులో ఉండేట్లు ఏర్పాటు చేయడం అవసరం.

మన నాలుగవ పంచవర్ష ప్రణాళికను ఉన్నతాశయంతో రూపొందించు కొన్నాం. అందులో మన వైద్య సేవల అభివృద్ధికోసం రూ. 1800 అక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. కానీ అర్థిక పరిస్థితి క్లిష్టంగా ఉండడంవల్ల ఈ కేటాయింపు తగ్గిపోవచ్చు. కనుక తొలుత ప్రణాళికలో అమలుజరపదలచిన అనేక పథకాలను నాలుగూడ వేయవలసి వుంటుంది.

గత సంవత్సరం ప్రభుత్వం చేపట్టిన వైద్య, ఆరోగ్య కార్యక్రమాలలోని ముఖ్యాంశాలు క్రింది విధంగా ఉన్నాయి —

ఆస్పత్రులలో పడకల సంఖ్య :

1966-67 లో రాష్ట్రంలోగల జిల్లా, తాలూకా ఆస్పత్రులలో పడకల సంఖ్య పోల్చింపబడింది. అంద్ర ప్రాంతంలో పడకల సంఖ్య 471 పెరగగా తెలంగాణా ప్రాంతంలో పెరుగుదల 557.

వివరాలు క్రింద యివ్వబడ్డాయి :—

ఆస్పత్రుల పేరు	ఆంధ్ర ప్రాంతం	తెలంగాణ ప్రాంతం	మొత్తం
బోధన ఆస్పత్రులు	210	25	235
జిల్లా కేంద్ర ఆస్పత్రులు	100	203	303
తాలూకా కేంద్ర ఆస్పత్రులు	161	124	285
	—	—	—
మొత్తం	471	357	828
	—	—	—

జిల్లా ఆస్పత్రులలో నిపుణుల చికిత్సా సౌకర్యాల ఏర్పాటు :

రాష్ట్రంలోని జిల్లా, కేంద్ర ఆస్పత్రులు అన్నింటిలోనూ ప్రత్యేక నిపుణుల చికిత్సకు ఏర్పాటు చేయబడుతున్నాయి. ఇందుకోసం 9 జిల్లా ఆస్పత్రులలో 9 సివిల్ సర్జను సైపరిస్టు ఉద్యోగాలు అదనంగా సృష్టించబడ్డాయి. దీనితో యిప్పుడు 15 జిల్లాలు ఆస్పత్రులలో పూర్తి కాలపు సూపర్ సైంటిస్టులు వున్నారు. మిగతా 5 జిల్లా వైద్య కళాశాలలకు అనుబంధంగా బోధన ఆస్పత్రులు కలిగి వున్నాయి. రాష్ట్రంలోని జిల్లా వైద్యాధికారులు జిల్లా పరిపాలనపై తమ శక్తిని కేంద్రీకరించడానికి వీలుగా జిల్లా ఆస్పత్రి సూపర్ సైంటిస్టు హోదాలో నిర్వహించ వలసిన అదనపు విధులనుండి వారిని విముక్తుల్ని చేయడం జరిగింది. జిల్లా కేంద్ర ఆస్పత్రులలో నిపుణులు సేవ ఏర్పాటు చేయడం కోసం వివిధ ప్రత్యేక రంగాల్లో పట్టభద్రానంతర డిగ్రీ లేక డిప్లొమా కలిగివున్న సివిల్ అసిస్టెంట్ సర్జను నియమించాలన్న ప్రతిపాదన ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వున్నది. రాష్ట్రంలోని ప్రతి జిల్లాకు ఒకటి చొప్పున సివిల్ అసిస్టెంట్ సర్జన్ ఎని ప్లీట్సు ఉద్యోగాలు మంజూరు చేయబడ్డాయి.

వైద్య పరికరాలు :

1966-67 లో 35 ఎక్స్రే ప్లాంటులు కొన్ని రాష్ట్రంలోని కొన్ని జిల్లా, తాలూకా ఆస్పత్రులలో అమర్చడం జరిగింది. వాటిలో అదనపు సాంకేతిక సిబ్బంది అవసరమైవున్న 20 ప్లాంటుకు ఆ సిబ్బంది మంజూరు చేయబడింది.

సికిందరాబాదులోని గాంధీ ఆస్పత్రిలో అదనపు సిబ్బంది, సరంజామాను ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా కేంద్ర గర్భనిరోధక శాఖ ఏర్పాటు చేయబడింది.

విశాఖపట్టణంలోని కింగ్ జార్జి ఆస్పత్రిలో వైద్య రికార్డుల విభాగం ఒకటి ఏర్పాటు చేయబడింది

లేబరేటరీ వనతులు :

హైదరాబాదులోని నిరోధక వైద్య సంస్థలోగల కేంద్ర బ్లడ్ బ్యాంకుకు 1966-67లో అదనపు సిబ్బంది మంజూరు చేయబడింది.

కడప, శ్రీకాకుళం, సంగారెడ్డిలోగల జిల్లా కేంద్ర ఆస్పత్రులలో 3 జిల్లా జేబరేటరీలు ప్రారంభించబడ్డాయి.

ఖమ్మం, కరీంనగరులోగల జిల్లా కేంద్ర ఆస్పత్రులలో రెండు బ్లడ్ బ్యాంకులు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి.

స్పెషల్ క్లినిక్కులు :

1966-67 లో ఈ క్రింది క్లినిక్కులు ప్రారంభించబడ్డాయి :—

1. మహబూబ్ నగరు, నల్గొండ జిల్లా కేంద్ర ఆస్పత్రులలో రెండు నేత్ర చికిత్సాలయాలు.
2. నిజామాబాదు, ఖమ్మం జిల్లా కేంద్ర ఆస్పత్రులలో రెండు చెవి, ముక్కు, గొంతు చికిత్సాలయాలు,

పీడియాట్రిక్ సర్వీసులు :

1966-67 లో మచిలీపట్నం, ఏలూరు, చిత్తూరు, కడప, అనంతపురం, ఆదిలాబాదు జిల్లా కేంద్ర ఆస్పత్రులలోనూ, హైదరాబాదులోగల ప్రభుత్వ ఫీవర్ ఆసుపత్రిలోనూ ఏడు పీడియాట్రిక్ క్లినిక్కులు ప్రారంభించబడ్డాయి.

రాష్ట్ర స్థాయిలో పీడియాట్రిక్ కార్యక్రమాలను అమలు జరిపిస్తూ వాటిపై పర్యవేక్షణ వహించడంకోసం నిలోఫర్ ఆసుపత్రి మావర్నెంటు-ఉస్మానియా వైద్య కళాశాల పీడియాట్రిక్ స్రాఫెసర్ ను పార్టుమెంట్ డైరెక్టర్ పీడియాట్రిక్ ఆఫీసరుగా నియమించడం జరిగింది.

సుఖవ్యాధుల నివారణ :

సంగారెడ్డిలోగల జిల్లా కేంద్ర ఆస్పత్రిలో ఒక సుఖ వ్యాధుల చికిత్సాలయం ప్రారంభించబడింది.

కుష్టువ్యాధి నివారణ :

మన రాష్ట్రంలో కుష్టువ్యాధి సమస్య తీవ్రంగా ఉన్నది. ఒక్క మన రాష్ట్రంలోనే 5.2 లక్షల మంది అంటే దేశంలోగల కుష్టురోగుల మొత్తం సంఖ్యలో 5వ వంతు. లేదా ప్రపంచ కుష్టురోగుల సంఖ్యలో 19వ వంతు వున్నట్లు అంచనా వేయబడింది. ఈ సమస్య తీవ్రతదృష్ట్యానూ, వారివల్ల సమాజ ఆరోగ్యానికిగల ప్రమాదం దృష్ట్యాను 1966-67 లో రాష్ట్రంలో వ్యాధి తీవ్రంగా వున్న కోస్తా జిల్లాలలో 75 సర్వే, విద్య, చికిత్స కేంద్రాలు నెలకొల్పబడ్డాయి. ప్రజల సహకారంతో ఈ వ్యాధిని అరికట్టే నిమిత్తం “కుష్టువ్యాధి నివారణ సంఘం” పేరుతో ప్రతి సమితి బ్లాకులోను ఒక స్వచ్ఛంద సంస్థను ఏర్పాటుచేసి సంతూల చట్టంకింద రిజిస్టరుచేయించి కేంద్ర ప్రభుత్వం అందజేసే ద్రవ్య సహాయాన్ని వినియోగించుకోవలసిందని జిల్లా పరిషత్తుల ఆధ్యక్షులను కోరడం జరిగింది హిందూ కుష్టునివారణ సంఘం ఆంధ్రప్రదేశ్ కాళి కార్యకలాపాధిను

విస్తృతం చేయడంకోసం జిల్లా విభాగాలను చైతన్యవంతం చేయడం, సంఘం యొక్క వివిధ కార్యకలాపాలను పునర్వ్యవస్థీకరించడం జరుగుతుంది.

క్షయ నివారణ :

1966-67 లో నిజామాబాదు, కరీంనగరు, నల్గొండ, ఆదిలాబాదులలో గల నాలుగు జిల్లా క్షయ క్లినిక్కులను జిల్లా క్షయ నివారణ కేంద్రాలుగా స్థాయి పెంచడం జరిగింది. దీనితో జిల్లా క్షయ నివారణ కేంద్రాల సంఖ్య 14 కు పెరిగింది. రాష్ట్రంలోని మిగతా ఆరు జిల్లా క్షయ క్లినిక్కుల స్థాయి నాలుగవ ప్రణాళికలోని మిగతా సంవత్సరాలలో నిధుల లభ్యతనుబట్టి పెంచబడుతుంది.

సంచాలకుని కార్యాలయ స్థాయిలో క్షయ నివారణ కార్యక్రమాలపై కట్టుదిట్టమైన నియంత్రణ వహించి పరిపాలనా వ్యవహారాలను చూడటంకోసం వైద్య సేవల సహాయ సంచాలకుడు (క్షయనివారణ) అనే పూర్తికాలపు పదవిని సృష్టించాలని సంకల్పించబడింది.

1949 లో ఉద్యమం ఆరంభమైననాటినుంచి 1966 నవంబరు ఆఖరువరకు 3,05,82,985 మందిని పరీక్షించి, 1,21,45,148 మందికి టీకాలు వేయడం జరిగింది. గత ఆర్థిక సంవత్సరంలో 13,12,854 బి. సి జి. టీకాలు వేయబడ్డాయి.

దంత రక్షణ :

1966-67 లో ఈ క్రింది దంతచికిత్సాలయాలు మంజూరు చేయబడ్డాయి :

1. విజయవాడలోని ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలో దంతచికిత్సాలయం.
2. నంద్యాలలోని ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలో దంత చికిత్సాలయం.
3. వికారాబాదు ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలో దంత చికిత్సాలయం.

పై చికిత్సాలయాల్లో ఒక్కొక్కదానికి ఒక్కొక్కరు చొప్పున వేతనంపై డెరంటల్ అసిస్టెంట్ సర్జన్లను కూడా మంజూరు చేయడం జరిగింది.

సమాజాభివృద్ధి :

1966-67 లో 23 ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు ప్రారంభింపబడ్డాయి. మొత్తం 448 ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేయాలని సంకల్పించగా ప్రస్తుతం 388 కేంద్రాలు పనిచేస్తున్నాయి. ధన, స్థలాల రూపంలో ప్రజా విధానాలు అభివృద్ధిపర్చు మిగతా 60 జ్ఞాకుల్లోకూడా ఈ కేంద్రాలు ఏర్పాటు చేయబడుతున్నాయి.

బౌషధ నియంత్రణ వ్యవస్థ :

బౌషధ నియంత్రణ కార్యక్రమ అభివృద్ధి సౌలభ్యంకోసం ప్రస్తుతమున్న బౌషధ పరిశీలక పదవులన్నిటినీ గెజిటెడుగా అప్ గ్రేడు చేయడం జరిగింది. అయినప్పటికీ ఈ వ్యవస్థ సమర్థవంతంగా పని చేయాలంటే దీనిని మరింత పటిష్ఠం చేయడం అవసరం.

ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమా పథకం :

1966-67 లో ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమాసంస్థ వాటాతోసహా 20 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. కాని పొదుపు చర్యగా దానిని తర్వాత 18 లక్షలకు తగ్గించడం జరిగింది. 1967 మార్చి ఆఖరునాటికి రాష్ట్రంలో 58 పూర్తికాలపు ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమా వైద్యకాలాలు, రెండు పార్ట్ టైము ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమా వైద్యకాలాలు, రెండు ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమా ఆస్పత్రులు ఉన్నాయి. రాష్ట్రంలో 58 మంది ప్రత్యేక నిపుణులు నియమితులై వున్నారు. ప్రత్యేక పరీక్షకోసం, సలహాకోసం ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమా రోగులను వారివద్దకు పంపడం జరుగుతుంది.

1967-68 లో ప్రణాళికక్రింద 32 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమా సంస్థయొక్క 7/8 వాటాకూడా చేరివున్నది. ఆదిలాబాదు జిల్లా మంచుర్యాలలోనూ, ఖమ్మం జిల్లా పాల్వంచలోనూ, హైదరాబాదు జిల్లా గోల్కొండలోనూ, విశాఖపట్నం జిల్లా కొత్తవలసలోనూ, నెల్లూరు జిల్లా పడుగుపాడులోనూ, కర్నూలు జిల్లా ఎమ్మిగనూరులోనూ, చిత్తూరు జిల్లా తిరుపతిలోనూ క్రొత్తగా ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమా వైద్యకాలాలను ఏర్పాటు చేయాలని సంకల్పించబడింది. విజయవాడ చుట్టుపట్ల క్రొత్తగా ఏర్పడుతున్న ఫ్యాక్టరీల సౌకర్యార్థం ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమా పథకాన్ని ఆప్రాంతాలకు విస్తరింపజేయడానికికూడా తలపెట్టబడింది. బృహత్తర హైదరాబాదులో 1948, ఫ్యాక్టరీల చట్టంక్రిందికి వచ్చే ఫ్యాక్టరీలన్నింటికీ ఈ పథకాన్ని విస్తరింపజేయాలనికూడా ఉద్దేశించబడింది.

విజయవాడ, వరంగల్లులలో 50 పడకల ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమా ఆస్పత్రులు 1967 జూలై లో పని చేయడం ప్రారంభిస్తాయి భీమా చేసిన వ్యక్తులకు వారి కుటుంబాలకు ఆస్పత్రి వసతులు కల్పించడంకోసం అవి మొదట 30 పడకలతో ప్రారంభించబడతాయి. తరువాత పడకల సంఖ్య 50 కి పెంచబడుతుంది. హైదరాబాదులోని ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమా ఆసుపత్రి పడకల సంఖ్య 150 నుంచి

210 కి, సిర్ పూర్ కాగజ్ నగర్ లోని ఉద్యోగుల రాష్ట్ర ఖీమా అనుపత్తి వడకల సంఖ్య 30 నుంచి 110 కి పెంచడం జరుగుతుంది.

వైద్యవిద్య

(బోధనా సంస్థలు)

భారత వైద్య పరిషత్తువారి అవసరాలకు అనుగుణంగా ఈ క్రింది వైద్య కళాశాలలలో అదనపు బోధన నిబ్బంది మంజూరు చేయబడింది.

వైద్య కళాశాల పేరు	ఏర్పాటుచేసిన అదనపు విభాగం
1 వైద్య విజ్ఞానశాస్త్ర సంస్థ, హైదరాబాదు.	1. పేథాలజీ ప్రొఫెసరు 1. అనాటమీ ప్రొఫెసరు
2. గుంటూరు వైద్య కళాశాల, గుంటూరు.	1. అనేస్తేషియా ప్రొఫెసరు 1. పేథాలజీ ప్రొఫెసరు 4. అనేస్తేషియా ట్యూటర్లు
3 శ్రీ వేంకటేశ్వర వైద్య కళాశాల, తిరువతి.	1. బయోకెమిస్ట్రీ ప్రొఫెసరు
4. కర్నూలు వైద్య కళాశాల, కర్నూలు.	1. పేథాలజీ ప్రొఫెసరు 1. ఆర్థోపెడిక్సు ప్రొఫెసరు
5. ఆంధ్ర వైద్య కళాశాల, విశాఖపట్నం	1. అనేస్తేషియా ప్రొఫెసరు 4. అనేస్తేషియా ట్యూటర్లు
6 రంగరాయ వైద్య కళాశాల, కాకినాడ.	1. ఆర్థోపెడిక్సు ప్రొఫెసరు

కాకినాడలోని రంగరాయ వైద్య కళాశాల సాంఘిక, నిరోధక వైద్య శాఖ విద్యార్థులకు శిక్షణ కేంద్రంగా తూర్పు గోదావరి జిల్లా, గొల్లల మామిడాడలో గ్రామీణ ఆరోగ్యకేంద్రం ఒకటి నెలకొల్పబడింది.

హైదరాబాదులోని ఉస్మానియా వైద్య కళాశాలలో వైద్యశాస్త్ర సంస్థ దంత విభాగానికి, నర్సింగు కళాశాలకూ అదనపు నిబ్బందిని మంజూరు చేయడం జరిగింది.

జి.పి.ఎం. అభ్యర్థులకు క్లినికల్ శిక్షణ కేంద్రాలు, ఆంధ్ర ప్రాంతంలో నిజయవాడలోని ప్రభుత్వ అసుపత్రిలోను, తెలంగాణా ప్రాంతంలో హైదరాబాదులోని సనత్ నగరులో గల ఉద్యోగుల రాష్ట్ర ఖీమా అసుపత్రిలోను నెలకొల్పబడ్డాయి.

1967-68 లో వైద్యం నిమిత్తం మొదట వార్షిక ప్రణాళికలో చేసిన కేటాయింపు రూ. 52.50 లక్షలు. కాని తరువాత ఆ కేటాయింపును రూ. 78.68 లక్షలకు పెంచడం జరిగింది అదనంగా కేటాయించిన రూ. 21.18 లక్షల మొత్తంలో భవనాలు, క్రొత్త పథకాలకు రూ. 16.04 లక్షలు, రెవిన్యూభాగాకై

రూ. 5.14 లక్షలు ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఈ మొత్తంలో రూ. 38.98 లక్షలు రెవిన్యూ వధికాలకు కావలసి ఉంది. మిగిలిన రూ. 98.70 లక్షల మొత్తాన్ని అధిక బాధ్యతల దృష్ట్యా ప్రధాన కార్యాలకు కేటాయించడం జరిగింది.

ప్రజారోగ్యశాఖ

వ్యాధినిరోధం చికిత్సకంటే ఉత్తమమైనదే కాకుండా తక్కువ వ్యయంతో కూడుకొన్నది. అందువల్ల ఏ ఆరోగ్య కార్యక్రమంలోనైనా వ్యాధి నిరోధక అంశానికి ప్రాథమిక ప్రాధాన్యంతోపాటు, అత్యధిక ప్రాముఖ్యతను ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. సాధారణంగా వ్యాధులను, లోపాలను, కొరతలను నిరోధించి, సమాజ ఆరోగ్యస్థాయిని పెంపొందించేయడమే ప్రజారోగ్యశాఖ ధ్యేయం.

పై ఆశయాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని గత మూడు పంచవర్ష ప్రణాళికల్లో జాతీయ ప్రాధాన్యతగల వివిధ ఆరోగ్య కార్యక్రమాలను ప్రారంభించడం జరిగింది. వాటిలో కొన్ని నాల్గవ ప్రణాళికలో కొనసాగుతున్నాయి. కొన్ని కొత్త వధికాలనుకూడా చేపట్టడం జరిగింది.

ప్రజారోగ్యశాఖ చేపట్టిన కార్యక్రమాల ప్రధానాంశాలు ఈ దిగువ వివరించబడ్డాయి.

కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమం.

ఇటీవలి సంవత్సరాల్లో జనాభా పెరుగుదల సమస్యలను ప్రజలు అవగాహన చేసుకొంటున్నారు. మన ఆర్థిక, సాంఘిక సమస్యలకు అధిక జనాభా పెరుగుదల ఒక ప్రధాన కారణమని ప్రజలు గుర్తించడం ప్రారంభమైంది. జనాభా అతి వేగంగా పెరుగుతున్నందున పూర్వపు పంచవర్ష ప్రణాళికల ప్రయోజనాలు చాల వరకు నిష్ఫలమైపోవడంతో నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమాలకు అత్యధిక ప్రాముఖ్యత ఇవ్వబడింది. వీలైనంత త్వరలో ప్రతి 1,000 మంది జనాభాకు జననాల సంఖ్యను 40 నుండి 25 కు తగ్గించడమే ఈ కార్యక్రమం ఉద్దేశ్యం. స్వల్పకాలిక, దీర్ఘకాలిక గర్భ నిరోధక పద్ధతులను అవలంబించుటద్వారా దీనిని సాధించవలసి వున్నది. మొదటి వర్గంతో సాంప్రదాయకమైన గర్భనిరోధక సాధనాలు ఉంటాయి. కాగా రెండవ వర్గంతో పురుషులకు, స్త్రీలకు పైరిలై టేబ్లెట్, బిడ్డకు, బిడ్డకు నడుమ ఎక్కువ వ్యవధి ఉండడానికి వీలుగా 'లూప్' లను అమర్చడమూ ఉంటాయి. శాశ్వతమైన గర్భ నిరోధక సాధనాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడింది.

రాష్ట్రంలో కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమం ప్రభావం గుర్తించబడేట్లు చేయడంకోసం దానిని సమర్థవంతంగా అమలు పరచడానికి సాధ్యమైన చర్యలన్నీ తీసుకోబడుతున్నాయి. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో కుటుంబ నియంత్రణ రంగంలో సంకృప్తికరమైన అభివృద్ధి సాధించబడింది. ముఖ్యంగా ప్రణాళిక చివరి సంవత్సరంలో 58,944 పైరిలై టేబ్లెట్లను చేయబడ్డాయి. 1966-67 ఆర్థిక సంవత్సరంలో (అంటే నాల్గవ ప్రణాళిక మొదటి సంవత్సరంలో) ఈ కార్యక్రమాన్ని తీవ్రతరంచేసి 58,421 పైరిలై టేబ్లెట్లను చేయడం, 52,511

లూప్ లు అమర్చడం జరిగింది. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక చివరి సంవత్సరంలో పునర్వ్యవస్థీకృత కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమం రీట్ జాబులలో అమలుపరచబడింది. మలేరియా, నిర్వహణదశలోకి పోయిన 81 ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలకు వ్యాప్తమైంది ఆ కార్యక్రమం. తీవ్ర కుటుంబ నియంత్రణ కృషికి ప్రేరణాత్మకము, విద్యాత్మకము అయిన ప్రాతిపదికను ఏర్పాటు చేయడంకోసం అలా చేయడం జరిగింది. 1966-67 లో 127 ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలుగల మరో 99 జాబులకు పునర్వ్యవస్థీకృత కార్యక్రమం విస్తరింపజేయబడింది.

మనం ఎదుర్కోవలసిన సవాలు తీవ్రమైంది కావడంవల్ల అపారమైన కృషి జరుపవలసి వున్నది. కనుకనే నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళికక్రింద రూ. 12 కోట్ల అంచనా వ్యయంతో బృహత్తరమైన కార్యక్రమం ఒకటి రూపొందించబడింది. నాల్గవ ప్రణాళిక మొదటి సంవత్సరంలో రూ. 100 లక్షల మొత్తం ఖర్చు పెట్టబడింది.

1967-68 లో మూడు 100 గ్రామీణ కుటుంబ నియంత్రణ క్లినిక్కులు, కొన్ని పట్టణ కుటుంబ నియంత్రణ క్లినిక్కులనుకూడ ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రతిపాదించబడింది. సామూహిక కుటుంబ నియంత్రణ విద్యా కార్యకలాపాలను చేపట్టడానికి పూర్తి పరికరాలతోకూడిన దృశ్య శ్రవణ వాహనం ఒకటి ప్రతి జిల్లాకు యేర్పాటు చేయబడుతుంది. ఇంకా యేర్పాటు చేసిన సంచార లాపు యూనిట్లను ప్రవేశపెట్టడంతో యీ లాపు కార్యక్రమం మరింత తీవ్రతరం చేయబడుతుంది. ప్రతి యూనిట్ ఒక లేడి డాక్టరు అజమాయిషీ క్రింద ఉంటుంది. నాలుగు శిక్షణ కేంద్రాలను పటిష్టం చేయడంద్వారా కుటుంబ నియంత్రణ క్రింద శిక్షణ కార్యక్రమం అభివృద్ధి చేయబడుతుంది. సదరు కార్యక్రమాలన్నింటికి 1967-68 లో రూ. 2.5 కోట్లను ఖర్చుపెట్టాలని తలపెట్టబడింది.

భారత ప్రభుత్వ ఆరోగ్య మంత్రిత్వశాఖ 1967-68 లక్ష్యాలను నిర్ణయించడానికి ఈ క్రింది సవరించిన ప్రమాణాలను ఇటీవలనే నిర్ణయించింది :

1. 1000 జనాభాకు 6 మందికి లూపులు అమర్చడం .
2. 1000 జనాభాకు 4 గురికి వైరిలై జేషను (పురుషులు, స్త్రీలు)
3. 1000 జనాభాకు 6 గురికి సాంప్రదాయక గర్భనిరోధక సాధనాలు అందజేయడం.

ఈ తర్జుమాను తాత్ప్రేయంతో ఈ క్రింది లక్ష్యాలు సాధించవలసి

1. లూపులు అమర్చడం	...	...	8,27,400
2. వైరిలై జేషనులు (పురుషులు, స్త్రీలు)	...	...	1,63,700
3. సాంప్రదాయకమైన గర్భనిరోధక సాధనాలు.	...	...	2,45,550

పై లెక్కలు చాల అధికంగా ఉన్నందువల్ల సవరణకు పూర్వం భారత ప్రభుత్వం నిర్ణయించివున్న ఈ క్రింది లెక్కలను సాధించడానికి నిర్ణయించడం జరిగింది

లూపులు అమర్చడం ... 2,00,780

వైరిలై జేషన్లు .. 99,821

ఈ ఉద్యమాన్ని తీవ్రతరం చేయడంతో పై న తెలిపిన లెక్కలను చేరు కోవడం జరుగుతుందని ఆశించబడుతున్నది.

మలేరియా నిర్మూలన జాతీయ కార్యక్రమం .

రాష్ట్రంలో మలేరియా వ్యాధి వ్యాప్తి చాలవరకు తగ్గిపోయింది.

ఆసుపత్రులలోని బయటి రోగుల విభాగాలలో కినికలు మలేరియా కేసుల శాతం 1958-59 లో 12 వుండగా 1961-62 లో అది ఒకటికూడా లేదు. ఇన్ ఫెంట్ ప్యారెటైటు రేటు, స్పీన్ రేటు, ఎడల్ట్ ప్యారెటైట్ రేటు వంటి మలేరియా మెట్రీకుల్స్ డై సులు చాలవరకు తగ్గించబడ్డాయి. ప్రస్తుతం అవి చెప్పకోతగ్గంతగా లేవు.

ప్రపంచ ఆరోగ్యసంస్థ ప్రమాణాలమేరకు సంవత్సరమైన పరిస్థితులు ఏర్పడినమీదట ఏప్రిల్ ప్రాంతాలలో డి.డి.టి. చల్లడం ఆవశ్యకమే నిఫారసు చేయడానికి భారత ప్రభుత్వం నియమించిన స్వతంత్ర నిర్ణాయక బృందం 1962 నుండి రాష్ట్రాన్ని ఏటా ఒకసారి సందర్శిస్తున్నది. ఈ బృందం నిఫారసులపై 98.5 యూనిట్లకుగాను 2947 యూనిట్లలో మందుజల్లడం ఆపివేయబడింది. అందువల్ల ఈ 2947 యూనిట్లు ఏకీకరణ మందు జల్లడం ఆపివేసే రకకు వేశాయి. వీటిలో 2128 యూనిట్లు నిర్వహణ దశలో చేరడానికి అర్హమైనవిగా ప్రకటించ బడ్డాయి. అంటే మలేరియా నిర్మూలన జాతీయ కార్యక్రమంద్వారా సాధించిన ఫలితాలను కొనసాగించడానికిగాను జిల్లా ఆరోగ్య, వైద్య సంస్థకు అప్పగించ బడడానికి అవి అర్హమైనవన్నమాట. ప్రచాళిక క్రింద మలేరియా నిర్మూలన జాతీయ కార్యక్రమానికిగాను 1967-68 లో రూ. 162.00 లక్షల మొత్తాన్ని కేటాయించడం జరిగింది.

మలేరియా వ్యాధి వ్యాప్తికి ఒకే ఒక రకమైన దోమ కారణమైనందువల్ల దోమలు ఉండడానికి మలేరియా వ్యాధికి పరస్పర సంబంధం ఉందనడానికి వీలు లేదు. మలేరియా నిర్మూలన జాతీయ కార్యక్రమం క్రింద డి.డి.టి. జల్లడం ఆ రకపు దోమ జీవిత కాలాన్ని తగ్గించడానికి మాత్రమే. ఖచ్చితకాల దోమలను నిర్మూలించడమనేది ఒక బృహత్తర సమస్య. అందుకు శాశ్వతమంతో కూడు కొన్న పారిశుధ్య కార్యక్రమాన్ని (మురుగు పారుదల పథకాలు) అమలుపరచవలసి వుంటుంది.

బోద వ్యాధి నివారణకు జాతీయ కార్యక్రమం :

బోద వ్యాధి నివారణ జాతీయ కార్యక్రమం క్రింద 'ఎ' రకపు యూనిట్లు మూడు రామచంద్రాపురం, మండపేట, కామారెడ్డిలలో పనిచేస్తున్నాయి. విశాఖపట్నం, హైదరాబాదులలో రెండు పట్టణ యూనిట్లు పనిచేస్తున్నాయి. తూర్పు గోదావరిజిల్లా, రాయవరంలో పరిశోధన-శిక్షణ యూనిట్లు ఒకటి. హైదరాబాదులో బోద వ్యాధి నివారణ బ్యూరో ఒకటి పనిచేస్తున్నాయి. ఈ వ్యాధి ప్రబలిఉన్న ప్రాంతాలను కనుగొని తీవ్రతరంగా వ్యాధి నివారణ చర్యలను కొనసాగించడమే ఈ కార్యక్రమం యొక్క ఉద్దేశం నిధుల కొరత వల్ల ప్రణాళికేతర వ్యయం క్రింద 1967-68 లో రూ. 3.61 లక్షలను మాత్రమే కేటాయించడం జరిగింది.

మశూచి నివారణ జాతీయ కార్యక్రమం :

రాష్ట్రంలోని జనాభా అంతటికీ టీకాలు వేయడం ద్వారా మశూచిని నివారించే లక్ష్యంతో కేంద్ర సహాయపథకంగా మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో అమలు జరుపబడిన మశూచి నివారణ జాతీయ కార్యక్రమం భారీ ఆరోగ్య పథకాల్లో ఒకటి. 1962 సెప్టెంబరులో ఆరు జిల్లాలలో ప్రారంభించబడిన యీ పథకం, మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక అంతానికి రాష్ట్రంలోని 20 జిల్లాలకు విస్తరింప జేయబడింది. రాష్ట్ర మంతటా ప్రజలకు టీకాలు వేసే కార్యక్రమం తీవ్రతరం చేయబడింది. నగటున జనాభాలో 85 నుండి 90 శాతం వరకు టీకాలు వేయడం జరిగింది. గత ఆర్థిక సంవత్సరంలో 6,54,412 ప్రాథమిక టీకాలతో సహా 47,85,089 టీకాలను వేయడం జరిగింది వాటివల్ల మంచినీటి తాగు లభించాయి. 1962-65 మధ్యకాలంలో భారీ యెత్తున సంభవించగలదని భావించిన మశూచి వ్యాధిని నివారించడం జరిగింది. భవిష్యత్తులో ఏ అంటు వ్యాధిగాని తిరిగి రాకుండా నివారించటానికి, వ్యాధిని పూర్తిగా నిర్మూలించాలన్న అంతిమ లక్ష్యాన్ని సాధించడానికిగాను ఈ పథకం నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో కొనసాగించబడుతుంది ప్రణాళిక క్రింద యీ పథకం కోసం రూ. 10 లక్షలు కేటాయించడం జరిగింది. టీకాలు వేయబడని జనాభాకు టీకాలు వేసే కార్యక్రమాన్ని పూర్తి చేయడానికి, టీకాలు వేసుకోకుండా వున్న వారెవరో తెలుసుకుని వారికి కూడా టీకాలు వేసే కార్యక్రమాన్ని తీవ్రతరం చేయడానికి ఇరవై జిల్లాలలోని యూనిట్లన్నీ కొనసాగించబడుతున్నాయి.

అంతర్జాతీయ సంస్థలు, భారత ప్రభుత్వం అందజేసే సహాయంతో నిరోధక వైద్య సంస్థలో మశూచి టీకాలమందు (ఫ్రీజ్ డ్రైడ్ వ్యాక్సిను) తయారుచేసే యూనిట్లు ఒకటి నెలకొల్ప బడింది. ఇక్కడ మొదటి దశా ఉత్పత్తి చేయబడిన మందు నాణ్యత పరీక్షించబడుతున్నది. ఈ సంవత్సరంలో యూనిట్లు క్రమంగా ఉత్పత్తిని ప్రారంభించగలదని ఆశించబడుతున్నది.

ప్రసూతి, శిశు ఆరోగ్య సేవలు.

రాష్ట్రంలోని ప్రసూతి శిశు ఆరోగ్య సర్వీసులు గ్రామీణ, పట్టణ ప్రాంతాలలో ప్రసూతి శిశు ఆరోగ్య కేంద్రాల ద్వారా గృహ ప్రసూతి సేవలను

సమకూరుస్తున్నాయి వివిధ సంస్థల క్రింద ప్రస్తుతం 1607 కేంద్రాలు వున్నాయి. వీటిలో, 35 కేంద్రాలు వెనుకబడిన గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ఉన్నాయి. రాష్ట్రంలోని గిరిజనుల ప్రత్యేక అవసరాలపట్ల శ్రద్ధవహించటానికి గిరిజన ప్రాంతాల్లో పది గిరిజన ప్రసూతి, శిశుసంరక్షణ కేంద్రాలుగలవు.

విశాఖపట్నం, హైదరాబాదులో వున్న రెండు పాల్తు విజిటర్ల శిక్షణ పాఠశాలలు పాల్తు విజిటర్లకు శిక్షణ నిస్తున్నాయి పాల్తు విజిటర్లకు, పాల్తు విజిటర్ల శిక్షణ పాఠశాలలోని బోధనా సిబ్బందికికూడా సర్టిఫికేట్ ఉన్నత శిక్షణ ఇవ్వబడుతుంది

సాంద్ర కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమం క్రింద ప్రతి 10,000 మంది జనాభాకు ఒక అగ్జిలరీ నర్సు మంత్రసాని ఏర్పాటు దృష్ట్యా, ప్రభుత్వ గ్రామీణ వెనుకబడిన ప్రాంతం శిశుసంరక్షణ కేంద్రాల్లోని ప్రసూతి ఆస్పత్రులు అవసరంలేదని భావించినందున, యీ ఉద్యోగాలను 1-5-1967 నుండి రద్దుచేయటం జరిగింది. బలవర్ధక ఆహారం

ఆహార పద్ధతులనుగురించి, బలవర్ధక ఆహారాన్ని గురించి ఆరోగ్య సంబంధ మైన పరిశీలనలు జరపడం సుధారక చర్యలు తీసుకోవడం, లేబరేటరీ, ఫీల్డ్ పరిశీలనలు జరపడం, విస్తృతి బలవర్ధక ఆహార కార్యక్రమం ఉపయుక్త బలవర్ధక ఆహార కార్యక్రమంవంటి సామూహిక బలవర్ధక ఆహార కార్యక్రమాలను అమలు జరపడం—ఇవన్నీ బలవర్ధక ఆహార; ఆరోగ్య సర్వీసులలో చేరి వుంటాయి బలవర్ధక ఆహారపు అలవాటుల పరిశీలనల ఫలితాలను ఆధారం చేసుకొని అప్పుడప్పుడు వేరు వేరు జనాభా వర్గాలకు వేరు వేరు సంస్థలకు ప్రాచూణిక ఆహార పదార్థాలు నిర్ణయించబడుతున్నాయి. వేరు వేరు కుటుంబాలపద్ధతి, పాఠశాల మరియు పాఠశాలపూర్వదశలో వున్న బాలబాలికల విషయంలో నిర్వహించిన బలవర్ధక ఆహార పరిశీలనలవల్ల బలవర్ధక ఆహార సంబంధమైన కొన్ని లోపాలు వెల్లడవుతున్నాయి. వీటిని ప్రాంతీయ బలవర్ధక ఆహార ఆరోగ్య అధికారులు సరిచేస్తున్నారు. బలవర్ధక ఆహార సర్వీసులను పాఠశాల ఆరోగ్య సర్వీసులతో ఏకీకృతంచేసిన తరువాత యీ కార్యకలాపాలు జిల్లా ఆరోగ్య అధికారిచే నిర్వహించబడతాయి

మూడు సంవత్సరాల అమలు అనంతరం విస్తృత బలవర్ధక ఆహార కార్యక్రమం పూర్తి అయిన మీదట ఉపయుక్త బలవర్ధక ఆహార కార్యక్రమం ప్రారంభమైంది. రోజుకొక ఆహార పదార్థాల ఉత్పత్తి పెంపుదల, పాఠశాలలోను, గ్రామాల్లోను, పెరటి తోటల నిర్వహణ; కోళ్ల పెంపకపు యూనిట్ల ఏర్పాటు, మత్స్యపరిశ్రమ ఈ కార్యక్రమాల జాబితా.

రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యస్థానంలోని కేంద్ర బలవర్ధక ఆహార సర్వీసుల లేబరేటరీ వేరు వేరుగలకు చెందిన 200 ఆహార నమూనాలను విశ్లేషించింది. వాటి ఫలితాలు ప్రచురించబడ్డాయి. 1954 ఆహార పదార్థాల కల్తీ నిరోధ చట్టం రాష్ట్రంలో అమలునందున్నది.

ఆరోగ్య విద్య.

1959లో ఏర్పాటు చేయబడిన రాష్ట్ర ఆరోగ్య విద్యాసంస్థ, ప్రజలు స్వయంకృషితో తమ ఆరోగ్యాన్ని పెంపొందించుకోవడంలోను, సమాజ ఆరోగ్యం పట్ల జాగ్రత్త వహించేటట్లు చేయడంలోను ప్రజలకు తోడ్పడడంద్వారా ఉత్తమ కృషి చేస్తూనేవున్నది.

రాష్ట్ర ఆరోగ్య రవాణా సంస్థ.

రాకపోకల సౌకర్యాలకు రవాణా జీవనాడి వంటిది ఆరోగ్యం. వైద్య శాఖలో ఇది అత్యధిక ప్రాధాన్యం వహిస్తుంది. (ఎ) రోగులను చేరవేయడం.

(బి) ఔషధాలను, పరికరాలను తరలించడం. (సి) పర్యవేక్షక సిబ్బందిని రవాణా చేయడం యీ శాఖలు రవాణా అవసరాలు. ఇందుకుగాను చాచాపు 832 వాహనాలు వున్నాయి రవాణా సంస్థ యీ వాహనాల మరమ్మత్తులు, పాతవాటి స్థానే కొత్తవాటి ఏర్పాటు నిర్వహణ పనులు చూస్తుంది 1964 కు పూర్వం, యీ వాహనాల మరమ్మత్తుల నిర్వహణకు సంబంధించిన పని ప్రయి వేటు వర్క్ షాపులకు అప్పగించబడుతుండేది. రాష్ట్ర ఆరోగ్య రవాణాసంస్థ 1964 లో ప్రారంభించబడి, 1966 లో విస్తరింపజేయబడింది. హైదరాబాదులో కేంద్రస్టోర్సుతో ఒక కేంద్ర వర్క్ షాపు విస్తరింపజేయబడిన నెలకలో వున్నది. పదకొండు సంచార నిర్వహణ యూనిట్లు రెండు స్థావర నిర్వాహణ యూనిట్లు వున్నాయి హైదరాబాదులోని కేంద్ర వర్క్ షాపు పెద్ద పెద్ద మరమ్మత్తులను చేస్తుంది. సంచార నిర్వాహణ యూనిట్లు నిరోధక నిర్వహణ, ఎక్కువకొండ చిన్న చిన్న మరమ్మత్తులు, వాహనాలను సిద్ధంగావుంచడంవంటి పనులు చేస్తుంది. జంటనగరాల్లోని వాహనాలన్నింటి చిన్న చిన్న మరమ్మత్తులు, లూబ్రికేషను, సర్వీసింగు పనులను రెండు స్థావర నిర్వహణ యూనిట్లు నిర్వహిస్తాయి. 1965 లో ప్రతిసెలా చేసిన సగటు సర్వీసింగు 82 కాగా 1966 ఆది 435. 1-2-1965 తేదీన 798 వాహనాలలో 89 మాత్రమే పనిచేయగా 1-1-1967 తేదీన 832 వాహనాలలో 810 పనిచేశాయి. కొత్త పద్దతులతోను, విధానాల తోను, రాష్ట్ర ఆరోగ్య రవాణా సంస్థ సాధించిన ప్రగతికి యిది నిదర్శనం. ప్రధానమైన గణాంక వివరాలు.

జాతీయ ప్రణాళికలోను, ప్రణాళికా కృషి మదింపులోను ప్రధానమైన గణాంక వివరాలకుగల అధిక ప్రాధాన్యత దృష్ట్యా, ప్రణాళికల క్రింద రిజిస్ట్రేషనును మెరుగుపరచడంకోసం కొన్ని పథకాలను అమలుపరచాలని భారత ప్రభుత్వం వారు సూచించారు నాలుగవ ప్రణాళికా కాలంలో కూడా వ్యయంలో 75 శాతాన్ని భరించడానికి వారు అంగీకరించారు. నమూనా రిజిస్ట్రేషను పథకం, మాదిరి రిజిస్ట్రేషను పథకం అనే రెండు ముఖ్యమైన పథకాలు ప్రస్తుతం అమలులో ఉన్నాయి. ఇతర పథకాలు రాష్ట్రాల్లా మున్సిపల్ స్థాయిలలో వ్యవస్థను పటిష్ఠం చేయటానికి ఉద్దేశించిన సిబ్బంది పథకాలు నమూనా రిజిస్ట్రేషను పథకం మాదిరి రిజిస్ట్రేషను పథకం యొక్క ప్రధాన అంశాలు యీ దిగువ పోలిట్రికల్ చార్జాయి:

(1) వమూనా రిజిస్ట్రేషను పథకం :

మన దేశంలోని అనేక రాష్ట్రాలలో వలెనే మన రాష్ట్రంలోని జనన మరణాల రిజిస్ట్రేషనుకు సంబంధించిన మామూలు పద్ధతి అనేక విధాల లోప భూయిష్టంగా వున్నదని గుర్తించబడినందున, రాష్ట్రం లేక దేశం మొత్తాన్ని ప్రతిబింబించేందుకుగాను, సంభావ్యతా ప్రాతిపదికపై సక్రమంగా ఎంపిక చేసిన చిన్న నమూనా ప్రాంతాలలో సమగ్రంగా రిజిస్ట్రేషను జరుపడం అవసరమని భావించబడింది. అలాటి నమూనా రిజిస్ట్రేషను పథకం నుండి సేకరించబడిన ప్రధానమైన గణాంక వివరాలు ప్రస్తుత అంచనాలుగా చాలా ఉపయోగపడతాయి. డిమోగ్రాఫిక్ విశ్లేషణ, ఆర్థిక ప్రణాళికల వంటి అనేక కార్యాలకు అత్యవసరమైన గణాంక అంచనాలను అవి సమకూర్చగలవు. ఒక గ్రామంగాని గ్రామం నెద్దదైన పక్షంలో గ్రామంలోని ఒక భాగంగాని నమూనా యూనిట్లుగా వుంటుంది 1-8-1966 వ తేదీన మన రాష్ట్రంలో ఒక వైలెట్ పరిశీలన గ్రామీణ ప్రాంతాలలోని అట్టి 20 యూనిట్లలోను పట్టణ ప్రాంతాలలోని 10 యూనిట్లలోను ప్రారంభించబడింది. అది చురుగ్గా సాగుతున్నది. అనతి కాలంలో 150 గ్రామీణ యూనిట్లలో సమగ్ర పరిశీలన ప్రారంభించబడగలదు. ఈ పథకంలో గమనార్హమైన అంశమేమిటంటే ఆ ప్రాంతంలో సాధారణంగా నివసించేవారికి సంబంధించి జనన మరణాలను ఎప్పటికప్పుడు రికార్డు చేస్తూ వుండవలసిందని, అంశకాలిక స్థానిక నివాసిని కోరడం జరుగుతుంది తరుచుగా ఆయన పాతకాల ఉపాధ్యాయుడై వుంటాడు ఉపాధ్యాయునికి స్వల్ప వ్యవధి శిక్షణ యివ్వబడుతుంది అవసరమైన స్టేషనరీ వగైరా సరఫరా చేయబడుతుంది. నెలవెలా సబజై నా ప్రతిఫలం చెల్లించబడుతుంది. ఆయన నెలవారీ, వారానికి నివేదికలను రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యస్థానానికి పంపుతారు ఆయన పని స్థానిక స్థాయిలో గణాంక వివరాల ఉద్యోగి లేక ఇతర హెల్పు వర్కరుచే పర్యవేక్షింపబడుతుంది. సర్వేక్షకునిచే ఆరు మాసాలకు ఒక పర్యాయం ప్రత్యేక సర్వే ద్వారా రికార్డులు పునఃపరిశీలించబడుతాయి. గణాంక వివరాల ఉద్యోగి రికార్డులకు, సర్వే ఫలితాలకు మధ్యగల తెడాలు పూర్తిగా సరిచూడబడతాయి. జడన మరణాల రేట్లు లెక్కాట్టుపడతాయి.

(2) మాదిరి రిజిస్ట్రేషను పథకం :

ప్రజారోగ్య, వైద్య కార్యక్రమాల నిమిత్తం అత్యవసరమైన మరణ కారణాలకు సంబంధించిన నమ్మకమైన గణాంక వివరాలను రూపొందించటమే ప్రధానం యొక్క లక్ష్యం. 1-4-65 తేదీనుండి గ్రామీణ ఆరోగ్య కేంద్రాలలో సహకార ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలలో యీ పథకం చేపట్టబడింది. ప్రధాన కార్యస్థానంగా గల గ్రామంలో తాను చూసిన కేసులలో సంభవించే ప్రతి మరణ కారణాన్ని అంతర్జాతీయంగా నిర్ణయించబడిన వైద్య సర్టిఫికేటు నమూనాలలో ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రంలోని వైద్యాధికారి సర్టిఫై చేయవలసివుంటుంది. ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలలోని పారా మెడికల్ సిబ్బంది మృతుని కుటుంబ సభ్యులను విచారించుట ద్వారా మరణ కారణాన్ని సరిచూసి మరణ కారణం నమోదును రికార్డు చేయవలసి వుంటుంది ఆ విధంగా సేకరించిన వివరాలు

రాష్ట్రప్రధాన కార్యస్థానానికి అందజేయబడతాయి. ఆ వివరాలు అక్కడ నుండి భారత రిజిస్ట్రారు జనరలుకు పంపబడతాయి.

మలేరియా నిర్మూలన జాతీయ కార్యక్రమం నిర్వహణ దశకు చేరుకున్న ప్రాంతాలలో కుటుంబ యజమాని పేరు, కుటుంబంలోని వివిధ సభ్యుల పేర్లు, వయస్సు, ఆడా, మగా, కుటుంబ యజమానితో వారికిగల సంబంధం వివరాలు వుండే కుటుంబ రిజిస్ట్రారును రూపొందించే జాతీయ జేసిక్ పాల్తు వర్కరుకు అప్పగించబడుతుంది అలా సేకరించిన సమాచారం కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమంతో సహా ఆ ప్రాంతంలోని ఏ ఆరోగ్య కార్యక్రమం కోసం అయినా అవసరమయ్యే ప్రాతిపదిక సమాచారంగా ఉపకరిస్తుంది. ఈ సమాచార విశ్లేషణ మూలంగా కుటుంబ నియంత్రణ సిబ్బంది, కార్యక్రమంలోగల వివిధ పద్ధతులకు లక్ష్యాలను నిర్ణయించడానికి కుటుంబంలో సంతానార్హమైన ఒక వయోవర్గంలో వున్న ప్రతి జంటను కలుసుకొని వారికి అత్యంత అనువైన పద్ధతిని సూచించడానికి వీలవుతుంది. ఆరోగ్య గణాంక వివరాల సేకరణ సంగలనాలకు ఏకీకృతమార్గం, మరియు సమన్వయకృత వైఖరి అనుసరించడానికి పిలుగా జేసిక్ పాల్తు వర్కరు సేకరించిన సమాచారం మరింత సమగ్రంగా ఉండేట్లు చేయడం కోసం కృషి జరుగుతున్నది.

వైద్య, ప్రజారోగ్య శాఖల విలీనం

వైద్య, ఆరోగ్య శాఖలను అన్ని స్థాయిలలోను విలీనం చేసి వెనుకటి ప్రాదరాజాదు రాష్ట్రంలో వున్న పద్ధతిలోకి తీసుకురావాలని 1959 వ సంవత్సరములో అంచనాల సంఘం సిఫారసు చేసింది. అయితే ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రాంతీయ సంఘంవారి సిఫారసుపై ఈ శాఖలను విలీనం చేసే ప్రతిపాదన అప్పటికి విరమించబడింది. రాష్ట్రప్రభుత్వం, ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ, యూనిసెఫ్ ల తోడ్పాటుతో నాలుగు జిల్లాలను అనగా ప్రాదరాజాదు, కర్నూలు, గుంటూరు, విశాఖపట్నంలను ఎంపిక చేసి జిల్లాలోని ఆరోగ్యపరిపాలన, సర్వీసులను పునర్వ్యవస్థీకరించింది. ఈ పద్ధతిని రాష్ట్రంలోని ఇతర జిల్లాలకు విస్తరింపజేసే అవకాశంతో పాటు మరింత సమర్థవంతంగా ఉండే రీతిగా, జిల్లాలలో ఆరోగ్యవైద్య సేవలను పునర్వ్యవస్థీకరించడానికి ఈ పథకం ఉద్దేశిస్తున్నది.

వైద్య ఆరోగ్య సేవలు ఒకే డైరెక్టరు ఆధిపత్యం క్రింద ఉండేట్లు అన్ని రాష్ట్రాలలోను ఆరోగ్య వైద్య శాఖలను ఏకం చేయాలని ఆరోగ్య పరిశీలన ప్రణాళికా సమితి 1962 లో సిఫారసు చేసింది. నిరోధక చికిత్సా సేవల ఉత్తమ సమన్వయకరణ కోసం రాష్ట్రానికి ఏకీకృత శాఖను ఏర్పాటు చేసే ప్రతిపాదనను భారత ప్రభుత్వం కూడా సిఫారసు చేస్తూ వచ్చింది

16-8-1960 తేదీ నుండి రాష్ట్రంలోని అసిస్టెంట్ సర్జన్లు, ఆరోగ్య అధికార్లకు ఒకే సామాన్య కేడరు వున్నది ఈ విధంగా రాష్ట్రంలో ఏకీకరణకు మొదటి ప్రాథమిక చర్య వై తెలిపిన స్థాయిలో లోగడే తీసుకోబడింది. ఆ స్థాయి నుంచి అనేక ఇతర పదవులకు ప్రమోషను చేయడం జరుగుతుంది. ప్రయోగాత్మక ప్రాతిపదికపై నాలుగు జిల్లాలలో ప్రారంభించబడిన ఈ పథకం,

సంశ్లేషకరంగా పని చేస్తున్నట్లు, అంటువ్యాధుల నియంత్రణ విషయంలోనూ, జిల్లాలోని తాలూకా ఆస్పత్రులు, వైద్యశాలలు, ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలపై ఉత్తమ పర్యవేక్షణ కలిగియుండడమేకాక, అనేక జాతీయ కార్యక్రమాలను అమలుపరచడంలోను సత్ఫలితాలను ఇస్తున్నట్లు నివేదించబడింది. ఈ పద్ధతిని మిగతా 16 జిల్లాలకు కూడా విస్తరింపజేయాలని వైద్యశాఖ డైరెక్టరు సిఫారసు చేశారు.

ఈ రెండు సేవల పరీక్షణలో జరుగుతున్న అభివృద్ధిని దృష్టిలో వుంచుకొని అన్ని స్థాయిలలో ఆ శాఖలను పరీక్షణ చేయడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గట్టి చర్యలు తీసుకుంటున్నది అయితే ఈ కార్యక్రమం భోగట్ట తదితర వివరాల్లో సేకరణకు సంబంధించి అధిక భారంతో కూడుకున్నది గాబట్టి, రెండు దశలలో పరీక్షణ పూర్తిచేయాలని సంకల్పించబడింది. మొదటి దశలో రాష్ట్రస్థాయిలో ప్రస్తుతం వైద్య, ప్రజారోగ్యశాఖలకు గల రెండు డైరెక్టరేటులను విలీనం చేసి ప్రస్తుతం వున్న వైద్య ప్రజారోగ్య శాఖల డైరెక్టర్ల ప్లానే వైద్య, ఆరోగ్య సేవలకు ఒక డైరెక్టరును, ఒక అదనపు డైరెక్టరును ఏర్పాటు చేయాలని ఉద్దేశించబడింది.

జిల్లా స్థాయిలో, వైద్య, ప్రజారోగ్య కార్యక్రమాలన్నింటికీ ఒకే అధికారి ఉండాలని ప్రతిపాదించబడింది ఈయన జిల్లా వైద్య, ఆరోగ్య అధికారిగా వ్యవహరించబడతారు ఈయనకు సహాయకులుగా ముగ్గురు డిప్యూటీలు వుంటారు. ఒకరు ఉపజిల్లా వైద్య, ఆరోగ్య అధికారి (వైద్యం) హోదాతో చికిత్సా విభాగం; మరొకరు ఉపజిల్లా వైద్య, ఆరోగ్య అధికారి (ఆరోగ్యం) హోదాతో నిరోధక విభాగం; మరొకరు ఉపజిల్లా వైద్య ఆరోగ్య అధికారి (కుటుంబ నియంత్రణ) హోదాతో కుటుంబ నియంత్రణ విభాగం నిర్వహిస్తారు. ఇప్పుడున్న సహాయ జిల్లా వైద్యాధికారి, జిల్లా ఆరోగ్యాధికారి జిల్లా కుటుంబనియంత్రణాధికారి పదవులను ఉపజిల్లా వైద్య, ఆరోగ్య అధికారిగా వ్యవహరించడం జరుగుతుంది ఈ అవకాశాన్ని పురస్కరించుకొని, రెండవదశలో భారత ప్రభుత్వంచే నియమించబడిన ముఖర్జీ సంఘం చేసిన సిఫారసులను ఆధారం చేసుకొని వైద్య, ప్రజారోగ్య శాఖల సెబ్బండి రూపాన్ని అన్ని స్థాయిలలోను పునర్వ్యవస్థీకరించాలని సంకల్పించబడింది.

1967 జూలై 1 నుండి వైద్య, ప్రజారోగ్య డైరెక్టరేటు విలీనం చేయబడ్డాయి. ఈ విలీనీకరణ జిల్లా స్థాయిలలో కూడా జరిగింది. పునర్వ్యవస్థీకరణ యావత్తు 1967 ఆగష్టు 1-వ తేదీకి పూర్తవుతుంది.

భారతీయ వైద్య శాఖ

భారతీయ వైద్యశాఖప్రత్యేకఅధికారి పరిపాలక నియంత్రణ క్రింద భారతీయ వైద్య విధానం (ఆయుర్వేద, యూనానీ, ప్రకృతి వైద్యం), హోమియోపతి వైద్య విధానం అభివృద్ధి కోసం వీలైన చర్యలన్నీ తీసుకోబడుతున్నాయి.

శుద్ధ ఆయుర్వేదం. అచ్చమైన యునానీ వైద్యాల్లో శిక్షణ నిచ్చేందుకు ఆయుర్వేదానికొకటి, యునానీకి మరొకటి మొత్తం రెండు ప్రభుత్వ కళాశాలలు న్నాయి. ఈ రెండు ప్రభుత్వ కళాశాలలే కాకుండా ప్రైవేటు సంస్థల నిర్వహణ క్రింద విజయవాడ, గుంటూరు, వరంగల్లలో ఒక్కొక్కటి చొప్పున మూడు ఆయుర్వేద కళాశాలలు, కర్నూలులో ఒక యునానీ కళాశాల, హోమియోపతి కళాశాల ఆనుపవ్రతి ఒకటి వున్నాయి.

రాష్ట్రంలో మూడు ప్రభుత్వ ఆయుర్వేద ఆసుపత్రులు, ఒక యునానీ ఆసుపత్రి, ఒక హోమియోపతి ఆసుపత్రి ఉన్నాయి. హైదరాబాదు నిజామియా తిబ్బి జనరలు ఆస్పత్రిలో నేత్ర చికిత్స ప్రసూతి శిశు సంక్షేమాలకు సంబంధించి రోగులను చేర్చుకొనేందుకు కూడా సౌకర్యాలు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. ఇవేకాకుండా, బయటి రోగులకు దంత విభాగం కూడా ఏర్పరచబడింది.

రాష్ట్రంలోని పట్టణ గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో 75 ఆయుర్వేద, 81 యునానీ 10 ప్రభుత్వ హోమియో వైద్యశాలలున్నాయి. జిల్లా పరిషత్తుల, పంచాయితీ సమితుల, మునిసిపాలిటీల యాజమాన్యం క్రింద సహాయం పొందే, సహాయం పొందని క్రమమైన గ్రామీణ వైద్యశాలలు 1,000 కి పైగా వున్నాయి.

గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో వైద్య సౌకర్యాలను తీర్చాటు చేయడం కోసం భారతీయ వైద్యం అవలంబించే పంకాగత వైద్యులను ప్రోత్సాహపరచడం కోసం ఒక్కొక్కరికి నెలకు రూ. 50 చొప్పున 1966-67 వ సంవత్సరంలో 77 గురు వైద్యులకు సహాయక గ్రాంటులు మంజూరు చేయబడ్డాయి. తదుపరి మరొక ప్రోత్సాహక చర్యగా, కొన్ని సందర్భాలలో సహాయక గ్రాంటులు పొచ్చించడం కూడా జరిగింది.

1967-68 వార్షిక ప్రణాళికలో భారతీయ వైద్యశాఖ యొక్క రాష్ట్ర ప్రణాళికా పథకాల క్రింద రూ. 2.25 లక్షల మొత్తము కేటాయించబడింది. అంటే 1966-67 కు చేసిన రూ. 2.00 లక్షల ప్రణాళికా కేటాయింపులో యిది 75 శాతం. వై ప్రణాళిక కేటాయింపు వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:

	రూ. ల క్ష లు
1. ఆయుర్వేదం. యునానీలలో కంపౌండర్లు, నర్సింగు ఆర్డర్లీల శిక్షణ.	0.12
2. ఆయుర్వేద, యునానీ కళాశాలలో వివిధ ఆయుర్వేద, యునానీ అధ్యయన శాఖల బోధనా సిబ్బందిని పటిష్ఠం చేయడం.	0.28
3. భారతీయ వైద్య ఫార్మసీ నిమిత్తం భవననిర్మాణం	0.45
4. ఆంగ్ల, తెలంగాణా ప్రాంతాల్లో భారతీయ వైద్యంలో వైద్యశాలలను ప్రారంభించుట.	1.80

ఈ సంవత్సరం భారతీయ వైద్యంలో 4 నూతన వైద్యశాలలను ప్రారంభించాలని సంకల్పించబడింది.

ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయానికి రెండు ఆయుర్వేద, యునానీ కళాశాలలను అనుబంధించాలనే ప్రతిపాదనలు ఆ విశ్వవిద్యాలయాధికార్ల పరిశీలనలో వున్నాయి.

రాష్ట్ర శాసన వ్యవహారాల సంఘంవారి సిఫారసులను దృష్టిలో ఉంచుకొని ఆంధ్ర, తెలంగాణా ప్రాంతాలలో ప్రస్తుతం అమలులోవున్న 1958, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద, హోమియోపతి వైద్యుల చట్టము, 1912 ఫస్ట్ 1 వ వైద్య చట్టము—ఈ రెంటిపైనే ఏకీకృత శాసనం చేసేందుకు బిల్లు ఒకటి తయారుచేయబడింది.

ఈ బిల్లు ప్రస్తుత సమావేశంలో ప్రవేశపెట్టబడుతుంది.

ప్రజారోగ్య ఇంజనీరింగుశాఖ

ప్రజారోగ్య ఇంజనీరింగుశాఖకు చీఫ్ ఇంజనీరు (ప్రజారోగ్యం) అధిపతిగా వుంటారు వారి ప్రధాన కార్యస్థానం హైదరాబాదులో వుంటుంది. దానిలో 4 సర్కిళ్ళు వున్నాయి. అవేవంటే పశ్చిమ సర్కిలు, తూర్పు సర్కిలు, ప్రత్యేక సర్కిలు, ప్రాంతీయ కమిటీవద్దకు సర్కిలు వీటి ప్రధాన కార్యస్థానాలు వరుసగా హైదరాబాదు, గుంటూరు, విశాఖపట్నం, హైదరాబాదులో వున్నాయి.

క్రొత్తగా చేపట్టే నీటి సరఫరా, మురుగుపారుదల పథకాల పరిశీలన, వాటి ప్లానుల, అంచనాల తయారీ, వాటి అమలు, అన్ని మునిసిపాలిటీలలోను ప్రస్తుతమున్న నీటిసరఫరా, మురుగుపారుదల పౌరశాఖలకు, ముఖ్యమైన యాత్రా కేంద్రాలలోను, గిరి విహార కేంద్రాలలోను నీటిసరఫరాకు అభివృద్ధి పనులు—ఈ విషయాలను ఈ శాఖ చూస్తుంది.

తాటిపూడి రిజర్వాయరు పథకం అన్నది ప్రస్తుతం అమలుజరుగుతున్న భారీ నీటిసరఫరా పథకం. అది విశాఖపట్నం నీటిసరఫరా అభివృద్ధి పనులకు సంబంధించినట్లే. దీని అంచనా ఖర్చు రూ. 457 లక్షలు. మునిసిపాలిటీలో వుండే ప్రజలయొక్క, పట్టణంలోపల, పట్టణం చుట్టుప్రక్కల అభివృద్ధిచెందుతున్న పరిశ్రమలయొక్క అవసరాలు తీర్చడానికి రోజు ఒక్కొక్కటి ప్రస్తుతమున్న 50 లక్షల గ్యాలన్ల నీటితోడూ రోజు ఒక్కొక్కటి 100 లక్షల గ్యాలన్ల నీరు అదనంగా సరఫరా చేసేందుకు ఈ పథకం ఉద్దేశిస్తున్నది ఈ పథకం 1961-62 లో ప్రారంభించబడింది. పరిశ్రమలకు నీటి సరఫరా ఏర్పాటుచేసే నిమిత్తం 1967-మార్చి నాటికి అది పూర్తిగావించబడింది. పట్టణానికి సుమారు 40 మైళ్ళ దూరంలో తాటిపూడి గ్రామంవద్ద గోస్త నీ నదిపై డామునిర్మించి, క్రిష్ణా పురం తో వున్న బ్రిట్ మెంట్ ప్లాంటుకు నీరు అందజేయడానికి ఈ పథకం ఉద్దేశిస్తున్నది పడతోనేన నీరు ఉత్తరాపల్లివరకు పంపుచేయబడుతుంది. అక్కడి నుండి పట్టణానికి నీరు తీరదాడేయబడుతుంది. డాము భాగం నిర్మాణం నీటిపారుదలశాఖకు అప్ప

గించబడింది. మిగిలిన పనులను ప్రజారోగ్య ఇంజనీరింగుశాఖ అమలుచేయు తున్నది.

పై పేరాలో పేర్కొన్న తాటిపూడి రిజర్వాయరు పథకం మాత్రమే కాక, విజయవాడ పట్టణం తూర్పు ప్రాంతంలోని I, II బ్లాకుల్లో మురుగుకాలువలను వేసే పనినికూడ శాఖ పూర్తి చేసింది. ఇవి పనిచేయడం ప్రారంభించాయి. ఈ విధంగా భూగర్భ మురుగునీటి పారుదల సౌకర్యాలు పొందిన మొదటి మునిసి పాలిటీ విజయవాడ మునిసిపాలిటీ పై వాటికి తోడు 28 58 లక్షల ఖర్చుతో గుడివాడ యస్ యస్ యొక్క 1వ దశ 1967 జనవరి నుండి పనిచేయడం ప్రారంభించింది.

1966-67 లో అభివృద్ధి:— ఈ శాఖ నియంత్రణ క్రింద గల గ్రామీణ నీటి సరఫరా, మురుగునీటి పారుదల పథకాలకు నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలంలో 11 00 కోట్లు కేటాయించబడగా 1966-67 సంవత్సరానికి రూ. 190 లక్షలు కేటాయించబడింది ఇందులో రూ. 15 లక్షల అనుబంధ గ్రాంటు కూడా చేరిఉంది. ఈ కేటాయింపులో ఎక్కువ భాగం తాటిపూడి రిజర్వాయరు పథకం ఆర్. సి. డబ్ల్యు. కార్యక్రమం. — ఈ రెండు పథకాలకు ఖర్చయింది. కాగా మూడో పంచవర్ష ప్రణాళికలో మిగిలిపోయిన 7 ఇతర నీటిసరఫరా మురుగునీటి పారుదల పథకాలకు ఖర్చుపెట్టేందుకు స్వల్పమొత్తం అంటే రూ. 8 30 లక్షలు మాత్రమే మిగిలింది. మిగిలిపోయిన పథకాలను పూర్తిచేయడానికి కూడా ఈ మొత్తం సరిపోదు కాబట్టి 1966-67 లో కొత్త పథకాలేవి చేపట్టడం జరగలేదు

విశాఖపట్నం నీటిసరఫరాను 10 మిలియన్ గ్యాలన్లు అధికంచేసే తాటిపూడి రిజర్వాయరు పథకం ఒకటి మాత్రమే 1966-67 లో పూర్తిగా విం చ బ డిం ది. ఇందులో 5.30 మిలియను గ్యాలన్లు నీరు పరిశ్రమలకు సరఫరా చేయబడుతుంది. మిగిలిన నీరు విశాఖపట్నం మునిసిపాలిటీకి, దానిలోపల, చుట్టుప్రక్కల ఉన్న సంస్థలకు సరఫరా చేయబడుతుంది

ప్రజారోగ్య చీఫ్ ఇంజనీరు నియంత్రణ క్రింద ఉన్న కేటాయింపు రూ. 190.00 లక్షలు కాగా 1967 మార్చి అంతవరకు రూ. 208.30 లక్షలు ఖర్చయింది. 1966-67 లో కేటాయింపుకు మించి ఖర్చుచేసిన రూ. 18 30 లక్షల మొత్తం ఆర్. సి. డబ్ల్యు. కార్యక్రమానికి వెచ్చించబడింది. ఆర్. సి. డబ్ల్యు. కార్యక్రమం క్రింద కేటాయించిన రూ. (28+15) = 43 లక్షలు సరిపోనందున రూ. 62. 00 లక్షల కేటాయింపుకు ప్రభుత్వానికి ప్రతిపాదనలు చేయబడ్డాయి. వైద్యమాంతుకుగాను వాస్తవంగా ఖర్చయిన మొత్తం రూ. 56 30 లక్షలు.

మురుగునీటి వినియోగ పథకం

వైవాటికి తోడు 1966-67 లో విజయవాడ, రాజమండ్రి పట్టణాల్లో రెండే మురుగునీటి వినియోగ పథకాలకు ఖర్చుచేయడంకోసం వ్యవసాయాన్నతి అభివృద్ధి పద్ధతికింద రూ. 8 00 లక్షలు కేటాయించబడింది. 1954 లో కోరబడిన పరిపాలక మంజూరు 1966-67 ఆఖరున ఇవ్వబడినందుకు 1965-67 లో చెప్పుకోదగినంత పని జరగలేదు.

1967-68 కి కార్యక్రమం :— 1967-68 లో గ్రామీణ నీటిసరఫరా, మురుగు పారుదల పథకాలకోసం రూ. 181.25 లక్షలు కేటాయించబడింది. ఈ మొత్తం ఈ క్రింది విధంగా ఖర్చుపెట్టడానికి ఉద్దేశించబడింది.

1. శాటిపూడి రిజర్వాయరు పథకం	రూ. 28.228 లక్షలు
2. ఆర్. సి. డబ్ల్యు. కార్యక్రమం	64.250 ,,
3. ఇతర నీటి సరఫరా మురుగు పారుదల పథకాలు	48.777 ,,

మొత్తం 181.25

నిధుల కొరతవల్ల 1967-68 లో క్రొత్త పథకాలకు కేటాయింపు ఏమీ చేయలేదు. ఈ శాఖ నియంత్రణ క్రింద గ్రామీణ నీటి సరఫరా, మురుగు పారుదల పథకాలకు కేటాయించబడిన రూ. 181.25 లక్షల మొత్తం పూర్తిగా మిగిలిపోయిన పథకాలపై ఖర్చు పెట్టడానికి ఉద్దేశించబడింది.

వైవాటికి తోడు మురుగు, మురుగునీటి వినియోగ పథకానికిగాను 'వ్యవసాయ ఉత్పత్తి' అభివృద్ధి పద్ధతికింద రూ. 7 50 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇంతవరకు విజయవాడ, రాజమండ్రిలో మురుగునీటి వినియోగ పథకాలు రెంటికీ మాత్రమే తల పెట్టడం జరిగింది. 1966-67 లో రాజమండ్రి మున్సిపల్ వీటి వినియోగ పథకానికి పూర్తి కేటాయింపు జరిగింది. 1967-68 లో కేటాయించిన 7 50 లక్షల మొత్తంలో క్రొత్త పథకాలకు ఉద్దేశించిన రూ. 4.00 లక్షలు మొత్తాన్ని తిరిగి ఇవ్వవలసిందిగా ఉత్తరువు చేయబడింది. మిగిలిన రూ. 3 50 లక్షల మొత్తం విజయవాడ మురుగునీటి వినియోగ పథకాన్ని పూర్తి చేయడానికి గాను కేటాయించబడుతుంది.

పొదుపు చర్యలు

వైద్యశాల రాష్ట్రమంతటా ప్రజల ఆరోగ్యాన్ని కాపాడే ఆత్యవసర తరగతికి చెందిన సర్వీసు కాబట్టి, ఆస్పత్రులలోని ప్రస్తుత సిబ్బంది పడకల సౌఖ్యకు తగినంతగాలేదు. కాబట్టి వైద్యశాల 10 శాతం మేరకు ఖచ్చితంగా పొదుపు

చేయడం సాధ్యంకాలేదు కాని సాధ్యమైనంతవరకు ఖర్చును తగ్గించే ఉద్దేశ్యంతో ఒక సంవత్సర కాలంపాటు ఖాళీగా ఉన్న ఉద్యోగాలను భర్తీచేయకుండా ఉంచాలని నిశ్చయించబడింది. దీనివల్ల ప్రభుత్వానికి సుమారు రూ. 7 లక్షలు ఆదా అవుతుంది. సాధ్యమైనంతవరకు స్వల్పకాలపు ఖాళీలను నింపకుండా ఉంచాలని కూడా నిశ్చయించడం జరిగింది. ఇంతే కాకుండా, ప్రయాణ భత్యంలో 20 శాతం మరమ్మత్తులు, చిన్నతరహా నిర్మాణాలలో 25 శాతం కోత అమలుపరచడమైనది. ఈ చర్యవల్ల రూ. 0.70 లక్షలు ఆదా అవుతుంది. పంచాయతీరాజ్ శాఖ క్రిందగల ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు, వైద్య, ఆరోగ్య యూనిట్లు మినహాయించి రాష్ట్రంలోగల అన్ని ఇతర సంస్థలకు విడుదలచేసిన సహాయక గ్రాంట్లలో 10 శాతం కోతవిధించడమైనది. ఈ చర్యవల్ల రూ. 0.75 లక్షల పొదుపు అవుతుంది. అయితే ఆహారంపైన మండులపైన అయ్యే ఖర్చును ఏ విధంగాను తగ్గించడం జరగలేదు.

పొదుపు చర్య క్రింద 1967-68 లో కొన్ని ఉద్యోగాలను రద్దు చేయడం వల్ల, కొన్ని ఉద్యోగాలను భర్తీచేయకుండా ఉంచడంవల్ల ప్రజారోగ్యశాఖలో రూ. 11,47,600 మేరకు పొదుపు చేయడం జరిగింది.

అధికారుల, సిబ్బంది వేతనాలు, ప్రయాణ భత్యం, కాంటిన్ షెన్సిలు, సహాయక గ్రాంట్ల విషయంలో పొదుపు చర్యల మూలంగా భారతీయ వైద్య శాఖలో రూ. 5,12,200 ల మేరకు ఆదా చేయడం జరిగింది.

పొదుపు చర్యల ఫలితంగా సిబ్బంది ప్రయాణభత్యం ఇతర కాంటిన్ షెన్సిల క్రింద 1967-68 లో ప్రజారోగ్య ఇంజనీరింగు శాఖలో రూ. 6.116 లక్షలు ఆదా చేయబడింది.

ముందు పేరాలలో వైద్య, ప్రజారోగ్య శాఖలు చేపట్టిన వివిధ అభివృద్ధి కార్యక్రమాల వివరాలను సంగ్రహంగా పేర్కొనడం జరిగింది. 1967-68 లో కొత్త పథకాలేవీ ప్రారంభించడంలేదు. కాబట్టి ప్రణాళిక క్రింద కేటాయించిన నిధులను కొనసాగుతున్న పథకాలపై మాత్రమే ఖర్చు పెట్టడం జరుగుతుంది. అత్యవసర పథకాలపై వినియోగించే నిమిత్తం ద్రవ్యాన్ని పొదుపు చేయడం అవసరమైనందున మితమైన ప్రణాళిక రూపొందించబడింది. మన ఆధీనంలోగల వనరులు పరిమితమైనవి కావడంవల్ల గత సంవత్సరం వైద్య, ప్రజారోగ్య శాఖల కార్యకలాపాలు బ్రహ్మాండమైన విజయాలు సాధించలేక పోయినప్పటికీ అవి సదరు శాఖల కార్యక్రమాలను చురుకుగా కొనసాగించగలిగాయని గౌరవసభ్యులకు తెలిసిన విషయమే.

డిమాండు నెం. XVIII వైద్యం క్రింది రూ. 11,68,50,000 లు, డిమాండు నెం. XIX ప్రజారోగ్య క్రింద రూ. 6,11,20,800 లు, డిమాండు నెం. XLIV పంజారోగ్య అభివృద్ధిపై పెట్టుబడి వినియోగం క్రింద రూ. 1,12,32,100 లకు మించినట్టి మొత్తాలను ప్రభుత్వానికి మంజూరు చేయవలసిందిగా కోరడమైనది.

MEDICAL

The economic development of a nation mostly depends on the health of its people. For the efficient organisation of adequate health services, it is imperative to have the requisite personnel, sufficient expert facilities, Health Centres etc. Hon'ble Members are aware that the standard of health of the people in our country is low. Therefore any programme of health development should lay equal emphasis on the Preventive and Curative aspects. During 1st, 2nd and 3rd Plan period more emphasis was laid on Medical Education as there was shortage of qualified Medical Personnel. Happily for us the position has since improved. During the IV Plan period it is proposed to pay special attention to child health and Family Planning so that the standard of health of the nation is effectively improved and the growth of population is checked.

For an effective curative service, it is essential to provide additional hospital accommodation with adequate staff, modern equipment, appliances and medicines and other hospital necessities within the reach of the urban and rural population.

Our Fourth Five-Year Plan is quite ambitious, with a sizeable provision of Rs. 1,600 lakhs for the improvement of our Medical Services. Since, however, this provision is likely to be slashed due to overall financial stringency we may have to postpone several schemes originally contemplated for implementation during the plan.

The salient features of the Medical and Health programmes undertaken by the Government during the last year were as follows :

Bed strength in Hospitals.— During 1966-67 the bed strength of District and Taluk Hospitals in the State was increased. In Andhra Region the increase in bed strength is 471 and in Telangana Region it is 357 as indicated below :—

Name of the Hospital.	Andhra Telangana		Total.
	Region.	Region.	
Teaching Hospitals	210	25	235
Dist. Hqrs. Hospitals	100	208	308
Taluk Hqrs. Hospitals	161	124	285
Total	471	357	828

Facilities for Specialist Treatment in District Hospitals.—Facilities for specialist treatment are being organised in all the District Headquarters Hospitals in the State. For this purpose nine additional posts of Civil Surgeon Specialists have been created in 9 District Headquarters Hospitals. With this 15 District Headquarters Hospitals have now full-time Superintendents. The other five districts are those which are having teaching hospitals attached to Medical Colleges. The District Medical Officers in the State are now relieved of their collateral duties as Superintendents of the District Headquarters Hospitals with a view to enable them to concentrate on District administration. A proposal to post Civil Assistant Surgeons with post-graduate Degree or Diploma in various clinical specialities in the District Headquarters Hospitals to provide specialist service in these hospitals is under the consideration of the Government. Posts of Civil Assistant Surgeon Anaesthetists, one at each District Headquarters Hospital in the State, have also been sanctioned.

Medical equipment.—During the year 1966-67, 35 X-Ray plants were purchased and installed in some of the District and Taluk Headquarters Hospitals in the State. Additional technical staff was also sanctioned for 20 of these plants which required the staff.

Central sterilization department was established in the Gandhi Hospital, Secunderabad, by providing additional staff and equipment.

A medical records section was established at the K G. Hospital, Visakhapatnam.

Laboratory Services — During 1966-67 additional staff was sanctioned for the Central Blood Bank in the Institute of Preventive Medicine, Hyderabad.

Three District Laboratories were opened at the District Headquarters Hospitals, Cuddapah, Srikakulam and Sangareddy.

Two Blood Banks were set up at the District Headquarters Hospitals, Khimmam and Karimnagar.

Special Clinics.—During 1966-67 the following clinics were opened:—

- (1) Two Eye Clinics at the District Headquarters Hospitals, Mahboobnagar and Nalgonda.

- (2) Two E.N.T. Clinics at the District Headquarters Hospitals, Nizamabad and Khammam.

Paediatric Services.— During the year 1966-67 seven paediatric clinics were opened at the District Headquarters Hospitals at Machilipatnam, Eluru, Chittoor, Cuddapah, Anantapur, Adilabad and at the Government Fever Hospital, Hyderabad.

The Superintendent, Niloufer Hospital and Professor of Paediatrics, Osmania Medical College, Hyderabad, has been designated as part-time State Paediatric Officer to guide and supervise the paediatric programmes at the State level.

V. D. Control —One V. D. Clinic was opened at the District Headquarters Hospital, Sangareddy.

Leprosy Control.— Leprosy problem is massive in Andhra Pradesh. It is estimated that Andhra Pradesh alone is having 5.2 lakhs cases i.e., nearly 1/5th of the total leprosy population in India or 1/19th of the World Leprosy population. Having regard to the magnitude of the problem and the hazards to which the health of the community is exposed, 75 Survey Education and Treatment Centres were established in the Hyper endemic coastal Districts in the State during 1966-67. In order to combat this disease with the Co-operation of the public the Chairmen of the Zilla Parishads have been requested to organise a Voluntary Agency called "Leprosy Relief Association" one for each Samithi Block and get it registered under the Societies Act and avail themselves of the financial assistance given by the Government of India. The activities of the Hind Kusht Nivaran Sangh, Andhra Pradesh Branch are being intensified by activating the district units and reorganising the various programmes of the Sangh.

T. B. Control.—During 1966-67 four District T.B. Clinics at Nizamabad, Karimnagar, Nalgonda and Adilabad have been upgraded into District T.B. Control Centres bringing the total number of District T.B. Control Centres to 14. The remaining six Districts T.B. Clinics in the State will be taken up for upgrading in subsequent years of the Fourth Five-Year Plan according to availability of funds.

A post of full-time Assistant Director of Medical Services (T.B. Control) is proposed to be created for

effective control and administration of T.B. programmes at the Directorate level.

From the inception of the campaign from 1949 till November, 1966 as many as 3,05,62,365 persons were tested and 1,21,45,148 were vaccinated. During the last Financial year 13,12,854 B.C.G. Vaccinations were conducted.

Dental Care.—During 1966-67 the following Dental Clinics were sanctioned :—

- (1) Dental Clinic at the Government Hospital, Vijayawada.
- (2) Dental Clinic at the Government Hospital, Nandyal.
- (3) Dental Clinic at the Government Hospital, Vikarabad.

A paid Dental Assistant Surgeon has also been sanctioned at each of the above Clinics.

Community Development.—During 1966-67, 23 Primary Health Centres were opened. At present there are 388 Primary Health Centres functioning out of the proposed 448 Primary Health Centres. In the remaining 60 blocks Primary Health Centres will be opened as and when Public contribution in the shape of land and money are forthcoming.

Drugs Control Organisation.—The existing posts of all the Drugs Inspectors have been upgraded into Gazetted ones to facilitate and improve Drugs Control work. However, this organisation needs further strengthening to make it effective.

EMPLOYEES STATE INSURANCE SCHEME

An amount of Rs. 20.00 lakhs (including the share of E.S.I. Corporation) was provided during 1966-67 but was subsequently reduced to Rs. 18.00 lakhs as a measure of economy. By the end of March, 1967, there were 58 full-time E.S.I. Dispensaries, two part-time E.S.I. Dispensaries and two E.S.I. Hospitals in the State. There are 58 Specialists employed in the State to whom E.S.I. patients are referred for specialist examination and consultation.

During 1967-68 a sum of Rs. 32.00 lakhs (including 7/8th share of the E.S.I. Corporation) is provided under Plan. It is proposed to open new E.S.I. Dispensaries at Mancherla in Adilabad District, Palvancha in Khammam District, Golconda in Hyderabad District, Kothavalasa in Visakhapatnam district, Padugupadu in Nellore District, Yemmiganur in Kurnool District and Tirupathi in Chittoor district. It is also proposed to extend the E.S.I. Scheme to the surrounding areas of Vijayawada to cover the new factories which are coming up. It is also proposed to extend the E.S.I. Scheme to all factories that come under Factories Act, 1948 in Greater Hyderabad.

A 50-bedded E.S.I. Hospital at Vijayawada and Warangal will be commissioned in July, 1967, with 30 beds for providing Hospitalisation facilities to the insured persons and their families to start with and to be increased to 50 beds in due course. The bed strength of the E.S.I. Hospital, Hyderabad, will be increased from 150 to 210 beds and that of E.S.I. Hospital, Sirpur Kagaznagar from 30 to 110 beds.

MEDICAL EDUCATION.

(Teaching Institutions).

Additional teaching staff was sanctioned in the following Medical Colleges in accordance with the requirements of the Medical Council of India :—

<i>Name of the Medical College.</i>	<i>Additional Units established</i>
1. Institute of Medical Sciences, Hyderabad.	1 Professor of Pathology. 1 Professor of Anatomy.
2. Guntur Medical College, Guntur	1 Professor of Anaesthesia. 1 Professor of Pathology. 4 Tutors in Anaesthesia.
3. Sri Venkateswara Medical College, Tirupathi.	1 Professor of Biochemistry
4. Kurnool Medical College, Kurnool.	1 Professor of Pathology. 1 Professor of Orthopaedics.
5. Andhra Medical College, Visakhapatnam.	1 Professor of Anaesthesia. 4 Tutors in Anaesthesia.
6. Rangaraya Medical College, Kakinada.	1 Professor of Orthopaedics.

A Rural Health Centre was established at Gollalamamidadada in East Godavari District as a training centre for the students of the Social and Preventive Medicine Department of Rangaraya Medical College, Kakinada.

Additional staff was sanctioned for the Dental Wing of the Institute of Medical Sciences, Osmania Medical College, Hyderabad and for the College of Nursing, Hyderabad.

Clinical training centres for G.C.I.M. candidates have been established at the Government Hospital, Vijayawada, in Andhra area and at the E.S.I. Hospital, Sanathnagar, Hyderabad, in the Telengana Area.

The original annual plan provision for Medical for the year 1967-68 was Rs. 52.50 lakhs. But an additional amount of Rs. 21.18 lakhs (Rs. 16.04 lakhs for buildings) New Schemes and Rs. 5.14 lakhs on Revenue Account, has been allotted enhancing the total provision to Rs. 73.68 lakhs for 1967-68. Out of this Rs. 34.98 lakhs is required for Revenue Schemes. The balance amount of Rs. 38.70 lakhs has been allocated to capital works in view of heavy commitments.

PUBLIC HEALTH DEPARTMENT.

Prevention is not only better than cure but also much cheaper. The preventive aspect, therefore, deserves primary importance and high priority in any Health Programme. It is the aim of the Public Health Department to prevent disease, defect and deficiency in general and promote positive health in the community.

Keeping the above objective in view, various health programmes of national importance were launched in the last three Five-Year Plans. Some of them are being continued during the Fourth Plan while some new schemes are also taken up.

The salient features of the programmes undertaken by the Public Health Department are described below :—

FAMILY PLANNING PROGRAMME.

During the recent years there has been a general and marked awareness of the problems of population growth. People have started realising that one important cause of our economic and social problems is the

prolific growth of population. Since the benefits of the earlier Five-Year Plans were almost nullified by the fast rate of population growth, the Family Planning Programme has been given top priority in the Fourth Five-Year Plan. The aim of this programme is to reduce birth-rate from 40 to 25 per 1,000 population as early as possible. This has to be achieved by resorting to short-term as well as long term methods of contraception. The first category consists of conventional contraceptives while the second comprises of sterilisation (male and female) and insertion of loops in order to achieve longer spacing of child-births. For obvious reasons, stress is laid on the permanent type of contraceptives.

Every possible step is being taken to implement the Family Planning Programme effectively in the State so as to make its impact felt. During the Third Five-Year Plan the progress maintained in the field of Family Planning was fairly satisfactory, especially during the last year of the Plan when a total number of 28,944 sterilisations were done. During the Financial Year 1966-67 (*i.e.*, First year of Fourth Plan) the pace has been accelerated, when 56,421 sterilizations were done and 52,511 loops were inserted. The reorganised Family Planning programme was implemented during the last year of the Third Five-Year Plan in 65 blocks covering 81 primary Health Centres which have gone into Malaria maintenance phase. This was done in order to provide a motivational and educational basis for intensive Family Planning work. During the year 1966-67 the reorganised programme has been extended to 99 more blocks covering 127 Primary Health Centres.

As the challenge posed is staggering, the effort called for is also tremendous. For the said reasons an ambitious programme at an estimated cost of Rs. 12 crores has been chalked out under the Fourth Five-Year Plan. During the first year of the Fourth Plan an amount of Rs. 100 lakhs has been spent.

During the year 1967-68 it is proposed to establish about 100 Rural Family Planning Clinics and also some Urban Family Planning Clinics. Each district will be provided with a fully equipped Audio-Visual Van to undertake mass Family Planning Educational activities. The I.U.C.D. programme will further be intensified with the introduction of more mobile I.U.C.D. Units each

incharge of a Lady Doctor. The training programme under Family Planning will be geared up by strengthening the four training centres. It is proposed to spend Rs. 25 crores in 1967-68 for all the said activities.

The Government of India, Ministry of Health have recently fixed the following revised scales to work out the targets for 1967-68 —

1. 8 for 1,000 population for I.U.C.D. insertions.
2. 4 for 1,000 population for I.U.C.D. Sterilization (Male and Female).
3. 6 for 1,000 population for I.U.C.D. for Conventional contraceptives.

Which in case of our State works out to—

1. I.U.C.D. insertions	..	..	3,27,400
2. Sterilizations (Male and Female)	..	..	1,63,700
3. Conventional contraceptives..	..	..	2,45,550

However as the above targets are on highside it was decided to stick to the pre-revision targets fixed by Government of India namely—

I.U.C.D. Insertions	..	..	..	2,00,760
Sterilizations	..	..	..	98,821

It is hoped that with intensification of the drive the targets mentioned above would be reached.

NATIONAL MALARIA ERADICATION PROGRAMME

The incidence of malaria in the State has come down very considerably.

The percentage of clinical malaria cases in the out-patient departments of hospitals has come down from 12 in 1958-59 to less than one in 1961-62. The malaria metric indices like infant parasite rate, spleen rate, adult parasite rate have been largely reduced and they are at present almost insignificant.

Since March 1967 the Independent Appraisal Team appointed by the Government of India to recommend the areas where the D.D.T. spraying can be withdrawn after satisfying the conditions prescribed by the World Health Organisation's standards, have been visiting the State once every year. Out of 33.5 units, spraying has

been withdrawn in 29.47 units on the recommendations of the team. So, these 29.47 Units entered the consolidation phase (withdrawal of spray). Of these, 21.28 units were declared fit for entry into maintenance phase i.e. fit to be handed over to the District Health and Medical Organisation for maintaining the gains achieved by the National Malaria Eradication Programme. A provision of Rs. 102.00 lakhs for 1967-68 has been made for the National Malaria Eradication Programme under plan.

The existence of mosquitoes cannot be correlated to the existence of malaria, as only one type of mosquito is responsible for the transmission of malaria. The D. D. T. spraying under National Malaria Eradication Programme is only to reduce the life span of that mosquito. Eradication of all types of mosquitoes is a huge problem to be tackled by the implementation of the sanitation programme (drainage schemes) involving large sums of money,

NATIONAL FILARIA CONTROL PROGRAMME

Under the National Filaria Control Programme there 'A' type units are functioning at Ramachandrapuram, Mandapeta and Kamareddy. Two Urban units are functioning at Visakhapatnam and Hyderabad. A research-cum training unit at Rayavaram in East Godavari District and a Bureau of Filaria is at Hyderabad are functioning. The object of the programme is to map out areas where the disease is prevalent and to carry out control measures on an intensive scale. Due to paucity of funds, only a provision of 3.61 lakhs is made under non-plan for the year 1967-68.

NATIONAL SMALL-POX ERADICATION PROGRAMME

National Small-pox Eradication Programme is one of the Major Health Schemes implemented during the Third Five Year Plan as a centrally aided scheme with the object of eradicating Smallpox by vaccinating the entire population of the State. The scheme, which commenced in September 1962 in six districts, was extended to all the 23 districts in the State by the end of the Third Five-Year Plan. Intensive mass vaccinations were carried out all over the State and on an average 85 to 90 per cent of the population was covered. During the last financial year 47,65,089 Vaccinations were conducted, including 6,64,612 Primary Vaccinations. Good results have been

achieved, practically intercepting the large-scale small-pox epidemic apprehended during the period 1962-65. In order to prevent recurrence of any epidemic in future and to attain the final goal of total eradication of the disease the scheme is continued during the Fourth Five-Year Plan. A provision of Rs. 10 lakhs is made for this scheme under plan. All the units in the 20 districts are continued to complete Vaccination of the uncovered population and to carry out intensive mopping-up operations.

With the assistance of International Agencies and Government of India, a unit for manufacturing of Small-pox Freeze dried vaccine was established in the Institute of Preventive Medicine. The first batch of vaccine produced here is under trial for its quality and the unit is expected to go into regular production during the current year.

MATERNITY AND CHILD HEALTH SERVICES

Maternity and Child Health Services in the State provide for rendering Domiciliary Midwifery Service through Maternity and Child Health Centres in rural and urban areas. There are at present 1,607 centres under various agencies. Of these, 35 centres are in backward rural areas. There are 10 Tribal Maternity and Child Welfare Centres in the tribal areas to attend to the special needs of the tribal population in the State.

The two Health Visitors' Training Schools at Visakhapatnam and Hyderabad are training the Health Visitors. Advanced training in Nursing is also given to Health Visitors and to the teaching personnel of the Health Visitors' Training Schools.

In view of the provision of one Auxiliary Nurse Midwife for every 10,000 population under the intensive Family Planning Programme, the services of the Maternity Assistant in the Government rural backward area child welfare centres were considered superfluous and these posts are abolished with effect from 1st May 1967.

NUTRITION

Nutrition Health activities include dietary and nutritional health assessments, ameliorative measures, laboratory and field investigation and implementation of Community Nutrition Programme like Expanded Nutrition Programme and Applied Nutrition Programme. Based

on the results of the dietary habit studies, standard diets for different population groups and different institutions are being formulated from time to time. Nutrition Surveys conducted among different families, school and pre-school children reveal certain nutritional deficiencies and these are treated by the Regional Nutrition Health Officers. After integration of Nutrition Services with school health services these activities will be carried out by District Medical and Health Officers.

On completion of the Expended Nutrition Programme after three years of operation, the Applied Nutrition Programme has been taken up. This aims at increased production of protective foods, maintenance of kitchen gardens at schools and in villages, formation of poultry units and fish culture.

The Central Nutrition Services Laboratory functioning at the State Headquarters had analysed 200 food samples of different varieties and the results are published. The prevention of Food Adulteration Act, 1954 is in force in the State.

HEALTH EDUCATION

The State Health Education Bureau established in 1959 continued to do good work in helping the people to improve their health by their own efforts and to assist the people to shoulder responsibility for community health.

STATE HEALTH TRANSPORT ORGANISATION

Transport is the life line of communication and is of paramount importance in the Health and Medical Departments. The transport needs of these departments are (a) to carry patients, (b) to convey medicines and equipment and (c) to transport supervisory staff. There are about 832 vehicles. The Transport Organisation provides repairs, replacements and maintenance of these vehicles. Prior to 1964, the work relating to repairs and maintenance of these vehicles was being entrusted to private workshops. The State Health Transport Organisation was started in 1964 and expended in 1966. In the expended organisation there is a Central workshop with Central Stores at Hyderabad and there are 11 Mobile Maintenance Units and 2 Static Maintenance Units. The Central Workshop at Hyderabad undertakes major repairs of the vehicles and Mobile Maintenance Units

attend to preventive maintenance and on the spot minor repairs and up-keep. The two Static Maintenance Units will attend to the minor repairs, lubrication and servicing of all the vehicles in the twin cities. The average servicing done each month during 1966 was 435 compared to 62 in 1965. As on 1st January 1967 out of a fleet of 882 vehicles 680 were kept on road, whereas on 1st February 1965, out of a fleet of 788 vehicles only 390 were on road. This is an indication of the progress made by the State Health Transport Organisation with new methods, systems and forms.

VITAL STATISTICS :

In view of the great importance of vital statistics in National Planning and in evaluation of the Plan effort, Government of India suggested the implementation of certain schemes for the improvement of registration under the plans and agreed to meet 75 per cent of the expenditure during the Fourth Plan period also. Two important schemes which are under implementation are : the Sample Registration Scheme; and the Model Registration Scheme. Other schemes are staff schemes intended for strengthening the organisation at the State, district and municipal levels. The main features of the sample registration scheme and the model registration scheme are given below :

(1) *Sample Registration Scheme*—As the regular system of births and deaths registration in our State as in other States in our country is recognised to be deficient in several respects, it has been considered expedient to have a thorough registration in a small sample of areas properly selected on a probability basis so as to represent the total state or nation. The vital statistics collected from such a sample registration scheme are very useful as current estimates and they will provide statistical approximations which are immediately necessary for many broad requirements such as those of demographic analysis and economic planning. The sample unit is either a village or a segment of a village in case the village is a large one. A pilot study in 20 such units in rural areas and 10 units in urban areas was started in our State on 1st August 1966 and it is in progress. A full scale study will be launched in 150 rural units shortly. A noteworthy feature of the scheme is that a part-time local resident more often a school teacher is asked to maintain

a continuous record of births and deaths pertaining to the usual residents of the locality as they occur. The teacher is given a short training and is provided with stationery, etc., required and is paid a reasonable monthly remuneration. He sends the fortnightly and monthly reports to the State Headquarters. His work is supervised by the Statistical Worker or other health worker at the local level. The records are again checked by an independent survey once every six months by the supervisor, the discrepancies between the records of the enumerator and the results of the survey are verified in full and the birth and death rates are computed.

(2) *Model Registration Scheme*.—The aim of the scheme is to arrive at reliable statistics regarding the cause of deaths which is essential for purpose of public health and medical programmes. This scheme has been taken up in 50 Primary Health Centres including rural health centres from 1st April 1965. The Medical Officer of the Primary Health Centre is required to certify in the cases attended to by him, the cause of each death occurring in the headquarters village in an internationally prescribed form of medical certificate. The para-medical personnel of a Primary Health Centre are to verify the cause of death by making enquiries with the family members of the diseased and record the probable cause of death. The data so collected is sent to the State Headquarters from where it is forwarded to the Registrar-General of India.

In areas where the N.M.E.P. has entered the maintenance phase, the Basic Health Worker is charged with the responsibility of compiling the household register which contains the particulars of name of the head of the family, names of the various members of the family, age, sex and the relationship with the head of the family. The data thus collected is quite useful as the basis data required for any health programme within the area including the Family Planning Programme. An analysis of the data enables the family planning staff to fix of the targets for the various technique adopted in the programme and to tackle each couple in the reproductive age-group in a family and advise them in regard to the best technique suitable for them. Efforts are being made to make the data collected by the Basic Health worker more comprehensive so that there is unified line of command and a co-ordinated approach in the collection of compilation of health statistics.

MERGER OF THE MEDICAL AND PUBLIC HEALTH DEPARTMENT.

In the year 1959, the Estimates Committee recommended that the medical and Health Departments might be amalgamated at all levels and brought on the pattern that was existing in the erstwhile Hyderabad State. But on the recommendation of the Andhra Pradesh Regional Committee, the proposal to amalgamate the Departments was dropped at that time. The State Government with the collaboration of the World Health Organisation and UNICEF selected four districts viz., Hyderabad, Kurool, Guntur and Visakhapatnam and reorganised the health administration and services in these districts. The scheme envisages reorganisation of health and medical services in the District in such a manner as promises greatest efficiency combined with the possibility of extending this pattern to the other districts in the State.

The Health Survey and Planning Committee had recommended in the year 1962 integration of the Health and Medical Departments in all the States headed by one Director of Medical and Health Services. The Government of India have also been recommending the proposal of having an integrated department for the State in the interest of better co-ordination of the curative and preventive services.

There is already a common cadre for Assistant Surgeons and Health Officers in the State with effect from 16-3-1960 and thus the first and primary step in integration has taken root in the State at the above-mentioned level from which promotion to various other posts will be made. The scheme, started on experimental basis in four districts, has been reported to be working satisfactorily and yielding very good results in controlling of communicable diseases and implementation of various national programmes besides having better supervision of taluka hospitals, dispensaries and P.H.Cs. in the district. The D.M.S. has recommended that this pattern may be extended to the remaining 16 districts also.

Keeping in view the developments that are taking place in the integration of the two services, the State Government are taking active steps to integrate the departments at all levels. But as this involves lot of

work involving collection of data and the other particulars, it is proposed to achieve the integration in two stages. In the first stage the two separate directorates of Medical and Public Health as existing at the State level are proposed to be merged and it is proposed to have one Director of Medical and Health Services and one Addl. Director of Medical and Health Services in lieu of the existing D.M.S. and D.P.H. At the District level, it is proposed to have one officer in-charge of all the medical and public health programmes and he will be designated as District Medical and Health Officer. He will be assisted by three deputies: one on the curative side with the designation of Dy. D.M. & P.O. (Medical), one on the preventive side with the designation of Dy. D.M. & H.O. (Health) and one on the Family Planning side with the designation of Dy. D.M. & H.O. (F.P.). The existing posts of A.L.M.O., D.H.O. and D.F.P.O. will be designated as Dy. D.M. & H.O.s. Taking advantage of this opportunity, in the second stage it is proposed to reorganise the staff structure at all levels of the Medical and Public Health Department on the basis of the recommendations made by the Mukherjee Committee appointed by the Government of India.

From 1st July 1967, the Directorates of the Medical and Public Health have already been merged and the merger also took place at the district level. The process of reorganisation of the set-up will be completed by 1st August, 1967.

INDIAN MEDICINE DEPARTMENT

All possible efforts are being made for the development of Indian system of medicine (Ayurvedic, Unani and Naturopathy) and also Homoeopathic system of Medicine under the administrative control of the Special Officer, Indian Medicine Department.

There are 2 Government Colleges, one for Ayurveda and another for Unani for imparting training in Sidha Ayurveda and pure Unani, respectively. Apart from the two Government colleges mentioned above there are three Ayurvedic Colleges one each at Vijayawada, Guntur and Warangal, one Unani College at Kurnool and one Homoeopathic College and Hospital managed by private bodies.

There are 3 Government Ayurvedic Hospitals, one Unani Hospital and one Homoeopathic Hospital in the State. Facilities for in-patients in Ophthalmology, Maternity and Child Welfare cases are also provided in the Nizamia Tibbi General Hospital, Hyderabad. Besides this, a Dental Wing is also provided for out-patients.

There are 75 Ayurvedic, 81 Unani and 10 Homoeo. Government Dispensaries, located in urban and rural areas of the State. There are also more than 1,000 subsidised, non-subsidised and regular rural dispensaries under management of the Zilla Parishads, Panchayat Samithis and Municipalities.

With a view to provide medical facilities in the rural areas and to encourage the hereditary practitioners of Indian Medicine, 77 practitioners have been granted Grant-in-aid during the year 1966-67 at the rate of Rs. 50 per mensem each. Later on, as a further measure of encouragement, the grant-in-aid has also been enhanced in some cases.

In the Annual Plan for 1967-68, a sum of Rs. 2.25 lakhs (*i.e.* to the extent of 75% of the plan provision of Rs. 3.00 lakhs for 1966-67) has been provided towards the State Plan Schemes of the Indian Medicine Department. The break-up of the above plan provision is as under : —

	Rs.
1. Training of Compounders and Nursing Orderlies in Ayurveda and Unani .	0.12 lakhs.
2. Strengthening of teaching staff in Ayurveda and Unani Colleges for different branches of studies in Ayurveda and Unani	0.18 lakhs
3. Construction of building for Indian Medicine Pharmacy	0.15 lakhs.
4. Opening of dispensaries of Indian Medicine in Andhra and Telangana Regions	1.80 lakhs

It is proposed to open 4 new Dispensaries of Indian Medicine during the current year.

Proposals for affiliation of the two Colleges of Ayurveda and Unani with Osmania University are under consideration of the University authorities.

An integrated Bill to replace the present separate Acts, viz., the Andhra Ayurvedic and Homoeopathic Practitioners Act, 1956 and the Medical Act No. I of 1912 then in force in Andhra and Telangana areas, respectively has been drafted keeping in view the recommendations of the State Law Commission.

The Bill will be introduced in the current session.

PUBLIC HEALTH ENGINEERING DEPARTMENT.

The Public Health Engineering Department headed by the Chief Engineer Public Health with his headquarters at Hyderabad, comprises 4 Circles viz., West Circle, East Circle, Special Circle and Regional Committee Works Circle, with their headquarters at Hyderabad, Guntur, Visakhapatnam and Hyderabad, respectively.

The department deals with the investigation, preparation of plans and estimates and execution of new water-supply and drainage schemes improvements to the existing water-supply and drainage systems, in all Municipalities and also the Water Supply Schemes of Important Pilgrim Centres and Hill resorts.

The major Water Supply Scheme under execution is Thatipudi Reservoir Scheme for Visakhapatnam Water Supply Improvements, estimated to cost Rs. 457.00 lakhs. This scheme augments the present water supply of 50.00 lakhs gallons per day by 100.00 lakhs gallons per day, to serve the needs of both the Municipal population as well as the industries, coming up in and around the town. This scheme was commenced in 1961-62 and was completed by March 1967 to fulfil the commitment of water-supply to industries. The scheme envisages construction of a dam across River Gosthani near Thatipudi Village at about 40 miles from the town and convey the water to the treatment plant at Krishna uram. The filtered water will be pumped up to Uttarpally and then gravitated to the town. The construction of dam portion is entrusted to the Irrigation Department, while the remaining items are being executed by the Public Health Engineering Department.

Besides the Thatipudi Reservoir Scheme, mentioned in the above para, the Department has also completed the laying of sewers in Blocks I and II of the Eastern area of Vijayawada town including the pre-treatment works and the same have been commissioned. Thus Vijayawada is the first municipality which can boast of having underground drainage facilities. In addition to the above, the Stage I of Gadivada and S.S. costing 28.58 lakhs was also commissioned in January 1967.

PROGRESS IN 1966-67.

Out of the above provision of Rs. 11.00 crores during the 4th Five-Year Plan for Urban Water Supply and Drainage Schemes under the control of this Department, the provision made for 1966-67 including supplementary grant of Rs. 15.00 lakhs is Rs. 190.00 lakhs. The major portion of the provision was consumed by two schemes namely the Thatipudi Reservoir Scheme and the R.C.W. Programme leaving a margin amount of Rs. 8.33 lakhs for expenditure on 7 other Water supply and Drainage Schemes which are spill over from the 3rd Five-Year Plan. This provision was not sufficient even to complete the spill over schemes and consequently no new scheme could be taken up for execution during 1966-67.

During 1966-67 only one scheme namely the Thatipudi Reservoir Scheme was completed augmenting the Visakhapatnam Water Supply by a quantity of 10.00 mgd. out of which a quantity of 5.30 mgd. will be supplied to the industries and the balance to the Visakhapatnam Municipality and other institutions in and around it.

Against the above provision of Rs. 190.00 lakhs under the control of Chief Engineer, Public Health, an expenditure of Rs. 203.30 lakhs has been incurred up to the end of March, 1967. The excess expenditure of Rs. 13.30 lakhs over the provision for 1966-67 was incurred on the R.C.W. Programme. As the provision of Rs. (28+15)=43 lakhs made for R.C.W. Programme was not adequate, proposals for an allotment of Rs. 62.00 lakhs made to Government and the actual expenditure incurred was Rs. 56.30 lakhs against the above demand.

Sullage Utilisation Scheme —In addition to the above an amount of Rs. 8.00 lakhs was provided during 66-67 under Head of Development viz., 'Agriculture Production, for expenditure in the two schemes of sullage utilisation in Vijayawada and Rajahmundry town. Administrative

sanction sought for in 1954 was accorded only at the end of the year 1966-67 and hence much headway could not be made during the year 1966-67

PROGRAMME FOR 1967-68.

During the year 1967-68 there is a provision of Rs 131.25 lakhs for Urban Water Supply and Drainage Schemes which is proposed to spent as follows :

	Rs. in lakhs.
1. Thatipudi Reservoir Scheme	23.223
2. R C.W. Programme	64.250
3. Other Water Supply and Drainage Schemes	43.777
Total	131.25

Due to paucity of funds no provision has been made during 1967-68 for any new scheme and the entire amount of Rs. 131.25 lakhs made for Urban Water Supply and Drainage Schemes under the control of this Department is proposed to be spent only on spill over schemes.

In addition to the above an amount of Rs. 7.50 lakhs has been allotted for sewage and sullage utilisation scheme under the Head of development 'Agricultural Production.' So far only two schemes namely Vijayawada sullage utilisation scheme and Rajahmundry utilisation schemes are contemplated. The Rajahmundry sullage utilisation scheme was fully provided for during 1966-67. Out of Rs. 7.50 lakhs provided during 1967-68 a sum of Rs. 4.00 lakhs, intended for new schemes, is ordered to be surrendered. The balance of Rs. 3.50 lakhs will be allotted to the Vijayawada sullage utilisation scheme for completing the same.

ECONOMY MEASURES

The Medical Department being an essential service looking after the health of the people throughout the State and also due to the fact that the present strength of staff in hospitals is not commensurate with the bed strength of the Hospitals, economy to the extent of 10% could not be rigidly enforced. However, with a view to economise in expenditure as much as possible it was decided to keep certain vacant posts unfilled for one year,

This results in a saving of about Rs. 7 lakhs to the exchequer. It has also been further decided that short-term vacancies should be kept unfilled as far as possible. Besides this, 20% cut on T.A. and 25% on repairs and petty constructions has been implemented resulting in a saving of Rs. 0.70 lakhs. Excepting for Primary Health Centres and Medical and Health Units under Panchayati Raj Department 10% cut has been imposed on Grants-in-aid released to all other institutions in the State. This has resulted in a saving of Rs. 0.75 lakhs. However, the expenditure incurred on diet and medicines has not been reduced in any way.

In the Public Health Department, savings to the tune of Rs. 11,47,600 have been effected due to abolition of certain posts and by keeping certain vacant posts unfilled during 1967-68 under measures of economy.

Savings to the tune of Rs. 5,12,200 have been effected in the Indian Medicine Department due to economy on pay of officers and establishment, T.A. Contingencies and Subsidies and grants-in-aid.

In the Public Health Engineering Department an amount of Rs. 6.16 lakhs will be saved during 1967-68 under establishment, T.A. and contingencies due to economy measures.

In the foregoing paragraphs, some details of the various developmental programmes taken up by the Medical and Public Health Department have been given briefly. Since no new schemes are to be started in the year 1967-68 the funds earmarked under the Plan are proposed to be spent only on continuing schemes. The plan is a moderate one, having regard to the need for conserving finances for utilisation on emergency schemes. As members will appreciate, due to limited resources at our disposal, although the activities of the Medical and Public Health Department in the past year could not lead to any spectacular achievements, they could, by and large, keep up the tempo of the programmes of the said departments.

It is requested that the Government be granted a sum not exceeding Rs. 11,63,50,000 under Demand No. XVIII-Medical, Rs. 6,11,20,800 under Demand No. XIX Public Health, and Rs. 1,12,32,100 under Demand No. XLIV Capital Outlay on improvement of Public Health.